

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา เจริญพระเกียรติ
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา เจริญพระเกียรติ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (สำหรับนักเรียน)

เพื่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ **๖**

(ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๓)

โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

“การศึกษา คือ ความมั่นคงของประเทศ”

การศึกษาต้องสร้างให้คนไทย มีคุณลักษณะสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่

๑. มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง
๒. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง
๓. มีอาชีพ มีงานทำ
๔. เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย

พระบรมราโชบายด้านการศึกษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชทานแก่คณะองคมนตรี

เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๐

ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต

คำชี้แจง

การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระดับประถมศึกษา ภาคเรียนที่ ๑ ฉบับนี้ เป็นการปรับปรุงครั้งที่ ๓ ดำเนินการโดยมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยความร่วมมือจากคณะทำงาน ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คณาจารย์จากมหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ และครูผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

จุดประสงค์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนปลายทางได้ศึกษา/ทบทวน เอกสารใบความรู้ ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และใช้ในการฝึกทักษะ /ปฏิบัติงานจากใบงาน หรือแบบฝึกหัด ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเมินตนเองตามตัวชี้วัดและ สาระการเรียนรู้ นั้น ๆ ทุกท้ายหน่วยการเรียนรู้ ทั้งนี้เมื่อครูปลายทางได้ตรวจผลการทำใบงานในรายชั่วโมง สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และประมวลผลการประเมินตนเองของนักเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้ แล้วจะได้นำผลไปส่งเสริมและหรือจัดการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้เกิดประสิทธิผล นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์

สารบัญ

	หน้า
คำชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน	ก
สารบัญ	ข
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ชื่อหน่วย ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน	๑
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง อ่านคำนำไปใช้	๒
ใบงานที่ ๑ เรื่อง อ่านคำนำไปใช้	๖
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง อ่านบทร้อยแก้ว คล่องแคล่วฉฉาว	๑๐
ใบงานที่ ๒ เรื่อง อ่านบทร้อยแก้ว คล่องแคล่วฉฉาว	๑๒
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คัดลายมือสื่อภาษา	๑๔
ใบงานที่ ๓ เรื่อง คัดลายมือสื่อภาษา	๑๙
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การอ่านเร็วและจับใจความ	๒๐
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การอ่านเร็วและจับใจความ	๒๓
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	๒๖
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น	๒๘
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความรู้ความเข้าใจ	๓๐
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความรู้ความเข้าใจ	๓๑
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากนิทานพื้นบ้าน	๓๒
ใบงานที่ ๗ เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากนิทานพื้นบ้าน	๓๖
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง	๓๗
ใบงานที่ ๘ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง	๔๑
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การเล่านิทานพื้นบ้าน	๔๒
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การเล่านิทานพื้นบ้าน	๔๓
ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำนาม	๔๔
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง คำนาม	๔๖
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑	๔๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ชื่อ หน่วยขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม	๔๘
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ	๔๙
ใบงานที่ ๑ เรื่อง คำศัพท์จากเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม	๕๐
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรอง	๕๑
ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรอง	๕๒
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ	๕๓
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ	๕๔
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง หลักการอ่านจับใจความสำคัญ	๕๕

สารบัญ

	หน้า
ใบงานที่ ๔ เรื่อง จับใจความตามท้องเรื่อง	๕๖
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การพูดแสดงความคิดเห็น	๕๗
ใบงานที่ ๕ เรื่อง แสดงความคิดเห็นจากเรื่อง ชุนช้างชุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม	๕๘
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง อธิบายคุณค่าจากเรื่อง ชุนช้างชุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม	๕๙
ใบงานที่ ๖ เรื่อง อธิบายคุณค่าจากเรื่อง ชุนช้างชุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม	๖๐
ใบงานที่ ๗ เรื่อง หาข้อคิดประดิษฐ์อักษร	๖๑
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง พูดอย่างไร เข้าใจทั่วกัน	๖๒
ใบงานที่ ๘ เรื่อง พูดอย่างไร เข้าใจทั่วกัน	๖๓
ใบงานที่ ๙ เรื่อง แนวคิดจากบทอาชยาน	๖๔
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง คำสรรพนาม	๖๕
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง คำสรรพนามจากวรรณคดี เรื่อง ชุนช้างชุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม	๖๖
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒	๖๗
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ ชื่อหน่วย เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต	๖๘
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การนำความรู้และความคิดจากเรื่องทีอ่านไปใช้	๖๙
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การนำความรู้และความคิดจากเรื่องทีอ่านไปใช้	๗๑
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล	๗๓
ใบงานที่ ๒ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล	๗๕
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ	๗๖
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ	๗๘
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง อักษรย่อหน้ารู้คู่เครื่องหมายวรรคตอน	๗๙
ใบงานที่ ๔ เรื่อง อักษรย่อหน้ารู้คู่เครื่องหมายวรรคตอน	๘๘
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านวัน เดือน ปี แบบไทย	๘๙
ใบงานที่ ๕ เรื่อง การอ่านวัน เดือน ปี แบบไทย	๙๐
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง คำกริยา	๙๒
เกม ค้นหาคำกริยา	๙๔
ใบงานที่ ๖ เรื่อง คำกริยา	๙๕
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง คำช่วยกริยา	๙๗
ใบงานที่ ๗ เรื่อง คำช่วยกริยา	๙๘
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง คำวิเศษณ์	๑๐๐
ใบงานที่ ๘ เรื่อง คำวิเศษณ์	๑๐๑
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง คำที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและคำบอกกำหนด	๑๐๒

สารบัญ

	หน้า
ใบงานที่ ๙ เรื่อง คำที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและคำบอกกำหนด	๑๐๔
ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง อ่านนิทานเสริมปัญญาพัฒนาชีวิต	๑๐๕
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง อ่านนิทานเสริมปัญญาพัฒนาชีวิต	๑๑๑
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	๑๑๒
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ ชื่อหน่วย วินิจฉัยา เพื่อการสื่อสาร	๑๑๓
ใบงานที่ ๑ เรื่อง พุดแสดงความรู้ คู่สำนวนไทย	๑๑๔
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง พุดแสดงความรู้ คู่สำนวนไทย	๑๑๕
ใบงานที่ ๒ เรื่อง สำนวนไทย คำพังเพย สุภาษิต	๑๑๗
ใบงานที่ ๓ เรื่อง สำนวนชวนคิด	๑๑๘
ใบงานที่ ๔ เรื่อง อ่านเรื่องน่ารู้ คู่สำนวนไทย	๑๑๙
ใบงานที่ ๕ เรื่อง รูปแบบที่ใช้ จดหมายส่วนตัว	๑๒๐
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง รูปแบบที่ใช้ จดหมายส่วนตัว	๑๒๑
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การเขียนจดหมายส่วนตัว	๑๒๕
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำบุพบท	๑๒๗
ใบงานที่ ๗ เรื่อง เรื่อง คำบุพบท น่าจดจำ	๑๒๘
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง คำเชื่อม	๑๒๙
ใบงานที่ ๘ เรื่อง เรื่อง คำเชื่อมนั้นสำคัญไฉน	๑๓๑
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง คำอุทาน	๑๓๒
ใบงานที่ ๙ เรื่อง คำอุทานสื่อสารอารมณ์	๑๓๓
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง กรอกแบบรายการ	๑๓๔
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔	๑๓๕
แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log) กลางภาค	๑๓๖
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ ชื่อหน่วย สุภาษิตสอนหญิง	๑๓๗
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ	๑๓๘
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ	๑๔๐
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความสุภาษิตสอนหญิง	๑๔๒
ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความสุภาษิตสอนหญิง	๑๔๓
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองสุภาษิตสอนหญิง	๑๔๖
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองสุภาษิตสอนหญิง	๑๔๘

สารบัญ

	หน้า
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน	๑๕๐
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่อง สุภาชิตสอนหญิง	๑๕๑
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การพูดรายงานประเด็นศึกษาค้นคว้า	๑๕๒
ใบงานที่ ๕ เรื่อง แบบร่างการพูดรายงานประเด็นศึกษาค้นคว้า	๑๕๔
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง คำลงท้ายและคำปฏิเสธ	๑๕๕
ใบงานที่ ๖ เรื่อง คำลงท้ายและคำปฏิเสธ	๑๕๖
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง ประโยคสามัญ	๑๕๗
ใบงานที่ ๗ เรื่อง ประโยคสามัญ	๑๕๘
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง ประโยคซ้อน	๑๕๙
ใบงานที่ ๘ เรื่อง ประโยคซ้อน	๑๖๑
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยครวม	๑๖๒
ใบงานที่ ๙ เรื่อง ประโยครวม	๑๖๓
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕	๑๖๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ ชื่อหน่วย คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน	๑๖๕
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การหาข้อคิดจากนิทาน	๑๖๖
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง โวหารในภาษาไทย	๑๖๘
ใบงานที่ ๒ เรื่อง โวหารน่ารู้	๑๗๑
แถบประโยคข้อความที่เป็นโวหาร	๑๗๓
ใบงานที่ ๓ เรื่อง เขียนเรื่องราว กล่าวโวหาร	๑๗๔
ใบงานที่ ๔ เรื่อง การเขียนเรื่องจากภาพ	๑๗๕
ใบงานที่ ๕ เรื่อง วรรณกรรมดีมีคุณค่า	๑๗๖
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การเขียนเรียงความ	๑๗๘
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การตอบคำถามเตรียมการเขียนเรียงความ	๑๘๒
ใบงานที่ ๗ เรื่อง เขียนเรียงความสร้างสรรค์	๑๘๓
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนาการเขียนเรียงความ	๑๘๔
ใบงานที่ ๘ เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน	๑๘๗
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง แผนผังกลอนสุภาพ	๑๘๘
ใบงานที่ ๙ เรื่อง กลอนที่ใช่ ใจเราชอบ	๑๙๐
ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง เติมคำสร้างสรรค์บทกลอน	๑๙๑
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖	๑๙๒

สารบัญ

	หน้า
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ ชื่อหน่วย สร้างสรรค์ภาษาพาสงูก	๑๙๓
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เพลงพื้นบ้านสืบสานคุณค่ามรดกไทย	๑๙๔
ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอธิบายคุณค่าและข้อคิดของเพลงพื้นบ้าน	๑๙๗
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ระดับภาษา	๑๙๘
ใบงานที่ ๒ เรื่อง ระดับภาษา	๒๐๐
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร	๒๐๑
ใบงานที่ ๓ เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร	๒๐๓
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง คำราชาศัพท์น่ารู้	๒๐๔
เกม จับคู่คำราชาศัพท์	๒๐๙
ใบงานที่ ๔ เรื่อง คำราชาศัพท์น่ารู้	๒๑๐
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง คำขวัญชวนคิด	๒๑๑
ใบงานที่ ๕ เรื่อง คำขวัญชวนคิด	๒๑๒
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดโน้มน้าว (๑)	๒๑๓
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การพูดโน้มน้าว (๑)	๒๑๕
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การพูดโน้มน้าว (๒)	๒๑๖
ใบงานที่ ๗ เรื่อง การพูดโน้มน้าว (๒)	๒๑๗
ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การโต้วาที (๑)	๒๑๘
ใบงานที่ ๘ เรื่อง การโต้วาที (๑)	๒๒๐
ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การโต้วาที (๒)	๒๒๑
ใบงานที่ ๙ เรื่อง การโต้วาที (๒)	๒๒๓
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗	๒๒๔
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ ชื่อหน่วย คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน	๒๒๕
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง หลักการเลือกอ่านหนังสือ และมารยาทในการอ่าน	๒๒๖
ใบงานที่ ๑ เรื่อง เขียนบันทึกการอ่านตามความสนใจ	๒๒๙
ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง หลักการอ่านงานเขียนเชิงอธิบายประเภทต่าง ๆ	๒๓๐
ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทเชิงอธิบายแสดงขั้นตอน	๒๓๒
ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนย่อความและตัวอย่างการเขียนย่อความ	๒๓๓
ใบงานที่ ๓ เรื่อง ย่อความตามประสบการณ์เดิม	๒๓๕
ใบงานที่ ๔ เรื่อง ฝึกย่อความ	๒๓๖
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนย่อความจากนิทาน	๒๓๗
ใบงานที่ ๕ เรื่อง ฝึกเขียนย่อความจากนิทาน	๒๓๙
ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากสื่อโฆษณา	๒๔๐

สารบัญ

	หน้า
ใบงานที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากสื่อโฆษณา	๒๔๑
ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านประกาศ	๒๔๒
ใบงานที่ ๗ เรื่อง การอ่านประกาศ	๒๔๕
ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง หลักการเขียนประกาศ	๒๔๗
ใบงานที่ ๘ ท่องจำบทอาขยาน	๒๔๙
แบบประเมินตนเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘	๒๕๐
แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log) ปลายภาค	๒๕๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑
ทักษะสัมพันธ์ สุวรรณกรรมพื้นบ้าน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง อ่านคำนำไปใช้
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สุวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง อ่านคำนำไปใช้
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความสำคัญของการอ่านคำ

การอ่านคำ นับว่ามีความสำคัญ เพราะถ้าอ่านผิดจะทำให้เข้าใจความหมายของคำ ๆ นั้น ผิดเพี้ยนได้ เมื่ออ่านคำผิดจะทำให้แปลความหมายผิด เมื่อแปลความหมายผิด จะทำให้เข้าใจความหมายไม่ถูกต้อง ส่งผลให้กระบวนการสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผล ซึ่งหลักการอ่านคำประเภทต่าง ๆ ในภาษาไทย มีความแตกต่างกันไปตามชนิด ขอยกตัวอย่างการอ่านคำไว้ ๓ ชนิด ดังนี้

๑. การอ่านคำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ

คำควบกล้ำ คือ คำที่มีพยัญชนะต้นอยู่ติดกัน ๒ ตัว ประสมด้วยสระเสียงเดียวกัน โดยแบ่งเป็น ๒ ชนิด ได้แก่ คำควบกล้ำแท้ และคำควบกล้ำไม่แท้

๑.๑. คำควบกล้ำแท้ เป็นคำที่มีพยัญชนะตัวหน้าเป็น ก ข ค ต ป พ ผ และพยัญชนะตัวหลังเป็น ร ล ว โดยเมื่ออ่านจะต้องอ่านออกเสียงควบกล้ำกัน

ตัวอย่าง คำควบกล้ำแท้	ร	ล	ว
ก	โกรธ กรง กราย กริ้ว กรวย แกร่ง	กลับ กลอก กลิ้ง กลม กล้า กลุ่ม	กวาง กว้าง ไกว กวัก เหวียน กว่า
ข	ขริบ ขรม ขรัว ขริ้ม เ خرอะ ขรุขระ	ขลุ่ย ขลาด เขลา โขลง ขลัง โขลก	ขวาง ขว้าง ขวาน ขวัญ ไขว้ ขวา
ค	ครู ครบ ครอง ครีบ ครั้น คราบ	คลอง คลึง เคล้า คลื่น คลุ่ม คลาน	ควาน ควาย แคว้น คว้น คว่า ความ
ต	ตริ้ง ตรม ตราด ไตร ตรง ตรวจ	-	-
ป	ปรบ ปรี ปราบ ปรับ ปรง แปร	ปลี ปลุก ปลาย ปลง ปล่อย ปลอม	-
พ	พรุ พราน พร้อม พริก ไพร พรุน	พลุ ปล้น พลอย พลี ปลั่ว พलग	-
ผ	-	ผลุบ โผล่ แผล ผลาญ ผละ แผลอ	-

๑.๒. คำควบกล้ำไม่แท้ มีอยู่ ๒ ประเภท ได้แก่

๑.๒.๑ คำควบกล้ำไม่แท้ ที่มีพยัญชนะตัวหน้าเป็น **ส จ ศ ช** พยัญชนะตัวหลังเป็นตัว **ร** ให้ออกเสียงเฉพาะพยัญชนะตัวหน้า เช่น

เสร็จ	อ่านว่า	เสียด
จริง	อ่านว่า	จิง
ปราศรัย	อ่านว่า	ปรา - ไส
เศร้า	อ่านว่า	เส้า
ศรี	อ่านว่า	สี
ไซร์	อ่านว่า	ไซ้

๑.๒.๒ คำควบกล้ำไม่แท้ ที่มีพยัญชนะตัวหน้าเป็น **ท** พยัญชนะตัวหลังเป็นตัว **ร** ให้ออกเสียง /ทร/ เป็นเสียง /ซ/ เช่น

ทรวดทรงทราบทราบทราภัย	ทรุดโทรมหมายนกอินทรี
มัทรีอินทรีย์มี	เทริดนนทรีพุทราเพรา
ทรวงไทรทรัพย์แทรกวัด	โตรมนัสณะเชิงเทรา
ตัว “ทร” เหล่านี้เรา	ออกสำเนียงเป็นเสียง “ซ”

๒. การอ่านคำที่มีอักษรนำ

อักษรนำ คือ พยัญชนะ ๒ ตัวเรียงกันและตัวหน้ามีอิทธิพลนำเสียงวรรณยุกต์ของตัวที่ตามมา ตัวหน้าจะเป็นอักษรสูงหรืออักษรกลางก็ได้ แต่ตัวที่ตามมาจะต้องเป็นอักษรต่ำเดี่ยวเท่านั้นดังนั้น การอ่านคำที่มีอักษรนำ จะต้องอ่านให้เหมือนเสียงวรรณยุกต์ของตัวหน้า

คำที่มี ห นำ

๑. คำที่มี ห นำ ง	เช่น เหงา หงุดหงิด เหงือก หงิก เหงน หงอก หงอน บุงหา
๒. คำที่มี ห นำ ญ	เช่น ไหญ่ หลึง หล้า
๓. คำที่มี ห นำ น	เช่น หน้า ไหน หนี หนู หนัก หนา หน่าย เหนื่อย หนด
๔. คำที่มี ห นำ ม	เช่น หมวด หมวก หมาก หมา หมก หมด หม่น หมอง หมวด
๕. คำที่มี ห นำ ย	เช่น หยิก หยัก หยก หยด หยอก หยุดหย่อน หย่า หยุม แหย่
๖. คำที่มี ห นำ ร	เช่น หรุ หระ หรือ หรี หรอ หรีด หรีง
๗. คำที่มี ห นำ ล	เช่น หลาน หลอก หลัก หลับ หลุด เหลือ เหลือง โหล เหล้า
๘. คำที่มี ห นำ ว	เช่น หวัด หวาด หวัน หวาน แหวน แหวก ไหว ไหว้ หวี แหวก

คำที่มี อ นำ

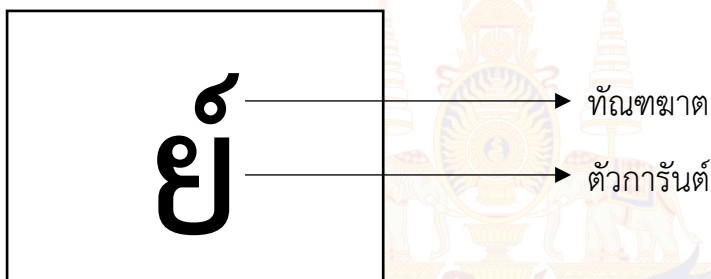
มีเพียง ๔ คำ ที่ใช้ในภาษาไทย ได้แก่ **อย่า อยู่ อย่าง อยาก**

อักษรนำที่มีการอ่านออกเสียง โดยพยางค์หน้าออกเสียงเป็น “อะ” กึ่งเสียง พยางค์หลังออกเสียง “หน้า” เช่น

กนก	อ่านว่า	กะ - นก	ผลิต	อ่านว่า	ผะ - หลิด
ขนบ	อ่านว่า	ขะ - นบ	อ่งุ่น	อ่านว่า	อะ - หุ่น
ตลิ่ง	อ่านว่า	ตะ - หลิ่ง	จรวด	อ่านว่า	จะ - หรวด
สนุก	อ่านว่า	สะ - นุก	สมัคร	อ่านว่า	สะ - หมัก
อร่อย	อ่านว่า	อะ - ร่อย	ปรอท	อ่านว่า	ปะ - หรอด

๓. การอ่านคำที่มีตัวการ์นต์

ตัวการ์นต์ คือ พยัญชนะที่ไม่ออกเสียง และมีเครื่องหมาย (ˊ) กำกับไว้ข้างบน โดยความหมายของคำไม่เปลี่ยนไป ซึ่งเครื่องหมายดังกล่าวนี้ เรียกว่าเครื่องหมาย “ทัณฑฆาต” (ˊ) เป็นชื่อของเครื่องหมายที่ใช้กำกับตัวการ์นต์ แสดงว่าไม่ออกเสียง

ตัวอย่างคำที่มีตัวการ์นต์		
๑. ตัวการ์นต์ ที่เป็นพยัญชนะตัวเดียว	๒. ตัวการ์นต์ ที่เป็นพยัญชนะสองตัว	๓. ตัวการ์นต์ ที่เป็นพยัญชนะและสระ
อารมณั์ คอมพิวเตอร์ โจทก์ ฉกรรจ์ ศิลป์ แพทย์ เคราะห์ วิทย์ ลิฟต์ สงฆ์	วันจันทร์ เวทมนตร์ อัปลักษณั์ พระอินทร์ ประวัติศาสตร์	ชลภักดี ศักดิ์ศรี สวัสดิ์ บริสุทธิ์ รามเกียรติ์ เผ่าพันธุ์ อิทธิฤทธิ์

หลักการอ่านคำที่มีตัวการ์นต์

๑. ไม่ออกเสียงพยัญชนะที่มีเครื่องหมาย (ˊ) กำกับ
๒. ไม่ออกเสียงทั้งพยัญชนะและสระที่มีเครื่องหมาย (ˊ) กำกับ
๓. ไม่ออกเสียงพยัญชนะที่มีเครื่องหมาย (ˊ) กำกับอยู่ และถ้ามีพยัญชนะซึ่งไม่มีตัวสะกดอยู่ข้างหน้า ก็ไม่ออกเสียงพยัญชนะตัวนั้นด้วย เช่น ดวงจันทร์ คณิตศาสตร์

ตัวอย่าง คำอ่านของคำที่มีตัวการ์นต์

อารมณั	อ่านว่า	อา - รม
ชลภักดี	อ่านว่า	ชน - ละ - พัก
รามเกียรติ์	อ่านว่า	ราม - มะ - เกียน
เวทมนตร์	อ่านว่า	เวด - มน
พราหมณ์	อ่านว่า	พราม

ประโยชน์ของการอ่านออกเสียงคำ

๑. การฝึกอ่านออกเสียงคำบ่อย ๆ จะช่วยให้การพูดของเราออกเสียงชัดเจน และเป็น การฝึกบังคับลิ้นและรูปปาก ทำให้ออกเสียงชัดขึ้น

๒. ทำให้ได้ยินเสียงที่เราอ่านไปด้วย ทำให้สามารถจดจำคำหรือประโยคที่อ่านมากกว่า การอ่านในใจ

๓. เมื่อเราอ่านออกเสียงคำ เราจะได้ยินเสียงนั้นไปด้วย แล้วส่งผ่านไปยังสมอง ทำให้ สมองถูกกระตุ้นให้คิดตามไปด้วย ทำให้เข้าใจเรื่องราวที่อ่าน

บทร้อยกรองของ ศาสตราจารย์ ดร.สุจิริต เพียรชอบ จากหนังสือชุดความรู้ภาษาไทยที่ได้ นำเสนอปัญหาเกี่ยวกับการพูดและการออกเสียง ร ล ไว้ดังนี้

ภาษาไทยในปัจจุบันมีปัญหา	เมื่อคนฟังพูดจาและปราศรัย
ฟังแล้วไม่รู้เรื่องไม่เข้าใจ	สื่อสารกันไม่ได้ตั้งใจจิต
เพราะพูดจาไม่ชัดให้ชัดเจน	พูดพล่อยเพลिनทำให้เกิดการติฉิน
พูดปอดโป่งแทนปอดโปร่งเมื่อยลยิน	ทำให้สิ้นศรัทธาในบุคคล
เมื่อพูดรักก็ต้องรักประจักษ์จิต	เมื่อพูดริดก็เป็นริดจึงได้ผล
ไม่พูดรักเป็นลักพูดปะปน	ทำให้คนสับสนในข้อความ
ควรระมัดระวังการออกเสียง	เพราะสำเนียงทำให้คนเหยียดหยาม
พูดไม่ชัดก็ต้องหัดและพยายาม	พูดให้ถูกต้องตามที่ควรเป็น

ศิลปะการใช้ภาษา : สุจิริต เพียรชอบ

ใบงานที่ ๑ เรื่อง อ่านคำนำไปใช้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง อ่านคำนำไปใช้
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ตอนที่ ๑ การอ่านเป็นคำ

คำชี้แจง ให้นักเรียนสอบอ่านคำ ชุดที่ ๑ - ๓ กับครู โดยสอบอ่านทีละชุดหรือครบทุกชุดก็ได้
 กรณีอ่านถูกต้อง ครูผู้สอนทำ กรณีอ่านไม่ถูกต้อง ครูผู้สอนทำ

ชุดที่ ๑ คำควบกล้ำ ที่มีเสียง ร ควบ จำนวน ๑๒ คำ

กรีดกราย ☐	กราบกราน ☐	ขรุขระ ☐	เครื่องขรีม ☐
ครั้นคร้าม ☐	ครื้นเครง ☐	ตราครุฑ ☐	ไตร่ตรอง ☐
โปรงปราย ☐	ปรับปรุง ☐	พรั่งพรู ☐	พรานไพร ☐

สรุปการอ่านคำชุดที่ ๑ อ่านถูกต้อง _____ คำ อ่านไม่ถูกต้อง _____ คำ

ชุดที่ ๒ คำควบกล้ำ ที่มีเสียง ล ควบ จำนวน ๑๒ คำ

กลมกลืน ☐	กล่อมเกล่า ☐	ขลาดเขลา ☐	ขลุ่ยขลุ่ย ☐
เคลื่อนคลา ☐	โคลงเคลง ☐	เปล่งปลั่ง ☐	ปลอมแปลง ☐
ผลุบโผล่ ☐	ผลุนผลัน ☐	พลุกลั่น ☐	โพล่เพล่ ☐

สรุปการอ่านคำชุดที่ ๒ อ่านถูกต้อง _____ คำ อ่านไม่ถูกต้อง _____ คำ

ชุดที่ ๓ คำควบกล้ำ ที่มีเสียง ว ควบ จำนวน ๑๒ คำ

แกว่งไกว ☐	กวัดแกว่ง ☐	กว้างขวาง ☐	ขว้างขวาน ☐
ไขว่ไขว ☐	ของขวัญ ☐	ขวกไขว ☐	ไขว่คว่า ☐
แคว้นกว้าง ☐	คว่าขวาน ☐	แคว้งคว้าง ☐	ควักเงิน ☐

สรุปการอ่านคำชุดที่ ๓ อ่านถูกต้อง _____ คำ อ่านไม่ถูกต้อง _____ คำ

ชุดที่ ๔ คำที่มีอักษรนำ

หรุหระ	☐	เหวอะหะ	☐	หวือหว่า	☐	หละหลวม	☐
เหลวไหล	☐	เหล็กเหลว	☐	หลากหลาย	☐	หยุดหย่อน	☐
หยุมหยิม	☐	หนักหนา	☐	เหยียดหยาม	☐	โหยกเหยก	☐

สรุปการอ่านคำชุดที่ ๔ อ่านถูกต้อง _____ คำ อ่านไม่ถูกต้อง _____ คำ

ชุดที่ ๕ คำที่มีอักษรนำ

หวานแหว	☐	หงุดหงิด	☐	หวุดหวิด	☐	เหงาหงอย	☐
แหงนหน้า	☐	หงุบหงับ	☐	หงุหงิง	☐	หญิงใหญ่	☐
หน้าหนาว	☐	หนักหน่วง	☐	หมวดหมู่	☐	หมาหมู่	☐

สรุปการอ่านคำชุดที่ ๕ อ่านถูกต้อง _____ คำ อ่านไม่ถูกต้อง _____ คำ

ชุดที่ ๖ คำที่มีอักษรนำ

หมอนใหม่	☐	หมูหมา	☐	หมักหมม	☐	หยุดหยิก	☐
หยินหยาง	☐	หยิบหย่อง	☐	หรีดหรีง	☐	หมู่เหล่า	☐
เหล็กไหล	☐	หลบหลีก	☐	ไหล่หลุด	☐	หลงไหล	☐

สรุปการอ่านคำชุดที่ ๖ อ่านถูกต้อง _____ คำ อ่านไม่ถูกต้อง _____ คำ

ชุดที่ ๗ คำที่มีตัวการ์นต์

ศักดิ์สิทธิ์	☐	ศิลปศาสตร์	☐	พระอินทร์	☐	อาทิตย์	☐
พราหมณ์	☐	วิทยาศาสตร์	☐	เวทมนตร์	☐	รามเกียรติ์	☐
เผ่าพันธุ์	☐	อุปลักษณ์	☐	อิทธิฤทธิ์	☐	สงคราม	☐

สรุปการอ่านคำชุดที่ ๗ อ่านถูกต้อง _____ คำ อ่านไม่ถูกต้อง _____ คำ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอนที่ ๒ การอ่านเป็นเรื่อง

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียง เรื่อง ครูครองขวัญกับต้นกล้วย โดยอ่านให้ถูกต้องตาม อักษรวิธี และขีดเส้นใต้คำควบกล้ำ คำที่มีอักษรนำ ที่ตนเองอ่านไม่คล่อง และฝึกอ่าน คำนั้นบ่อย ๆ ให้เกิดความชำนาญ

บทอ่าน เรื่อง ครูครองขวัญกับต้นกล้วย

วันนี้เป็นวันหยุดวันอาทิตย์ และเป็นวันหยุดที่ใครหลาย ๆ คนชอบ เพราะเป็นโอกาสที่จะ ได้พักผ่อน บางคนใช้โอกาสนี้ในการออกไปเที่ยวอย่างสนุกสนาน เพื่อปลดปล่อยคลายเครียด ให้กับสมอง บางคนทำอาชีพเสริมจนร่ำรวย มีทรัพย์สินเงินทองมากมายจนกลายเป็นเศรษฐี

ครูครองขวัญก็เป็นหนึ่งในนั้นเช่นเดียวกัน ซึ่งกำลังพักผ่อนอยู่ในบ้าน ได้เผลอไปมองเห็น ต้นกล้วยต้นหนึ่งที่เคยปลูกไว้อยูริมคลองหน้าบ้าน จึงรีบรุดไปที่ต้นกล้วยทันที และยืนไตร่ตรอง ใคร่ครวญอยู่สักพัก ที่ต้นกล้วยมีเครือกล้วยขนาดใหญ่หลายหวีสะดูดตา และมีหัวปลีสีสีแดงสด ครูครองขวัญครุ่นคิดว่า รสชาติของกล้วยคงหวานกลมกล่อมเป็นแน่ จึงเดินไปตรวจสอบดูใกล้ ๆ พบว่าผิวกล้วยเนียนสวยไร้ขรุขระ เอามือลูบคลำที่เปลือกกล้วย ยิ่งทำให้สัมผัสถึงความงามของ กล้วยเครือนั้นเป็นอย่างมาก

ครูครองขวัญจึงตัดสินใจที่จะตัดต้นกล้วยแต่ข้างต้นกล้วยมีรังผึ้ง ผึ้งตกใจบินขวักไขว้ไปมา อย่างรวดเร็ว ครูครองขวัญตกใจวิ่งหนีผึ้ง แต่ผึ้งกลับไม่ต้อยครูครองขวัญ พวกมันบินหนีไปไกล จากนั้นครูครองขวัญตั้งสติและนำมีดมาตัดต้นกล้วย ผลที่เหลืองสุกจะนำไปรับประทานสดและ ทำเป็นกล้วยตาก แล้วนำไปแจกให้ครูและนักเรียนที่โรงเรียน ส่วนที่เป็นลำต้นจะนำไปสับให้ ละเอียด เพื่อเป็นอาหารของหมู วัว และควาย ซึ่งสรรพคุณของกล้วยนั้นมีมาก ดังนี้ รากกล้วย นำมาต้มช่วยดับกระหายได้ กาบกล้วยที่แห้งนำมาทำเป็นเชือก เรียกว่า เชือกกล้วย หยวกกล้วย นำมาแกงและปรุงเป็นอาหารอย่างเอร็ดอร่อย ใบกล้วยใช้ห่ออาหารและขนมต่าง ๆ เช่น ห่อหมก ขนมใส่ไส้ ข้าวต้มมัด หรือทำเป็นกระทงและบายศรีก็ได้ ส่วนผลกล้วยมีแร่ธาตุมากมาย ทั้งช่วย เสริมสร้างให้ร่างกายแข็งแรง ช่วยรักษาท้องผูก เสียดท้อง และยังลดกรดในกระเพาะได้อีกด้วย

วันหยุด บางครั้งอาจไม่ได้หมายความว่า จะต้องหยุดทำทุกสิ่งในวันนั้น แต่ถ้าเรามีโอกาส ได้มองเห็นประโยชน์จากสิ่งรอบตัวเรา ชีวิตของเราอาจพบอะไรดี ๆ ก็ได้

ประพันธ์โดย นายชลภักดิ์ คงกำเนิด ครูโรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอนที่ ๓ การสรุปความรู้ (เป็นการบ้าน)

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้จากการเรียน เรื่อง คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ คำที่มีอักษรนำ และคำที่มีตัวการ์นต์ เป็นแผนภาพความคิด พร้อมตกแต่งให้สวยงาม

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง อ่านบทร้อยแก้ว คล่องแคล่ววจานา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง อ่านบทร้อยแก้ว คล่องแคล่ววจานา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

บทร้อยแก้ว เป็นข้อเขียนที่นำคำและสำนวนมาเรียบเรียงเป็นข้อความหรือเรื่องราวที่ สละสลวยด้วยกระบวนการเขียนแบบต่าง ๆ เช่น บรรยาย พรรณนา เทศนา สาธก อธิบาย คำสั่ง ข้อแนะนำ ฯลฯ ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามหรือเกิดจินตนาการตามจุดประสงค์ของ ผู้เขียน

การอ่านออกเสียงร้อยแก้วเป็นการอ่านออกเสียงเหมือนเสียงพูดธรรมดา เพื่อรับสารจาก เรื่องที่อ่าน โดยมีหลักการอ่าน ดังนี้

๑. ศึกษาเรื่องที่อ่านให้เข้าใจ เพื่อให้ทราบถึงสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน อารมณ์และ ความรู้สึกที่ผู้เขียนตั้งใจจะสื่อให้ผู้อ่านทราบ แล้วแบ่งวรรคตอนในการอ่านให้ถูกต้องว่า ตอนใด ควรเว้นวรรคน้อย ตอนใดควรเว้นวรรคมาก

๒. ศึกษาหลักการอ่านคำในภาษาไทยให้ถูกต้องตามอักขรวิธี การอ่านคำที่นิยมมาจาก ภาษาต่างประเทศ ต้องอ่านให้ถูกต้องโดยยึดตามพจนานุกรม

๓. ต้องมีสมาธิในการอ่าน คือ ต้องมีความมั่นใจตัวเอง ไม่อ่านผิด ไม่อ่านตก ไม่อ่านเติม หรืออ่านผิดบรรทัด ต้องควบคุมสายตาจากซ้ายไปขวาและย้อนกลับมาอีกบรรทัดหนึ่งอย่างว่องไว และแม่นยำ

๔. อ่านด้วยน้ำเสียงที่เป็นธรรมชาติ คือ การอ่านให้มีน้ำเสียงเหมือนเสียงพูด ไม่ดัดเสียงหรือ ใช้เสียงแหลมเกินไป เน้นเสียงหนักเบา สูงต่ำ ให้เป็นไปตามธรรมชาติโดยสอดคล้องกับเรื่องที่อ่าน

๕. อ่านออกเสียงให้ดังพอประมาณ ไม่ตะโกนหรือเสียงแผ่วเกินไป หากอ่านเสียงดังผ่าน ไมโครโฟนควรให้ปากห่างจากไมโครโฟนของแต่ละคน และระมัดระวังอย่าให้เสียงหายใจเข้า ไมโครโฟน เพราะเสียงจะพร่า ไม่น่าฟัง

๖. อ่านเว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง เป็นการกำหนดการอ่านให้เหมาะสม ไม่อ่านเร็วหรือช้าเกินไป ต้องอ่านให้จับคำและจบความ ถ้าเป็นคำยาวหรือคำหลายพยางค์ไม่ควรหยุดกลางคำหรือ ตัดประโยคจนเสียความ

๗. อ่านอย่างมีลีลาและอารมณ์ตามเนื้อเรื่องที่อ่าน คือ เน้นคำสำคัญและคำที่ต้องการเพื่อให้ เกิดภาพพจน์หรือจินตนาการ การเน้นควรเน้นเฉพาะคำไม่ใช่เน้นทั้งวรรคหรือเน้นทั้งประโยค เช่น “แม่ คือผู้ให้กำเนิดและผู้มีพระคุณต่อเรา” เน้นคำว่า “แม่” เป็นต้น

๘. อ่านเครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้อง เช่น คำที่ใช้อักษรย่อต้องอ่านให้เต็มคำดังตัวอย่าง “สมาคมแม่บ้าน ทบ. ลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม” ต้องอ่านว่า “สมาคมแม่บ้าน ทหารบก ลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม”

๙. การผ่อนคลายหายใจ เมื่ออ่านจบย่อหน้าหนึ่ง ๆ ควรผ่อนคลายใจเล็กน้อย เมื่ออ่านย่อหน้าใหม่จึงเน้นเสียงหรือทอดเสียง เพื่อดึงดูดความสนใจ จากนั้นก็อ่านตามปกติตามเนื้อหาที่อ่าน

๑๐. การจับหนังสือ ควรวางหนังสือหรือบทอ่านบนฝ่ามือซ้าย ยกขึ้นให้ได้ระดับตามความเหมาะสม มือขวาคอยพลิกหนังสือหน้าถัดไป ไม่ควรใช้นิ้วชี้ตามตัวหนังสือ

มารยาทในการอ่าน

มารยาทในการอ่านหนังสือในที่สาธารณะ มีข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ	มารยาทในการอ่าน / ข้อควรปฏิบัติในการอ่าน
๑	ไม่อ่านแบบตะโกน และไม่ควรรอ่านเสียงดังจนทำให้รบกวนสมาธิของผู้อื่น
๒	ไม่หยอกล้อเล่นกันขณะอ่าน หรือทำพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการรบกวนผู้อื่น
๓	หากเป็นการนั่งอ่าน ควรนั่งอ่านด้วยท่าทางที่สุภาพ สบาย ถูกต้อง และเหมาะสม
๔	ไม่ทำลายหนังสือ หรือเจตนาทำให้หนังสือเกิดความชำรุด โดยเฉพาะหนังสือของส่วนรวม เช่น หนังสือในห้องสมุด หนังสือที่ยืมจากผู้อื่น เป็นต้น
๕	ไม่ชะโงกหน้าไปยังหนังสือของผู้อื่น ขณะที่ผู้อื่นกำลังฝึกอ่านอยู่ เพราะเป็นการรบกวนสมาธิของผู้อื่น
๖	ไม่รับประทานอาหารหรือขนมขบเคี้ยวในขณะที่อ่านออกเสียง เพราะอาจทำให้อาหารหรือขนมติดคอได้
๗	ขณะที่กำลังอ่านออกเสียงอยู่ ควรหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ร้องเพลง ดูโทรทัศน์เพราะจะทำให้อ่านได้ไม่เต็มที่
๘	หากต้องการพูดคุย สอบถาม ปรีกษา กับคนข้าง ๆ ให้สะกิดหรือกระซิบ และควรขออนุญาตเขาก่อนเสมอ
๙	ไม่หยิบฉวย หรือแย่งหนังสือในมือของผู้อื่นมาอ่าน
๑๐	ไม่ปฏิบัติตนหรือกระทำการอื่นใดที่กระทบต่อเสรีภาพของผู้อื่นในขณะที่อ่าน

ใบงานที่ ๒ เรื่อง อ่านบทร้อยแก้ว คล่องแคล่วว่องไว
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง อ่านบทร้อยแก้ว คล่องแคล่วว่องไว
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วต่อไปนี้ ให้ถูกต้องตามหลักการอ่าน และประเมินการอ่านของตนเองด้วยความซื่อสัตย์ และตามความเป็นจริง

นิทานพื้นบ้าน คืออะไร

นิทานพื้นบ้าน ในวิชาคติชนวิทยา หมายถึง เรื่องเล่าที่เล่าต่อ ๆ กันมา จากคนรุ่นหนึ่งมาสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยไม่ทราบว่าเป็นผู้แต่ง เช่น เราไม่สามารถบอกได้ว่า ใครแต่งนิทานเรื่องสังข์ทอง ปลาบู่ทอง โสนน้อยเรือนงาม ไกรทอง นางสิบสอง เพราะนิทานเหล่านี้ ถ่ายทอดโดยวิธีการเล่าจากความทรงจำต่อ ๆ กันมา เช่น ปู่ย่าตายายเล่าให้พ่อแม่ฟัง พ่อแม่เล่าให้ลูกหลานฟัง หรือมีการแพร่กระจายจากท้องถิ่นหนึ่งไปยังอีกท้องถิ่นหนึ่ง

นิทานเรื่องเดียวกัน เช่น นิทานเรื่องสังข์ทอง จึงอาจมีหลายสำนวนได้ ขึ้นอยู่กับผู้เล่าแต่ละคน ผู้เล่าที่ต่างวัยกัน ผู้เล่าที่เป็นผู้หญิง ผู้เล่าที่เป็นผู้ชาย ผู้เล่าในแต่ละท้องถิ่น อาจเล่านิทานเรื่องเดียวกันต่างกันออกไป ทำให้เกิดนิทานสังข์ทองสำนวนต่าง ๆ ขึ้น ดังนั้น เมื่อเราศึกษานิทานพื้นบ้าน เราจึงไม่ควรตั้งคำถามว่า นิทานสำนวนใดถูกต้อง หรือสำนวนใดเป็นสำนวนต้นฉบับ หากแต่เราควรยอมรับความหลากหลายของนิทานสำนวนต่าง ๆ ที่เล่ากันในท้องถิ่นต่าง ๆ หรือในบริบทต่าง ๆ และควรทำให้สนุกสนานไปกับรายละเอียด ที่อาจต่างกันไปในแต่ละสำนวน

นิทานพื้นบ้านไทย หมายถึง นิทานที่เล่าสู่กันฟังในหมู่บ้านในท้องถิ่น หรือในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย ซึ่งอาจมีที่มาหลายแหล่ง คือ เป็นนิทานพื้นบ้านที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทยเอง เช่น สังข์ทอง ปลาบู่ทอง ไกรทอง โสนน้อยเรือนงาม ขุนช้างขุนแผน ศรีธนญชัย นางนาคพระโขนง เป็นต้น

ที่มา : หนังสือสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ (เล่มที่ ๒๖ เรื่องที่ ๑ นิทานพื้นบ้านไทย)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

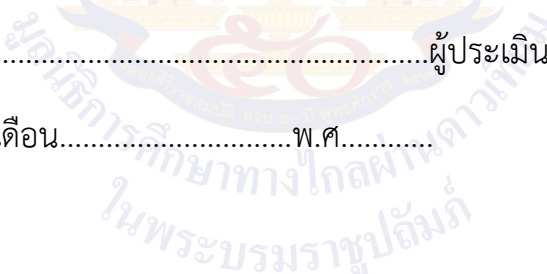
แบบประเมินการอ่านออกเสียง (สำหรับนักเรียนประเมินตนเอง)

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามความสามารถของนักเรียน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน			
	ดีมาก (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
๑. อ่านคำควบกล้ำ คำที่มีอักษรนำ ได้ถูกต้อง				
๒. อ่านเสียงดังชัดเจน น้ำเสียงน่าฟัง เป็นธรรมชาติ				
๓. เว้นจังหวะวรรคตอนในการอ่านได้ถูกต้อง				
๔. บุคลิกภาพ ท่าทางในการอ่านสุภาพ เรียบร้อย				
๕. มีมารยาทในการอ่าน				
รวมคะแนนที่ได้ของแต่ละช่อง				
รวม (คะแนนเต็ม ๒๐)คะแนน			

ลงชื่อ (นักเรียน) ผู้ประเมิน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คัดลายมือสื่อภาษา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สุวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง คัดลายมือสื่อภาษา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การคัดลายมือ

การคัดลายมือ เป็นการฝึกเขียนเบื้องต้นที่จำเป็นต้องฝึกปรือตั้งแต่เยาว์วัยให้เคยชินกับการเขียนที่สวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย เพราะเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเขียนได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว รวดเร็วสวยงาม น่าอ่าน บางคนคิดว่าลายมือไม่สำคัญนัก ถ้าการเขียนนั้นมีเนื้อเรื่องดี มีการแสดงความคิดเห็น ลีลาและสำนวนโวหารดีก็เพียงพอแล้วถือเป็นความเข้าใจผิด เพราะลายมืออ่านไม่ออกไม่ชัดเจน ผู้อ่านก็อ่านไม่ออกทำให้ไม่เข้าใจ ไม่ทราบคุณค่าของงานเขียนว่าดีอย่างไร

จุดประสงค์ของการคัดลายมือ

การคัดลายมือมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาไปสู่ทักษะการเขียน การฝึกคัดลายมือจึงมีจุดประสงค์สำคัญ ดังนี้

๑. เพื่อฝึกการเป็นผู้มีสมาธิในการเขียนตัวอักษรไทย
๒. เพื่อให้เขียนตัวอักษรไทยได้ถูกต้องตามหลักวิธีการต่าง ๆ
๓. เพื่อให้รู้จักการจัดระเบียบ การเว้นวรรค และเว้นช่องไฟได้ประณีต อ่านง่าย สบายตา
๔. เพื่อให้รู้จักสังเกตแบบอย่างตัวอักษรที่ถูกต้องสวยงามและนำไปเป็นตัวอย่างในการเขียน
๕. เพื่อให้มีความภาคภูมิใจ รักการเขียนภาษาไทยอันเป็นมรดกและภาษาประจำชาติไทย

หลักและวิธีคัดลายมือ

๑. อ่านข้อความที่จะคัดให้จบก่อนคัด เพื่อทำความเข้าใจข้อความ
๒. เริ่มคัดตัวอักษรจากหัวไปหางเสมอโดยไม่ยกดินสอ
๓. ไม่เขียนตัวอักษรแบบนั่งเส้น หมายถึง ส่วนกลางของตัวอักษรทับเส้นบรรทัดโดยตลอด เช่น ตัว ข ฐานกลางของเส้นจะไม่ลากตรงที่เดียว จะมีรอยหยักตรงมุมซ้ายเล็กน้อย
๔. ถ้าคัดลายมือครึ่งบรรทัด ขนาดความสูงของตัวอักษรด้านบนต้องสูงเท่ากันโดยตลอด
๕. คัดตัวอักษรและข้อความด้วยตัวตรงเสมอแนวเดียวกัน ตัวอักษรไม่เอนเอียง โย้ไปข้างหน้าหรือหลัง

หลักและวิธีคัดลายมือ (ต่อ)

๖. เว้นระยะช่องไฟระหว่างตัวอักษรให้ห่างเสมอกัน
๗. ถ้าเขียนผิดหรือจำเป็นต้องลบ ต้องระมัดระวังเรื่องความสะอาด ก่อนเขียนใหม่ต้องลบรอยเก่าให้สะอาดเรียบร้อยเสียก่อน
๘. สระและวรรณยุกต์ต้องวางให้ถูกที่
๙. ขนาดความกว้างความสูงของตัวอักษรและสระต้องตรงตามแบบ
๑๐. ควรควบคุมอัตราการความเร็วในการเขียน อย่าเขียนเร็วเกินไป
๑๑. ต้องระมัดระวังอย่าคัดให้ตกหล่น การเว้นวรรคตอนต้องถูกต้อง
๑๒. เมื่อคัดจบต้องอ่านทบทวนและตรวจสอบอีกครั้ง

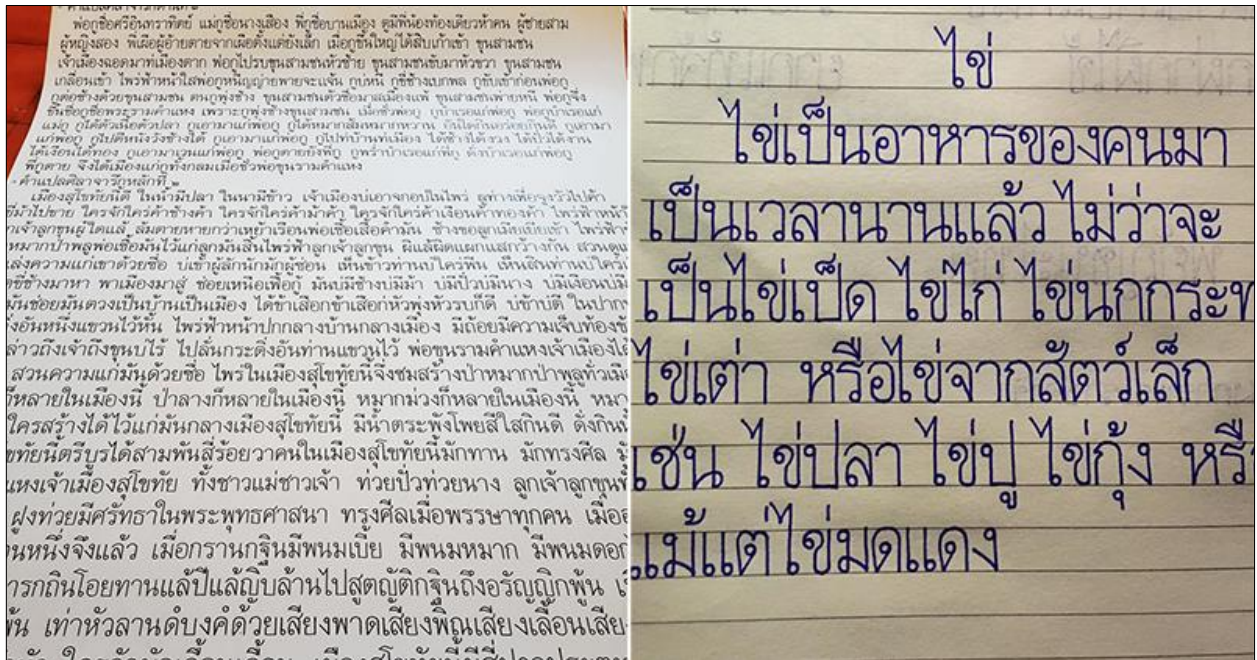
ประโยชน์ของการคัดลายมือ

๑. ช่วยฝึกสมาธิให้แก่ผู้ที่คัดลายมือ เพราะการคัดลายมือจะต้องใช้สมาธิในการคัดสูงมาก
๒. ช่วยให้จิตใจสงบลง เข้าใจในสิ่งที่เขียน สติไม่วอกแวก ใจจดจ่ออยู่กับสิ่งที่เขียน
๓. ช่วยให้สมองซีกซ้ายและซีกขวาประสานกัน ทำงานเท่ากันได้ และเสริมความคิดได้ดี
๔. ช่วยเพิ่มทักษะความรู้ในสิ่งที่เขียน เพราะขณะที่เขียนคัดไป ก็จะได้อ่านสิ่งนั้นไปด้วย

บทกลอน “การคัดลายมือ”

เขียนลายมือมีหลักรู้จักนั่ง	ตัวต้องตั้งตรงแนบถูกแบบอย่าง
จับดินสอปากกาถูกท่าทาง	สมุดวางพลงเพ่งแล้วเล็งแล
ค่อยเขียนไปให้งามตามส่วนสัดส่วน	ช่องไฟจัดวัดกะระยะแน่
สระหรือเครื่องหมายอย่าย้ายแปร	ตั้งใจแน่วมีระเบียบเรียบร้อย
	ที่มา : แบบเรียนเร็วใหม่ เล่ม ๒
	กระทรวงศึกษาธิการ

ตัวอย่าง ลายมือที่สวยงาม เป็นระเบียบ

ที่มา Facebook โดย พิชัยยุทธ เกตุสุวรรณ

ที่มา Facebook โดย บัญญาพนต์ พลสิทธิ์

คัดไทยให้สวย

หนึ่งรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
สองชื่อสัตย์ เลี้ยสละ อดทนได้
สามกตัญญู พ่อแม่ สุดหัวใจ
สี่มุ่งใฝ่ เล่าเรียน เพียรวิชา

แหล่งที่มาของข้อมูล : <https://www.pinterest.com/pin>

ตัวอย่าง ลายมือที่สวยงาม เป็นระเบียบ

การคัดลายมือ (ม.๔ - ๖)

ชื่อ นางสาวพัชชา นันท์ ลุก จันทะนนตรี
 ชั้น ม.๔ โรงเรียน สารคามพิทยาคม สังกัด สพม. เขต ๒๖

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
 สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระนามเดิม อัมพร
 ประสิทธิ์พงษ์ นาย อมพร โดยทรงเริ่มดำรงตำแหน่งในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์
 พ.ศ. ๒๕๖๐ และทรงเป็นเจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม ราชวรวิหาร
 ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุตและแม่กองงาน
 พระธรรมทูต

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
 ประสูติเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๐ ตรงกับแรม ๑๒ ค่ำ เดือน
 ปีกะ ๓ ตำบลบางป่า อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี พระชนกชื่อ น
 ประสิทธิ์พงษ์ พระชนนีชื่อ ทาล ประสิทธิ์พงษ์ เป็นบุตรคนที่ ๒ จากพี่น้อง
 ๙ คน มีพระอนุชาหนึ่งโอรสคือ พระเทพสุเมธี (ไสว วฑฒโน) ที่ปรินิพพาน
 จังหวัดราชบุรี เจ้าอาวาสวัดศรีสุริยวงศารามวรวิหาร จังหวัดราชบุรี ด
 สมเด็จพระสังฆราช

วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ
 มหเทพยวรางกูรมีพระราชโองการโปรดสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช
 สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๒๐ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และได้เสด็จ
 ราชดำเนินไปประกอบพระราชพิธีสถาปนา เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์
 เวลา ๑๖.๕๐ น. ณ พระโอบสถ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยน
 พระราชาคณะกรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าของผลงาน : นางสาวพัชชา นันท์ จันทะนนตรี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ (ณ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑)
 โรงเรียนสารคามพิทยาคม อ.เมืองสารคาม จ.มหาสารคาม

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การอ่านเร็วและจับใจความ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สุวรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การอ่านเร็วและจับใจความ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอ่านเร็ว

การอ่านเร็ว ถือเป็นวิธีการจับใจความอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องใช้ความเร็วในการอ่าน เพื่อค้นหา คำตอบ หรือค้นหาประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน

อัตราเร็วในการอ่าน

อัตราเร็วในการอ่าน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการอ่าน เช่นเดียวกับความถูกต้องของการอ่าน ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับผู้อ่าน คือ จับใจความได้ถูกต้อง แต่อ่านช้า ซึ่งจะพบว่าอัตราเร็วในการอ่านมีความสัมพันธ์ด้านลบกับการอ่าน คือ อ่านช้า แต่จับใจความได้ถูกต้อง แต่ถ้าอ่านเร็ว จะจับใจความได้ไม่ถูกต้อง

“อัตราเร็ว จึงหมายถึง การอ่านด้วยความถูกต้องตามเนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลา” เพราะ สารเนื้อหาวิชาการ ต้องการความละเอียดรอบคอบในการอ่านต้องใช้เวลาอ่านมากกว่าสารเนื้อหาบันเทิง “ดังนั้น การอ่านเร็วจึงต้องคำนึงถึงความยากง่ายของสารเป็นหลักด้วย”

วัตถุประสงค์ของการอ่านเร็ว

เพื่อพัฒนาอัตราเร็วในการอ่านให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อ่าน โดยมีความถูกต้องในใจความ

ลำดับขั้นของการอ่านเร็ว

๑. ขั้นก่อนอ่าน

เป็นขั้นที่เตรียมตัวให้พร้อมที่จะอ่าน เช่น การกวาดสายตาในการอ่าน การเตรียมนาฬิกาจับเวลาเพื่อใช้จับเวลาในการอ่าน

๒. ขั้นอ่าน

เริ่มต้นอ่านชื่อเรื่อง พยายามทำความเข้าใจความหมายของชื่อเรื่อง จากนั้นเริ่มอ่านเนื้อหาไปที่ละบรรทัดอย่างรวดเร็ว และจับใจความแต่ละย่อหน้าให้ได้

๓. ขั้นหลังอ่าน

บันทึกเวลาเมื่ออ่านจบว่าอ่านใช้ไปทั้งหมดกี่นาที แล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จดบันทึกสาระสำคัญ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน และตรวจสอบคำตอบ

ที่มา : สรุปรมาจากคู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย (๒๕๕๘), พิมพ์ครั้งที่ ๓
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทางการฝึกอ่านเร็ว

๑. มีสติ มีสมาธิ และมีความตั้งใจในการอ่าน
๒. ฝึกกวาดสายตาในขณะที่อ่าน โดยกวาดสายตาไปที่ตัวหนังสือ มองตั้งแต่บรรทัดแรกไล่ไปจนถึงบรรทัดสุดท้ายอย่างรวดเร็ว ๑ รอบก่อน จากนั้นจึงกลับมาอ่านใหม่อีกครั้งเฉพาะข้อความที่อ่านไม่เข้าใจ
๓. ฝึกเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา และพยายามปรับปรุงการเคลื่อนไหวของสายตาให้รวดเร็วขึ้น
๔. ฝึกอ่านข้ามคำ โดยข้ามคำที่ไม่สำคัญ อ่านเฉพาะข้อความที่สำคัญอย่างรวดเร็ว
๕. ฝึกฝนการอ่านตามวิธีขั้นต้นอย่างสม่ำเสมอ
๖. กำหนดเวลาและบันทึก ความก้าวหน้าของอัตราเร็วในการอ่านแต่ละครั้ง

การอ่านจับใจความ

ใจความ ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายถึง น. ส่วนสำคัญของเรื่อง ตรงข้ามกับ พลความ ซึ่งหมายถึง ส่วนที่ไม่สำคัญของเรื่อง

ใจความจะมีปรากฏอยู่ตามย่อหน้าต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่าน ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นประโยคที่เป็นส่วนสำคัญปรากฏในส่วนต้น ส่วนกลาง หรือส่วนท้ายของย่อหน้า

การอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง หรือความคิดหลักของเรื่องที่อ่าน โดยใจความจะต้องเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ที่ครอบคลุมสาระของเรื่องที่อ่าน

ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ จะมีเพียง ๑ ใจความเท่านั้น

หลักการอ่านจับใจความ

- ข้อที่ ๑** อ่านชื่อเรื่อง แล้วทำความเข้าใจชื่อเรื่อง โดยทั่วไปชื่อเรื่องมักจะเป็นแนวทางเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ถ้าไม่เข้าใจชื่อเรื่อง ให้ค้นหาความหมายจากพจนานุกรม
- ข้อที่ ๒** เริ่มอ่านทีละย่อหน้าให้เข้าใจ แล้วค้นหาประเด็นสำคัญหรือใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า ซึ่งอาจปรากฏอยู่ตอนต้น ตอนกลาง หรือตอนท้ายก็ได้ โดยเรื่องหนึ่ง ๆ อาจมีย่อหน้าเดียวหรือหลายย่อหน้าก็ได้
- ข้อที่ ๓** ชีตเส้นใต้ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ แล้วเขียนสรุปไว้ในสมุดบันทึก ส่วนไหนที่ไม่สำคัญ ไม่ต้องนำมาเขียน
- ข้อที่ ๔** นำใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้ามาเขียนเรียงเรียงให้เข้าใจ ด้วยสำนวนภาษาของเราเอง ควรเขียนให้สั้น กระชับ และสละสลวย
- ข้อที่ ๕** ตรวจสอบความถูกต้อง และนำเสนอใจความสำคัญ

บทอ่าน เรื่อง “นกกระเรียน ห่าน และเหยี่ยว”

นกกระเรียนตัวหนึ่ง บินมาถึงสระน้ำ เห็นห่านกำลังดำผุดดำว่ายอยู่ในสระ จึงถามห่านว่า กำลังทำอะไร ห่านจึงอธิบายให้ฟังว่า “นี่เป็นวิธีหาอาหารในน้ำของพวกเรา และถ้ามีภัยอันตราย มาเราก็สามารถดำน้ำหนีได้เช่นกัน”

“ขอเพียงเจ้ามาเป็นเพื่อนของเราเท่านั้น ต่อไปก็ไม่ต้องมัวดำผุดดำว่ายให้เสียเวลา” ฝ่ายนกกระเรียนให้คำแนะนำ “ขึ้นมาหาอาหารบนบกนี่สบายกว่า ส่วนภัยอันตรายนั้น ด้วยร่างกายที่แข็งแรงของเรา ขอรับรองว่า จะคอยคุ้มครองให้เจ้าเอง”

ห่านหลงเชื่อที่นกกระเรียนกล่าว จึงขึ้นมาหาอาหารบนบกกับนกกระเรียน อยู่ต่อมาไม่นาน มีเหยี่ยวตัวหนึ่งกำลังบินร่อนหาเหยื่อ เหลือบมองไปเห็นห่านกำลังหากินอยู่บนบก จึงโฉบลงมา จับตัวได้โดยง่าย ทันใดนั้นห่านได้ตะโกนส่งเสียงร้องเรียกให้นกกระเรียนมาช่วย ซึ่งห่านคิดว่าเป็น มิตรสหายของตนจึงให้ช่วยเหลือ แต่ปรากฏว่า นกกระเรียนบินหนีเตลิดไปนานแล้ว

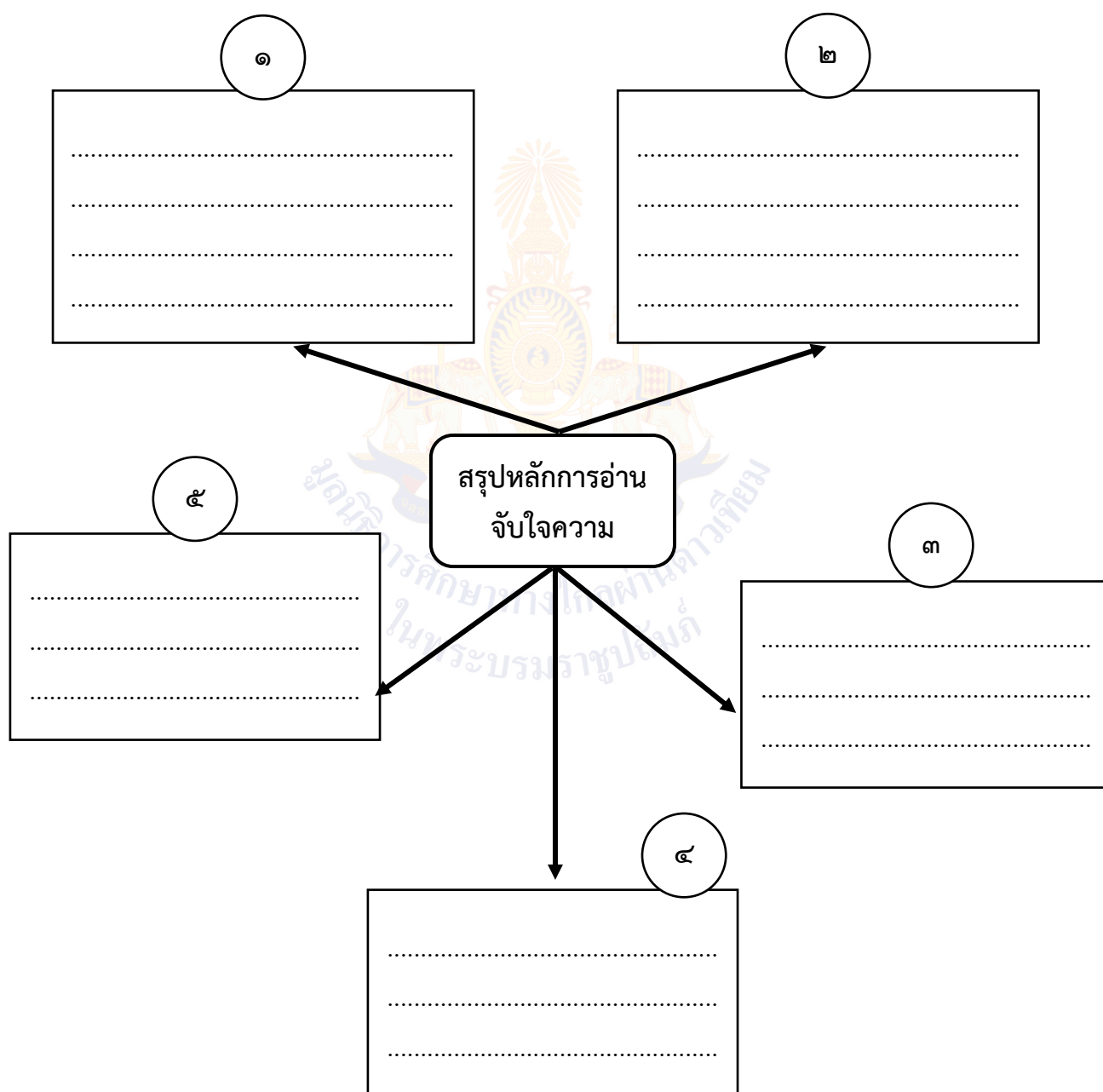
ที่มา : หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การอ่านเร็วและจับใจความ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การอ่านเร็วและจับใจความ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ตอนที่ ๑ สรุปหลักการอ่านจับใจความสำคัญ

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้เกี่ยวกับหลักการอ่านจับใจความด้วยแผนภาพความคิดต่อไปนี้

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอนที่ ๒ อ่านเรื่องแล้วตั้งคำถาม ตอบคำถาม และสรุปใจความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง “เส้นด้ายกับชีวิต” แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่อง จากนั้นสรุปใจความสำคัญ บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง และแนวทางการนำไปใช้ในชีวิตจริง

บทอ่าน เรื่อง “เส้นด้ายกับชีวิต”

ถ้าเรามีเวลาพอที่จะนั่งดูเส้นด้ายที่พันไว้ในหลอดอย่างเป็นระเบียบ เราจะพบว่า แม้เส้นด้ายยาวหลายสิบลเมตร แต่มันก็ไม่พันกันยุ่งเหยิง หยิบมาใช้ได้ง่ายตามความต้องการ เมื่อใช้เสร็จก็เก็บเข้ากล่องด้วยความเรียบร้อย

เส้นทางชีวิตของเราก็เหมือนกัน ถ้าเราดำเนินชีวิตอย่างไม่มีหลักการและระบบระเบียบ คิดทำ กิน อยู่ไปตามอารมณ์ เมื่อเกิดปัญหาก็เก็บหมักหมมเอาไว้ หรือแก้ปัญหาไปแบบขยี้ผ้าเอาหน้ารอด ชีวิตย่อมยุ่งเหยิง จนในที่สุดก็กลายเป็นปมเงื่อนที่รัดตัวจนตาย สายชีวิตก็เปรียบได้กับเส้นด้ายที่มีโอกาสดำเนินไปอย่างมีระเบียบหรือยุ่งเหยิงซับซ้อน เกิดเป็นปมเงื่อนที่แกะไม่ออกตามกระแสพัดพาของอารมณ์ที่หวั่นไหวตามสภาพแวดล้อม สายชีวิตที่ไม่ยุ่งเหยิงก็เหมือนเส้นด้ายที่กรอไว้อย่างเป็นระเบียบ สามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ไม่สะดุด หรือหยุดชะงัก

การใช้จ่ายเป็นอย่างที่เห็นได้ชัด ในชีวิตของคนเราเมื่อยังเล็กก็ต้องพึ่งพาพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย หรือญาติพี่น้อง หรือบุคคลที่เลี้ยงดูเรามา แต่พอโตขึ้นเราสามารถเลี้ยงดูตนเองได้ รู้จักคิดวางแผน รายได้กับรายจ่ายในชีวิตประจำวันให้เหมาะสมกับฐานะ รู้เก็บออมไว้ส่วนหนึ่ง แม้จะเก็บได้ไม่มาก แต่พอนานเข้าเงินออมนั้นก็เพิ่มพูนขึ้น

ที่มา : หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ

การตั้งคำถามและตอบคำถามจากบทอ่าน เรื่อง “เส้นด้ายกับชีวิต”

๑) คำถาม :

คำตอบ :

๒) คำถาม :

คำตอบ :

๓) คำถาม :

คำตอบ :

๔) คำถาม :

คำตอบ :

๕) คำถาม :

คำตอบ :

จงบอกใจความสำคัญของเรื่อง “เส้นด้ายกับชีวิต”

.....

ข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้คืออะไร

.....

นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้ไปปรับใช้ในชีวิตได้อย่างไร

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สุวรรณกรรมพื้นบ้าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ข้อเท็จจริง	ข้อความหรือเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือที่เป็นอยู่ตามจริง พิสูจน์ได้ มีหลักฐาน น่าเชื่อถือ และสมเหตุสมผล
ข้อคิดเห็น	ความเห็น ความคิดเห็น ความรู้สึกนึกคิด การคาดเดา และการคาดคะเน รวมไปถึงการแสดงทรรศนะ

แหล่งข้อมูลหรือสื่อที่อาจมีข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

เรื่องราว เหตุการณ์ ข่าวสารบ้านเมือง บทความ นิทาน สื่อออนไลน์ หนังสือพิมพ์ เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ และสื่ออื่น ๆ ที่เราพบเห็นและอ่านในชีวิตประจำวันนั้น อาจมีทั้งเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นปรากฏอยู่ ดังนั้น เราจะต้องมีวิจารณญาณในการอ่าน และไม่ควรเชื่อก่อนได้รับการพิสูจน์ว่าสิ่งนั้นจริงหรือไม่จริง เรื่องนั้นถูกหรือผิด จำต้องอาศัยทักษะในการแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเป็นเครื่องมือประกอบ

การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาสาระของการอ่านว่าตอนใดเป็นข้อเท็จจริง ตอนใดเป็นข้อคิดเห็น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องใช้ความคิด ความรู้ และประสบการณ์ เพื่อพิจารณาว่าเรื่องนั้นมีความสมเหตุสมผล มีความถูกต้องหรือไม่ มากน้อยเพียงใด โดยมีหลักการพิจารณา ดังนี้

ลักษณะข้อเท็จจริง	ลักษณะข้อคิดเห็น
๑. มีความเป็นไปได้	๑. แสดงความรู้สึก
๒. มีความสมจริง	๒. แสดงความคาดคะเน
๓. มีหลักฐานเชื่อถือได้	๓. แสดงการเปรียบเทียบ
๔. มีความสมเหตุสมผล	๔. แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ

ตัวอย่าง ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

ประโยคที่เป็นข้อเท็จจริง	ประโยคที่เป็นข้อคิดเห็น
๑. จังหวัดน่านอยู่ทางภาคเหนือของไทย	๑. จังหวัดน่านมีภูมิประเทศที่สวยงามน่าอยู่
๒. โลมาเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	๒. โลมาเป็นสัตว์ที่น่ารัก
๓. ผักบุงจีนมีลำต้นอวบกว่าผักบุงไทย	๓. ถ้าเรากินผักบุงจะทำให้ตาหวาน
๔. แมวมีผีเท้าเบามาก	๔. แมวดำเป็นสัญลักษณ์ของความโชคร้าย
๕. น้ำทะเลมีรสเค็ม	๕. ฉันทชอบทะเลมากกว่าภูเขา
๖. ประเทศไทยอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	๖. ประเทศไทยมีรูปร่างเหมือนกระบวยตักน้ำ
๗. ตลาดน้ำอัมพวาอยู่ในสมุทรสงคราม	๗. ตลาดน้ำอัมพวาน่าท่องเที่ยวที่สุดแล้ว
๘. โพลสำรวจบอกว่า คนอีสานส่วนใหญ่จะกินข้าวเหนียวคู่กับส้มตำไก่ย่าง	๘. ข้าวเหนียว ส้มตำ ไก่ย่าง มีรสชาติอร่อยกว่าอาหารชนิดอื่น ๆ
๙. กล้วยเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว	๙. กล้วยเป็นผลไม้ที่คนนิยมกินมากที่สุด
๑๐. พระอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออก	๑๐. พระอาทิตย์ตกสวยกว่าพระอาทิตย์ขึ้น

การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

ตัวอย่าง เรื่อง การตักบาตร

วิถีชีวิตคนไทยผูกพันกับวัดและพระสงฆ์ รวมทั้งคุ้นเคยกับการทำบุญตักบาตร พระสงฆ์จะมารับบิณฑบาตในตอนเช้า เรานิยมตักบาตรเพื่อเสริมบุญให้ตนเอง และเชื่อว่าการตักบาตรเป็นการสะสมบุญไว้ก่อนตาย ขั้นตอนการตักบาตร คือ เตรียมอาหารคาวหวาน ดอกไม้สด ขณะพระสงฆ์รับบาตรผู้ตักบาตรต้องถอดรองเท้า ตักข้าวก่อนตามด้วยกับข้าวและของหวาน เมื่อพระปิดฝาบาตรให้วางดอกไม้ แล้วนั่งพนมมือรับพรจากพระ

ข้อเท็จจริง	ข้อคิดเห็น
๑. พระสงฆ์มารับบิณฑบาตในช่วงเช้า	๑. คนไทยผูกพันกับวัดและพระสงฆ์
๒. ขั้นตอนการตักบาตร คือ เตรียมอาหารคาวหวาน ดอกไม้สด ผู้ตักบาตรต้องถอดรองเท้า แล้วตักข้าวก่อน จากนั้นตามด้วยกับข้าวและดอกไม้สด และนั่งพนมมือรับพรจากพระ	๒. การตักบาตรทำเพื่อเสริมบุญ และสะสมบุญไว้ก่อนตาย

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความตามที่กำหนด และวิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น

๑) ในฤดูฝนพ่อแม่ส่วนใหญ่มักเป็นกังวลกับการแพร่ระบาดของโรคมือเท้าปาก ๒) อาการของโรคคือ มีไข้ ปวดหัว มีแผลในปาก เจ็บคอ มีตุ่มใสขึ้นตามมือ เท้า และลำตัว ๓) การรักษาเด็กที่เป็นโรคมือเท้าปากคือการรักษาตามอาการ เช่น ถ้าตัวร้อนก็กินยาลดไข้ ๔) โรคนี้สามารถรักษาให้หายขาดได้โดยการกินน้ำสมุนไพร เพราะเชื่อว่า น้ำสมุนไพรจะช่วยบรรเทาอาการป่วยของเด็กหรือลูกหลานของท่านได้

๑. เขียนประโยคที่เป็น**ข้อเท็จจริง**

.....

.....

๒. เขียนประโยคที่เป็น**ข้อคิดเห็น**

.....

.....

๑) โรคอัลไซเมอร์เป็นโรคที่น่ากลัวมากที่สุดสำหรับคนหนุ่มสาว เพราะไม่อยากสมองเสื่อม ๒) โดยอาการเริ่มต้นที่พบ คือ จำเหตุการณ์ปัจจุบันไม่ได้ ๓) เมื่อโรครุนแรงมากขึ้น เราควรจะรีบดูแลตนเองโดยเร็ว ไม่ควรปล่อยให้ตนเองสมองเสื่อม ๔) แม้การกำเริบของโรคในแต่ละบุคคลอาจมีความเร็วแตกต่างกัน แต่จะแสดงอาการชัดเจนภายใน ๓ - ๙ ปี

๑. เขียนประโยคที่เป็น**ข้อเท็จจริง**

.....

.....

๒. เขียนประโยคที่เป็น**ข้อคิดเห็น**

.....

.....

(ก) น้ำเป็นองค์ประกอบหนึ่งในร่างกาย เป็นตัวกลางในการนำออกซิเจนไปเลี้ยงเซลล์ (ข) ร่างการของมนุษย์ประกอบด้วยน้ำ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ทุกวันเราสูญเสียน้ำในร่างกายผ่านรูปแบบเหงื่อ การหายใจ และระบบขับถ่าย (ค) คนส่วนใหญ่มักไม่ค่อยใส่ใจการดื่มน้ำมากนัก จึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพ (ง) เชื่อกันว่าการดื่มน้ำ ๑ แก้ว หลังตื่นนอนจะช่วยลดน้ำหนักและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของร่างกายให้ดีขึ้น

๑. เขียนประโยคที่เป็นข้อเท็จจริง

.....

.....

๒. เขียนประโยคที่เป็นข้อคิดเห็น

.....

.....

(ก) ดาวเรืองมีถิ่นกำเนิดในประเทศเม็กซิโกและสหรัฐอเมริกา เป็นไม้ที่นำเข้ามาปลูกในประเทศไทย (ข) คนไทยนิยมปลูกดาวเรืองกันมาก ถือเป็นไม้มงคล แสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง (ค) ดาวเรืองเป็นไม้ล้มลุก มีหลายสี เช่น เหลือง แสด ทอง (ง) คนไทยนำดอกดาวเรืองไปปลูกประดับสถานที่ ตัดดอกเพื่อการค้าขาย จัดช่อดอกไม้ บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ร้อยเป็นพวงมาลัย ฯลฯ

๑. เขียนประโยคที่เป็นข้อเท็จจริง

.....

.....

๒. เขียนประโยคที่เป็นข้อคิดเห็น

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความรู้ความเข้าใจ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ คู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดแสดงความรู้ความเข้าใจ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การพูดแสดงความรู้ความเข้าใจ

การพูดแสดงความรู้ความเข้าใจ เป็นการพูดจากเรื่องที่ฟังและดู ซึ่งผู้พูดจะต้องพูดให้ถูกต้องตรงประเด็น และมีมารยาทในการพูดด้วย หากพูดแสดงความรู้ความเข้าใจได้ดี จะแสดงถึงการฟังและการดูที่มีประสิทธิภาพของผู้พูด ซึ่งมีหลักปฏิบัติ ดังนี้

๑. ฟังและดูเรื่องนั้น ๆ โดยตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ จะช่วยให้เข้าใจได้ดี
๒. จับใจความสำคัญของเรื่อง โดยใช้หลักในการตั้งคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร แล้วสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ
๓. หาข้อคิดที่เป็นประโยชน์จากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งพิจารณาถึงโอกาส สถานที่ และสถานการณ์ขณะฟังและดู เพื่อตีความและวิเคราะห์จุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดูนั้น
๔. นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงให้เป็นข้อความสั้น ๆ แต่ได้ใจความสมบูรณ์ถูกต้องตรงตามเนื้อหาเดิม โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย เขียนถูกต้อง มีการลำดับเรื่อง
๕. พูดโดยลำดับเนื้อหาให้ต่อเนื่อง ไม่วกวนสับสน ใช้ถ้อยคำกระชับ สุภาพ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น
๖. ถ้าเป็นการฟังและการบรรยายหรืออภิปราย ควรจดบันทึกสาระสำคัญไว้ด้วยเพื่อกันลืม

มารยาทในการพูด

- ใช้คำทักทายผู้ฟังให้ถูกต้อง เหมาะสม
- ใช้คำพูดที่สุภาพไม่หยาบคาย
- ใช้น้ำเสียงสุภาพ หรือเหมาะสมกับเรื่องที่พูด
- สบตาผู้ฟังเป็นระยะ ๆ ไม่ก้มหน้าพูด
- เมื่อพูดจบ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ซักถาม
- ไม่ควรโต้เถียงกับผู้ฟัง และใช้ท่าทางไม่สุภาพกับผู้ฟัง
- พูดหรือปฏิบัติในสิ่งที่สุภาพและเหมาะสมตลอดการพูด

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การพูดแสดงความรู้ความเข้าใจ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การพูดแสดงความรู้ความเข้าใจ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนจับใจความและตอบคำถามจากข่าวที่ฟังและดู จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปพูดแสดงความรู้ความเข้าใจหน้าชั้นเรียน (เวลาพูด ๓ นาที)

สรุปเหตุการณ์ของข่าวนี้

.....

.....

.....

.....

ข่าวนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร

.....

.....

ชื่อข่าว

.....

นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากข่าวนี้

.....

.....

ข่าวนี้มีประโยชน์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากนิทานพื้นบ้าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ๑ (แสดงความคิดเห็นจากนิทานพื้นบ้าน)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของวรรณกรรม

ตามความหมายจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายไว้วว่า น. งานหนังสือ, งานประพันธ์, บทประพันธ์ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง
 ดังนั้น “นิทานพื้นบ้าน” มีลักษณะการแต่งในรูปแบบร้อยแก้ว จึงจัดเป็นวรรณกรรมด้วย

ความหมายของนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นทอด ๆ ตั้งแต่อดีต (มุขปาฐะ) ใช้ถ้อยคำภาษาที่เข้าใจง่ายผ่านบทร้อยแก้ว ไม่ได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร บางเรื่องไม่ปรากฏนามผู้แต่ง มีอยู่หลายภาคในประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน และภาคใต้

ประเภทของนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านมีหลายประเภท แต่จะ**ขอยกตัวอย่าง**สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ได้ดังนี้

๑. นิทานเทพปกรณหรือตำนานปรัมปรา

เป็นเรื่องเล่าถึงกำเนิดจักรวาล โลก มนุษย์ สัตว์ และพืช เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ลม ฝน จันทรคราส สุริยคราส ฟ้าแลบ ฟ้าร้อง ฯลฯ หรือเล่าตำนานสร้างโลก เช่น เรื่อง ปู่สังกะสาย่าสังกะสี

๒. นิทานมหัศจรรย์

เป็นนิทานเกี่ยวกับของวิเศษสิ่งมหัศจรรย์และสิ่งต่าง ๆ เช่น การแปลงตัว การเหาะเหินเดินอากาศและการเนรมิตของวิเศษ เช่น นิทานไทยที่เป็นเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ

๓. นิทานชีวิต

มีลักษณะเป็นเรื่องที่เชื่อว่า เกิดขึ้นจริง มีบุคคลและสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ นิทานชีวิตของไทยบางเรื่องมีลักษณะเป็นนิทานประจำถิ่นด้วย เช่น ไกรทอง เป็นนิทานประจำจังหวัดพิจิตร เรื่อง ขุนช้างขุนแผน เป็นนิทานประจำถิ่นจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น

๔. นิทานคติสอนใจ

เป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของจริยธรรมและผลแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว กรรมดี ได้แก่ ความกตัญญู ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์ และความเลื่อมใสศรัทธาในพระศาสนา ส่วนกรรมชั่ว ได้แก่ ความอกตัญญู ความใจร้ายโหดเหี้ยม ความทุจริต และความไม่เลื่อมใสศรัทธาในพระศาสนา เช่น นิทานเรื่อง ลูกกตัญญู ของหมู่บ้าน ในตำบลนาป่า อำเภอเมืองฯ จังหวัดชลบุรี เป็นต้น

การแสดงความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็น หมายถึง การมีความคิดเห็น ทศนคติ หรือความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ซึ่งอาจแสดงความคิดเห็นในรูปแบบของการพูดหรือการเขียนก็ได้ หากเป็นการพูดก็จะเรียกว่า “การพูดแสดงความคิดเห็น” หากเป็นการเขียนก็จะเรียกว่า “การเขียนแสดงความคิดเห็น”

ในรายวิชา ภาษาไทย นี้ เราเรียนทั้งการพูดและการเขียนแสดงความคิดเห็น โดยเริ่มจากการเขียนก่อน แล้วจึงค่อยพูดแสดงความคิดเห็น พูดเฉพาะประเด็นสำคัญ และสรุปเรื่องกับข้อคิดที่ได้ให้เข้าใจ เราสามารถพูดหรือเขียนแสดงความคิดเห็นจากการอ่าน หรือจากการฟังและดูก็ได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการของเรา หากเราชอบอ่าน เราก็อ่าน หากเราชอบฟังและดู เราก็ฟังและดู แต่หัวใจสำคัญ คือ เราจะต้องพูดและเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างมีหลักการ สื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น

การเขียนแสดงความคิดเห็น

การเขียนแสดงความคิดเห็น เป็นการเขียนแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดของผู้เขียนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างสร้างสรรค์และมีเหตุผล โดยใช้ความรู้และทักษะต่าง ๆ จากการฟัง การอ่าน การพูด และการคิดมาประกอบกัน เขียนด้วยข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง มีความเป็นกลาง รอบคอบ ในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดเห็นนั้น ๆ ได้อย่างมีเหตุผล

หลักการแสดงความคิดเห็นจากนิทานพื้นบ้าน

๑. อ่าน หรือ ฟังและดู นิทานพื้นบ้านให้เข้าใจ ตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อจับใจความจากเรื่อง
๒. ตั้งคำถามจากเรื่องว่า “ใคร ทำอะไรที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และได้ข้อคิดอะไรจากเรื่อง”
๓. เขียนข้อมูลหรือข้อเท็จจริงก่อน แล้วจึงเขียนความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเอง โดยใช้เหตุผลหรือหลักฐานที่น่าเชื่อถือมาประกอบ
๔. เขียนในเชิงสร้างสรรค์ มีข้อเสนอแนะ และสะท้อนข้อคิด/ประโยชน์จากเรื่องที่อ่าน
๕. มีมารยาทในการเขียน ไม่ใช่ถ้อยคำรุนแรงในการแสดงความคิดเห็น ควรใช้ภาษาสุภาพ

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง จันทโครพ

เรื่องย่อ

จันทโครพ เป็นพระโอรสของพระเจ้าพรหมทัต และทรงเป็นที่รักของพระบิดาอย่างยิ่ง เนื่องจากจันทโครพจะต้องปกครองบ้านเมืองในอนาคต จึงจำเป็นต้องศึกษาวิชาอันเป็นประโยชน์ต่อการปกครองบ้านเมืองของตนในอนาคต จากนั้น จันทโครพจึงออกเดินทางไปศึกษาร่ำเรียนวิชากับพระฤๅษีในป่า เมื่อจันทโครพสำเร็จวิชาแล้ว จึงได้กราบลาพระฤๅษีกลับบ้าน พระฤๅษีจึงได้มอบผอบและกำชับว่า ห้ามเปิดผอบนี้เด็ดขาด มิฉะนั้นจะได้รับอันตราย จันทโครพก็สัญญาหนักแน่น จากนั้นก็มุ่งหน้าเดินทางกลับบ้านเมืองของตน ในระหว่างการเดินทางจันทโครพก็ได้แอบเปิดผอบ แต่ก็ยังคงกังวลถึงคำสั่งของพระฤๅษี และเกรงว่าตนเองจะได้รับอันตรายอีกด้วย

ในที่สุด พระองค์ทรงตัดสินใจเปิดผอบ เมื่อผอบถูกเปิด มีหญิงสาวผู้เลอโฉมออกมาจากผอบนั้น เธอส่งยิ้มหวานให้กับจันทโครพ ผู้ซึ่งทอดพระเนตรอยู่ด้วยความตื่นเต้น จันทโครพได้ตกหลุมรักนางโมราและขอเป็นชายา อย่างไรก็ตาม สิ่งที่พระฤๅษีพูดนั้นกำลังจะเป็นจริง เพราะว่ามีโจรป่าแอบซ่อนอยู่ในพุ่มไม้เพื่อดูความเคลื่อนไหวของทั้งคู่อย่างเงียบ ๆ และเมื่อได้เห็นความงามของนางโมรา เกิดความหลงใหลอยากได้ไปเป็นภรรยา ช่วงเวลานั้น นางโมรารู้สึกกระหายน้ำมาก แต่ที่ไม่มีน้ำให้นางดื่มกิน จันทโครพจึงใช้พระขรรค์แทงเนื้อรินพระโลหิตให้นางโมราดื่มกินแก้กระหาย ขณะนั้นโจรป่าเผล่ออกมาจากพุ่มไม้ทันที และกล่าวหาทั้งคู่ว่าบุกรุกเข้ามายังถิ่นของตน แต่เจ้าชายยืนกรานว่าป่าไม้นี้ไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง ทั้งสองโต้เถียงกันอย่างรุนแรง โดยไม่พูดพร่ำทำเพลง โจรป่าได้พุ่งเข้าใส่จันทโครพแล้วชกเขาล้มลงกับพื้นโดยที่จันทโครพตั้งตัวไม่ทัน ทั้งคู่ต่อสู้กันอยู่พักหนึ่ง ก่อนที่โจรจะป่าได้เปรียบ แต่เจ้าชายจันทโครพมีทักษะในการต่อสู้ได้ดีกว่า จึงสามารถผลักโจรป่าและเรียกให้นางโมราหยิบพระขรรค์ให้ตน เมื่อนางโมราไม่สามารถตัดสินใจได้ นางโมราจับพระขรรค์ไว้แต่ลังเลที่จะส่งให้ใครดี เพราะในใจก็ไม่ต้องการให้จันทโครพฆ่าโจรป่า ซึ่งนางก็มีใจอยู่ด้วยเหมือนกัน นางจึงรีบวางพระขรรค์ไว้ตรงกลางชายทั้งสอง แต่ว่าตามของพระขรรค์นั้นได้หันไปทางโจรป่า

จันทโครพถูกคมมีดบาดจึงปล่อยพระขรรค์ และเป็นจังหวะที่โจรป่าได้โอกาส จึงคว้าพระขรรค์แทงจันทโครพสิ้นพระชนม์อยู่ตรงนั้น ร่างของจันทโครพนอนจมกองเลือดอยู่อย่างนั้น ตอนนี้องที่นางโมรารู้สึกเสียใจที่เห็นร่างไร้วิญญาณของสามี แต่แล้วนางตัดสินใจเป็นเมียของโจรป่า เมื่อพระอินทร์ที่อยู่บนสวรรค์ทอดพระเนตรเห็นและทรงทราบเรื่องราว จึงได้แปลงกายลงมาช่วยเหลือจันทโครพ แต่ก่อนที่จะช่วยจันทโครพ ทรงแปลงกายเป็นพญานกคาบเนื้ออย่าง

ก้อนใหญ่มาเกาะที่กิ่งไม้ข้างนางโมรา เมื่อนางโมราเห็นเช่นนั้น จึงเอ่ยปากขอเนื้ออย่างจากพญานก พญานกได้ล่องใจนางโมรา โดยบอกว่าถ้ามาเป็นเมียจะแบ่งก้อนเนื้อให้ นางโมราจึงตกลงและยอมทำตามทีพญานกพูด พระอินทร์ในร่างพญานกเห็นดังนั้น จึงโกรธและไม่พอใจที่นางโมราที่หลงใจ ไร้จิตสำนึก จึงได้สาปนางโมราเป็นชะนีอยู่ในป่า

จากนั้น พระอินทร์ได้ชุบชีวิตของจันทโครพจนฟื้นขึ้นมา พระอินทร์ได้เล่าความจริงให้ จันทโครพฟัง และสอนจันทโครพว่า นางโมราเป็นหญิงชั่วร้าย ไม่ควรเลือกเป็นคู่ครอง เพราะเนื้อคู่ที่แท้จริงของจันทโครพคือ นางมัจฉินท์ ซึ่งเป็นลูกของพญานาคอาศัยอยู่ในถ้ำ จันทโครพก็ตัดสินใจไปหานางมัจฉินท์ที่ถ้ำพญานาคและได้เกี่ยวพาราสีจนได้ครองรักกันในที่สุด จนกระทั่งทั้งสองมีโอรสด้วยกัน และกลับไปครองราชย์ที่บ้านเมืองของจันทโครพ

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากนิทานพื้นบ้าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ๑ (แสดงความคิดเห็นจากนิทานพื้นบ้าน)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง จันทโครพ จากนั้นออกไปพูด
 แสดงความคิดเห็นหน้าชั้นเรียน

ประเด็นที่ ๑ นักเรียนชอบตัวละครใดมากที่สุด เพราะอะไร

ประเด็นที่ ๒ นักเรียนคิดว่า การกระทำของใครไม่เหมาะสม เพราะอะไร

ประเด็นที่ ๓ นิทานเรื่อง จันทโครพ สะท้อนปัญหาอย่างไร

ประเด็นที่ ๔ ข้อคิดจากนิทานเรื่อง จันทโครพ คืออะไร

ประเด็นที่ ๕ นักเรียนจะนำข้อคิดจากนิทานเรื่อง จันทโครพ ไปปรับใช้อย่างไร

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ๒ (เขียนแผนภาพโครงเรื่อง)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เป็นการเขียนที่แสดงให้เห็นภาพรวมของเรื่องทั้งหมด ทำให้จับใจความสำคัญของเรื่องได้อ่านได้ดียิ่งขึ้น การเขียนแผนภาพโครงเรื่องต้องอาศัยการตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องทีอ่านว่า “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร” หรือตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง ฉากและสถานที่เกิดขึ้นที่ไหนบ้าง มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง ผลของเหตุการณ์นั้นเป็นอย่างไร

แผนภาพโครงเรื่องส่วนใหญ่จะใช้ในการวางโครงเรื่องที่มีตัวละคร ฉาก สถานที่ และการดำเนินเรื่องตามลำดับของเหตุการณ์ ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบหลักของการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

๑. ชื่อเรื่อง	๒. ตัวละคร	๓. ฉากและสถานที่
๔. เหตุการณ์สำคัญ	๕. ผลของเรื่อง	๖. ข้อคิดจากเรื่อง

หลักการเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากนิทานพื้นบ้าน

ข้อ ๑	เขียนชื่อเรื่องตามชื่อนิทานพื้นบ้านที่อ่าน
ข้อ ๒	เขียนฉากและสถานที่ที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้าน ควรเขียนให้ชัดเจน หากมีชื่อสถานที่นั้น ๆ ก็ให้ระบุชื่อด้วย เพื่อให้แผนภาพโครงเรื่องมีความถูกต้อง
ข้อ ๓	สรุปใจความสำคัญของเรื่อง หรือสรุปเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง หากเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาค่อนข้างมาก ให้แบ่งเหตุการณ์เป็นลำดับ ๆ เช่น เหตุการณ์ที่ ๑ เหตุการณ์ที่ ๒ เหตุการณ์ที่ ๓ ตามลำดับ หากเป็นเรื่องสั้น ๆ สามารถสรุปเป็นเหตุการณ์เดียวได้
ข้อ ๔	เขียนผลสรุปของเรื่อง หรือผลของเหตุการณ์ โดยจะต้องเขียนสรุปให้สั้น กระชับ เข้าใจ และตรงประเด็น
ข้อ ๕	เขียนข้อคิดที่ได้จากเรื่อง โดยเขียนเป็นประโยคสั้น ๆ หรือสรุปเป็นคำคมก็ได้
ข้อ ๖	ตรวจทานการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง และตรวจสอบการเขียนสะกดคำ

ตัวอย่าง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

เรื่อง กากับสุนัขจิ้งจอกเจ้าเล่ห์

อีกาตัวหนึ่งกำลังหิว มันจึงบินออกหาอาหาร มันเลื้อบไปเห็นเนื้อชิ้นหนึ่งหล่นอยู่ มันจึงใช้ปากคาบเนื้อชิ้นนั้นขึ้นมา แล้วบินไปเกาะที่ต้นไม้ต้นหนึ่ง สุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งเดินผ่านมาเห็นอีกาคาบเนื้ออยู่ในปาก มันอยากกินเนื้อชิ้นนั้นมันจึงเอ่ยปากทักอีกาว่า

“สวัสดิ์ครับคุณกา คุณช่างสง่างามอะไรอย่างนี้ คนของคุณก็ดูสวยงามมาก” อีการู้สึกชอบใจมาก มันมองดูขนของตัวเองอย่างภูมิใจ สุนัขจิ้งจอกจึงพูดต่อไปว่า

“คุณคงมีเสียงที่ไพเราะมาก คุณคงร้องเพลงเพราะด้วยใช่ไหม” อีการับฟังหัวรับ

“ถ้าอย่างนั้นคุณช่วยร้องเพลงให้ผมฟังสักหน่อยเถิดครับ” อีกาจึงอ้าปาก จะร้องเพลงพอมันอ้าปาก เนื้อก็หลุดจากปากตกลงที่พื้น สุนัขจิ้งจอกจึงรีบคาบเนื้อชิ้นนั้น แล้ววิ่งหนีไป

- แผนภาพโครงเรื่อง** : กากับสุนัขจิ้งจอกเจ้าเล่ห์
- ตัวละคร** : อีกา และสุนัขจิ้งจอก
- ฉาก/สถานที่** : ต้นไม้ต้นหนึ่ง
- เหตุการณ์สำคัญ** : อีกาซึ่งกำลังคาบเนื้ออยู่ในปาก หลงเชื่อคำพูดของสุนัขจิ้งจอกที่ชมว่า อีกามีเสียงไพเราะ จึงอ้าปากจะร้องเพลงให้สุนัขจิ้งจอกฟัง
- ผลของเหตุการณ์** : ขณะที่อีกาอ้าปากทำให้ชิ้นเนื้อที่อีกาคาบมาหล่นจากปาก สุนัขจิ้งจอกจึงมาคาบเนื้อไปกินแทน
- ข้อคิด** : อย่าไว้วางใจคน อย่าวางใจคน จะจนใจเอง กล่าวคือ หากไว้วางใจคนอื่นมากเกินไป อาจจะทำให้ได้รับเคราะห์หรือผลเสียได้

ที่มาของนิทาน เรื่อง กากับสุนัขจิ้งจอกเจ้าเล่ห์ : นิทานอีสป

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง จันทโครพ

เรื่องย่อ

จันทโครพ เป็นพระโอรสของพระเจ้าพรหมทัต และทรงเป็นที่รักของพระบิดาอย่างยิ่ง เนื่องจากจันทโครพจะต้องปกครองบ้านเมืองในอนาคต จึงจำเป็นต้องศึกษาวิชาอันเป็นประโยชน์ต่อการปกครองบ้านเมืองของตนในอนาคต จากนั้น จันทโครพจึงออกเดินทางไปศึกษาร่ำเรียนวิชากับพระฤๅษีในป่า เมื่อจันทโครพสำเร็จวิชาแล้ว จึงได้กราบลาพระฤๅษีกลับบ้าน พระฤๅษีจึงได้มอบผอบและกำชับว่า ห้ามเปิดผอบนี้เด็ดขาด มิฉะนั้นจะได้รับอันตราย จันทโครพก็สัญญาหนักแน่น จากนั้นก็มุ่งหน้าเดินทางกลับบ้านเมืองของตน ในระหว่างการเดินทางจันทโครพก็ได้แอบเปิดผอบ แต่ก็ยังคงกังวลถึงคำสั่งของพระฤๅษี และเกรงว่าตนเองจะได้รับอันตรายอีกด้วย

ในที่สุด พระองค์ทรงตัดสินใจเปิดผอบ เมื่อผอบถูกเปิด มีหญิงสาวผู้เลอโฉมออกมาจากผอบนั้น เธอส่งยิ้มหวานให้กับจันทโครพ ผู้ซึ่งทอดพระเนตรอยู่ด้วยความตื่นเต้น จันทโครพได้ตกหลุมรักนางโมราและขอเป็นชายา อย่างไรก็ตาม สิ่งที่พระฤๅษีพูดนั้นกำลังจะเป็นจริง เพราะว่ามีโจรป่าแอบซ่อนอยู่ในพุ่มไม้เพื่อดูความเคลื่อนไหวของทั้งคู่อย่างเงียบ ๆ และเมื่อได้เห็นความงามของนางโมรา เกิดความหลงใหลอยากได้ไปเป็นภรรยา ช่วงเวลานั้น นางโมรารู้สึกกระหายน้ำมาก แต่ที่ไม่มีน้ำให้นางดื่มกิน จันทโครพจึงใช้พระขรรค์แทงเนื้อรินพระโลหิตให้นางโมราดื่มกินแก้กระหาย ขณะนั้นโจรป่าเผล่ออกมาจากพุ่มไม้ทันที และกล่าวหาทั้งคู่ว่าบุกรุกเข้ามายังถิ่นของตน แต่เจ้าชายยืนกรานว่าป่าไม้นี้ไม่ใช่ของใครคนใดคนหนึ่ง ทั้งสองโต้เถียงกันอย่างรุนแรง โดยไม่พูดพร่ำทำเพลง โจรป่าได้พุ่งเข้าใส่จันทโครพแล้วชกเขาล้มลงกับพื้นโดยที่จันทโครพตั้งตัวไม่ทัน ทั้งคู่ต่อสู้กันอยู่พักหนึ่ง ก่อนที่โจรจะป่าได้เปรียบ แต่เจ้าชายจันทโครพมีทักษะในการต่อสู้ได้ดีกว่า จึงสามารถผลักโจรป่าและเรียกให้นางโมราหยิบพระขรรค์ให้ตน เมื่อนางโมราไม่สามารถตัดสินใจได้ นางโมราจับพระขรรค์ไว้แต่ลังเลที่จะส่งให้ใครดี เพราะในใจก็ไม่ต้องการให้จันทโครพฆ่าโจรป่า ซึ่งนางก็มีใจอยู่ด้วยเหมือนกัน นางจึงรีบวางพระขรรค์ไว้ตรงกลางชายทั้งสอง แต่ว่าตามของพระขรรค์นั้นได้หันไปทางโจรป่า

จันทโครพถูกคมมีดบาดจึงปล่อยพระขรรค์ และเป็นจังหวะที่โจรป่าได้โอกาส จึงคว้าพระขรรค์แทงจันทโครพสิ้นพระชนม์อยู่ตรงนั้น ร่างของจันทโครพนอนจมกองเลือดอยู่อย่างนั้น ตอนนี้องที่นางโมรารู้สึกเสียใจที่เห็นร่างไร้วิญญาณของสามี แต่แล้วนางตัดสินใจเป็นเมียของโจรป่า เมื่อพระอินทร์ที่อยู่บนสวรรค์ทอดพระเนตรเห็นและทรงทราบเรื่องราว จึงได้แปลงกายลงมาช่วยเหลือจันทโครพ แต่ก่อนที่จะช่วยจันทโครพ ทรงแปลงกายเป็นพญานกคาบเนื้ออย่าง

ก้อนใหญ่มาเกาะที่กิ่งไม้ข้างนางโมรา เมื่อนางโมราเห็นเช่นนั้น จึงเอ่ยปากขอเนื้ออย่างจากพญานก พญานกได้ลองใจนางโมรา โดยบอกว่าถ้ามาเป็นเมียจะแบ่งก้อนเนื้อให้ นางโมราจึงตกลงและยอมทำตามที่พญานกพูด พระอินทร์ในร่างพญานกเห็นดังนั้น จึงโกรธและไม่พอใจที่นางโมราที่หลงใหล ไร้จิตสำนึก จึงได้สาปนางโมราเป็นชะนีอยู่ในป่า

จากนั้น พระอินทร์ได้ชุบชีวิตของจันทโครพจนฟื้นขึ้นมา พระอินทร์ได้เล่าความจริงให้จันทโครพฟัง และสอนจันทโครพว่า นางโมราเป็นหญิงชั่วร้าย ไม่ควรเลือกเป็นคู่ครอง เพราะเนื้อคู่ที่แท้จริงของจันทโครพคือ นางมัจฉินท์ ซึ่งเป็นลูกของพญานาคอาศัยอยู่ในถ้ำ จันทโครพก็ตัดสินใจไปหานางมัจฉินท์ที่ถ้ำพญานาคและได้เกี่ยวพาราสีจนได้ครองรักกันในที่สุด จนกระทั่งทั้งสองมีโอรสด้วยกัน และกลับไปครองราชย์ที่บ้านเมืองของจันทโครพ

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ๒ (เขียนแผนภาพโครงเรื่อง)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากการอ่านนิทานพื้นบ้านที่สนใจ ๑ เรื่อง
 และตกแต่งแผนภาพโครงเรื่องให้สวยงาม

๑. แผนภาพโครงเรื่อง

๒. ฉาก/สถานที่

๓. เหตุการณ์สำคัญ

๔. ผลของเรื่อง

๕. ข้อคิด

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การเล่านิทานพื้นบ้าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ๓ (เล่านิทานพื้นบ้าน)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การเล่านิทาน

การเล่านิทาน เป็นการเล่าเรื่องหรือถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานที่ให้ผู้ฟัง อาจจะเป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา เรื่องที่แต่งขึ้นใหม่ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้ก็มีความสุข สนุกสนาน และสอดแทรกแนวคิด คุณธรรม ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

ในการเล่า อาจเล่าด้วยน้ำเสียงที่น่าฟัง สัมพันธ์กับเรื่องและตัวละคร มีลีลาท่าทางประกอบ มีสื่อ รูปภาพ และวัสดุอุปกรณ์ที่ทำให้การเล่านิทานน่าสนใจและสนุกสนานมากขึ้น

การถ่ายทอดนิทาน

การถ่ายทอดนิทาน แต่เดิมมาใช้ในการเล่า การเล่าประกอบภาพ หรือการแสดง ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีในการสื่อสารมีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น นิทานก็ได้แพร่หลายในรูปของสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ซีดี วีดีทัศน์ วีดีโอ ฯลฯ

สิ่งที่ได้รับจากการฟังนิทาน คือ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความรู้ แนวคิด แนวปฏิบัติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องหรือป้องกันปัญหาในชีวิตประจำวัน นิทานจึงเป็นวรรณกรรมอันควรค่าต่อการศึกษาและสร้างสรรค์

หลักการเล่านิทาน

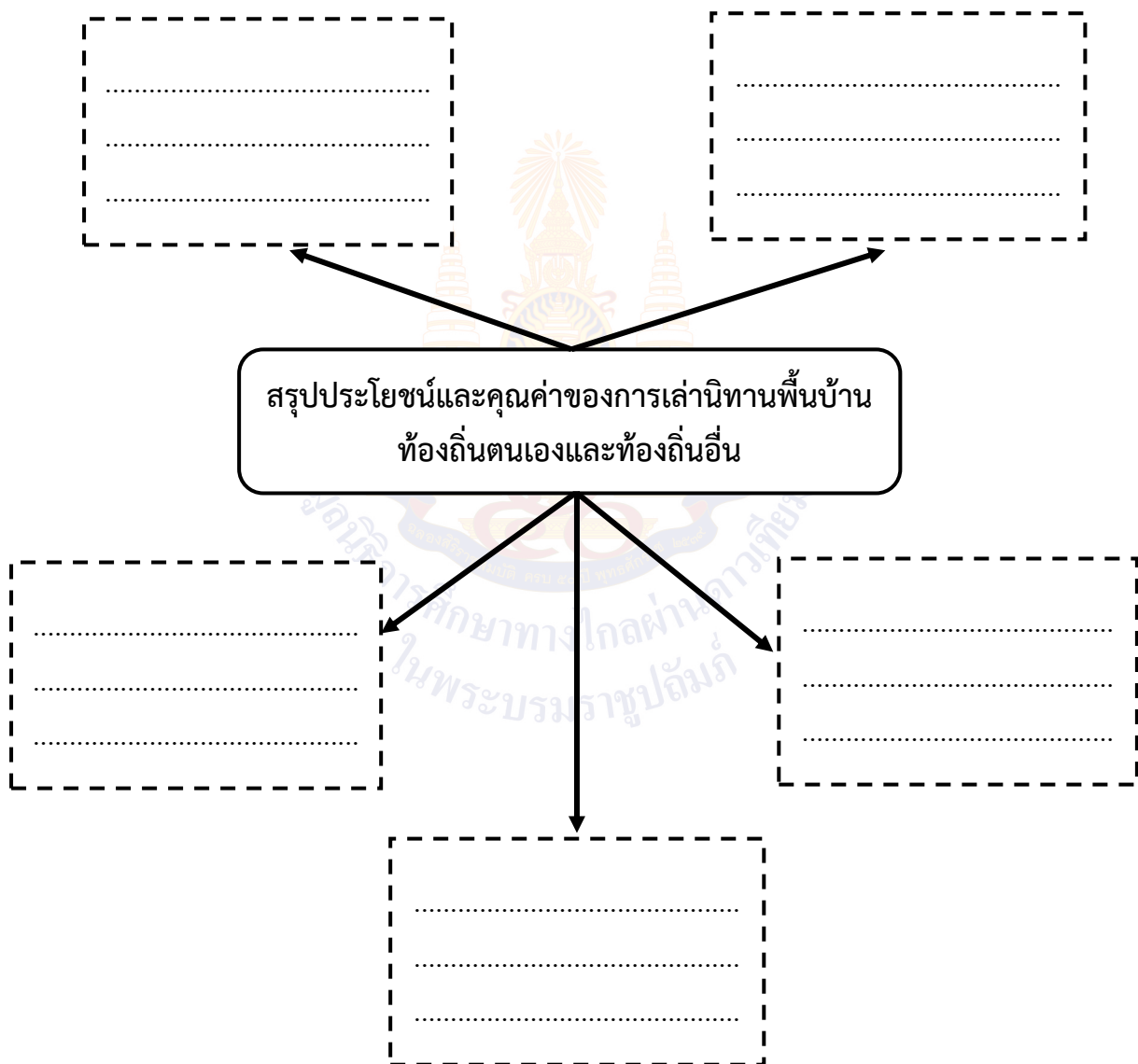
๑. ทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องที่เล่า
๒. เลือกใช้คำง่าย ๆ ในการสื่อสาร
๓. หากเนื้อเรื่องมีตัวละครคุยกัน ผู้เล่าควรใช้บทสนทนาในการเล่า
๔. ควรมีวิธีการเริ่มต้นให้ดี เพื่อเรียกร้องความสนใจของผู้ฟัง

ขั้นตอนการเล่านิทาน

๑. บอกชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง หรือที่มาของนิทาน
๒. เล่าเรื่องอย่างมีชีวิตชีวา ใช้น้ำเสียงสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง เล่าไม่วกวน
๓. สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทบทวนความเข้าใจของเนื้อเรื่อง
๔. สรุปความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญของเรื่อง
๕. เสนอข้อคิด เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การเล่านิทานพื้นบ้าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง นิทานพื้นบ้าน ๓ (เล่านิทานพื้นบ้าน)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปประโยชน์และคุณค่าของการเล่านิทาน เป็นแผนภาพความคิด

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำนาม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สุวรรณกรรมพื้นบ้าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำนาม
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของคำนาม

คำนาม เป็นคำที่หมายถึง บุคคล สัตว์ วัตถุ สิ่งของ สภาพธรรมชาติ สถานที่ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม คือรวมทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม คำนามทำหน้าที่เป็นส่วนหลักของนามวลี

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕ : ๑๗ - ๒๓) ได้แบ่งคำนามออกเป็น ๔ ชนิดย่อย ดังนี้

ชนิดของคำนาม

๑) คำนามสามัญ คือ คำนามที่ใช้เรียกสิ่งต่าง ๆ โดยทั่วไป มิได้ระบุแน่นอนว่าเป็นสิ่งนี้ มีชื่อเรียกอย่างนี้ หรือสิ่งนั้นมีชื่อเรียกอย่างนั้น เช่น คน บ้าน วัด โรงเรียน สัตว์ อาหาร ถนน คุณธรรม ภูมิประเทศ หมอ ครู พยาบาล นักเรียน ชาวบ้าน ฯลฯ

- บ้านหลังนี้ใหญ่โตน่าอยู่จริง
- คุณตาไปทำบุญที่วัด
- นักเรียนเดินทางไปโรงเรียนโดยรถประจำทาง

๒) คำนามวิสามัญ คือ คำที่เป็นชื่อซึ่งตั้งขึ้นเฉพาะเรียกคำนามสามัญหนึ่ง ๆ เช่น สิริภพ ชลภักดี วิกานดา ญัฐดนัย ซึ่งเป็นชื่อเฉพาะของคน ส่วนเจ้าแตรม ย่าเหล ทองแดง เป็นชื่อเฉพาะของสุนัข เป็นต้น

- ประเทศไทยมีรูปร่างคล้ายกระบวยตักน้ำ
- ครูชลภักดีสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
- จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์หลายแห่ง

๓) คำลักษณนาม คือ คำที่ใช้บอกลักษณะของคำนามหรือคำกริยา อาจปรากฏอยู่หน้าหรือหลังคำนามและอยู่ติดคำนาม

- ผุ่งฝั่งเขาจูโจมศัตรูทันที
- โต๊ะ ๒๐ ตัว
- บ้านหลังแรก (บอกลักษณะคำนาม)
- ขอกอดที (บอกลักษณะคำกริยา)

๔) คำอาการนาม คือ คำนามที่เกิดจากกระบวนการแปลงคำกริยาเป็นคำนาม โดยการเติมหน่วยคำ การ- หรือ ความ- นำหน้าคำกริยา คำอาการนามจะมีความหมายเป็นนามธรรมเสมอ เช่น

การกิน	การนอน	การเดิน	การเรียนรู้
การศึกษา	การพิมพ์	การจดจำ	การค้าขาย
ความเครียด	ความรัก	ความรู้	ความตาย
ความมีเมตตา	ความเกลียดชัง	ความสนุก	ความต้องการ

ที่มา : เรียบเรียงมาจาก “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓” กระทรวงศึกษาธิการ

สาระเพิ่มเติม เสริมความรู้

คำลักษณะนามของจำนวนนับ ๑ (เอกพจน์)	
ลำ	เรือ เรือดำน้ำ เครื่องบิน เฮลิคอปเตอร์ จรวด ไม้ แพ
เล่ม	กรรไกร มีด หนังสือ สมุด ตำรา เกวียน
ลูก	มะพร้าว ตาล กระจับปี่ ข้าว ถั่ว ก้อย ภูเขา ฟุตบอล เทนนิส
ดวง	ดาว ดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์ แสตมป์ หลอดไฟ
เส้น	ถนน ด้าย เชือก ผม เส้นกัวยเดี่ยว เส้นบะหมี่
ใบ	ถุงพลาสติก กระเป๋า ใ้ไม้ หมอน ตะกร้า หม้อ กระทะ
ต้น	ต้นไม้ เทียนพรรษา เสาว์ว เส้าไฟฟ้า หอม ผักชี
หลัง	ศาลา เรือนไทย ศาลพระภูมิ บ้าน ตู้เย็น ตู้เสื้อผ้า โทรทัศน์
เม็ด	ยา กระจับปี่ สิว ลูกอม กรวด
แผ่น	กระจก กระดาษ แผ่นรองตัด กระเบื้อง
คัน	รถ รถมอเตอร์ไซด์ ช้อน เบ็ดตกปลา
สาย	แม่น้ำ ถนน รถไฟฟ้า สายไฟ ราง
แห่ง	ดินสอ ลิปสติก ปากกา ขวาน
นาย	ตำรวจ ทหาร
โรง	โรงเรียน โรงเรือน โรงงาน โรงฆ่าสัตว์
ตัว	พัดลม เสื้อ กางเกง หมวก ไก่ ม้า เสื้อ ปลา ช้างป่า
*ข้ออธิบาย คำบางคำอาจมีลักษณะนามมากกว่า ๑ คำ ตามความเหมาะสมของการสื่อสาร	

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง คำนาม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำนาม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคจากคำนามที่กำหนดให้และจำแนกชนิดและหน้าที่ของคำนาม

ข้อ	คำนาม	ชนิดของคำนาม	หน้าที่
-	โรงเรียน	คำนามสามัญ	เป็นภาคประธานในประโยค
	แต่งประโยคได้ ดังนี้	โรงเรียนวังไกลกังวลเปิดสอนตั้งแต่ชั้น อ.๑ - ม.๖	

ข้อ	คำนาม	ชนิดของคำนาม	หน้าที่
๑	โจร		
	แต่งประโยคได้ ดังนี้	
๒	จันทโครพ		
	แต่งประโยคได้ ดังนี้	
๓	ความรัก		
	แต่งประโยคได้ ดังนี้	
๔	เล่ม		
	แต่งประโยคได้ ดังนี้	
๕	พระฤๅษี		
	แต่งประโยคได้ ดังนี้	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. อ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง					☐
๒. อ่านบทร้อยแก้วได้ถูกต้อง					☐
๓. คัดลายมือสื่อภาษา					☐
๔. อ่านเร็วและจับใจความจากเรื่อง					☐
๕. การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น					☐
๖. การเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากนิทาน					☐
๗. วิเคราะห์คำนาม					☐

๒. สิ่งที่ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๓. สิ่งที่ฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๔. สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒
ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำจากเรื่องขุนช้างขุนแผน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของคำ ประโยค และข้อความ

คำ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ ด้วยการพูดหรือตัวหนังสือที่เขียนขึ้น มีความหมายในตัวเอง ซึ่งจะมีที่พยางค์ก็ได้ เช่น มะละกอ ทะเล กบ แมลง สินค้า โยธา ตะกร้า ฯลฯ

ความหมายของคำมีอยู่ ๒ แบบ ได้แก่ ความหมายโดยตรงของคำ และความหมายโดยนัย (ซึ่งอาจเรียกว่าความหมายเปรียบเทียบหรือความหมายแฝงก็ได้)

การอธิบายความหมายของคำ

การอธิบายความหมายของคำ เป็นการอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน หรือจากเรื่องี่อ่าน โดยผู้อ่านจะต้องอ่านเรื่องนั้นตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วค้นหาคำที่ไม่เข้าใจ จากนั้นขีดเส้นใต้คำเหล่านั้นไว้ แล้วหาความหมายจากพจนานุกรม หรือสังเกตจากบริบทแวดล้อมในประโยค

หลักพื้นฐานการอธิบายความหมายของคำ

การอธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความ มีหลักการพื้นฐาน ดังนี้

๑. การเปิดดูความหมายจากพจนานุกรม

พจนานุกรม คือ หนังสือว่าด้วยถ้อยคำในภาษาใดภาษาหนึ่ง เรียงตามลำดับตัวอักษร โดยทั่ว ๆ ไป จะบอกความหมายและที่มาของคำ ซึ่งเราสามารถเปิดดูความหมายและที่มาของคำในพจนานุกรมได้

๒. การสังเกตและดูบริบทในประโยค

บริบท คือ สถานการณ์แวดล้อมเพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของภาษาหรือถ้อยคำซึ่งเราสามารถอธิบายความหมายของคำได้จากการสังเกตและดูบริบทในประโยคได้

ใบงานที่ ๑ เรื่อง คำศัพท์จากเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำจากเรื่องขุนช้างขุนแผน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์จากวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แล้วอธิบายความหมายของคำศัพท์นั้น ๆ ให้ถูกต้อง

๑. หมายถึง
๒. หมายถึง
๓. หมายถึง
๔. หมายถึง
๕. หมายถึง
๖. หมายถึง
๗. หมายถึง
๘. หมายถึง
๙. หมายถึง
๑๐. หมายถึง

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรอง
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอ่านบทร้อยกรอง เป็นการอ่านประเภทหนึ่ง ที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลิน ซาบซึ้งในรสของคำประพันธ์ ซึ่งจะต้องอ่านอย่างมีจังหวะ ลีลา และท่วงทำนองตามลักษณะคำประพันธ์

บทร้อยกรอง คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบถูกต้องตามข้อกำหนดฉันทลักษณ์

กลอนสุภาพ คือ เป็นกลอนอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งลักษณะคำประพันธ์เรียบเรียงเป็นคณะ ใช้ถ้อยคำและทำนองเรียบ ๆ กลอนสุภาพนับได้ว่า เป็นกลอนหลักของกลอนทั้งหมด เพราะเป็นพื้นฐานของกลอนหลายชนิด หากเข้าใจกลอนสุภาพ ก็สามารถเข้าใจกลอนอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น และวรรณคดีเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม มีลักษณะการแต่งเหมือนกับกลอนสุภาพ คือวรรคหนึ่งมีจำนวนคำประมาณ ๗ - ๘ คำ

สำหรับการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง ก่อนอ่านควรศึกษาประเด็นต่อไปนี้ เพื่อให้สามารถอ่านได้ถูกต้อง

การแบ่งจังหวะในการอ่าน ต้องศึกษาจังหวะการอ่านของกลอนสุภาพ

ถ้ามี ๗ คำ ให้อ่านเป็น ๒/๒/๓

ถ้ามี ๘ คำ ให้อ่านเป็น ๓/๒/๓

ถ้ามี ๙ คำ ให้อ่านเป็น ๓/๓/๓

หลักการอ่านออกเสียงร้อยกรอง

๑. ศึกษาฉันทลักษณ์ของบทประพันธ์ที่จะอ่าน เช่น จำนวนคำ การส่งสัมผัส การใช้เสียงหนักเบา รวมถึงความสามารถที่จะพินิจสารจากการอ่าน เพื่อใช้เสียงช่วยสร้างอารมณ์ ความรู้สึกจากบทประพันธ์

๒. ฝึกอ่านออกเสียงแบบธรรมชาติ (อ่านแบบร้อยแก้ว) เพื่อจะได้รู้จังหวะ และใช้น้ำเสียงได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

๓. ฝึกอ่านออกเสียงให้ถูกต้องอักขรวิธี ทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

๔. วรรคที่ ๒ หากเป็นเสียงจัตวา จะต้องอ่านเปิดเสียงให้สูงและดังก้อง

๕. อ่านเสียงดังพอสมควรที่ผู้ฟังจะได้ยินทั่วถึง ไม่ดังหรือเบาเกินไป

๖. มีการทอดเสียง เอื้อนเสียง และหลบเสียง เพื่อเพิ่มอารมณ์ในการอ่าน

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรอง
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง จากตัวอย่างคำประพันธ์จากวรรณคดี เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม เป็นทำนองเสนาะ

ครานั้นวันทองผ่องโสภา
 ไม่มีสุขทุกเวลาน้ำตานอง
 จะคลอตบوترสุดปวดให้รวดร้าว
 แสงหิ่งห้อยพรอยพรายพรางสายตา
 แต่นวนวดปวดมวนให้ปวดปั่น
 พยุงท้องร้องเรียกพวกข้าไท
 ขุนช้างตื่นตื่นตัวหัวผวก
 ประคองนางพลางบนเอาต้นทูน
 พलगดูท้องร้องว่าเออออกแล้วซิ
 นางวันทองร้องเสือกกลิ้งเกลือกไป
 เรียกว่าข้าคนอลหม่าน
 ให้ไปบรรยายสายกับยายยอ
 เข้าถือท้องต้องถูกว่าลูกด่า
 ช่วยผันแปรแก้ไขใกล้เวลา
 นางวันทองร้องไห้ใจจะขาด
 อรุณฤกษ์เบิกสุรินทร์ทินกร
 พอพันท้องร้องแ้วนางแม่หวีด
 ขุนช้างมองร้องอ้ายหนูเป็นผู้ชาย
 แล้วทอดเตาเข้าไฟไม่ใช้เจ็บ
 ค่อยกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงไว้จนใหญ่มา
 ไม่คลาดเคลื่อนเหมือนมั่นขุนแผนพ่อ
 ทั้งจุกลมกลมกล่อมละม่อมดี
 นางวันทองน่องคะนึ่งถึงขุนแผน
 บอกว่าไพร่ให้สำเหนียกเรียกลูกชาย

อยู่เคหากับขุนช้างให้หมางหมอง
 ด้วยว่าท้องสิบเดือนไม่เคลื่อนคลา
 ดึงหัวเหน่าเหน็ดเหนื่อยเมื่อต้นขา
 จะเรียกหาเจ้าขุนช้างให้หมางใจ
 สุดจะกลั่นกลอกหน้าน้ำตาไหล
 จะขาดใจแล้วช่วยด้วยแม่คุณ
 เห็นเมียตกใจผวาออกว่าวุ่น
 อย่าท้อแท้แม่คุณจงแข็งใจ
 ตั้งสติอารมณ์จะข่มให้
 ขุนช้างได้หมอนรองประคองคอ
 บนนอกชานพวกผู้หญิงออกวิ่งสอ
 แต่ล้วนหมอต้าแยแข็งแ่มมา
 เอาหน้าคว่าไขว่ขวางไปข้างขวา
 บ้างต่ายาขยำสั้มตัมน้ำร้อน
 พอกรรมชวาตวาตะประทะเลถอน
 อุทรคลอนเคลื่อนคลอต่อไม่วอดวาย
 หน้าซีดดอกสั้นมิ่งขวัญหาย
 ทั้งยายเยียมลูกให้หยุดยา
 ครั้นจะเก็บความกล่าวยาวหนักหนา
 กระทั่งอายุเจ้าได้เก้าปี
 เหลืองล่ออวบอ้วนเป็นนวลศรี
 ช่างพาที่ฉอเลาะพูดเพราะพราย
 ด้วยลูกมั่นเหมือนเหลือเป็นเชื้อสาย
 ชื่อว่าพลายงามน้อยแก้วกลอยใจ

คัดมาจากหนังสือเรียนวรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ หน้า ๕๓-๕๕

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง อ่านบทเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของใจความสำคัญ

ใจความสำคัญ คือ ข้อความสำคัญของเรื่อง จะตัดออกไปไม่ได้ ถ้าตัดออกไปจะทำให้เนื้อความเปลี่ยนแปลงไปหรือได้ความไม่ครบถ้วน การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องมีสมาธิในการอ่าน และผู้อ่านจะต้องเข้าใจเรื่องที่อ่าน แล้วตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านว่า **ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร** แล้วตอบคำถามเหล่านั้นแต่เพียงสั้น ๆ แต่ให้ได้ใจความชัดเจน จากนั้นนำมาเรียบเรียงให้เป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ

การอ่านจับใจความสำคัญ คือ การอ่านเพื่อค้นหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน ในหนึ่งย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดเพียงใจความเดียว นอกนั้นจะเป็นใจความรอง ซึ่งใจความสำคัญจะปรากฏ อยู่ตามย่อหน้าต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่าน อาจอยู่ ส่วนต้น ส่วนกลาง หรือส่วนท้าย

หลักการอ่านจับใจความสำคัญ มีหลักการอย่างง่าย ดังต่อไปนี้

๑. อ่าน เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาในแต่ละย่อหน้า
๒. คิด โดยตั้งคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร
๓. เขียน ร่างข้อความหรือคำตอบที่ได้ไว้เป็นตอน ๆ
๔. เรียบเรียง นำข้อความที่สรุปไว้มาเรียบเรียงให้เป็นข้อความ โดยใช้คำเชื่อมในการเชื่อมประโยค และเป็นสำนวนภาษาของตนเอง

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง อ่านบทเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม ต่อไปนี้

๑. ตัวละครหลักในเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม ได้แก่ใครบ้าง

.....

.....

๒. นางวันทองตั้งท้องกี่เดือน

.....

.....

๓. เหตุใดขุนช้างจึงไม่รักพลายงาม และขุนช้างปฏิบัติตนต่อพลายงามอย่างไร

.....

.....

๔. ผู้ที่มาช่วยพลายงามให้พ้นเหมือนต้นนอนคือใคร และช่วยโดยวิธีการใด

.....

.....

๕. พลายงามต้องเดินทางไปไหน และไปอย่างไร

.....

.....

๖. สมัยโบราณมีการคลอดบุตรอย่างไร ใครเป็นผู้ทำคลอด

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง หลักการอ่านจับใจความสำคัญ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง อ่านบทเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หลักการอ่านจับใจความ

- ข้อที่ ๑ อ่านชื่อเรื่อง แล้วทำความเข้าใจชื่อเรื่อง โดยทั่วไปชื่อเรื่องมักจะเป็นแนวทางเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ถ้าไม่เข้าใจชื่อเรื่อง ให้ค้นหาความหมายจากพจนานุกรม
- ข้อที่ ๒ เริ่มอ่านทีละย่อหน้าให้เข้าใจ แล้วค้นหาประเด็นสำคัญหรือใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า ซึ่งอาจปรากฏอยู่ตอนต้น ตอนกลาง หรือตอนท้ายก็ได้ โดยเรื่องหนึ่ง ๆ อาจมีย่อหน้าเดียวหรือหลายย่อหน้าก็ได้
- ข้อที่ ๓ ชีตเส้นใต้ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ แล้วเขียนสรุปไว้ในสมุดบันทึก ส่วนไหนที่ไม่สำคัญ ไม่ต้องนำมาเขียน
- ข้อที่ ๔ นำใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้ามาเขียนเรียงเรียงให้เข้าใจ ด้วยสำนวนภาษาของเราเอง ควรเขียนให้สั้น กระชับ และสละสลวย
- ข้อที่ ๕ ตรวจสอบความถูกต้อง และนำเสนอใจความสำคัญ

ข้อแนะนำ

การเขียนสรุปใจความสำคัญ จากวรรณคดีที่มีเนื้อเรื่องขนาดยาว จำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านจับใจความ ซึ่งในการสรุปความนั้น ผู้อ่านจะต้องอ่านเรื่องทั้งหมดให้เข้าใจ โดยอาจจะขีดเส้นใต้ส่วนที่สำคัญ แล้วนำมาเขียนด้วยสำนวนภาษาของตนเอง จากนั้นเรียงเรียงให้เข้าใจ

ใบงานที่ ๔ เรื่อง จับใจความตามท้องเรื่อง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง อ่านบทเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญให้ถูกต้องและครอบคลุมเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม

ใจความสำคัญของเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การพูดแสดงความคิดเห็น
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของการพูดแสดงความคิดเห็น

การพูดแสดงความคิดเห็น คือ การพูดแสดงความรู้สึก ความเห็นของตนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จากการอ่าน การดู การฟัง เป็นการพูดที่ผู้พูดต้องพูดอย่างมีเหตุมีผล

ข้อควรปฏิบัติในการพูดแสดงความคิดเห็น

๑. ฟัง อ่าน หรือดูเรื่องที่ต้องพูดแสดงความคิดเห็นนั้นโดยตลอด อย่างตั้งใจ
๒. ทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่อง โดยไม่มีอคติหรือความลำเอียง
๓. หาข้อมูลเพิ่มเติม
๔. ใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผล เพื่อประกอบการแสดงความคิดเห็น
๕. มีความยุติธรรม ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
๖. ไม่นำอารมณ์ชอบหรือไม่ชอบส่วนตัวมาเกี่ยวข้อง โดยไม่มีอคติหรือความลำเอียง
๗. เรียงลำดับเรื่องที่จะพูดให้ดีไม่เกิดการสับสน
๘. ไม่พูดให้เกิดความขัดแย้งกัน
๙. พูดให้ตรงประเด็น
๑๐. ผู้พูดต้องมีมารยาทในการพูด ใช้ถ้อยคำสุภาพ กะทัดรัด ชัดเจน ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล กล่าวขอโทษผู้เขียนหรือผู้ฟังหากทำให้บุคคลนั้นไม่พอใจ

กระทรวงศึกษาธิการ. หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ใบงานที่ ๕ เรื่อง แสดงความคิดเห็นจากเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นพฤติกรรมของตัวละครจากเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน
 ตอนกำเนิดพลายงาม ต่อไปนี้

 <p>ตัวละครชื่อ.....</p>	<p>ลักษณะนิสัย </p> <p>พฤติกรรมที่เหมาะสม </p> <p>พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม </p> <p>พฤติกรรมที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง </p>
 <p>ตัวละครชื่อ.....</p>	<p>ลักษณะนิสัย </p> <p>พฤติกรรมที่เหมาะสม </p> <p>พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม </p> <p>พฤติกรรมที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง </p>

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง อธิบายคุณค่าจากเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอธิบายคุณค่าของเรื่องี่อ่าน เป็นการวิเคราะห์ลักษณะดีเด่นในด้านต่าง ๆ ของเรื่องี่อ่าน เช่น คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง กลั่นกรอง แยกแยะ และแสวงหาเหตุผลเพื่อประเมินคุณค่าของวรรณคดีอย่างมีเหตุผล

คุณค่าของวรรณคดีไทยแบ่งกว้าง ๆ ได้ ๔ ด้าน ดังนี้

๑) คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ

คือ การที่ผู้อ่านจะได้รับความรู้ ความคิดเพิ่มขึ้น ทำให้มีปัญญาแตกฉานทั้งด้านวิชาการ ความรู้รอบตัว ความรู้เท่าทันคนและอื่น ๆ รวมไปถึงข้อคิดของเรื่องด้วย

๒) คุณค่าด้านวรรณศิลป์

คือ ศิลปะในการประพันธ์และความงามทางภาษา เป็นการใช้คำให้เกิดความงาม ความไพเราะทางภาษา ผู้อ่านสามารถซาบซึ้งในความหมายของคำ เห็นภาพเคลื่อนไหว เกิดภาพพจน์จินตนาการตามอารมณ์และความนึกคิดต่าง ๆ เช่น ความรู้สึกโศกเศร้าสะเทือนใจ โกรธ ตลกขบขัน เป็นต้น

๓) คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม

คือ เรื่องราวที่อ่านจะสะท้อนให้เห็นสภาพสังคม วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม คติชีวิต คำสั่งสอน คุณธรรมและจริยธรรม ความเป็นอยู่ ประวัติศาสตร์ การเมือง อาหารการกิน สอดแทรกไปกับการดำเนินเรื่อง ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับสังคมในอดีต ช่วยให้เข้าใจวิถีชีวิตความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น และงานเขียนที่ดีจะช่วยจรรโลงสังคมได้ด้วย

๔) คุณค่าด้านการนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

คือ ผู้การที่ผู้อ่านสามารถนำแนวคิดจากวรรณคดีและประสบการณ์จาก เรื่องี่อ่านไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ใบงานที่ ๖ เรื่อง อธิบายคุณค่าจากเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองและวิเคราะห์คุณค่าด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏ และเขียนอธิบาย

๑. คิ้วกระหม่อมเป็นกลางแต่กลางวัน ให้วันหวั่นหวิวหวิวหิวหาวนอน

คุณค่าด้าน.....

.....

๒. จะบนหมุสุราร่ำว่าครบ ขอให้พบลูกตัวทูนหัวเอ๋ย

คุณค่าด้าน.....

.....

๓. แม่รักลูกลูกก็รู้ยู่ว่ารัก คนอื่นสักหมื่นแสนไม่แมนเหมือน
 จะกินนอนนอนว่าเมตตาเตือน จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว

คุณค่าด้าน.....

.....

๔. พ่อไปตีศรีสวัสดิ์กำจัดภัย จนเติบโตใหญ่ยิ่งยวดได้บวชเรียน

คุณค่าด้าน.....

.....

๕. ลูกก็แลดูแม่แม่ดูลูก ต่างพันผูกเพียงว่าเลือดตาไหล
 สะอื้นร่ำอาลาด้วยอาลัย แล้วแข็งใจจากนางตามทางมา

เหลียวหลังยังเห็นแม่แลเขม้น แม่ก็เห็นลูกน้อยละห้อยหา

แต่เหลียวเหลียวเลี้ยวลับบัววิญญาณ์ โอ้เปล่าตาต่างสะอื้นยี่นตะลึง

คุณค่าด้าน.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๗ เรื่อง หาข้อคิดประดิษฐ์อักษร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเสภา เรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความรู้ ข้อคิด และการนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต
 ที่ได้จากเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม

๑. จากเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม สะท้อนสังคมและวิถีชีวิตของคนไทยในอดีต
 เรื่องใดบ้าง (เขียนอย่างน้อย ๒ ประเด็น)

.....

.....

.....

๒. สมมติเหตุการณ์ “ถ้านักเรียนเป็นพลายงาม ลองเขียนบรรยายความรู้สึกเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่
 เกิดขึ้นกับตนเอง และมีแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างไร”

.....

.....

.....

๓. นักเรียนเห็นด้วยกับนางวันทองหรือไม่ ที่ให้พลายงามไปอยู่กับย่าที่เมืองกาญจนบุรี เพราะอะไร

.....

.....

๔. จากเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม นักเรียนจะนำเรื่องใดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง พูดอย่างไร เข้าใจทั่วกัน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง พูดแสดงความรู้ความเข้าใจ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การพูดแสดงความรู้ความเข้าใจ

การพูดแสดงความรู้ความเข้าใจ เป็นการพูดจากเรื่องที่ฟังและดู ซึ่งผู้พูดจะต้องพูดให้ถูกต้องตรงประเด็น และมีมารยาทในการพูดด้วย หากพูดแสดงความรู้ความเข้าใจได้ดี จะแสดงถึงการฟังและการดูที่มีประสิทธิภาพของผู้พูด ซึ่งมีหลักปฏิบัติ ดังนี้

๑. ฟังและดูเรื่องนั้น ๆ โดยตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ จะช่วยให้เข้าใจได้ดี
๒. จับใจความสำคัญของเรื่อง โดยใช้หลักในการตั้งคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร แล้วสรุปเป็นข้อความสั้น ๆ
๓. หาข้อคิดที่เป็นประโยชน์จากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งพิจารณาถึงโอกาส สถานที่ และสถานการณ์ขณะที่ฟังและดู เพื่อตีความและวิเคราะห์จุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังและดูนั้น
๔. นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงให้เป็นข้อความสั้น ๆ แต่ได้ใจความสมบูรณ์ถูกต้องตรงตามเนื้อหาเดิม โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย เขียนถูกต้อง มีการลำดับเรื่อง
๕. พูดโดยลำดับเนื้อหาให้ต่อเนื่อง ไม่วกวนสับสน ใช้ถ้อยคำกระชับ สุภาพ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น
๖. ถ้าเป็นการฟังและดูการบรรยายหรืออภิปราย ควรจดบันทึกสาระสำคัญไว้ด้วยเพื่อกันลืม

มารยาทในการพูด

- ใช้คำทักทายผู้ฟังให้ถูกต้อง เหมาะสม
- ใช้คำพูดที่สุภาพไม่หยาบคาย
- ใช้น้ำเสียงสุภาพ หรือเหมาะสมกับเรื่องที่พูด
- สบตาผู้ฟังเป็นระยะ ๆ ไม่ก้มหน้าพูด
- เมื่อพูดจบ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ซักถาม
- ไม่ควรโต้เถียงกับผู้ฟัง และใช้ท่าทางไม่สุภาพกับผู้ฟัง
- พูดหรือปฏิบัติในสิ่งที่สุภาพและเหมาะสมตลอดการพูด

ใบงานที่ ๘ เรื่อง พูดอย่างไร เข้าใจทั่วกัน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ชวนช่างชวนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง พูดแสดงความรู้ความเข้าใจ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปความรู้ความเข้าใจจากการชมวีดิทัศน์ตามที่ครูกำหนด เพื่อนำไป
พูดแสดงความรู้ความเข้าใจ

สรุปความรู้ความเข้าใจ จากเรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๙ เรื่อง แนวคิดจากบทอาชยาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ชุนข้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ท่องจำบทอาชยาน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและศึกษาบทอาชยานจากเรื่อง ชุนข้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม แล้วถอดคำประพันธ์ หาข้อคิด และแนวทางการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

๑. สาระสำคัญของบทอาชยานบทนี้คืออะไร

.....

.....

.....

๒. บทอาชยานบทนี้ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียน

.....

.....

.....

๓. นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้จากบทอาชยานไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง คำสรรพนาม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง คำสรรพนาม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำสรรพนาม หมายถึง คำที่ใช้แทนคำนาม คำสรรพนามทำหน้าที่เป็นส่วนหลักของนามวลีได้เช่นเดียวกับคำนาม สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕: ๒๓-๓๑) ได้แบ่งคำสรรพนามออกเป็น ๕ ชนิดย่อย ได้แก่

๑) คำบุรุษสรรพนาม เป็นคำสรรพนามบอกบุรุษ หรือคำสรรพนามแทนบุคคล เพื่อบอกว่าเป็นผู้พูด ผู้พูดด้วย หรือผู้ที่กล่าวถึง ได้แก่

- สรรพนามบุรุษที่ ๑ คือ สรรพนามบอกบุรุษที่ใช้แทนตัวผู้พูดหรือผู้เขียน เช่น ฉัน ดิฉัน ผม กระผม ข้าพเจ้า หม่อมฉัน ฯลฯ

- สรรพนามบุรุษที่ ๒ คือ สรรพนามที่ใช้แทนผู้ที่พูดด้วย ได้แก่ ผู้ฟังและผู้อ่าน เช่น เธอ คุณ ท่าน ฝ่าบาท ไต่ฝ่าพระบาท ฯลฯ

- สรรพนามบุรุษที่ ๓ คือ สรรพนามบอกบุรุษที่ใช้แทนผู้ที่กล่าวถึง เช่น เขา เธอ พระองค์ มัน ฯลฯ

๒) คำสรรพนามถาม เป็นคำสรรพนามที่ใช้แทนนามและใช้แสดงคำถาม ในขณะเดียวกันภาษาไทยมีเพียง ๓ คำ ได้แก่ ใคร อะไร ไหน เช่น

- ใครเขียนจดหมายฉบับนี้

- คุณต้องการพูดกับใคร

- อะไรตกลงไปในน้ำ

๓) คำสรรพนามชี้เฉพาะ เป็นคำสรรพนามที่ใช้บอกระยะใกล้ไกล มีเพียง ๘ คำ ได้แก่ นี่ นั่น โน่น นู่น นี้ นั้น โน้น นู้น โดยสามารถใช้ตามหลังคำกริยาหรือใช้ขึ้นต้นประโยคก็ได้ เช่น

- นี่นี่ใหม่

- นี่กระเป๋າของใคร

- โน่นโรงพยาบาล

๔) คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ เป็นคำสรรพนามที่ไม่ระบุหรือกำหนดแน่นอนว่าหมายถึงผู้ใดอะไร สิ่งใด หรือสถานที่ใด ได้แก่คำว่า ใคร อะไร ไหน เช่น

- เรื่องนี้เขาไม่ได้บอกใครเลย

บางครั้งอาจอยู่ในรูปของคำซ้ำ ได้แก่ ใคร ๆ อะไร ๆ ไต ๆ เช่น

- ใคร ๆ ก็ชอบขนมปังไส้สังขยาร้านนี้

๕) คำสรรพนามแยกฝ่าย เป็นคำสรรพนามที่ใช้แทนคำนามหรือบุรุษสรรพนามที่อยู่ข้างหน้าเพื่อแสดงว่ามีหลายฝ่ายหลายส่วน ได้แก่คำว่า *ต่าง บ้าง กัน* เช่น

- เราต่างคนต่างอยู่ดีกว่า

แบบประเมินตนเอง

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ชุนช้างขุนแผน ตอน กำเนิดพลายงาม

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. อธิบายความหมายของศัพท์คำได้ถูกต้อง					☐
๒. อ่านบทหรือกรองได้ไพเราะ					☐
๓. อ่านจับใจความเรื่อง ชุนช้างขุนแผน ได้					☐
๔. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องได้					☐
๕. อธิบายคุณค่าของเรื่องชุนช้างขุนแผน					☐
๖. พุดแสดงความรู้ความเข้าใจได้					☐
๗. วิเคราะห์คำสรรพนามได้					☐

๒. สิ่งที่ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๓. สิ่งที่ฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๔. สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓
เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
วิทยาเขตคลองหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การนำความรู้และความคิดจากเรื่องทีอ่านไปใช้
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การนำความรู้และความคิดจากเรื่องทีอ่านไปใช้
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การสรุปความรู้

การสรุปความรู้ เป็นการสรุปความรู้หรือทฤษฎีที่ปรากฏอยู่ในเรื่องทีอ่าน โดยเขียนสรุปเป็นประโยคสั้น ๆ หรือข้อความสั้น ๆ เพื่อขยายความเข้าใจให้ชัดเจนมากขึ้น

การสรุปข้อคิด

การสรุปข้อคิด เป็นการค้นหาข้อคิดจากเรื่องทีอ่าน ซึ่งข้อคิดอาจแฝงอยู่ในเนื้อเรื่อง หรืออยู่ส่วนท้ายของเรื่องทีอ่าน โดยผู้อ่านอาจเขียนสรุปข้อคิดเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ได้ หรือเป็นคำคมก็ได้

ดังนั้น การสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องทีอ่าน คือ การค้นหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องทีอ่านว่าเรื่องนั้น ๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้างแก่ผู้อ่าน แล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

การหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่าง ๆ เช่น นิทาน เรื่องสั้น ฯลฯ โดยเมื่ออ่านจบเรื่องแล้วจับใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

การสรุปความรู้ ความคิด และข้อคิด มีหลักพื้นฐาน ดังนี้

๑. อ่านชื่อเรื่อง ต่อด้วยเนื้อหา แล้วตั้งคำถามจากเรื่องทีอ่าน
๒. พิจารณาเนื้อหาหรือเนื้อเรื่อง เพื่อค้นหาส่วนที่เป็นความรู้ ความคิด และข้อคิด
๓. ชีตเส้นใต้ส่วนที่เป็นความรู้และข้อคิดของเรื่อง
๔. เขียนระบุนความรู้ ความคิด และข้อคิดที่ได้จากเรื่องทีอ่าน
๕. บอกแนวทางหรือนำเสนอวิธีการนำความรู้ ความคิด และข้อคิดจากเรื่องทีอ่านไปใช้

นิทาน เรื่อง พ่อกับลูก (ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน)

ชายแก่คนหนึ่งมีลูกหลายคน ลูกเหล่านั้นทะเลาะกันวุ่นวายอยู่เสมอมิได้ขาด พ่อสั่งสอนเท่าใด ลูกนั้นก็ไม่ได้เลิกทะเลาะกันเสียที วันหนึ่งพ่อจึงบอกให้ลูกไปหาแขนงไม้มาคนละ ๒-๓ อันตามแต่จะหาได้ เมื่อได้จำนวนมากพอแล้ว พ่อเอาแขนงไม้เหล่านั้นมัดรวมกันเข้าเป็นกำเดียว

พ่อได้ส่งให้ลูกหักแขนงไม้ทั้งมัด โดยเติมกำลังทีละคน ๆ ก็ไม่มีใครหักได้สักคนเดียว พ่อจึงแก้มัดแขนงไม้ออก แล้วยื่นให้หักแค่คนละอัน ลูกทุกคนก็สามารถหักได้ พ่อจึงพูดสั่งสอนให้ฟังว่า

“นี่แหละลูกเอ๋ย ถ้าพวกเจ้ารักกัน พร้อมใจกัน ร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือกันทำงาน และรักใคร่กลมเกลียวกัน พวกเจ้าจะมีกำลังมั่นคงเหมือนกับแขนงไม้ทั้งมัด ถึงใครคิดร้ายก็จะทำร้ายพวกเจ้าไม่ได้ แต่ถ้าพวกเจ้าทะเลาะวิวาทกัน เป็นต่างคนต่างใจกันแล้ว ก็จะเช่นเดียวกับแขนงไม้ที่อยู่คนละอัน ใครจะทำร้ายก็สามารถทำได้ โดยทำไปที่ละคน ๆ จนหมดได้

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ความรักใคร่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน ย่อมเสริมกำลังให้แก่กันและกันทุกคน

ปรับปรุงมาจาก : หนังสือส่งเสริมการอ่าน นิทานอีสป ระดับประถมศึกษา
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาด้าน
ในพระบรมราชูปถัมภ์

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การนำความรู้และความคิดจากเรื่องทีอ่านไปใช้
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การนำความรู้และความคิดจากเรื่องทีอ่านไปใช้
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้าน เรื่อง เส้าไห้ แล้วตอบคำถาม เขียนระบุมารู้ ความคิด และข้อคิดที่ได้จากการอ่าน พร้อมนำเสนอแนวทางการนำความรู้และข้อคิดไปใช้

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง เส้าไห้

แต่ก่อนเก่าเล่าสืบกันมาว่า ในยุคสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อกรุงเทพฯ จะถูกสร้างเป็นเมืองหลวง ทางราชการในกรุงเทพฯ ได้ประกาศให้หัวเมืองต่าง ๆ ส่งไม้ดีมีมงคลไปให้ เพื่อจะใช้เป็นเสาหลักเมือง ได้มีหัวเมืองน้อยใหญ่ต่าง ๆ ส่งไม้ไปกันมาก แต่ที่ผ่านการคัดเลือกมีแค่ ๒ ต้นคือไม้เส้าตะเคียนของแควป่าสักกับไม้เส้าตะเคียนของแม่น้ำเจ้าพระยา ทางการบอกว่า เส้าต้นใดไปถึงกรุงเทพฯ ก่อน เส้าต้นนั้นก็จะได้เป็นเสาหลักเมือง ปรากฏว่าเส้าตะเคียนจากแม่น้ำเจ้าพระยาไปถึงก่อนจึงได้รับคัดเลือกให้เป็นเสาหลักเมืองกรุงเทพฯ ส่วนเส้าตะเคียนจากแควป่าสัก (แม่น้ำป่าสัก) ไปถึงทีหลัง จึงไม่ได้รับการคัดเลือก

นางตะเคียนที่สิงสถิตอยู่ (ในเส้าตะเคียน) เกิดความเสียใจที่ไม่ได้เป็นเสาเอก จึงลอยทวนน้ำไปถึงตำบลเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี แล้วส่งเสียงร้องให้คร่ำครวญอยู่นานหลายวัน จากนั้นจึงจมอยู่ใต้ท้องน้ำ ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางใต้ ประมาณ ๕๐ เมตร

หลักฐานบางแห่งบอกว่า ไม้เส้าตะเคียนจากแม่น้ำป่าสักไปถึงก่อนเส้าตะเคียนจากแม่น้ำเจ้าพระยาอีก แต่พอไปถึงถูกเขาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วปรากฏว่ามีลักษณะคดไปหน่อยทางกรุงเทพฯ จึงเลือกไม้เส้าตะเคียนจากแม่น้ำเจ้าพระยา แม้จะมาช้ากว่า แต่ก็ไม่เป็นไร

นางตะเคียนที่สิงสถิตอยู่ในไม้ตะเคียนเสียใจมาก จึงลอยทวนน้ำไปถึงตำบลเส้าไห้ ร้องให้คร่ำครวญอยู่พักหนึ่งก็จมลงสู่ใต้ท้องน้ำในแม่น้ำป่าสักนั้น ด้วยความเสียอกเสียใจอย่างใหญ่หลวง นางตะเคียนจึงส่งเสียงร้องไห้อยู่ใต้ท้องน้ำ ที่ตรงนั้นจึงเรียกกันว่า บ้านเส้าไห้ ผู้คนแถวบริเวณนั้น มักจะได้เสียงผู้หญิงร้องไห้อยู่บ่อยครั้ง

นักดื่มเหล้ากลุ่มหนึ่ง ไปนั่งดื่มเหล้ากันที่ท่าหน้า เฝียูท่าขวดเหล้าตกลงไปในน้ำ จึงบนบานศาลกล่าวเจ้าแม่ตะเคียนทอง ขอให้ได้ขวดเหล้าคืน แล้วจะเอาหมูมาแก้บน ๒ ตัว ครั้นบนบานแล้วก็ลงน้ำไปงมหา และได้เจอขวดเหล้าขึ้นมาตามประสงค์

วันต่อมาจะทำการแก้บน แต่หาหมูไม่ได้ แล้วไม่ได้ใช้ความพยายามในการขวนขวายหาหมูต่อไปอีก เมื่อกาลเวลาผ่านไปนานเข้าก็หลงลืม ต่อมานักตี๋มเหล่าพวกนั้นก็ถึงแก่ความตาย จะด้วยสาเหตุอะไรก็ไม่มีใครทราบ แต่ชาวบ้านบอกว่าเป็นเพราะฤทธิ์ของเจ้าแม่นางตะเคียน

ล่วงไปได้ ๓๐ ปี ก็ได้มีการทำพิธีอัญเชิญเสมาแม่ตะเคียนขึ้นจากน้ำ แต่ทว่าเอาขึ้นไม่ได้ ชาวบ้านจึงไปนิมนต์พระสงฆ์มาทำพิธีสวดอัญเชิญดวงวิญญาณของเจ้าแม่ตะเคียนทอง โดยเอาด้ายสายสิญจ์คล้องจุดขึ้นมาเป็นผลสำเร็จ

ไม้เสมาตะเคียนมีสีดำตอดคัน พระสั่งให้ญาติโยมนำไปไว้ที่วัด วัดนั้นจึงมีชื่อเรียกกันว่า วัดเสาร่องให้ แต่เรียกกันสั้น ๆ ภายหลังว่า “วัดเสาให้”

ที่มา : หนังสือรวมนิทานพื้นบ้านภาคกลาง โดย เอกรัตน์ อุดมพร

ตอบคำถาม ประเด็นชวนคิด

๑. นิทานพื้นบ้านเรื่อง เสาให้ ให้ความรู้อะไรแก่นักเรียน

.....

.....

๒. จากการอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่องนี้ ทำให้นักเรียนได้ความคิดหรือข้อคิดอะไรบ้าง

.....

.....

๓. นักเรียนเชื่อว่า “เจ้าแม่ตะเคียนทอง” มีอยู่จริงหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

๔. นักเรียนจะนำความรู้และข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้ ไปปรับใช้ในชีวิตจริงอย่างไร

.....

.....

๕. การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีผลต่อจิตใจของชาวบ้านหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของการตั้งคำถาม

การตั้งคำถาม เป็นการตั้งประเด็นหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดจากการอ่าน การดู การสังเกต การฟัง และการดู หรือแม้แต่การรับรู้ ก็อาจทำให้สงสัยได้ จากนั้นตั้งคำถามเป็นข้อหรืออาจตั้งเป็นประโยคก็ได้ ซึ่งการตั้งคำถามที่ดีควรเป็นคำถามที่มีเหตุผล เพื่อให้ผู้ฟังเกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ และกระบวนการแก้ปัญหา

ลักษณะของคำถามเชิงเหตุผล

คำถามที่ดีควรเป็นคำถามเชิงเหตุผลและคิดวิเคราะห์ มักใช้คำว่า **“ทำไม เพราะเหตุใด เพราะอะไร อะไร อย่างไร สาเหตุใด”** เพื่อเป็นการใช้ความคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล รู้จักวิเคราะห์ ข้อความ และคิดหาหลักฐานและเหตุผลมาเขียนประกอบ

หลักพื้นฐานทั่วไปในการตั้งคำถาม

๑. ก่อนตั้งคำถาม ควรตั้งใจฟัง ตั้งใจดู หรือตั้งใจอ่าน เพื่อทำความเข้าใจกับเรื่องนั้น ๆ
๒. จดบันทึกระหว่างการฟัง การดู การอ่าน ในเรื่องที่สนใจหรือมีข้อสงสัย ได้แก่ “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ผลเป็นอย่างไร”
๓. จับใจความหรือประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟัง ดู หรืออ่าน ให้ได้
๔. ตั้งคำถามที่ ชัดเจนตรงประเด็นไม่กำกวม ให้เหมาะสม ถูกกาลเทศะ
๕. ใช้ภาษาที่สุภาพ เข้าใจง่าย และใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์หรืออคติ
๖. มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดหลายแง่มุม เพื่อจะได้คำถามที่หลากหลายแนวคิด

แนวการตั้งคำถามเชิงเหตุผล

๑. เริ่มจากการตั้งคำถามทำไม อะไร อย่างไรสาเหตุใด เพราะเหตุใด	๒. ในเรื่องที่อ่าน กล่าวถึงอะไรบ้าง และมีจุดประสงค์อย่างไร	๓. ข้อเท็จจริงคืออะไร และข้อคิดเห็นคืออะไร น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด	๔. ความรู้และข้อคิดที่จะนำไปปรับใช้ประโยชน์คืออะไร
--	--	--	--

ตัวอย่างคำถามเชิงเหตุผล

- ตัวละครในเรื่องมีนิสัยอย่างไร นิสัยนั้นส่งผลต่อชีวิตเขาหรือไม่ เพราะอะไร
- เพราะเหตุใดเราต้องประหยัดน้ำในหน้าแล้ง
- เพราะเหตุใดฝนจึงตกหนักในช่วงฤดูฝน
- สาเหตุที่เราต้องปฏิบัติตามกฎจราจรในการขับขี่ยานยนต์คืออะไร
- สาเหตุใดที่ทำให้ป่าไม้ในประเทศไทยมีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง
- ปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบต่อมลพิษทางอากาศ
- เพราะเหตุใดจึงมีการระบาดของโรคโควิด ๑๙

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนชมวีดิทัศน์นิทานพื้นบ้าน เรื่อง ตำนานบ่อเกลือ แล้วตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล จำนวน ๕ ข้อ

๑ คำถาม :

คำตอบ :

๒ คำถาม :

คำตอบ :

๓ คำถาม :

คำตอบ :

๔ คำถาม :

คำตอบ :

๕ คำถาม :

คำตอบ :

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของจินตนาการ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายของคำว่า “จินตนาการ” ไว้ว่า น. การสร้างภาพขึ้นในจิตใจ (ป. จินตณ + อาการ)

จินตนาการ เป็นความคิดคำนึงถึงที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ อาจจะเป็นการวาดภาพขึ้นมาตามความคิดฝันหรือความคิดคำนึงนั้นอาจจะมีมาจากประสบการณ์ แล้วสร้างภาพใหม่ให้กว้างและวิจิตรบรรจงกว่าประสบการณ์เดิม

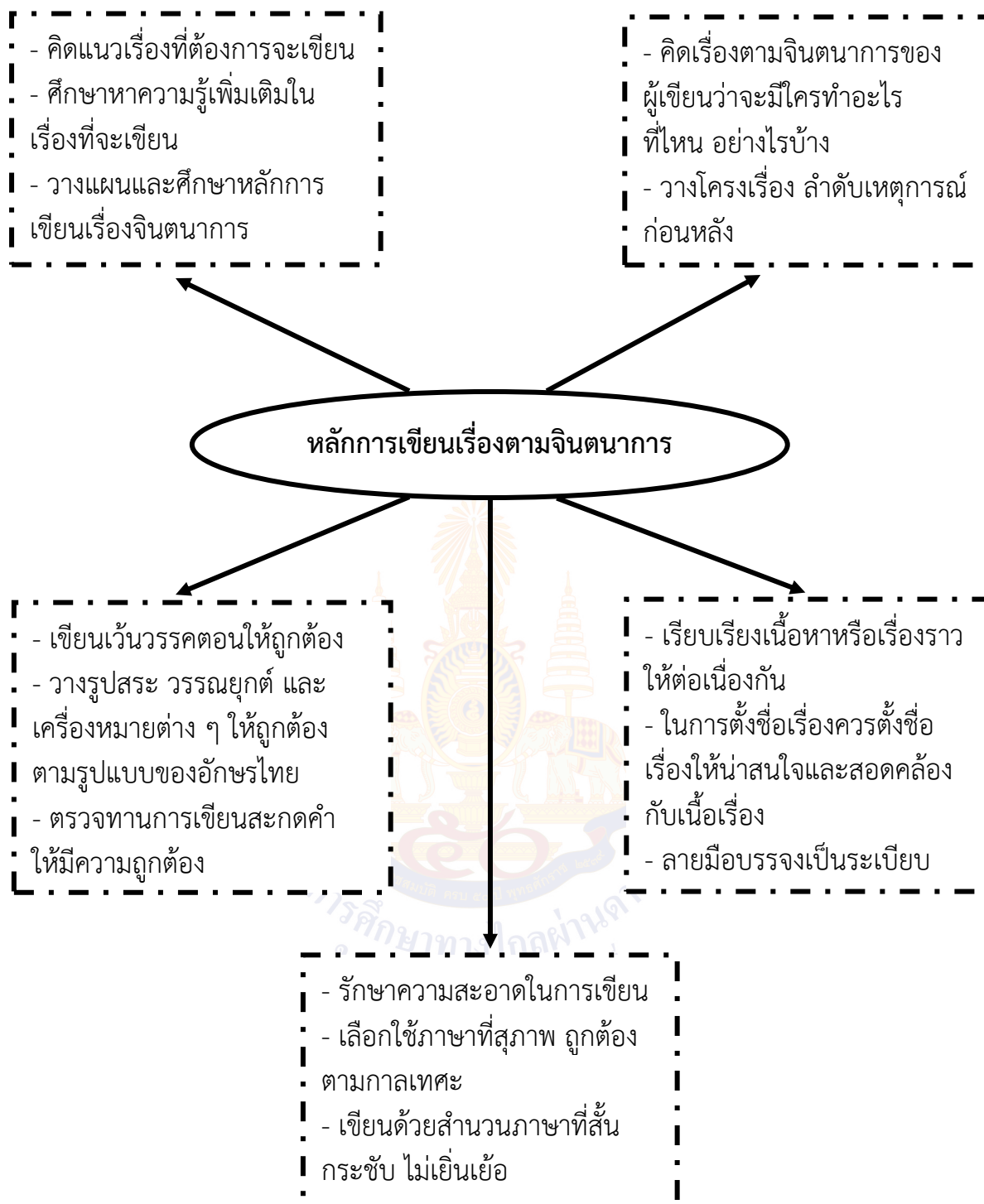
การเขียนเรื่องตามจินตนาการ

การเขียนเรื่องตามจินตนาการ เป็นการเขียนเรื่องที่มาจากความคิด ความรู้สึก ความใฝ่ฝันของผู้เขียนเอง เป็นการเขียนแบบอิสระ ผู้เขียนควรมีความคิดสร้างสรรค์และช่างสังเกต

นอกจากนี้ การเขียนเรื่องตามจินตนาการ เป็นความคิดที่เชื่อมโยงประสบการณ์และความจริงในชีวิตจากอดีตไปสู่อนาคต หรือเชื่อมโยงเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน โดยผูกเป็นเรื่องราวขึ้นมาจากความคิดของตนเอง การเขียนเล่าเรื่องจากภาพก็เป็นการใช้ประสบการณ์ร่วมกับจินตนาการของแต่ละคน โดยดูรายละเอียดต่าง ๆ ในภาพเป็นพื้นฐานในการจินตนาการ และเขียนออกมาเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจหรือให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

หลักในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ

- คิดแนวเรื่องที่ต้องการจะเขียนและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่จะเขียน
- คิดเรื่องตามจินตนาการของผู้เขียนว่าจะมีใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไรบ้าง
- วางโครงเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง และเรียบเรียงเรื่องราวให้ต่อเนื่องกัน
- ในการตั้งชื่อเรื่องควรตั้งชื่อเรื่องให้น่าสนใจและสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
- เขียนด้วยลายมือบรรจง เรียบร้อย รักษาความสะอาดในการเขียน

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนเรื่องตามจินตนาการ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งนิทานหรือเขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ โดยมีความยาวประมาณ ๘ บรรทัด พร้อมตั้งชื่อเรื่อง วาดรูปประกอบเรื่อง และตกแต่งระบายสี

เรื่อง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง อักษรย่อ นำรู้คู่เครื่องหมายวรรคตอน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง อักษรย่อ นำรู้คู่เครื่องหมายวรรคตอน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

อักษรย่อ คือ อักษรที่ใช้แทนคำเต็ม ซึ่งมักจะเป็นคำหรือศัพท์เฉพาะที่ยาวเพื่อการสื่อสารที่รวดเร็วและกระชับ อาจใช้ทั้งในการพูดและการเขียน ทั้งนี้ ควรใช้ในกลุ่มผู้รับสารที่เข้าใจเกี่ยวกับอักษรย่อนั้น เมื่อใช้อักษรย่อแทนคำเต็มให้เขียนกำกับด้วยเครื่องหมายทศภาค (.) การอ่านอักษรย่อต้องอ่านเต็มทุกคำ

ตัวอย่าง อักษรย่อ

หมวดคำทั่ว ๆ ไปที่ควรรู้จัก เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
ถ.	ถนน	ต.	ตำบล
บ.	บาท, บ้าน	อ.	อำเภอ
ร.	รัชกาล	จ.	จังหวัด
ด.ช.	เด็กชาย	ด.ญ.	เด็กหญิง
น.	นาย	น.ส.	นางสาว
น.	นาฬิกา, คำนาม	ชม.	ชั่วโมง
สต.	สตางค์	รร.	โรงแรม
นสพ.	หนังสือพิมพ์	ส.ค.ส.	ส่งความสุข
กทม.	กรุงเทพมหานคร	พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ
โทร.	โทรศัพท์	พ.ร.ก.	พระราชกำหนด
จม.	จดหมาย	กม.	กฎหมาย
ภ.ง.ด.	ภาษีเงินได้	รธน.	รัฐธรรมนูญ
ปณ.	ที่ทำการไปรษณีย์	ป.ล.	ปัจฉิมลิขิต
ตจว.	ต่างจังหวัด	ม.	หมู่ (หมู่ ๗, หมู่ ๘)
ว. ด. ป.	วัน เดือน ปี	บขส.	บริษัท ขนส่ง จำกัด
ขสมก.	องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ	จนท.	เจ้าหน้าที่
สนง.	สำนักงาน	จยย.	รถจักรยานยนต์

หมวดการศึกษา โรงเรียน และมหาวิทยาลัย เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
นร.	นักเรียน	นศ.	นักศึกษา
อ.	อาจารย์	ดร.	ดอกเตอร์
ศ.	ศาสตราจารย์	ผอ.	ผู้อำนวยการ
รศ.	รองศาสตราจารย์	รร.	โรงเรียน
จนท.	เจ้าหน้าที่	ม.	มหาวิทยาลัย
ป.	ประถมศึกษา	ม.	มัธยมศึกษา
ค.บ.	ครุศาสตรบัณฑิต	ศษ.บ	ศึกษาศาสตรบัณฑิต
ค.ม.	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	ศศ.บ.	ศิลปศาสตรบัณฑิต

หมวดกระทรวงต่าง ๆ

หมายเหตุ อักษรย่อของกระทรวงจะไม่ใส่เครื่องหมายทับภาค (.)

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
นร	สำนักนายกรัฐมนตรี	อก	กระทรวงอุตสาหกรรม
กท	กระทรวงกลาโหม	พณ	กระทรวงพาณิชย์
กค	กระทรวงการคลัง	พน	กระทรวงพลังงาน
กต	กระทรวงการต่างประเทศ	วธ	กระทรวงวัฒนธรรม
กษ	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รง	กระทรวงแรงงาน
มท	กระทรวงมหาดไทย	คค	กระทรวงคมนาคม
สธ	กระทรวงสาธารณสุข	ศธ	กระทรวงศึกษาธิการ
ดศ	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม	ทส	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
อว	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	พม	กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์
กก	กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา	-	-

หมวดหน่วยงานเกี่ยวกับรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กร หรือสถานที่ราชการ เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
อบต.	องค์การบริหารส่วนตำบล	รพท.	การรถไฟแห่งประเทศไทย
อบจ.	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	กฟผ.	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
ทต.	เทศบาลตำบล	กฟภ.	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
ทม.	เทศบาลเมือง	กปภ.	การประปาส่วนภูมิภาค
ทน.	เทศบาลนคร	ททท.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
รพ.	โรงพยาบาล	รร.	โรงเรียน
รพ.สต	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	สพฐ.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ป.ป.ช.	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	สอศ.	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
สสวท.	สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	สกอ.	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
สพป.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	สทศ.	สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ
สพม.	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	สช.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
สภ.	สถานีตำรวจภูธร	ศรช.	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
มรภ.	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	อปท.	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
สป.ศธ.	สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ	ส.ป.ก.	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หมวดเดือนทั้ง ๑๒ เดือน

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
ม.ค.	มกราคม	ก.ค.	กรกฎาคม
ก.พ.	กุมภาพันธ์	ส.ค.	สิงหาคม
มี.ค.	มีนาคม	ก.ย.	กันยายน
เม.ย.	เมษายน	ต.ค.	ตุลาคม
พ.ค.	พฤษภาคม	พ.ย.	พฤศจิกายน
มิ.ย.	มิถุนายน	ธ.ค.	ธันวาคม

หมวดตำแหน่ง คณะทำงานของหน่วยงานรัฐ เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
กรม.	คณะรัฐมนตรี	รมว.	รัฐมนตรีว่าการ
ส.ส.	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ส.ว.	สมาชิกวุฒิสภา
ผวจ.	ผู้ว่าราชการจังหวัด	ส.ท.	สมาชิกสภาเทศบาล
ส.อบต.	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล	ส.อบจ.	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด
ชรก.	ข้าราชการ	ตร.	ตำรวจ
นพ.	นายแพทย์	พญ.	แพทย์หญิง
ผบ.ทบ.	ผู้บัญชาการทหารบก	ผบ.ตร.	ผู้บัญชาการตำรวจ
ผบ.ทร.	ผู้บัญชาการทหารเรือ	ผบ.ทอ.	ผู้บัญชาการทหารอากาศ
ตชด.	ตำรวจตระเวนชายแดน	อส.	อาสาสมัคร
ผอ.	ผู้อำนวยการ	ผอ.รร.	ผู้อำนวยการโรงเรียน
ผกก.	ผู้กำกับ	ผอ.รพ.	ผู้อำนวยการโรงพยาบาล
ผอ.สพป.	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา	ผอ.สพม.	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ ศึกษามัธยมศึกษา

หมวดยศตำรวจ - ทหารที่ควรรู้จัก เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
ตัวอย่าง ยศตำรวจ		ตัวอย่าง ยศทหาร	
ส.ต.ต.	สิบตำรวจตรี	ส.ต.	สิบตรี
ส.ต.ท.	สิบตำรวจโท	ส.ท.	สิบโท
ส.ต.อ.	สิบตำรวจเอก	ส.อ.	สิบเอก
ร.ต.ต.	ร้อยตำรวจตรี	ร.ต.	ร้อยตรี
ร.ต.ท.	ร้อยตำรวจโท	ร.ท.	ร้อยโท
ร.ต.อ.	ร้อยตำรวจเอก	ร.อ.	ร้อยเอก
พ.ต.ต.	พันตำรวจตรี	พ.ต.	พันตรี
พ.ต.ท.	พันตำรวจโท	พ.ท.	พันโท
พ.ต.อ.	พันตำรวจเอก	พ.อ.	พันเอก
พล.ต.ต.	พลตำรวจตรี	พล.ต.	พลตรี
พล.ต.ท.	พลตำรวจโท	พล.ท.	พลโท
พล.ต.อ.	พลตำรวจเอก	พล.อ.	พลเอก

หมวดวันทั้ง ๗ วัน /เวลา เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
อา	อาทิตย์	จ.	จันทร์
อ.	อังคาร	พ.	พุธ
พฤ.	พฤหัสบดี	ศ.	ศุกร์
ส.	เสาร์	ว.ด.ป.	วัน เดือน ปี
พ.ศ.	พุทธศักราช	ค.ศ.	คริสต์ศักราช
จ.ศ.	จุลศักราช	ร.ศ.	รัตนโกสินทรศก
ฮ.ศ.	ฮิจเราะห์ศักราช	ม.ศ.	มหาศักราช

หมวดหน่วยวัดระยะ เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
มม.	มิลลิเมตร	ตร.มม.	ตารางมิลลิเมตร
ซม.	เซนติเมตร	ตร.ซม.	ตารางเซนติเมตร
ม.	เมตร	ตร.ม.	ตารางเมตร
ว.	วา	ตร.ว.	ตารางวา
กม.	กิโลเมตร	ตร.กม.	ตารางกิโลเมตร
น.	นิ้ว	ฟ.	ฟุต

หมวดหน่วยชั่งน้ำหนัก ความจุ ปริมาตร เช่น

อักษรย่อ	คำเต็ม	อักษรย่อ	คำเต็ม
กก.	กิโลกรัม	ก.	กรัม
กก.	กิโลกรัม	มล.	มิลลิลิตร
ซก.	เซนติกรัม	ซล.	เซนติลิตร
ล.	ลิตร	กล.	กิโลลิตร
ลบ.	ลูกบาศก์	ลบ.มม.	ลูกบาศก์มิลลิเมตร
ลบ.ซม.	ลูกบาศก์เซนติเมตร	ลบ.ม.	ลูกบาศก์เมตร

เครื่องหมายวรรคตอน เป็นเครื่องหมายที่ใช้ประกอบการเขียน เมื่ออ่านข้อความที่ใช้เครื่องหมายบางชนิด ต้องทำเสียงให้สอดคล้องกับข้อความ บางชนิดใช้แยกส่วน แยกตอน บางชนิดต้องอ่านเครื่องหมายนั้น ๆ

ตัวอย่างเครื่องหมายวรรคตอนที่ควรรู้จัก

ที่	ชื่อ	เครื่องหมาย	หลักการใช้/ตัวอย่าง
๑.	มหัพภาค	.	<p>๑. เขียนไว้หลังตัวอักษร เพื่อแสดงว่าเป็นอักษรย่อ เช่น</p> <p>ม.ค. คำเต็มว่า มกราคม กทม. คำเต็มว่า กรุงเทพมหานคร อ. คำเต็มว่า อาจารย์, อังคาร ส.ส. คำเต็มว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>๒. เขียนไว้ข้างหลังตัวอักษรหรือตัวเลขที่ เพื่อบอกลำดับข้อ เช่น</p> <p>๑. ๒. ๓. หรือ ก. ข. ค.</p> <p>๓. ใช้คั่นระหว่างชั่วโมงกับนาทีเพื่อบอกเวลา เช่น</p> <p>๑๐.๒๐ น. อ่านว่า สิบนาฬิกาเยี่สิบนาที ๐๙.๒๓ น. อ่านว่า เก้านาฬิกาเยี่สิบสามนาที</p> <p>๔. ใช้เป็นจุดทศนิยม แล้วจุดทศนิยมให้อ่านตัวเลขเรียงกันไป เช่น</p> <p>๕.๑๒ อ่านว่า ห้าจุดหนึ่งสอง ๘.๒๕ อ่านว่า แปดจุดสองห้า</p>
๒.	เสมอภาค	=	<p>๑. ใช้เขียนคั่นกลาง เพื่อแสดงความข้างหน้ากับข้างหลังว่ามีส่วนเท่ากัน เช่น</p> <p>$๒ + ๒ = ๔$ (อ่านว่า สองบวกสองเท่ากับสี่) $๕ + ๕ = ๑๐$ (อ่านว่า ห้าบวกห้าเท่ากับสิบ) $๖ + ๒ = ๘$ (อ่านว่า หกบวกสองเท่ากับแปด)</p>
๓.	จุลภาค	,	<p>๑. คั่นจำนวนนับจากหลักหน่วยไปที่ละ ๓ หลัก เช่น</p> <p>๑,๕๐๐ อ่านว่า หนึ่งพันห้าร้อย ๒,๔๖๐,๐๐๐ อ่านว่า สองล้านสี่แสนหกหมื่น</p> <p>๒. ใช้ในหนังสือพจนานุกรมเพื่อกั้นความหมายของคำที่มีความหมายหลาย ๆ อย่าง เช่น</p> <p>บรรเทา ก. ทุเลาหรือทำให้ทุเลา, ผ่อนคลายหรือทำให้ผ่อนคลายนลง</p>

ที่	ชื่อ	เครื่องหมาย	หลักการใช้/ตัวอย่าง
๔.	วงเล็บ นกลิขิต	()	<p>๑. ใช้กันข้อความที่ขยายหรืออธิบายไว้เป็นพิเศษ เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อความนั้นได้แจ่มแจ้งขึ้น เช่น มนุษย์ได้สร้างโลภะ (ความโลภ) โทสะ (ความโกรธ) และโมหะ (ความหลงผิด) ให้เกิดขึ้นในใจของตนเอง</p> <p>๒. ใช้กันข้อความที่บอก ที่มาของคำหรือข้อความ เช่น ชลี (กลอน) ก. อัญชลี, ไหว้</p> <p>๓. ใช้กับหัวข้อที่เป็นตัวอักษรหรือตัวเลข ซึ่งอาจจะใช้เพียงเครื่องหมายวงเล็บปิดก็ได้ เช่น (ก) หรือ ก) (๑) หรือ ๑)</p>
๕.	ยัติภังค์	-	<p>๑. ใช้แยกพยางค์เพื่อบอกคำอ่าน โดยเขียนไว้ระหว่างพยางค์แต่ละพยางค์ เช่น เสมา อ่านว่า เส - มา เกษตร อ่านว่า กะ - เสด</p> <p>๒. ใช้ในความหมายว่า ถึง เพื่อแสดงช่วงเวลาจำนวนสถานที่ เช่น ๑. เวลา ๙.๐๐ - ๑๐.๓๐ น. อ่านว่า เวลาเก้านาฬิกาถึงสิบนาฬิกาสิบนาที ๒. มีผู้ชมประมาณ ๑๐ - ๒๐ คน อ่านว่า มีผู้ชมประมาณสิบถึงยี่สิบคน ๓. ระยะทางนครนายก - จันทบุรี อ่านว่า ระยะทางนครนายกถึงจันทบุรี</p> <p>๓. ใช้เขียนแสดงลำดับย่อยของรายการที่ไม่ต้องใส่ตัวอักษร มีรายการคร่าว ๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - พิธีเปิดงาน - รำอวยพร - ดนตรีบรรเลง - ปิดงาน
๖.	อัญประกาศ	“ ”	<p>๑. ใช้เพื่อแสดงว่าคำหรือข้อความนั้น เป็นคำพูดหรือความนึกคิด เช่น - “ขอให้ทุกคนตั้งใจจริง แล้วจะประสบความสำเร็จ”</p> <p>๒. ใช้เพื่อเน้นคำหรือข้อความนั้นให้เด่นชัดขึ้น เช่น - คำว่า “ตะไก่” พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง “ชื่อขนมชนิด</p>

ที่	ชื่อ	เครื่องหมาย	หลักการใช้/ตัวอย่าง
			หนึ่งทำด้วยแป้งข้าวเจ้ากวนเข้ากับน้ำตาล ใส่หัวหรือข้าวโพดเป็นต้นก็ได้ หยอดหน้าด้วยกะทิกวนกับแป้ง”
๗.	ปรีศนี	?	ใช้เมื่อสิ้นสุดความหรือประโยคที่เป็นคำถาม เช่น - ทำไมเธอถึงมาโรงเรียนสาย ? - ใครมาแล้วบ้าง ?
๘.	อัศจรรย์	!	๑. ใช้เขียนหลังคำ วลี หรือประโยคที่เป็นคำอุทาน เช่น - อื้อฮือ ! มากจังเลย - โอ้ย ! เจ็บ ๒. ใช้เขียนหลังคำเลียนเสียงธรรมชาติ เพื่อให้ผู้อ่านทำเสียงได้เหมาะสมกับเหตุการณ์ในเรื่องนั้น ๆ เช่น - โครม ! - ปัง !
๙.	ไม่ยวมก หรือ ยมก	ๆ	ใช้เขียนหลังคำ วลี หรือประโยค เพื่อให้ผู้อ่านซ้ำคำ วลี หรือประโยค อีกครั้งหนึ่ง เช่น - เด็กเล็ก ๆ อ่านว่า เด็กเล็กเล็ก - ในวันหนึ่ง ๆ อ่านว่า ในวันหนึ่งวันหนึ่ง - แต่ละวัน ๆ อ่านว่า แต่ละวันแต่ละวัน
๑๐.	ไปยาลน้อย	ๆ	ใช้ละคำที่รู้จักกันดีแล้วโดยละส่วนท้ายไว้เหลือแต่ส่วนหน้าของคำพอเป็นที่เข้าใจ เช่น - กรุงเทพฯ คำเต็มคือ กรุงเทพมหานคร
๑๑.	ไปยาลใหญ่	ๆ	ใช้สำหรับละข้อความข้างท้ายที่อยู่ในประเภทเดียวกัน ซึ่งยังมีอีกมาก แต่ไม่ได้นำมาแสดงไว้ เช่น - สิ่งของที่ซื้อขายกันในตลาดมี เนื้อสัตว์ ผัก น้ำตาล น้ำปลา ฯลฯ
๑๒.	สัญญาประกาศ	_____	ใช้ขีดไว้ใต้คำหรือข้อความที่สำคัญ เพื่อเน้นให้ผู้อ่านสังเกตเป็นพิเศษ เช่น - หลักการอ่านตัวเลขมีตีพิมพ์รวมอยู่ในหนังสือ <u>อ่านอย่างไรเขียนอย่างไร</u>
๑๓.	บุพสัญญา	”	ใช้แทนคำหรือข้อความที่อยู่บรรทัดบนเพื่อไม่ต้องเขียนซ้ำอีก เช่น กฎหมาย อ่านว่า กค - หมาย กระจก ” กระ - จก

ที่	ชื่อ	เครื่องหมาย	หลักการใช้/ตัวอย่าง
๑๔.	ทับ	/	ใช้ขีดหลังจำนวนเลข เพื่อแบ่งจำนวนย่อยออกจากจำนวนใหม่ เช่น - บ้านเลขที่ ๕๖/๓๔๒ อ่านว่า บ้าน - เลข - ที่ - ห้า - สิบบ - หก - ทับ - สาม - สี่ - สอง
๑๕.	ทวิภาค	:	๑. ใช้บ่งบอกว่ากำลังจะมีรายละเอียดปลีกย่อยที่แยกไว้เป็นข้อ ๆ เช่น - แม่สีมี ๓ สี : สีแดง, สีเหลือง, สีน้ำเงิน ๒. ใช้เป็นตัวแบ่งอัตราส่วน อ่านว่า ต่อ เช่น - ผสมน้ำยานี้ลงในน้ำด้วยอัตราส่วน ๑ : ๔ (น้ำยาหนึ่งส่วนต่อน้ำสี่ส่วน) ๓. ใช้เป็นตัวคั่นตัวเลขบอกเวลา สำหรับภาษาไทยสามารถใช้หัพภาคแทนได้ เช่น - เวลา ๑๒ : ๐๐ น. (เวลาสิบสองนาฬิกา) ๔. ใช้ในบทสนทนา เช่น แก้ว : สวัสดีค่ะ จอย สบายดีไหม จอย : สวัสดีค่ะแก้ว ฉันสบายดี แล้วเธอล่ะ แก้ว : สบายดีค่ะ

ใบงานที่ ๔ เรื่อง อักษรย่อหน้ารู้คู่เครื่องหมายวรรคตอน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง อักษรย่อหน้ารู้คู่เครื่องหมายวรรคตอน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำเต็มของอักษรย่อและบอกชื่อเครื่องหมายวรรคตอนจากประโยคที่กำหนดให้ จากนั้นฝึกอ่านข้อความที่มีอักษรย่อกับเครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้อง

ข้อ	ประโยค	คำเต็มของอักษรย่อ
๑	การฆ่าเสือด่า ผิด พ.ร.บ.สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า	
๒	ลุงของฉันชอบอ่าน นสพ. ออนไลน์ เพราะสะดวก	
๓	คุณแม่ของฉันทำงานอยู่ที่ อบต.นางรอง	
๔	ผู้คนส่วนใหญ่มักไปเที่ยวทะเลในช่วงเดือน เม.ย.	
๕	ผอ.รร. มีนโยบายเน้นให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้	

ข้อ	ประโยค	ชื่อเครื่องหมายวรรคตอน
๑	๑๐๐ + ๒๐๐ + ๓๐๐ + ๔๐๐ = ๑,๐๐๐	
๒	ครูชลภักดีอยู่บ้านเลขที่ ๓๙/๑๔๒	
๓	ผลไม้มีมากมาย เช่น เงาะ ส้ม ทุเรียน ขนุน ฯลฯ	
๔	วันอาทิตย์นี้พ่อของฉันจะเดินทางไปกรุงเทพฯ	
๕	“ถ้ารักกันจริง เราไม่ควรโกหกกัน”	

ด.ญ. แก้วตา สุขใจ เรียนอยู่ชั้น ป.๖ รร.วังไกลกังวล ต.หัวหิน อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ ทุกวันเธอจะนั่งรถ จยย. มาโรงเรียนกับแม่ โดยมาถึงประมาณ ๐๖.๓๐ น. บ้านของเธออยู่ใกล้ ๆ กับ สภ.หัวหิน บ้านเลขที่ ๑๔/๑๒๓ ถ.เพชรเกษม ซ.หัวหิน ๖๑ พ่อของเธอทำงานอยู่ที่ กทม. จะกลับบ้านประมาณ ๑ - ๒ ครั้ง/เดือน ทำให้เธอคิดถึงพ่อมาก ตอนเล็ก ๆ เธอเคยไปกรุงเทพฯ ประมาณ ๔ ครั้ง ซึ่งระยะทางประมาณ ๑๘๐ กม.

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านวัน เดือน ปี แบบไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านวัน เดือน ปี แบบไทย
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอ่านวัน เดือน ปี แบบไทย

การอ่านวัน เดือน ปี แบบไทย เป็นรูปแบบการอ่านวัน เดือน ปี อีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะไม่เหมือนกับการอ่านแบบสากล โดยของไทยจะอ่านตามปฏิทินแบบจันทรคติ

ปีนักษัตรทั้ง ๑๒ เดือน

ปีนักษัตร ๑๒ ปีนั้น ได้แก่ หนู (ชวด), วัว (ฉลู), เสือ (ขาล), กระต่าย (เถาะ), งูใหญ่ (มะโรง), งูเล็ก (มะเส็ง), ม้า (มะเมีย), แพะ (มะแม), ลิง (วอก), ไก่ (ระกา), สุนัข (จอ) และหมู (กุน)

การใช้ตัวเลขแทนวันทั้ง ๗ และเดือนทั้ง ๑๒

วัน	ตัวเลข
วันอาทิตย์	๑
วันจันทร์	๒
วันอังคาร	๓
วันพุธ	๔
วันพฤหัสบดี	๕
วันศุกร์	๖
วันเสาร์	๗

เดือน	ตัวเลข/คำอ่าน	
มกราคม	๑	เดือนอ้าย
กุมภาพันธ์	๒	เดือนยี่
มีนาคม	๓	เดือนสาม
เมษายน	๔	เดือนสี่
พฤษภาคม	๕	เดือนห้า
มิถุนายน	๖	เดือนหก
กรกฎาคม	๗	เดือนเจ็ด
สิงหาคม	๘	เดือนแปด
กันยายน	๙	เดือนเก้า
ตุลาคม	๑๐	เดือนสิบ
พฤศจิกายน	๑๑	เดือนสิบเอ็ด
ธันวาคม	๑๒	เดือนสิบสอง

ตัวอย่างวัน เดือนปี แบบไทย

๓ ๖ ๔
๙

วันอังคาร เดือนสี่ แรมเก้าค่ำ

๑ ๖ ๒
๔

วันอาทิตย์ เดือนยี่ แรมสี่ค่ำ

๑
๔ ๖ ๑

วันพุธ เดือนอ้าย ขึ้นหนึ่งค่ำ

๔
๔ ๖ ๓

วันพุธ เดือนสาม ขึ้นสี่ค่ำ

ใบงานที่ ๕ เรื่อง การอ่านวัน เดือน ปี แบบไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การอ่านวัน เดือน ปี แบบไทย
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ตอนที่ ๑ การเขียนวัน เดือน ปี แบบไทย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนคำอ่านของวัน เดือน ปี แบบไทย และเขียนวัน เดือน ปี แบบไทยจากคำอ่านให้ถูกต้อง

ข้อ	วัน เดือน ปี แบบไทย	คำอ่าน	
๑	๕ ๖ ๕ ๖	อ่านได้ว่า	
๒	๔ ๖ ๖ ๑	อ่านได้ว่า	
๓	๑๐ ๑ ๖ ๑๒	อ่านได้ว่า	
๔	๒ ๖ ๔ ๙	อ่านได้ว่า	
๕	๑๒ ๗ ๖ ๕	อ่านได้ว่า	

ข้อ	คำอ่าน	วัน เดือน ปี แบบไทย	
๑	วันอังคาร เดือนสี่ แรมเก้าค่ำ	เขียนได้ว่า	
๒	วันพุธ เดือนอ้าย ขึ้นสิบสองค่ำ	เขียนได้ว่า	
๓	วันเสาร์ เดือนสิบสอง แรมสี่ค่ำ	เขียนได้ว่า	
๔	วันอาทิตย์ เดือนยี่ ขึ้นหนึ่งค่ำ	เขียนได้ว่า	
๕	วันศุกร์ เดือนแปด ขึ้นสิบห้าค่ำ	เขียนได้ว่า	

ตอนที่ ๒ การอ่านวัน เดือน ปี แบบไทย

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน ให้นักเรียนตั้งใจฝึกอ่านวัน เดือน ปี แบบไทยในเวลาว่าง จากนั้นให้มาสอบอ่านกับครูเพื่อประเมินความถูกต้องของการอ่าน

คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน ให้ครูทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่ตรงกับ การอ่านของนักเรียน

ข้อ	วัน เดือน ปี แบบไทย	สอบอ่าน		สอบแก้ตัว	
		ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง	ถูกต้อง	ไม่ถูกต้อง
๑	๑ ๑ ๔ ๑๐				
๒	๒ ๑ ๕ ๖				
๓	๑๔ ๒ ๑ ๓				
๔	๓ ๑ ๔ ๕				
๕	๑๒ ๗ ๑ ๕				
๖	๕ ๑ ๕ ๖				
๗	๔ ๑ ๖ ๑				
๘	๑๐ ๑ ๑ ๑๒				
๙	๑๒ ๔ ๑ ๑				
๑๐	๗ ๑ ๑๒ ๔				

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง คำกริยา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง คำกริยา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของคำกริยา

คำกริยา คือ คำที่ทำหน้าที่เป็นส่วนหลักของกริยาวลี ซึ่งเป็นหัวใจของประโยค คำกริยามี ๒ ประเภท คือ ประเภทที่มีหน่วยกรรมกับประเภทที่ไม่มีหน่วยกรรม คำกริยาที่มีหน่วยกรรม ได้แก่ คำกริยากรรม และคำกริยาทวิกรรม ส่วนคำกริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม ได้แก่ คำกริยาอกรรม คำกริยาคุณศัพท์ คำกริยาต้องเติมเต็ม คำกริยานำ และคำกริยาตาม

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕: ๓๒-๓๙) แบ่งคำกริยาไว้ ๒ ประเภท คือ คำกริยาที่มีหน่วยกรรม และคำกริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม ซึ่งแต่ละประเภทมีชนิดย่อย ดังนี้

ชนิดของคำกริยา

๑) คำกริยาที่มีหน่วยกรรม

๑.๑) **คำกริยากรรม** คือ คำกริยาที่มีนามวลีตามหลัง เช่น ฉันทกินขนม พ่อฟังข่าว น้องอ่านหนังสือ ชวนาเกี่ยวข้าว เป็นต้น

๑.๒) **คำกริยาทวิกรรม** คือ คำกริยาที่มีนามวลี ๒ นามวลีตามหลัง นามวลีแรกทำหน้าที่เป็นกรรมตรง ส่วนนามวลีหลังทำหน้าที่กรรมรอง เช่น

“เขาสอนภาษาไทยเด็ก ๆ” สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

- กริยาทวิกรรม คือ สอน
- นามวลีแรก คือ ภาษาไทย
- นามวลีที่สอง คือ เด็ก ๆ

๒) คำกริยาที่ไม่มีหน่วยกรรม

๒.๑) **คำกริยาอกรรม** คือ คำกริยาที่ไม่ต้องมีนามวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม หน่วยเติมเต็ม หรือหน่วยเสริมความตามหลัง เช่น หัวเราะ ตก ชื่น ตาย ยืน เดิน เสียใจ ดีใจ วิตก กังวล เซ็ง สนุก ฯลฯ

- เด็กหัวเราะ
- เราเสียใจ
- ฝนตก
- ้วยรุ่นเซ็ง

๒.๒) คำกริยาคุณศัพท์ คือ คำกริยาที่ไม่ต้องมีนามวลีทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรม หน่วยเติมเต็ม หรือหน่วยเสริมความตามหลัง เช่น

- เด็กคนนี้ดี
- บ้านแถวนี้สวยทุกหลัง
- นักกีฬาเหล่านี้ว่องไว
- เขาสูงขึ้นมากทีเดียว

๒.๓) คำกริยาที่ต้องเติมเต็ม คือ คำกริยาที่ต้องมีนามวลีเป็นหน่วยเติมเต็มตามหลังเสมอ ได้แก่ เป็น เหมือน คล้าย เท่า ไข้ มี เกิด ปรากฏ เช่น

- เขาเป็นครูอยู่ชายแดนมาสิบปี
- เขาเหมือนพ่อมาก

๒.๔) คำกริยานำ คือ คำกริยาที่ต้องปรากฏหน้าคำกริยาอื่นเสมอ คำกริยานำรวมกับคำกริยาที่ตามมาปรากฏในโครงสร้างกริยาเรียง เช่น ชอบ พलय พยายาม อยากร ฝัน หัด ตั้งใจ ห้าม ช่วย กรุณา วาน ฯลฯ

- เขาชอบเป็นหวัด
วิเคราะห์ได้ว่า ชอบ = กริยานำ
- เขาฝันกินยาจนหมด
วิเคราะห์ได้ว่า ฝัน = กริยานำ
- นักเรียนตั้งใจฟังครู
วิเคราะห์ได้ว่า ตั้งใจ = กริยานำ

๒.๕) คำกริยาตาม คือ คำกริยาที่ปรากฏตามหลังคำกริยาอื่นเสมอ อาจปรากฏหลังคำกริยาโดยตรงหรือปรากฏหลังหน่วยกรรมของกริยาก็ได้ ซึ่งบางคำมีรูปเหมือนคำกริยากรรมและคำกริยากรรม เช่น ไป มา ขึ้น ลง ให้ ไว้ เสีย เอา ฯลฯ

- เขาส่งพัสดุไปแล้ว
วิเคราะห์ได้ว่า ไป = กริยาตาม
- พวกเรากลับจากเที่ยวกันมา
วิเคราะห์ได้ว่า มา = กริยาตาม

ที่มา : เรียบเรียงมาจาก “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓” กระทรวงศึกษาธิการ

เกม ค้นหาคำกริยา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คำกริยา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนค้นหาคำกริยาในตาราง แล้ววงกลม หรือวงรี หรือไฮไลต์ หรือทำสัญลักษณ์
 ใดๆอย่างหนึ่ง เพื่อแสดงให้รู้ว่าคำนั้นคือคำกริยา

เ	ชี	ย	น	ย	บ	๘	เ	ฝ	ต์	อ	ย	ไ
ผ	ใ	จ	บ	ธ	โ	กิ	รู้	ช	ห	ต	ผี	น
ว	ท	กิ	น	ฎ	ก	ร	อ	ล	ค	๙	ว	ล
ย	ฆ	ฤ	ณ	ย	ร	ไ	ง	ใ	ห	า	ว	ป
เ	ต	ะ	เ	ณ	ธ	ด	ไ	ส	ตม	ไ	ห	ว้
ร	ญ	ก	พิ	น	แ	ร	ห้	ใ	ฟ	ญ	๙	ไ
หิ	อ	ห	ม้	อ	๙	น	ะ	ย	ร	ย	ฮ	ช
ว	ป	อ่	า	น	ว้	อ	ศ	ล	า	นิ	อ	อ
ฟ	ร	โ	อ	ร	พ	น	ไ	ต	ช	ผ	ฉ	บ
ใ	ยี้	ม	ล	ใ	ด	ง	ป	า	เ	ดิ	น	ใ
ล	ฐ	อ	ก	เ	สี่	ย	ใ	จ	ส	แ	ง	บ

จากตารางมีคำกริยาทั้งหมด.....คำ

ใบงานที่ ๖ เรื่อง คำกริยา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คำกริยา
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์ชนิดของคำกริยา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านพิจารณาประโยคต่อไปนี้ แล้ววิเคราะห์ชนิดของคำกริยาให้ถูกต้อง

ข้อ	ประโยค	คำกริยา	ชนิดของคำกริยา
๑	เกษตรกรจังหวัดบุรีรัมย์ <u>ปลูก</u> มันสำปะหลัง		
๒	เด็ก ๆ กลุ่มนั้น <u>หัวเราะ</u>		
๓	แม่ค้าคนนั้น <u>ให้</u> ผลไม้เด็ก ๆ		
๔	น้องชายของฉัน <u>เสียใจ</u>		
๕	ครู <u>สอน</u> ภาษาไทยนักเรียน		
๖	พ่อของฉัน <u>เป็น</u> ครูที่ชายแดนมาเป็นสิบปี		
๗	เด็กชายกิตติชัยหน้าตา <u>คล้าย</u> แม่		
๘	นักกีฬาเหล่านี้ <u>วิ่งไว</u>		
๙	เขา <u>กิน</u> น้ำมะเขือเทศ		
๑๐	น้องชาย <u>ฝัน</u> กินน้ำมะเขือเทศจนหมด		

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอนที่ ๒ การแต่งประโยค

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคจากรูปภาพ ให้ได้จำนวน ๕ ประโยค จากนั้นขีดเส้นใต้ คำกริยาในประโยค และบอกชนิดของคำกริยานั้น ๆ

การแต่งประโยค		ชนิดของคำกริยา
ประโยคที่ ๑
ประโยคที่ ๒
ประโยคที่ ๓
ประโยคที่ ๔
ประโยคที่ ๕

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง คำช่วยกริยา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คำช่วยกริยา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำช่วยกริยา คือ คำที่ไม่ใช่คำกริยาและไม่ปรากฏตามลำพัง แต่จะปรากฏร่วมกับคำกริยา และอยู่ข้างหน้าคำกริยาเสมอเพื่อบอกความหมายทางไวยากรณ์ของกริยา

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕: ๔๐-๔๑) ได้แบ่งชนิดของ คำช่วยกริยา ไว้ดังนี้

๑) แสดงความหมายบอกกาลว่าเป็นอดีตหรืออนาคต เช่น

- หมอ**ได้**ผ่าเอาเนื้อร้ายออกหมดแล้ว (แสดงอดีต)
- **ฉัน**จะไปหาเขาพรุ่งนี้ (แสดงอนาคต)

๒) แสดงความหมายว่าเกิดเหตุการณ์อยู่ในขณะใดขณะหนึ่ง เกิดเหตุการณ์เป็นประจำ หรือ เหตุการณ์เพิ่งสิ้นสุดไป เช่น

- ผม**กำลัง**อาบน้ำอยู่ เลยรับโทรศัพท์ไม่ได้ (แสดงเหตุการณ์ขณะใดขณะหนึ่ง)
- เข**มัก**ออกไปวิ่งทุกเย็น (แสดงเหตุการณ์ที่ทำเป็นประจำ)
- นาฬิกา**เพิ่ง**ตาย (แสดงเหตุการณ์ที่เพิ่งสิ้นสุดไป)

๓) แสดงมาลาภาคคะเน ขอร้อง บังคับ เช่น

- เย็นนี้**ฝน**คงตกแน่ (คาดคะเน)
- เข**ยัง**รับราชการอยู่**มั้ง** (คาดคะเน)
- คุณ**ต้อง**คืนเงินผมให้**ได้** (บังคับ)
- **โปรด**ดสูบบุหรี่**ใน**อาคาร (ขอร้อง)

๔) แสดงวาทกว่าเป็นผู้รับการกระทำ เช่น

- รถเรา**ถูกรถ**คันนั้น**เฉี่ยว**เอา
- **เจ้า**ตูป**โดน**ขัง

๕) คำช่วยกริยาบางคำมักใช้ร่วมกับคำว่า “ไม่” เพื่อบอกความปฏิเสธ เช่น

- เขา**ไม่**ค่อยออกอำลึงกาย
- เขา**ไม่**สู้จะแข็งแรงทำไหร่นัก

ที่มา : เรียบเรียงมาจาก “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓” กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๗ เรื่อง คำช่วยกริยา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คำช่วยกริยา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์คำช่วยกริยา

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาประโยค แล้วนำหมายเลขของชนิดของคำช่วยกริยาไปเติมลงในช่องว่างให้ถูกต้องและเหมาะสม

- (๑) แสดงความหมายบอกกาลเวลาว่าเป็นอดีตหรืออนาคต
 (๒) แสดงความหมายว่าเกิดเหตุการณ์อยู่ในขณะใดขณะหนึ่ง, เป็นประจำ, เพิ่งสิ้นสุดไป
 (๓) แสดงความหมายการคาดคะเน, ขอร้อง, บังคับ
 (๔) แสดงความหมายการเป็นผู้รับการกระทำ

ข้อ	ประโยค	คำช่วยกริยาที่ขีดเส้นใต้ แสดงความหมายอย่างไร
๑	เขา <u>ได้</u> ทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว	
๒	ผม <u>กำลัง</u> ทำการบ้านอยู่ เลยไม่ได้ไปช่วยแม่ทำงานบ้าน	
๓	เที่ยงวันนี้ <u>แดดคง</u> ร้อนจ้าแน่ ๆ	
๔	น้องชาย <u>ถูก</u> แม่ดุเพราะดื้อ	
๕	ฉัน <u>จะ</u> ไปหาพ่อที่นครปฐมในวันพรุ่งนี้	
๖	รถของพ่อ <u>โดน</u> รถคันนั้นเฉี่ยวเอา	
๗	เขา <u>ถูก</u> เชิญเป็นประธานในพิธีมงคลสมรส	
๘	นาฬิกา <u>เพิ่ง</u> ตาย	
๙	คุณ <u>ตามัก</u> กินผลไม้หลังจากรับประทานข้าวเสร็จ	
๑๐	คุณ <u>ต้อง</u> รู้จักผิดชอบชั่วดีนะ ไม่ใช่จะทำอะไรตามใจ	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ตอนที่ ๒ การแต่งประโยคโดยใช้คำช่วยกริยา

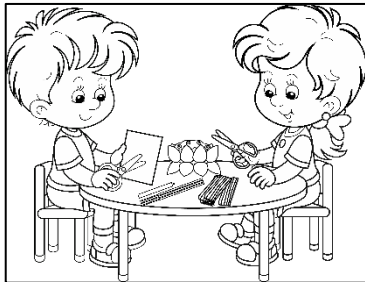
คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคจากรูปภาพ โดยต้องมีคำช่วยกริยาปรากฏอยู่ในประโยคด้วย

ประโยคที่ ๑

.....

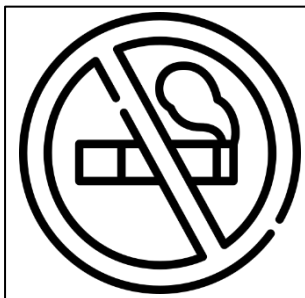
แสดงความหมาย.....

ประโยคที่ ๒

.....

แสดงความหมาย.....

ประโยคที่ ๓

.....

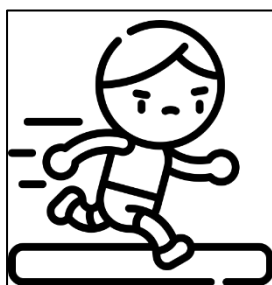
แสดงความหมาย.....

ประโยคที่ ๔

.....

แสดงความหมาย.....

ประโยคที่ ๕

.....

แสดงความหมาย.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง คำวิเศษณ์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง คำวิเศษณ์
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำวิเศษณ์ คือ คำซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายกริยา และเป็นส่วนหลักของวิเศษณ์วลี คำวิเศษณ์ซึ่งเป็นส่วนประกอบของวิเศษณ์วลี มักปรากฏหลังหน่วยกริยา หากเป็นคำกริยาอาการหรือคำกริยาคุณศัพท์ คำวิเศษณ์มักปรากฏหลังคำกริยาโดยตรง

สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕: ๔๑-๔๕) แบ่งคำวิเศษณ์ออกเป็น ๔ ชนิด ได้แก่

ชนิดของคำวิเศษณ์

๑) **คำวิเศษณ์สามัญ** คือ คำวิเศษณ์ที่ขยายคำกริยาโดยทั่วไป เช่น

- วันนี้อากาศดีจัง	- เขามาตรงเวลาที่เดียว
- นอนนอนแล้ว	- แม่บ้านทำกับข้าวเอง

๒) **คำวิเศษณ์ขยายเฉพาะ** คือ คำวิเศษณ์ที่ขยายคำกริยาคำใดคำหนึ่งโดยเฉพาะคำวิเศษณ์ประเภทนี้จะแสดงลักษณะเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งของคำกริยา เช่น

- แดงแจ้	- เปียกซึก
- อ้วนตะลุกปุก	- กัดฟันกรอด ๆ

นอกเหนือจากนั้นบางสำนวนทำหน้าที่เดียวกับคำวิเศษณ์ จัดเป็นคำวิเศษณ์ด้วย เช่น

- พุดน้ำไหลไฟดับ	- ทำงานหามรุ่งหามค่ำ

๓) **คำวิเศษณ์แสดงคำถาม** คือ คำวิเศษณ์ที่ใช้แสดงคำถามเกี่ยวกับการกระทำ ว่ากระทำไปเพราะเหตุผลอะไรหรือเพื่อวัตถุประสงค์อะไร กระทำลงไปแล้วกี่ครั้ง กระทำไปลักษณะใด

- ทำไมสัตว์ป่าหลายชนิดจึงสูญพันธุ์	- อุบัติเหตุเกิดขึ้นได้อย่างไร
- เหตุใดจึงไม่แจ้งข่าวล่วงหน้า	- เขาจะมาหาเราเมื่อไร

๔) **คำวิเศษณ์บอกเวลา** เป็นคำวิเศษณ์ที่ใช้เพื่อบ่งบอกเวลาที่เกิดเหตุการณ์หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่คำว่า กลางวัน กลางคืน คำ ๆ เช้า ๆ พุธนี้ มะรืนนี้ ตะกี้ ฯลฯ เช่น

- คำ ๆ เราก็ตีต่อเขาได้	- เราตีต่อเขาได้คำ ๆ
- ตะกี้ใครโทรศัพท์มา	- ใครโทรศัพท์มาตะกี้

ที่มา : เรียบเรียงมาจาก “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓” กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๘ เรื่อง คำวิเศษณ์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง คำวิเศษณ์
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนบอกคำวิเศษณ์และชนิดของคำวิเศษณ์จากประโยคที่กำหนด จากนั้นแต่งประโยคจากคำวิเศษณ์ที่กำหนดให้ พร้อมบอกชนิดของคำวิเศษณ์นั้นด้วย

วิเศษณ์สามัญ	วิเศษณ์ขยายเฉพาะ	วิเศษณ์แสดงคำถาม	วิเศษณ์บอกเวลา
--------------	------------------	------------------	----------------

ข้อ	ประโยค	คำวิเศษณ์	ชนิดของคำวิเศษณ์
๑	ตอนดึกร้านค้าต่าง ๆ ไม่ค่อยเปิดหรรอก		
๒	เรามีวิธีช่วยให้บ้านเมืองสะอาดได้อย่างไร		
๓	ปรีชาพลเป็นคนที่ทำงานเก่ง		
๔	เด็กทารกกำลังคลานกระดืบ ๆ		
๕	ตำรวจจับผู้ต้องหาได้โดยละม่อม		

ข้อ	ประโยค	คำวิเศษณ์	ชนิดของคำวิเศษณ์
๑		เพราะเหตุใด	
๒		แรง	
๓		พຽงนี้	
๔		น้อย	
๕		แล้ว	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง คำที่เกี่ยวกับจำนวนและคำบอกกำหนด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง คำที่เกี่ยวกับจำนวนและคำบอกกำหนด
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของคำที่เกี่ยวกับจำนวน

คำที่เกี่ยวกับจำนวน แบ่งเป็น ๔ ชนิดย่อย ได้แก่ คำบอกจำนวน คำบอกลำดับ คำหน้าจำนวน และคำหลังจำนวน

ชนิดของคำที่เกี่ยวกับจำนวน

๑) **คำบอกจำนวน** คือคำที่มีความหมายถึงจำนวน เช่น ๑ ๒ ๓ ฯลฯ ทุก หลาย ก็ บาง ครึ่ง ฯลฯ มักปรากฏหน้าคำลักษณนาม หน้าคำนาม หรือหลังคำกริยาที่ต้องเติมเต็ม ตัวอย่างเช่น

- เราจะซื้อหนังสือ ๒ เล่ม
- สามพรานอาสาล่าช้างที่ตมนี้
- ๑๓ ทหารเสือออกรบด้วยกัน ตาย ๗ รอด ๖

๒) **คำบอกลำดับ** คือคำที่แสดงลำดับ ได้แก่ คำบอกจำนวนประเภทตัวเลขที่ปรากฏกับคำว่า ที่ เช่น ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ฯลฯ และคำว่า หนึ่ง (ออกเสียงว่า นึ่ง) เดียว แรก สุดท้าย หน้า หลัง กลาง ที่โหล บัวย รั้งท้าย

๓) **คำหน้าจำนวน** คือคำที่ปรากฏอยู่หน้าคำบอกจำนวน และมักมีคำลักษณนามตาม คำหน้าจำนวนจะขยายความหายของคำบอกจำนวนอีกทีหนึ่ง เช่น อีก สัก ตั้ง ทั้ง เพียง ประมาณ เกือบ ราว เกือบ ๆ ราว ๆ กว่า ฯลฯ

- เราจะซื้อเสื้ออีก ๒ ตัว
- สมฤทัยมีลูกตั้ง ๔ คน

๔) **คำหลังจำนวน** คือคำที่ปรากฏอยู่หลังคำบอกจำนวน อาจปรากฏอยู่หน้าหรือหลังคำลักษณนามก็ได้ เช่น กว่า เศษ พอดี ถ้วน เป็นต้น

- มีคนมาชุมนุมพันกว่าคน
- เขาต้องการซื้อผ้าสามหลาเศษ
- ไก่ตัวนี้หนัก ๒ กิโลพอดี
- เราต้องจ่ายค่าน้ำประปา ๙๐๐ บาทถ้วน

ความหมายของคำบอกกำหนด

คำบอกกำหนด คือ คำขยายนามที่อยู่ในตำแหน่งสุดท้ายในนามวลี แบ่งได้เป็น ๒ ชนิดย่อย ได้แก่

ชนิดของคำบอกกำหนด

๑) **คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ** คือคำขยายนามเพื่อกำหนดชี้เฉพาะว่าคำนามนั้นอยู่ใกล้หรือไกล คำบอกกำหนดจะเป็นคำที่อยู่ตำแหน่งสุดท้ายของนามวลีเสมอ มีจำนวน ๘ คำ ได้แก่ **นี่ นั้น โน่น นู่น** และ **นี่ นั้น โน่น นู่น**

- นิยาย**นี่**ใครเป็นคนแต่ง
- เสื่อ**นั้น**ยังไม่ได้ซัก
- ต้นไม้**นู่น**มีอีกาอยู่เยอะ
- เสื่อตัว**โน่น**ราคาแพง

๒) **คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ** คือคำขยายนามที่ไม่ระบุระยะใกล้ไกล และไม่ระบุแน่ชัดหรือเจาะจงว่าเป็นผู้ใด ชื่นใด ตัวใด เป็นต้น เช่น **อื่น อื่น ๆ นานา ต่าง ๆ ต่าง ๆ นานา ไต ไท**

- รถ**อื่น**เข้าอู่หมด / รถคัน**อื่น**เข้าอู่หมด
- ของ**อื่น ๆ** มีคนจองแล้วทั้งนั้น / ของ**ชั้นอื่น ๆ** มีคนจองหมดแล้วทั้งนั้น

ที่มา : เรียบเรียงมาจาก “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓” กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๙ เรื่อง คำที่เกี่ยวกับจำนวนและคำบอกกำหนด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง คำที่เกี่ยวกับจำนวนและคำบอกกำหนด
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคโดยมีคำที่เกี่ยวกับจำนวนและคำบอกกำหนด แล้วขีดเส้นใต้คำทั้งสองชนิดนี้ให้ถูกต้อง พร้อมระบุชนิดของคำที่ขีดเส้นใต้นั้น ๆ ด้วย

ข้อ	ประโยค	ชนิดของคำที่เกี่ยวกับจำนวน
	ตัวอย่าง เธอคือ <u>ที่หนึ่ง</u> ในหัวใจของฉัน	คำบอกลำดับ
๑		
๒		
๓		
๔		
๕		

ข้อ	ประโยค	ชนิดของคำบอกกำหนด
	ตัวอย่าง เสื้อตัว <u>นั้น</u> ฉันชอบมากเพราะมันสวย	คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ
๑		
๒		
๓		
๔		
๕		

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง อ่านนิทานเสริมปัญญาพัฒนาชีวิต
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง อ่านนิทานเสริมปัญญาพัฒนาชีวิต
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอ่านนิทาน

การอ่านนิทาน เป็นทั้งการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ ส่วนใหญ่มักเป็นการอ่านในใจ เพราะจะต้องจับใจความสำคัญของเรื่อง ซึ่งผู้อ่านควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องว่า “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร” เพื่อนำไปสู่การสรุปเรื่อง จากนั้นค้นหาคุณค่าและข้อคิดจากเรื่อง และเขียนสรุปคุณค่าและข้อคิดให้เข้าใจด้วยภาษาของตนเอง

การอ่านนิทานที่บ้านเรื่องหนึ่ง ๆ ควรมีจุดประสงค์ในการอ่าน เช่น อ่านเพื่อพัฒนาตนเอง ในด้านการนำคุณค่าและข้อคิดไปปรับใช้ในชีวิตอย่างถูกต้องและเหมาะสม หรือจะอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพราะการที่ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินจากเนื้อหาที่อ่านนั้น ถือว่าผู้อ่านได้รับคุณค่าจากนิทานที่บ้านเรื่องนั้น ๆ

การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน

เป็นการวิเคราะห์ลักษณะดีเด่นในด้านต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่าน เช่น คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง กลั่นกรอง แยกแยะ และแสวงหาเหตุผลเพื่อประเมินคุณค่าของวรรณคดีอย่างมีเหตุผล

การอ่านหนังสือหรือเรื่องต่าง ๆ อย่างพินิจพิเคราะห์จะทำให้ประจักษ์ในคุณค่า ประเทืองปัญญาได้รับประโยชน์หลายประการ รวมทั้งสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่านยิ่งขึ้นคุณค่าของเรื่องที่อ่านแบ่งกว้าง ๆ ได้ ๔ ด้าน ดังนี้

๑) คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ

คือ การที่ผู้อ่านจะได้รับความรู้ ความคิดเพิ่มขึ้น ทำให้มีปัญญาแตกฉานทั้งด้านวิทยาการ ความรู้รอบตัว ความรู้เท่าทันคนและอื่น ๆ

๒) คุณค่าด้านวรรณศิลป์

คือ ศิลปะในการประพันธ์และความงามทางภาษา เป็นการใช้คำให้เกิดความงาม ความไพเราะทางภาษา ผู้อ่านสามารถซาบซึ้งในความหมายของคำ เห็นภาพเคลื่อนไหว เกิดภาพพจน์จินตนาการตามอารมณ์และความนึกคิดต่าง ๆ เช่น ความรู้สึกโศกเศร้าสะเทือนใจ โกรธ ตลกขบขัน เป็นต้น

๓) คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม

คือ เรื่องราวที่อ่านจะสะท้อนให้เห็นสภาพสังคม วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม คติชีวิต คำสั่งสอน คุณธรรมและจริยธรรม ความเป็นอยู่ ประวัติศาสตร์ การเมือง อาหารการกิน สอดแทรกไปกับการดำเนินเรื่อง ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับสังคมในอดีต ช่วยให้เข้าใจวิถีชีวิตความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น และงานเขียนที่ดีจะช่วยจรรโลงสังคมได้ด้วย

๔) คุณค่าด้านการนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

คือ ผู้การที่ผู้อ่านสามารถนำแนวคิดจากวรรณคดีและประสบการณ์จาก เรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน

ข้อคิด หมายถึง ประเด็นชวนคิด คติที่เป็นประโยชน์

การหาข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน เป็นการหาข้อคิดหรือคติสอนใจจากเรื่องที่อ่านนั้น ๆ ว่าเป็นข้อคิดที่เป็นประโยชน์อะไรบ้าง แล้วจึงนำข้อคิดนั้นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การค้นหาข้อคิดจากการอ่านหนังสือต่าง ๆ เช่น การอ่านนิทาน บทความ สารคดี ควรอ่านตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง แล้วทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง จับใจความสำคัญ หรือประเด็นสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ข้อคิดกับผู้อ่าน

นิทานพื้นบ้าน เรื่อง หลวิชัยคำวี

เรื่องย่อ

แม่เสื่อกับลูกเสื่อตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในถ้ำ วันหนึ่งแม่เสื่อออกไปหากินตามชายป่าจนเพลิน ทั้งลูกเสื่อให้อดนมอยู่ในถ้ำ ลูกเสื่อจึงออกมารอแม่อยู่หน้าถ้ำด้วยความหิว ขณะนั้นมีแม่โคตัวหนึ่ง กับลูกน้อยเดินผ่านมา ลูกเสื่อก็ร้องวิงวอนขอตีมนมแม่โค แต่แม่โคก็ทำนิ่งเฉยเสีย เพราะเห็นว่า เสื่อกับโคเป็นศัตรูกัน ลูกโคเห็นลูกเสื่ออ่อนวอนแม่ ดังนั้นก็นึกสงสาร จึงพูดขอร้องแม่ให้ช่วยชีวิต ลูกเสื่อไว้ เพราะลูกเสื่อยังเล็กอยู่ แม่โคจึงยินยอมให้ลูกเสื่อกินนมจนอิ่ม

ลูกเสื่อรู้สึกซาบซึ้งในบุญคุณของโคแม่ลูกทั้งสอง จึงเอ่ยปากชวนให้ไปอยู่ด้วยกัน โดยจะถือ ว่าแม่โคคือแม่ของตนและลูกโคคือน้อง แต่แม่โคก็บอกว่ายังไม่ไว้ใจแม่ของเสื่อนัก เกรงว่าอาจจะ มาทำอันตรายตนและลูกได้ ในที่สุดแม่โคก็ยอมรับปากว่าจะอยู่ด้วย ลูกเสื่อก็บอกให้แม่ลูกโคไป ชอนอยู่ในที่แห่งหนึ่ง รอจนกว่าตนได้เจรจากับแม่ก่อน ครั้นแม่เสื่อกลับมา ลูกเสื่อก็ทำที่เป็นตัดพ้อ ต่อว่าแม่เสื่อว่าทอดทิ้งตน หากไม่ได้กินนมของแม่โค ป่านนี้ตนก็คงตายไปแล้ว ฉะนั้นแม่จะต้อง รับปากสัญญากับลูกว่า แม่ต้องช่วยสนองคุณแม่โคตัวนั้น แม่เสื่อก็ยอมทุกอย่าง ลูกก็เอาความไป บอกแม่โคให้ทราบ แล้วพาแม่โคกับลูกไปพบแม่เสื่อ และแม่เสื่อได้กระทำสัตย์สัญญาไว้ว่า แม่เสื่อ จะไม่คิดร้ายต่อแม่โคกับลูก ตั้งแต่นั้นมา เสื่อและโคก็อยู่ร่วมกันในถ้ำเยี่ยงสหายและต่างช่วยกัน เลี้ยงลูกให้แก่กัน เหมือนเป็นลูกของตนเองทั้งสองฝ่าย

แต่โดยแท้จริงแล้ว วิสัยของเสื่อนั้นเป็นสัตว์เหี้ยมโหด ไม่เคยเป็นที่ไว้วางใจของสัตว์อื่น มาก่อนและกับโคแม่ลูกนี้ แม่เสื่อก็มิได้รักใคร่โดยสุจริตใจนัก หากแต่ยังมีลูกเป็นเครื่องผูกพัน กันอยู่ จึงทำดีแต่ภายนอก แต่ในใจครุ่นคิดจะหาทางจัดการโคทั้งสองเป็นอาหารของตนตลอดเวลา ธรรมชาติการออกหากินของเสื่อกับโคนั้นต่างเวลากัน คือแม่เสื่อนั้น ออกหากินตั้งแต่เวลาบ่าย และ กลับมาสู่ถ้ำเวลาจวนสว่าง ส่วนแม่โคนั้นพอดตกเย็นก็กลับถ้ำ ฝ่ายแม่โคนั้นก็ยังไม่ไว้ใจในแม่เสื่อนัก ฉะนั้นเมื่อถึงเวลาออกหากินออกหากินเวลาเช้าครู่จึงพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ไปทางเดียวกับแม่เสื่อ

ส่วนเวลาที่แม่โคและแม่เสื่อออกไปหากินนั้น ต่างก็ทิ้งลูกของตนไว้ให้อยู่ในถ้ำเป็นเพื่อน หยอกล้อกัน จนนานวันเข้า ทั้งลูกเสื่อและลูกโคก็สนิทสนมดุจพี่น้องร่วมสายโลหิตเดียวกัน อยู่มา วันหนึ่ง ขณะที่แม่โคออกไปหากิน แม่เสื่อก็ถือโอกาสสะกดรอยตามไป และได้เข้าตะครุบแม่โคกิน เป็นอาหาร พอรุ่งขึ้นแม่เสื่อกลับถึงถ้ำ ลูกเสื่อกับลูกโคก็ถามถึงแม่โค แต่แม่เสื่อก็ตอบว่า ตนเองกับ แม่โคออกหากินต่างเวลากัน จึงไม่รู้ว่าแม่โคไปหากินทางไหน ลูกเสื่อกับลูกโคก็สงสัย

ครั้นถึงเวลาบ่าย ลูกสัตว์ทั้งสองจึงชวนกันออกติดตามหาแม่โคในป่า ได้ไปพบซากของแม่โค เหลือจากเสื่อกินอยู่ ไม่ห่างจากถ้ำนัก ก็แน่ใจว่าแม่เสื่อลอบกินแม่โคเสียแล้ว ลูกสัตว์ทั้งสองต่างก็

เสียใจและมีความโกรธแค้นแม่เสียมากที่ไม่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ จึงคิดว่าแม่เสียควรจะต้องตายตกไปตามกัน เมื่อคิดดังนั้น ลูกสัตว์ทั้งสองก็กลับไปนอนรอในถ้ำ ครั้นแม่เสียกลับมา ลูกเสียกับลูกโคทำเป็นแกล้งหิวนม แม่เสียไม่รู้ทันก็ลงนอนให้นม ทั้งลูกเสียกับลูกโคจึงช่วยกันรุมทำร้ายแม่เสียจนตาย จากนั้นลูกเสียกับลูกโคก็ชวนกันออกจากถ้ำ เพื่อจะไปหาที่อยู่ในที่อื่นต่อไป ครั้นเดินผ่านไปทางหน้าอาศรมของพระฤๅษีตนหนึ่งเข้า พระฤๅษีเห็นสัตว์ทั้งสองซึ่งเคยเป็นศัตรูกัน แต่กลับเดินมาด้วยกัน และคบหากันอย่างสนิทสนม ก็รู้สึกแปลกใจมาก เมื่อได้ถามดูจึงรู้ความจริงทั้งหมด และก็เกิดความเมตตา ถามลูกสัตว์ทั้งสองว่า ถ้าจะซุบให้เป็นมนุษย์จะเอาหรือไม่ เมื่อทั้งสองตอบตกลงพระฤๅษีจึงซุบลูกสัตว์ทั้งสองให้เป็นมนุษย์

ลูกเสียนั้นมีชื่อว่า “หลวิชัย” ส่วนลูกโคนั้นมีชื่อว่า “คาวี” แล้วพระฤๅษีก็อบรมสั่งสอนวิชาคาถาอาคมต่าง ๆ ให้ทั้งสองคนจนแก่กล้า และได้แนะนำทางให้ทั้งสองออกไปเที่ยวหาเกียรติคุณความดี เพื่อความเจริญรุ่งเรืองในอนาคตข้างหน้า ทั้งคาวีและหลวิชัยต่างก็รับฟังและได้ตกลงจะเดินทางไปตามคำแนะนำของพระฤๅษี พระฤๅษีจึงซุบเครื่องอาภรณ์ตกแต่งพร้อมกับพระขรรค์ให้คนละเล่ม แล้วถอดดวงใจคาวีและหลวิชัยบรรจุไว้ในพระขรรค์ เพื่อมิให้ใครฆ่าตาย และกำชับว่าให้รักษาพระขรรค์นี้ไว้ให้ดี อย่าให้ตกไปอยู่ในมือของศัตรู หลวิชัยและคาวีก็ได้ลาพระฤๅษีเดินทางไปตามทิศที่พระฤๅษีบอกให้ มีเมือง ๆ หนึ่งชื่อ “จันทบุรี” เจ้าเมืองชื่อว่า “ท้าวมคธราช” มีมเหสีชื่อ “นางจันทรวดี” มีพระธิดาทรงพระสิริโฉมงามมากชื่อ “ศรีสุตา”

อยู่มาวันหนึ่ง มียักษ์ร้ายมาสิงสถิตอยู่ที่บึงนอกเมือง คอยดักจับคนที่มาตักน้ำในบึงจนชาวบ้านไม่กล้าเหยียบย่างออกไปนอกเมือง ท้าวมคธราชก็จนปัญญาที่จะจัดการหาคนมาปราบยักษ์ตนนี้ได้ เมื่อหลวิชัยและคาวีเดินทางมาถึงเมืองจันทบุรีก็แวะเข้าไปที่บึงคิดว่า จะไปตักน้ำมากินและชำระร่างกาย โดยไม่รู้ว่ายักษ์ร้ายอาศัยอยู่ในบึงนั้น และได้ไปพักอยู่ที่ใต้ต้นไทรต้นหนึ่ง หลวิชัยเหนื่อยอ่อนก็หลับไป แต่คาวีนั้นได้เดินเลียบไปที่ขอบบึง เพื่อจะไปตักน้ำ ยักษ์ซึ่งคอยที่อยู่ก็ปรากฏร่างขึ้น หมายถึงจับคาวีกินเป็นอาหาร จึงเกิดการต่อสู้กันขึ้น คาวีเอาพระขรรค์ฟันถูกยักษ์ตัวขาดตาย แล้วกลับมาเล่าเรื่องไปรบกับยักษ์ให้หลวิชัยฟัง ฝ่ายชาวเมือง ได้เดินมาพบศพยักษ์ก็พากันดีใจ นำความไปกราบทูลท้าวมคธราชให้ทรงทราบ พระองค์ให้ไปสืบดูว่าใครเป็นผู้ฆ่ายักษ์ตาย จะประทานบำเหน็จให้ พวกอำมาตย์ไปพบหลวิชัยและคาวี มีรูปร่างองอาจสง่างามผิดจากชาวเมืองทั่ว ๆ ไปจึงสอบถามดู จนได้ความว่า คาวีคือผู้ฆ่ายักษ์ตาย จึงได้ขอเชิญทั้งสองให้ไปเข้าเฝ้าท้าวมคธราช

ท้าวมคธราชพิจารณาสองกุมารนี้แล้ว เห็นท่วงทีองอาจสง่างามดูราวลูกกษัตริย์ต่างเมืองจึงตรัสถามถึงวงศ์ตระกูลและเรื่องราวต่าง ๆ หลวิชัยก็กราบทูลแต่เพียงว่า ทั้งสองคนเป็นพี่น้องกัน

กำพร้าพ่อแม่ ได้ไปเรียนศิลปศาสตร์จากสำนักพระฤๅษีสำเร็จแล้ว ก็เดินทางกลับเมืองมาพักอยู่ที่ริมบึง คาวีน้องชายลงไปตักน้ำในบึง แล้วพบยักษ์ จึงเกิดการต่อสู้กันขึ้นและคาวีได้ฆ่ายักษ์ตาย ท้าวมครราชได้ฟังดังนั้นทรงพอพระทัยมาก จึงตรัสแก่คาวีว่า เจ้าได้ฆ่ายักษ์ตายครั้งนี้ เสมือนหนึ่งช่วยให้เราและไพร่ฟ้าประชาชนพ้นจากความเดือดร้อน ความดีของเจ้าข้าไม่รู้จะเอาอะไรตอบแทน ข้าขอมอบลูกสาว พร้อมกับตำแหน่งอุปราชให้แก่เจ้า

คาวีกราบทูลว่า น้องไม่ควรจะแสวงหาลาภยศก่อนพี่ชาย และพี่ชายคือหลิวชัยไปพบยักษ์ ก็คงจะฆ่ายักษ์ตายเช่นกัน จึงควรยกความดีนี้ให้แก่หลิวชัย ท้าวมครราชทรงเห็นดีด้วย จึงยกนางศรีสุดาให้แก่หลิวชัย และได้อภิเษกให้เป็นอุปราชอยู่ในเมืองจันทบุรี ในเวลาต่อมา คาวีนั้นก็ได้ไปรำลาพี่ชาย เพื่อออกแสวงหาบ้านเมือง ก่อนจากกันหลิวชัยและคาวีได้เสี่ยงดอกบัวคนละดอก โดยอธิษฐานว่า ถ้าดอกบัวของผู้ใดเหี่ยวแห้งลง แสดงว่าผู้นั้นกำลังจะได้รับอันตราย ให้อีกฝ่ายหนึ่งไปช่วยเหลือ คาวีเดินทางไปถึงเมือง ๆ หนึ่งซึ่งเป็นเมืองร้าง ไม่มีผู้คนก็นึกแปลกใจ จึงเดินขึ้นไปบนปราสาทราชมนเทียร เห็นกลองใบหนึ่ง ลองตีดูก็มีเสียงไม่ก้องกังวานเหมือนกลองทั่วไป จึงเอาพระขรรค์กรีดหนังกลองออก ก็พบหญิงสาวรูปร่างคนหนึ่งนั่งอยู่ข้างใน คาวีจึงช่วยนางออกมาสังเกตเห็นผมของนางงดงามและมีกลิ่นหอมติดกับหญิงอื่น จึงถามถึงเรื่องราวของนาง

นางเล่าว่า นางชื่อ “จันทสุดา” เป็นราชธิดาของ “ท้าวพรหมจักร” แห่งเมือง “จันทนคร” สาเหตุที่นางเข้าไปอยู่ในกลอง ก็เพราะว่ามีนกอินทรีผัวเมียคู่หนึ่ง มาโฉบเอาผู้คนไปกินจำนวนมาก พ่อแม่ของนางจึงซ่อนตัวไว้ในกลอง คาวีได้นำพินมาสูมไฟ นกอินทรีเห็นเข้าจึงบินมาหมายจะกินคนเช่นเคย คาวีเข้าต่อสู้และเอาพระขรรค์ฆ่านกอินทรีตาย คาวีจึงได้เป็นกษัตริย์ปกครองเมืองจันทนคร ครั้นถึงวันสงกรานต์ พระคาวีชวนนางจันทสุดาลงสรงน้ำชำระกายตามประเพณี แล้วเก็บเอาเส้นผมใส่ผอบปล่อยให้ลอยน้ำไป

มีเมือง ๆ หนึ่ง ชื่อ “พัทวิสัย” ซึ่งมี “ท้าวสันนุราช” ทรงเป็นกษัตริย์ปกครองเมือง วันหนึ่งพระองค์เสด็จลงสรงน้ำในแม่น้ำพบผอบลอยน้ำมา เมื่อเปิดผอบก็ทอดพระเนตรเห็นเส้นผมของนางจันทสุดามีกลิ่นหอม ท้าวสันนุราชทรงหลงใหลในกลิ่นผมนั้น ได้ทรงรับสั่งว่า ถ้าใครสามารถนำนางที่ผมหอมนี้มาได้จะมอบสมบัติให้กึ่งหนึ่ง ยายเฒ่าทัตประสาทซึ่งเป็นข้าบริวารท้าวสันนุราชอาสาไปรับตัวนางจันทสุดามาให้ท้าวสันนุราช เมื่อถึงเมืองจันทนครแล้ว ยายเฒ่าในฐานะข้าเก่าของท้าวพรหมจักร ก็ได้ทำที่เข้าไปขออยู่กับนางจันทสุดา โดยทำหน้าที่เป็นผู้คอยรับใช้ ยายเฒ่าทัตประสาท ได้หลอกลวงความลับเกี่ยวกับพระขรรค์ของคาวีจากนางจันทสุดาจนได้ความว่าพระขรรค์เล่มนี้ คาวีได้ถอดหัวใจไว้ในพระขรรค์ เมื่อใดพระขรรค์ถูกไฟไหม้พระคาวีจะต้องตาย ยายเฒ่าได้กราบบังคมทูลให้พระคาวีทำพิธีสงรมุรธาภิเษก (น้ำรดพระเศียรในงานราชาภิเษก) และ

ขณะสร่งน้ำนั้น ยายเฒ่าได้ขอให้พระคาวิถอดพระขรรค์ฝากไว้กับตน เมื่อได้โอกาสเหมาะยายเฒ่า จึงนำพระขรรค์ไปเผาไฟ ทันใดนั้นพระคาวิก็นั่นพระชนม์ จากนั้นยายเฒ่าได้นำพานางจันทสุดาไป ถวายท้าวแสนนุราช แต่ท้าวแสนนุราชเข้าใกล้ตัวนางไม่ได้ เพราะตัวนางร้อนดั่งไฟ

ฝ่ายพระหลวิชัยเกิดสังหรณ์ใจ จึงเสด็จไปทอดพระเนตรดอกบัวที่เสี่ยงทายไว้ เห็นดอกบัว เหี่ยวแห้ง จึงเสด็จออกจากเมืองตามหาพระคาวิ เมื่อเสด็จเข้าเมืองจันทนคร ก็ทอดพระเนตรเห็น พระขรรค์ของน้องคาวิอยู่ในกองถ่าน เพียงแต่หมองดำไปเท่านั้น ก็รู้ได้ทันทีว่าน้องคาวิคงยังไม่ตาย เมื่อพบพระคาวินอนสิ้นสติอยู่ จึงตั้งจิตอธิษฐานขอให้พระอาจารย์ฤๅษีได้มาช่วยชีวิตพระคาวิด้วย พระองค์ทรงขัดพระขรรค์จนเป็นเงาเหมือนเดิม แล้วเอาน้ำชำระล้างจนสะอาด ทันใดนั้นพระคาวิ ก็ฟื้นขึ้น เล่าเรื่องให้พระหลวิชัยฟังทุกประการ ทั้งสองพระองค์จึงออกติดตามนางจันทสุดาโดย พระหลวิชัยปลอมเป็นพระฤๅษี ส่วนพระคาวิปลอมเป็นตุ๊กตาเข้าไปอยู่ในยามพระฤๅษี

เมื่อเดินทางถึงเมืองพัทวิสัย ก็มีเสนาออกมาป่าวประกาศหาผู้วิเศษไปชุบตัวท้าวแสนนุราช ให้เป็นหนุ่ม พระฤๅษีหลวิชัยจึงอาสาเข้าไปชุบตัว โดยออกอุบายว่าการทำพิธีต้องทำกันเพียง ๒ คน ใช้ม่านกัน ๗ ชั้น พร้อมหลุมสุ่มไฟเป็นกองเพลิงไว้ แล้วให้ท้าวแสนนุราชนั่งหันพระพักตร์เข้า กองเพลิงนั้น พิธีก็เริ่มขึ้น โดยพระฤๅษีหลวิชัยได้ผลักรูปปั้นขี้ผึ้งลงไปกองเพลิง แล้วล้วงเอาพระ คาวิออกมาจากยามมานั่งแทนรูปปั้น ท้าวแสนนุราชเห็นก็พอใจมาก จึงนั่งพนมหัตถ์หลับพระเนตร นิ่ง พระฤๅษีหลวิชัยจึงผลักท้าวแสนนุราชตกลงไปในกองเพลิงสิ้นพระชนม์ทันที ต่อจากนั้นก็ให้ พระคาวิแต่งเครื่องทรงท้าวแสนนุราช พวกสนมกำนัล เหล่าเสนาอำมาตย์ต่างออกมาต้อนรับด้วยความยินดี พระคาวิได้พบกับนางจันทสุดา ทั้งสองต่างเล่าเรื่องราวสู่กันฟังและได้ปกครองเมืองเป็น สุขสืบมา

ที่มา : หนังสือนิทานพื้นบ้านสำหรับเด็กและเยาวชน ชุดที่ ๑ ชุดวรรณคดี

เรียบเรียงโดย รศ.วิเชียร เกษประทุม

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง อ่านนิทานเสริมปัญญาพัฒนาชีวิต
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง อ่านนิทานเสริมปัญญาพัฒนาชีวิต
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้าน เรื่อง หลวิชัยคาวิ แล้วอธิบายคุณค่าของเรื่องให้ถูกต้อง

อธิบายคุณค่าของนิทานพื้นบ้าน เรื่อง.....

๑) คุณค่าด้านเนื้อหา

.....

.....

.....

๒) คุณค่าด้านวรรณศิลป์

.....

.....

.....

๓) คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม

.....

.....

.....

๔) คุณค่าด้านการนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตจริง

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ภาษาพัฒนาชีวิต

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. นำความรู้จากเรื่องทีอ่านไปปรับใช้					☐
๒. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล					☐
๓. เขียนเรื่องตามจินตนาการ					☐
๔. อ่านวัน เดือน ปี แบบไทย					☐
๕. วิเคราะห์คำกริยา					☐
๖. วิเคราะห์คำวิเศษณ์					☐
๗. อ่านนิทานแล้วนำข้อคิดไปปรับใช้					☐

๒. สิ่งที่ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๓. สิ่งที่ฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๔. สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ วินิจฉัยภาษา เพื่อการสื่อสาร

ใบงานที่ ๑ เรื่อง พุดแสดงความรู้ สู้สำนวนไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิณัจภาษา เพื่อการสื่อสาร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง พุดแสดงความรู้ สู้สำนวนไทย
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากสถานการณ์ที่กำหนด พร้อมเปรียบเทียบกับสำนวนไทย และพุดแสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ โดยอภิปรายหน้าชั้นเรียน

สถานการณ์ ๑ นายเจมเป็นคนทีกลัวไปเสียทุกเรื่อง เมื่อเกิดเหตุการณ์ใดก็ตาม จะมีพฤติกรรมหลนลาน ไม่มีสติ จนในที่สุดเสียกระบวน จนไม่ได้ความอะไรเลย

๑. จากเหตุการณ์ดังกล่าว สามารถสรุปใจความสำคัญได้อย่างไร

.....

.....

๒. เปรียบเทียบสถานการณ์ดังกล่าวกับสำนวนไทยใด

มีความหมายว่า

ทำไมถึงใช้สำนวนนี้มาเปรียบเทียบ

.....

.....

สถานการณ์ ๒ นางนวลเป็นคนมีจิตใจโอบอ้อมอารี ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ทำบุญทำทาน การกุศล ยามใครทุกข์ยากมาหา นางนวลจะให้การช่วยเหลืออย่างเต็มที่ และในยามที่นางนวลเจ็บไข้ได้ป่วย คนที่นางนวลเคยช่วยเหลือไว้ ต่างพากันมาเยี่ยมเยียนและช่วยเหลือนางนวลอย่างเต็มที่เช่นกัน

๑. จากเหตุการณ์ดังกล่าว สามารถสรุปใจความสำคัญได้อย่างไร

.....

.....

๒. เปรียบเทียบสถานการณ์ดังกล่าวกับสำนวนไทยใด

มีความหมายว่า

ทำไมถึงใช้สำนวนนี้มาเปรียบเทียบ

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง พุทธแสดงความรู้ สู่สำนวนไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วจิณภาษา เพื่อการสื่อสาร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่เรียบเรียงด้วยความคมคายสละสลวย ใช้พูดสื่อสารกันมีความหมายเป็นนัย กินความลึกซึ้ง มักเป็นคำเปรียบเทียบ เช่น หัวทกกันขวิด หมูไปไก่อมา ตีนเท่าฝ่าหอย อ้อยเข้าปากข้าง ขวานผ่าซาก คว้าน้ำเหลว บั้นน้ำเป็นตัว น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย ฯลฯ

สุภาษิต หมายถึง ถ้อยคำที่กล่าวเป็นทำนองให้ข้อคิด คติ สั่งสอน เพื่อให้กระทำความดี และละเว้นความชั่ว เช่น ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น ฝนทั่งให้เป็นเข็ม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว อย่าชิงสุกก่อนห่าม อย่าเห็นกงจักรเป็นดอกบัว กงเวียนกำเกวียน รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี

คำพังเพย หมายถึง ถ้อยคำที่แสดงความจริง ไม่ได้สอนโดยตรง จะเป็นคำที่กล่าวไว้ให้ตีความหมายเข้ากับเรื่อง มีความหมายทำนองติชมการเปรียบเทียบ และให้ข้อคิดในการปฏิบัติ เช่น คางคกขึ้นวอ กระจายตื่นตูม เห็นช้างขี้ อย่าขี้ตามช้าง ไก่งามเพราะชน คนงามเพราะแต่ง น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า

ข้อสังเกต โดยทั่วไปสำนวนจะมีความหมายครอบคลุมถึงสุภาษิต คำพังเพยด้วย จึงยากที่จะแยกกันได้เด็ดขาด

ตัวอย่าง สำนวน สุภาษิต คำพังเพย

☞ ชายผ้า เอาหนำรอด

(ยอมเสียทุกอย่างเพื่อรักษาชื่อเสียง)

☞ ชิงกีร์รา ช่างก็แรง

(ต่างคนต่างแรง ไม่ยอมกัน เรื่องเล็กก็เลยกลายเป็นเรื่องใหญ่ไป เพราะทิฐิมานะ)

☞ ชีข้างจับตักแตน

(ทำเรื่องเล็กให้กลายเป็นเรื่องใหญ่ ได้ผลไม่คุ้มกับที่ต้องเสียไป)

☞ เข้าตามตรอก ออกตามประตู

(ทำอะไรให้ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี)

☞ เข้าเถื่อนอย่าลืมหว่า ได้หน้าอย่าลืมห้าง

(อย่าประมาทต้องเตรียมให้พร้อม และให้มีสติกำหนดจดจำให้ดี)

- ☞ เข้าเมืองตาหลิว ต้องหลิวตาตาม
(ประพจน์ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ เมื่อไปอยู่ในพวกเขาแล้ว ก็ต้องประพจน์คล้อยตามเขา)
- ☞ เขียนสื่อให้วักลัว
(ขูให้กลัว)
- ☞ คนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้
(คนดีไปที่ไหนก็มีคนอยากคบหาสมาคมด้วย ไม่ลำบาก)
- ☞ คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย สามคนกลับมาได้
(มีเพื่อนหลายคน ย่อมดีกว่า เพื่อว่าจะได้ช่วยเหลือกันและกัน)
- ☞ คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเท่าผืนเสื่อ
(คนที่รักเรามีน้อยคล้ายผืนหนัง คนชังมีมาก อย่างกับเสื่อลำแพน)
- ☞ คบคนให้ดูหน้า ซื่อผ้าให้ดูเนื้อ
(การคบเพื่อนให้ดูนิสัยใจคอให้ลึกซึ้งก่อน)
- ☞ คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล
(คบเพื่อนไม่ดีย่อมนำความเดือดร้อนมาให้ คบเพื่อนดีย่อมดีตาม)
- ☞ คบคนดีมีศรีแก่ตัว คบคนชั่วอัปราชัย
(อัปราชัย (อั-ปะ-รา-ชัย) ในที่นี้มีความหมายเท่ากับ ปราชัย (ปะ-รา-ชัย) คือ พ่ายแพ้ หมายถึงไม่เป็นมงคลแก่ตัว)

ใบงานที่ ๓ เรื่อง สำนวนชวนคิด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิจารณ์ภาษา เพื่อการสื่อสาร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง สำนวน สุภาพชุด คำพังเพย (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพประกอบคำพังเพยหรือสุภาพชุดที่นักเรียนชอบ พร้อมเขียนระบุคำพังเพย หรือสุภาพชุดนั้น ๆ และเขียนเรื่องราวหรือเหตุการณ์สั้น ๆ ๔ - ๕ บรรทัดให้สอดคล้องกับความหมาย

ชื่อสำนวน.....

ความหมายของสำนวน

.....

.....

เขียนเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับสำนวน

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๔ เรื่อง อ่านเรื่องน่ารู้ คู่สำนวนไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิจารณ์ภาษา เพื่อการสื่อสาร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง อ่านเรื่องน่ารู้ คู่สำนวนไทย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านจับใจความข้อความในกรอบสี่เหลี่ยมแล้ววิเคราะห์ว่าควรใช้สำนวนใด
 เปรียบเทียบ พร้อมบอกความหมายของสำนวนนั้น

เรื่องที่ ๑ ภูและพาน ปลูกบ้านอยู่ใกล้กัน เขาเป็นเพื่อนกันมาตั้งแต่เด็ก โดยทั้งสองฝ่ายต่างชอบ
 โอ้อวดในความมั่งมีของตน ภูมีอะไรใหม่ พานก็ต้องรีบไปหาให้มีสูงกว่า ฝ่ายพานมีอะไรใหม่
 ภูก็ต้องทำให้ตนเองมีเหนือกว่าพาน และต้องมาคุยอวดคุยข่มกันตลอด ความระหองระแหงใน
 ความไม่ยอมกันมีอยู่ในใจทั้งสองคนอยู่แล้ว จนในที่สุดก็มีปากเสียงกัน และเกิดการใช้กำลังกัน
 ด้วยต่างฝ่ายต่างไม่ยอมกัน จึงเกิดเหตุโศกนาฏกรรมขึ้นในที่สุด

ใช้สำนวนใดเปรียบเทียบ

.....

หมายความว่า

.....

เรื่องที่ ๒ พ่อค้ากลุ่มหนึ่งบรรทุกสินค้าข้ามทะเลทรายเพื่อไปขายต่างเมือง ในระหว่างเดินทางน้ำ
 ที่ใช้อุปโภคบริโภคได้หมดลง ทุกคนต่างเดินสำรวจจนพบกอกหญ้าใหญ่ ทุกคนต่างพากันช่วยขุด
 พื้นทรายใต้หญ้านั้น จนกระทั่งเจอแผ่นหินใหญ่ ทุกคนต่างพากันหมดหวัง แต่หัวหน้าช่างไม่ยุติ
 ความคิดที่จะขุดหาน้ำ จึงแนบหูลงกับพื้นหินก็ได้ยินเสียงน้ำไหล จึงสั่งให้ทุกคนช่วยกันทุบหิน
 จนแตก น้ำจึงพุ่งออกมาให้ทุกคนได้ดื่มกิน และเดินทางต่อไปจนถึงที่หมายอย่างราบรื่น

ใช้สำนวนใดเปรียบเทียบ

.....

หมายความว่า

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๕ เรื่อง รูปแบบที่ใช้ จดหมายส่วนตัว
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิจารณ์ภาษา เพื่อการสื่อสาร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง จดหมายส่วนตัว (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนรูปแบบของจดหมายส่วนตัว โดยเติมส่วนประกอบลงไปในช่วงที่กำหนดให้

รูปแบบจดหมายส่วนตัว

.....
 []

 []

 []

 []

 []

 []

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง รูปแบบที่ใช้ จดหมายส่วนตัว
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิจารณ์ภาษา เพื่อการสื่อสาร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง จดหมายส่วนตัว (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของการเขียนจดหมาย

การเขียนจดหมาย เป็นการสื่อสารกับบุคคลเพื่อแจ้งเรื่องราว ถามทุกข์สุข หรือเล่าเรื่อง เหตุการณ์ต่าง ๆ

การเขียนจดหมาย ควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑. เขียนให้ผู้รับเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน
๒. เขียนให้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการเขียน ไม่เขียนนอกเรื่อง
๓. ไม่รวบรัด หรือเยิ่นเย้อจนเกินไป
๔. เรียงลำดับข้อความในจดหมายตามลำดับเหตุการณ์ไม่สับสน
๕. ใช้ภาษาสุภาพ นุ่มนวล
๖. ลายมือสวยงาม สะอาด อ่านง่าย ไม่ขีดฆ่าให้สับสน
๗. วางรูปแบบให้ถูกต้อง สวยงาม เป็นระเบียบ
๘. คำขึ้นต้น และคำลงท้าย ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล
๙. ใช้ซองและกระดาษสีสุภาพ
๑๐. จ่าหน้าซองให้ถูกต้อง ชัดเจน และปิดดวงตราไปรษณียากรตรงมุมของด้านขวาและเขียนรหัสไปรษณีย์ทุกครั้ง

ส่วนประกอบของจดหมาย

๑. ที่อยู่ของผู้เขียน อยู่ตรงมุมบนขวาของหน้ากระดาษ บอกบ้านเลขที่ ซอย ถนน ตำบล จังหวัดและรหัสไปรษณีย์
๒. วัน เดือน ปี เขียนกึ่งกลางหน้ากระดาษ
๓. คำขึ้นต้น อยู่ด้านซ้ายห่างจากขอบกระดาษประมาณ ๑ นิ้ว และต้องเขียนให้เหมาะสมฐานะและตำแหน่งหน้าที่
๔. เนื้อความ เริ่มเขียนโดยย่อหน้าเล็กน้อย และควรขึ้นย่อหน้าใหม่เมื่อขึ้นเนื้อความให้สำนวนภาษาที่ใช้ในการเขียน ต้องคำนึงถึงคุณภาพ เขียนถูกต้องเหมาะสมแก่ฐานะและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง ถ้าต้องการอวยพรให้ญาติผู้ใหญ่ในตอนท้ายของจดหมายควรอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ส่วนการอวยพรให้เพื่อนจะอ้างถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือไม่ก็ได้

๕. คำลงท้าย อยู่ตรงกับวัน เดือน ปีที่เขียน และต้องเขียนให้ถูกต้องเหมาะสมแก่ฐานะบุคคล
 ๖. ลายมือชื่อผู้เขียน เยื้องลงมาทางขวามือ ถ้าเขียนจดหมายถึงบุคคลที่ไม่คุ้นเคย ควรวงเล็บชื่อที่เขียนเป็นตัวบรรจง ถ้าเป็นจดหมายราชการต้องบอกยศตำแหน่งของผู้ส่งด้วย

**** ถ้าเป็นจดหมายลาภิก และลาป่วย จะต้องมีการรับรองของผู้ปกครอง**

๗. การเขียนหน้าซองจดหมาย เป็นการเขียนชื่อและที่อยู่ของผู้รับจดหมาย จะต้องเขียนให้ชัดเจน และปิดดวงตราไปรษณียากรตรงมุมของด้านขวา และเขียนรหัสไปรษณีย์ทุกครั้ง

การวางรูปแบบจดหมาย ควรจัดวางให้มีสัดส่วนพอเหมาะกับหน้ากระดาษ โดยเว้นด้านหน้าประมาณหนึ่งนิ้ว และเว้นด้านหลังประมาณครึ่งนิ้ว

มารยาทในการเขียนจดหมาย

๑. ใช้กระดาษสีขาว สีอ่อนหรือสีสุภาพ ไม่มีรอยยับหรือรอยฉีกขาด ขนาดได้มาตรฐาน ไม่ควรใช้กระดาษที่มีตราของทางราชการเขียนจดหมายส่วนตัว

๒. เขียนด้วยหมึกสีดำ สีน้ำเงิน ไม่ควรใช้ดินสอ หมึกแดง หรือหมึกสีฉูดฉาด เพราะไม่สุภาพ ควรเขียนตัวอักษรหรือตัวเลขให้ชัดเจน ไม่ขูด ลบ ชีด ข่วน หรือเขียนทับลงไป

๓. ไม่ใช่ซองที่มีลวดลายหรือสีเข้มมาก

๔. ไม่สอดธนบัตรหรือสิ่งของมีค่าลงในซองจดหมาย อาจหายได้

๕. จดหมายที่ส่งทางไปรษณีย์ ต้องผนึกดวงตราไปรษณียากรตามอัตราที่การสื่อสารกำหนดไว้ที่มุมบนด้านขวามือ

๖. เรียงลำดับเนื้อหาสาระเหมาะสม ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักภาษา ไม่ใช่ภาษาพูดในการเขียนจดหมาย

๗. ถ้าต้องการเขียนข้อความเพิ่มเติมหลังเขียนจดหมายจบแล้ว ต้องเขียนคำว่า ป.ล. (ปัจฉิมลิขิต) ก่อน

๘. ควรเขียนคำนำหน้าชื่อผู้รับบนหน้าซองให้ถูกต้อง เช่น คุณ นายแพทย์ อาจารย์ หรือ ยศทางทหาร

การใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม คำลงท้าย

ผู้รับ	คำขึ้นต้น	สรรพนามผู้เขียน	สรรพนามผู้รับ	คำลงท้าย
พ่อ, แม่	กราบเท้าคุณ..... ที่เคารพ	ลูก, หนู, ผม, กระผม, ดิฉัน หรือชื่อเล่น	คุณพ่อ คุณแม่	ด้วยความเคารพรัก อย่างสูง
ญาติผู้ใหญ่, ปู่ย่า, ตายาย	กราบเท้าคุณ..... ที่เคารพอย่างสูง กราบเรียนคุณ..... ที่เคารพ	หลาน, ผม, กระผม, ดิฉัน, หนู, หรือชื่อเล่น	คุณปู่, คุณย่า, คุณตา, คุณยาย, คุณลุง, คุณป้า, คุณน้า, คุณอา	ด้วยความเคารพ อย่างสูง
รุ่นพี่	เรียนคุณพี่..... ที่เคารพ	น้อง, ผม, ดิฉัน, หนู, หรือชื่อเล่น	คุณพี่, คุณ...	ด้วยความเคารพ ด้วยความเคารพรัก
เพื่อน, รุ่นน้อง	น้องรัก... คุณ ที่รัก ... (ชื่อเล่น) ที่รัก	ฉัน, พี่	เธอ, คุณ, น้อง	ด้วยความรัก ด้วยความรักยิ่ง รักและคิดถึง
บุคคลทั่วไป	เรียนคุณ ที่นับถือ... เรียนผู้จัดการบริษัท จำกัด ...	ผม, ดิฉัน	คุณ, ท่าน	ขอแสดงความนับถือ
ครู, อาจารย์	เรียนครู, อาจารย์ ประจำชั้น ประถมศึกษาปีที่... ที่เคารพ	ผม, กระผม, หนู, ดิฉัน	อาจารย์, ท่าน	ด้วยความเคารพ อย่างสูง
พระภิกษุ	นมัสการ...	ผม, กระผม, ดิฉัน	ท่าน, พระคุณท่าน, พระคุณเจ้า	ขอนมัสการมาด้วย ความเคารพอย่างสูง

ขนาดของซอง

ใช้ซองขนาดมาตรฐาน ปัจจุบันที่ทำการไปรษณีย์ทุกแห่งจะมีซองจดหมายจำหน่ายเป็นซองที่มีขนาดเหมาะสม โดยทั่วไปมี ๒ แบบ ดังนี้

๑. ซองสั้น มีขนาด ๓.๕ x ๖ นิ้ว ถึง ๔.๕ x ๗ นิ้ว
๒. ซองยาวมีขนาด ๔.๒๕ x ๙ นิ้ว

การจำหน่ายซอง

การจำหน่ายซอง มีหลักการ ดังนี้

๑. **ที่อยู่ของผู้รับ** ต้องเรียงลำดับจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ ได้แก่

- ชื่อ-สกุลของผู้รับ ถ้าเป็นจดหมายสำคัญ เช่น มีธนาคัตติสอดอยู่ด้วย ต้องระบุค่านำหน้าชื่อผู้รับ
- บ้านเลขที่ ซอย หรือตำบล
- ถนนที่ตั้ง
- ตำบลหรือแขวง
- อำเภอหรือเขต
- จังหวัด
- รหัสไปรษณีย์

๒. **ที่อยู่ของผู้ส่ง** เรียงลำดับเช่นเดียวกับผู้รับ จะเขียนไว้ด้านบนซ้ายของตนเอง

๓. **คำขึ้นต้น**

- ถ้าเป็นจดหมายส่วนตัว อาจใช้คำว่า “กรุณาส่ง” หรือ “นามผู้รับ”
- ถ้าเป็นจดหมายราชการหรือจดหมายธุรกิจนิยมใช้ “เรียน”
- จดหมายถึงพระสงฆ์ทั่วไปใช้ “นมัสการ”

๔. **แสตมป์** ต้องติดแสตมป์ตามราคาที่กรมไปรษณีย์ ฯ กำหนด เพราะถ้าติดไม่ครบ ผู้รับจะถูกปรับเป็น ๒ เท่าของราคาแสตมป์ที่ขาดไป

ชื่อและที่อยู่ผู้ฝาก

.....

.....

.....

.....

ที่ฝึก
ดวงตรา
ไปรษณียากร

ชื่อและที่อยู่ผู้รับ

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง คำบุพบท
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิจารณ์ภาษา เพื่อการสื่อสาร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คำบุพบท
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำบุพบท หรือ **คำบุรพบท** คือคำที่ปรากฏหน้านามวลีและประกอบเข้าเป็นบุพบทวลี คำบุพบทมักมีความหมายเพื่อบอกตำแหน่ง หน้าที่ ความเกี่ยวข้อง ความมุ่งหมาย ความเป็นเจ้าของ ฯลฯ ของนามวลีที่สัมพันธ์กับกริยาหรือบอกความสัมพันธ์ระหว่างนามวลีกับนามวลีในประโยคเดียวกัน คำบุพบทใช้บอกความหมายหลายประการ ในขณะที่สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕: ๕๑-๕๓) อธิบายเกี่ยวกับความหมายของคำบุพบทไว้ได้แก่

- ๑) บอกตำแหน่ง ที่ตั้ง สถานที่ เช่น
 - ผมขอลงตรงสะพานลอย
 - พวกเขาแวะซื้อขนมข้างทาง
- ๒) บอกสาเหตุ เช่น
 - เขามีกำลังใจต่อสู้โรคร้ายเพราะคำพูดของเธอ
- ๓) บอกความมุ่งหมาย เช่น
 - น้องตั้งใจเรียนเพื่ออนาคตของตนเอง
- ๔) บอกความเป็นเจ้าของ เช่น
 - แมวของคุณแห้วหายไปจากบ้าน
- ๕) บอกผู้ที่ทำกริยาร่วมกัน เช่น
 - เขาวางแผนไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ
- ๖) บอกผู้รับผลประโยชน์ เช่น
 - ในหลวงพระราชทานพรแก่ประชาชนชาวไทย
 - เรากล่าวคำสรรเสริญแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า
- ๗) บอกเวลา เช่น
 - เขากลับมาถึงเมืองไทยเมื่อวันก่อน
 - เขามาหลับเอาตอนตีสาม
- ๘) บอกเครื่องมือที่ใช้ทำ เช่น
 - เขาจับปลาด้วยมือเปล่า
- ๙) บอกสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ เช่น
 - อयरักเหายังกว่าผม

ที่มา : เรียบเรียงมาจาก “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓”

กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๗ เรื่อง เรื่อง คำบุพบท น่าจดจำ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิจารณ์ภาษา เพื่อการสื่อสาร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง คำบุพบท
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคที่มีคำบุพบท ตามความสัมพันธ์ระหว่างคำที่กำหนดให้

ข้อ	ประโยคที่มีคำบุพบท	ความหมายของคำบุพบท
๑	สุนัขของคุณนายหายไปจากบ้าน	
๒	คุณแม่ของฉันแหวะซื้อปลาช่อนข้างทาง	
๓	เขามาหลับเอาตอนตีสาม	
๔	ยายมีกำลังใจต่อสู้โรคร้ายเพราะคำพูดของลูกหลาน	
๕	ในหลวงพระราชทานพรแก่ประชาชนชาวไทย	
๖	สมคิดตั้งใจเรียนเพื่ออนาคตของตนเอง	
๗	อย่ารักเหยียดกว่าผม	
๘	ก๊องและแก้ววางแผนไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ	
๙	เรากล่าวคำสรรเสริญแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า	
๑๐	เขากลับมาถึงเมืองไทยเมื่อวันก่อน	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง คำเชื่อม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิจารณ์ภาษา เพื่อการสื่อสาร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง คำเชื่อม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำเชื่อม คือคำที่ใช้เชื่อมคำ วลี หรือประโยคเข้าด้วยกัน สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษาแบ่งคำเชื่อมออกเป็น ๔ ชนิด ได้แก่

๑) คำเชื่อมสมภาค (อ่านว่า สะ-มะ-พาก) เป็นคำเชื่อมที่ใช้เชื่อมหน่วยทางภาษาตั้งแต่ ๒ หน่วยขึ้นไป ให้เป็นหน่วยภาษาเดียวกัน อาจเป็นคำนามกับคำนาม หรือนามวลีกับนามวลี คำนามกับคำสรรพนาม กริยาวลีกับกริยาวลี ประโยคย่อยกับประโยคย่อย หรืออนุประโยคกับอนุประโยค ฯลฯ ได้แก่คำว่า กับ (กะ) และ หรือ แต่ เช่น

- ฉันกับเขาช่วยกันก่อตั้งบริษัทนี้ขึ้นมา
- น้ำกะน้ำมันเข้ากันไม่ได้
- พ่อและแม่เป็นผู้ให้กำเนิดลูก
- เธอจะไปกับพ่อหรือกับแม่

๒) คำเชื่อมอนุประโยค เป็นคำนำหน้าอนุประโยคในประโยคซ้อน แล้วทำหน้าที่ร่วมกันเป็นส่วนประกอบใดส่วนหนึ่งของประโยคหลัก คือ อาจเป็นหน่วยประธาน หน่วยกรรม หน่วยเติมเต็ม หรือเป็นส่วนขยายส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคหลัก สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕: ๕๕) จำแนกคำเชื่อมอนุประโยคเป็น ๓ ชนิด ได้แก่

ก. คำเชื่อมนามานุประโยค ได้แก่คำว่า ว่า ที่ ให้ ทิวา ซึ่งนำหน้านามานุประโยค คือ อนุประโยคที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน หน่วยกรรม หรือหน่วยเติมเต็มของประโยคซ้อน เช่น

- **ที่เธอทำอย่างนั้นดีแล้ว**

วิเคราะห์ได้ว่า “ที่เธอทำอย่างนั้น” เป็นนามานุประโยค ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคซ้อน คำว่า “ที่” เป็นคำเชื่อมนามานุประโยค

ข. คำเชื่อมคุณานุประโยค ได้แก่คำว่า ที่ ซึ่ง อัน ซึ่งนำหน้าคุณานุประโยค คือ อนุประโยคที่ขยายนามวลีในประโยคซ้อน เช่น

- เด็ก**ที่ได้รับรางวัล**เป็นน้องฉัน

วิเคราะห์ได้ว่า “ที่ได้รับรางวัล” เป็นคุณานุประโยค ทำหน้าที่ขยายนามวลี “เด็ก” และร่วมกับนามวลี “เด็ก” ซึ่งเป็นประธานของประโยคซ้อน คำว่า “ที่” เป็นคำเชื่อมคุณานุประโยค

ค. คำเชื่อมวิเศษณานุกรม คือ คำเชื่อมซึ่งนำหน้าวิเศษณานุกรม คือ อนุประโยคที่ทำหน้าที่ขยายกริยาวลีและทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของกริยาวลีในประโยคซ้อน แบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑) คำเชื่อมวิเศษณานุกรมที่ปรากฏหลังประโยคหลัก เช่นคำว่า เพราะ ถ้า จนกระทั่ง เมื่อ ขณะที่ ฯลฯ เช่น

- เขาไม่มาทำงาน**เพราะ**ลูกไม่สบาย

วิเคราะห์ได้ว่า “เพราะลูกไม่สบาย” เป็นวิเศษณานุกรมที่ปรากฏหลังประโยคหลัก ทำหน้าที่ขยายกริยาวลี “ไม่มาทำงาน” วิเศษณานุกรมพร้อมกับ “ไม่มาทำงาน” ทำหน้าที่ขยายกริยาวลีในประโยคซ้อน คำว่า “เพราะ” จึงเป็นคำเชื่อมวิเศษณานุกรม

๒) คำเชื่อมวิเศษณานุกรมที่ปรากฏต้นประโยค เมื่อคำเชื่อมวิเศษณานุกรมปรากฏต้นประโยค จึงมักปรากฏคำเชื่อมเสริม คำว่า จึง เลย ถึง ก็ ในประโยคหลักซึ่งปรากฏวิเศษณานุกรม เช่น **เพราะ**ฝนตกแต่เช้า รถ**จึง**ติดหนัก วิเคราะห์ได้ว่า คำว่า “เพราะ” เป็นคำเชื่อมวิเศษณานุกรม ส่วนคำว่า “จึง” เป็นคำเชื่อมเสริม

๓) คำเชื่อมเสริม เป็นคำเชื่อมที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้หน่วยภาษาทั้ง ๒ หน่วยสัมพันธ์กันได้ชัดเจนขึ้น ได้แก่คำว่า จึง เลย ถึง ก็ เช่น

- ก็เธอไม่ยอมไปกินข้าวกับพวกเราเองนี่นาง
- เหตุใด**จึง**มานั่งเศร้าอยู่คนเดียว
- เพราะความโลภเข้าครอบงำ เขา**เลย**ลงทุนไปหมดตัว
- ทำไมบ่า**นี้ถึง**ยังไม่หิวข้าว

๔) คำเชื่อมสัมพันธสาร เป็นคำเชื่อมประโยคตั้งแต่ ๒ ประโยคขึ้นไปให้รวมกันเป็นสัมพันธสารเดียวกัน เช่น กล่าวคือ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรเสีย แม้กระนั้น ในที่สุด ทว่า แต่ทว่า ทั้งนี้ อนึ่ง ฯลฯ เช่น

- ความรักช่วยสร้างสันติภาพแก่โลก **กล่าวคือ** เมื่อมนุษย์มอบและแบ่งปันความรักให้แก่กันและกัน ก็จะไม่บังเกิดความริษยา ความเกลียดชัง ซึ่งเป็นต้นตอของความขัดแย้งอันจะนำไปสู่สงคราม

ใบงานที่ ๘ เรื่อง เรื่อง คำเชื่อมนั้นสำคัญไฉน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิจารณ์ภาษา เพื่อการสื่อสาร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง คำเชื่อม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนใช้คำเชื่อมแต่งประโยค แล้ววิเคราะห์ชนิดหน้าที่ของคำเชื่อมในประโยค

๑. ประโยค

คำเชื่อม :

ชนิดของคำเชื่อม :

๒. ประโยค

คำเชื่อม :

ชนิดของคำเชื่อม :

๓. ประโยค

คำเชื่อม :

ชนิดของคำเชื่อม :

๔. ประโยค

คำเชื่อม :

ชนิดของคำเชื่อม :

๕. ประโยค

คำเชื่อม :

ชนิดของคำเชื่อม :

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง คำอุทาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิจารณ์ภาษา เพื่อการสื่อสาร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง คำอุทาน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำอุทาน คือคำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น สะเทือนใจ ตกใจ ตีใจ ประหลาดใจ สงสาร เจ็บปวด เป็นต้น คำอุทานมักปรากฏหน้าประโยค ในการเขียนมักมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) กำกับหลังคำอุทานนั้น เช่น

- โถ! เจ้าเขี้ยวเงินไม่น่าตายเลย
- ้วย! ช่วยด้วย
- โธ่! ไม่น่าเป็นเช่นนั้นเลย
- ไชโย! ฉันทสอบได้ที่หนึ่งแล้ว
- โอโฮ! แต่งตัวสวยจัง
- ตายจริง! ลืมแว่นตาอีกแล้ว
- ตายละวา! แย่แล้ว
- เชอะ! สอบได้คะแนนเองหรือ
- ทุเรศ! พุดอะไรหยาบคายอย่างนั้น

คำอุทานไม่จัดเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค กล่าวคือ ไม่เป็นส่วนหนึ่งของนามวลีหรือกริยาวลี คำอุทานทำให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านรู้ว่าผู้พูดหรือผู้เขียนมีความรู้สึกอย่างไร ในการพิจารณาความหมายของคำอุทาน จึงต้องพิจารณาให้สัมพันธ์กับเนื้อความของประโยคที่ตามหลังคำอุทานนั้น ๆ

ใบงานที่ ๙ เรื่อง คำอุทานสื่ออารมณ์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิจารณ์ภาษา เพื่อการสื่อสาร
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง คำอุทาน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคที่มีคำอุทาน แล้วบอกว่าแสดงอารมณ์อย่างไรบ้าง

ตัวอย่าง

คำอุทาน โธ่ ! แสดงอารมณ์ สงสาร

แต่งประโยคได้ว่า โธ่ ! หมาของเธอไม่น่าถูกรถชนแบบนี้เลย

๑. คำอุทาน แสดงอารมณ์.....

แต่งประโยคได้ว่า

๒. คำอุทาน แสดงอารมณ์.....

แต่งประโยคได้ว่า

๓. คำอุทาน แสดงอารมณ์.....

แต่งประโยคได้ว่า

๔. คำอุทาน แสดงอารมณ์.....

แต่งประโยคได้ว่า

๕. คำอุทาน แสดงอารมณ์.....

แต่งประโยคได้ว่า

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง กรอกแบบรายการ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิจารณ์ภาษา เพื่อการสื่อสาร
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง กรอกแบบรายการ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกใบสมัครเข้าศึกษาต่อแบบง่าย โดยใส่ข้อมูลของตนเองให้ถูกต้องครบถ้วน

ปีการศึกษา..... สมัครเรียนต่อชั้น.....

รูปถ่าย
ขนาด ๒ นิ้ว

ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ชื่อ-สกุลนักเรียน.....ชื่อเล่น.....

เลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักเพศ ชาย หญิง

วัน/เดือน/ปีเกิด เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....อายุ.....ปี

เชื้อชาติ..... สัญชาติ..... ศาสนา

ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่.....หมู่.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

ข้าพเจ้าเป็นบุตรคนที่.....มีพี่จำนวน.....คน มีน้องจำนวน.....คน

ปัจจุบันอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา ปู่-ย่า ตา-ยาย อื่น ๆ ระบุ.....

เบอร์โทรผู้ติดต่อ.....

ประวัติการศึกษา

จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จากโรงเรียน.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ลงชื่อ.....ผู้กรอกใบสมัคร

(.....)

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบประเมินตนเอง

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง วิจารณ์ภาษาเพื่อการสื่อสาร

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. พุดแสดงความรู้เกี่ยวกับสำนวนไทย					☐
๒. อ่านเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสำนวนไทยได้					☐
๓. เขียนจดหมายส่วนตัวได้ถูกต้อง					☐
๔. กรอกแบบรายการได้ถูกต้อง					☐
๕. วิเคราะห์คำบุพพท					☐
๖. วิเคราะห์คำเชื่อม					☐
๗. วิเคราะห์คำอุทาน					☐

๒. สิ่งที่ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๓. สิ่งที่ฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๔. สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ประจำ : กลางภาค ปลายภาค หน่วยการเรียนรู้ที่.....

สิ่งหนึ่งที่ฉันได้เรียนรู้จากการเรียนวิชานี้ในกลางภาคเรียน คือ

.....
.....

สิ่งที่ฉันชอบ / ทำได้ดี

.....
.....

สิ่งที่ฉันอยากจะบอกคุณครู คือ

.....
.....

สิ่งที่ฉันควรปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น คือ

.....
.....

ฉันน่าจะเรียนรู้ได้ดีกว่านี้หาก

.....
.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕
สุภาษิตสอนหญิง

**ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖**

ความหมายของคำ ประโยค และข้อความ

คำ คือ เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ ด้วยการพูดหรือตัวหนังสือที่เขียนขึ้น มีความหมายในตัวเอง ซึ่งจะมีก็พยางค์ก็ได้ เช่น มะละกอ ทะเล กบ แมลง สินค้า โยธา ตะกร้า ฯลฯ

ความหมายของคำมีอยู่ ๒ แบบ ได้แก่ ความหมายโดยตรงของคำ และความหมายโดยนัย (ซึ่งอาจเรียกว่าความหมายเปรียบเทียบหรือความหมายแฝงก็ได้)

การอธิบายความหมายของคำ

การอธิบายความหมายของคำ เป็นการอธิบายความหมายของคำศัพท์ในบทเรียน หรือจากเรื่องทีอ่าน โดยผู้อ่านจะต้องอ่านเรื่องนั้นตั้งแต่ต้นจนจบ แล้วค้นหาคำที่ไม่เข้าใจ จากนั้นขีดเส้นใต้คำเหล่านั้นไว้ แล้วหาความหมายจากพจนานุกรม หรือสังเกตจากบริบทแวดล้อมในประโยค

ตัวอย่าง

ฝึกอ่านจับใจความ พร้อมคิดตามและจดจำ
ความคิดลึขิตคำ ผ่านการพูดและการเขียน

คำศัพท์ คือ **ลึขิต**

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ให้ความหมายของคำว่า ลึขิต ไว้ว่า

(๑) น. หนังสือ, จดหมาย, (นิยมใช้เฉพาะจดหมายของพระสงฆ์), หากเป็นจดหมายของสมเด็จพระสังฆราช ใช้ว่า พระลึขิต. (ป., ส.)

(๒) ก. เขียน, กำหนด, เช่น พระพรหมได้ลึขิตชีวิตไว้แล้ว. (ป., ส.)

สรุป จากบริบทที่สังเกตได้ คือ คำว่า “ลึขิต” หมายถึง เขียน เพราะเป็นขั้นตอนที่ต่อจากการคิด แล้วจึงเป็นการพูดหรือการเขียนก็ได้ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงคำว่า ลึขิต กับคำว่า การเขียนให้สัมพันธ์กันได้

หลักพื้นฐานการอธิบายความหมายของคำ

การอธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความ มีหลักการพื้นฐาน ดังนี้

๑. การเปิดดูความหมายจากพจนานุกรม

พจนานุกรม คือ หนังสือที่ช่วยอธิบายคำในภาษาใดภาษาหนึ่ง เรียงตามลำดับตัวอักษร โดยทั่ว ๆ ไป จะบอกความหมายและที่มาของคำ ซึ่งเราสามารถเปิดดูความหมายและที่มาของคำในพจนานุกรมได้

๒. การสังเกตและดูบริบทในประโยค

บริบท คือ สถานการณ์แวดล้อมเพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของภาษาหรือถ้อยคำซึ่งเราสามารถอธิบายความหมายของคำได้จากการสังเกตและดูบริบทในประโยคได้

ตัวอย่าง

แผ่นดินไทยไทยรักสลักจิต
เอกราช**มรดก**ตกทอดมา

พลีชีวิตชาติศาสนา
ให้ลูกหลานรักษาไว้ยืนยง

(ศึกษาภษิตและร้อยกรอง : ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

ให้อธิบายความหมายของคำที่ขีดเส้นใต้ คือคำว่า **มรดก**

จากคำประพันธ์ หากสังเกตบริบทจะทราบได้ว่า “มรดก” อยู่ใกล้กับคำว่า “ตกทอด” ซึ่งทำให้เข้าใจในระดับพื้นฐานว่า คำว่า “มรดก” คือ สิ่งที่ตกทอดจากบรรพบุรุษ เพราะเอกราชของชาติไทยที่ได้มานั้น บรรพบุรุษได้เสียสละชีวิตปกป้องรักษาไว้

ตัวอย่าง การอธิบายความหมายของคำศัพท์จากเรื่อง สุภษิตสอนหญิง

เทพไทในห้องสิบหกชั้น
ว่า**สตรี**นี้เป็นยอดยพพาล

จะชวนกัน**สรรเสริญ**เจริญสาร
ได้เลี้ยงท่านชนกชนนี

๑. เทพ หมายถึง เทวดา
๒. สรรเสริญ หมายถึง กล่าวคำยกย่อง, เชิดชู, เทิดทูน
๓. สตรี หมายถึง ผู้หญิง
๔. เจริญ หมายถึง เติบโต, งอกงาม, ทำให้งอกงาม
๕. ยพพาล หมายถึง หญิงสาวสวย

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาษิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การอธิบายความหมายของคำ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนอธิบายความหมายของคำศัพท์จากวรรณคดีเรื่อง สุภาษิตสอนหญิง

เป็น <u>สาวแล้</u> แร่รวยสวายสะอาด แม่นแตกร้าวรานร่อยถอยราคา	ก็หมายมาดเหมือน <u>มณี</u> อันมีค่า จะพลอยพาหอมหายจากกายนาง
๑. สาวแล้	หมายถึง.....
๒. มณี	หมายถึง.....

จะนุ่งห่มดูพอสม <u>ศักดิ์</u> สงวน จะ <u>ผัดหน้า</u> ทาแป้งแต่ง <u>อินทรีย์</u>	ให้สมควรรับ <u>พักตร์</u> ตามศักดิ์ศรี ดูฉวีผิวเนื้ออย่าเหลือทน
๑. ศักดิ์	หมายถึง.....
๒. พักตร์	หมายถึง.....
๓. ผัดหน้า	หมายถึง.....
๔. อินทรีย์	หมายถึง.....

แม่นลูกดีก็จะมี <u>ศรีสง่า</u> ถึงเพื่อนบ้านฐานถิ่นที่ไกลไกล	ญาติ <u>วงศ์พงศา</u> ก็ผ่องใส ก็มีใจ <u>สรรเสริญ</u> เจริญพร
๑. ศรีสง่า	หมายถึง.....
๒. วงศ์	หมายถึง.....
๓. พงศา	หมายถึง.....
๔. สรรเสริญ	หมายถึง.....

จงรัก <u>นวล</u> สงวนงามห้ามใจไว้		อย่าหลงใหลจำคำที่ <u>ร่ำ</u> สอน
คิดถึงหน้า <u>บิดา</u> และ <u>มารดร</u>		อย่ารีบร้อนเร็วนักมักไม่ดี
๑. นวล	หมายถึง.....	
๒. หลงใหล	หมายถึง.....	
๓. บิดา	หมายถึง.....	
๔. มารดร	หมายถึง.....	

มีสิ่งพึง <u>ประจบ</u> ให้ครบบาท		อย่าให้ขาดสิ่งของต้อง <u>ประสงค</u>
จงมักน้อยกินน้อยค่อย <u>บรรจง</u>		อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน
๑. ประจบ	หมายถึง.....	
๒. ประสงค์	หมายถึง.....	
๓. บรรจง	หมายถึง.....	

ด้วย <u>ชนก</u> <u>ชนนี</u> นั้นมีคุณ		ได้ <u>การุญ</u> เลี้ยงรักษามาจนใหญ่
อุม <u>อุทร</u> ป้อนข้าวเป็นเท่าไร		หมายจะได้ฟังพา <u>ธิดา</u> ดวง
๑. ชนก	หมายถึง.....	
๒. ชนนี	หมายถึง.....	
๓. การุญ	หมายถึง.....	
๔. อุทร	หมายถึง.....	
๕. ธิดา	หมายถึง.....	

สรุป จำนวนคำศัพท์ที่อธิบายความหมายได้ถูกต้อง ทั้งหมด.....คำ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความสุภาชิตสอนหญิง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความสุภาชิตสอนหญิง
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอ่านจับใจความ

ใจความ ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายถึง น. ส่วนสำคัญของเรื่อง ตรงข้ามกับ พลความ ซึ่งหมายถึง ส่วนที่ไม่สำคัญของเรื่อง

การอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง หรือความคิดหลักของเรื่อง ที่อ่าน โดยใจความจะต้องเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ที่ครอบคลุมสาระของเรื่อง ที่อ่าน

หลักการอ่านจับใจความจากบทร้อยกรองเรื่อง สุภาชิตสอนหญิง

ข้อที่ ๑	อ่านชื่อเรื่อง แล้วทำความเข้าใจชื่อเรื่อง โดยทั่วไปชื่อเรื่องมักจะเป็นแนวทางเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ถ้าไม่เข้าใจชื่อเรื่อง ให้ค้นหาความหมายจากพจนานุกรม
ข้อที่ ๒	เริ่มอ่านบทร้อยกรองที่ละบทให้เข้าใจ แล้วค้นหาประเด็นสำคัญหรือใจความสำคัญของแต่ละบท ซึ่งแต่ละวรรคก็จะเหมือนกับหนึ่งประโยค สามารถแปลความหมายได้ตามเนื้อเรื่อง และทิศทางของเรื่อง
ข้อที่ ๓	ขีดเส้นใต้เนื้อหาส่วนที่สำคัญ แล้วเขียนสรุปไว้ ส่วนไหนที่ไม่สำคัญ ไม่ต้องนำมาเขียน เพราะจะทำให้ใจความเยิ่นเย้อ
ข้อที่ ๔	นำใจความสำคัญมาเขียนเรียบเรียงให้เข้าใจในรูปแบบบทร้อยแก้ว ด้วยสำนวนภาษาของเราเอง ควรเขียนให้สั้น กระชับ และสละสลวย
ข้อที่ ๕	ตรวจสอบความถูกต้อง และนำเสนอใจความสำคัญ

การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน เป็นการแยกแยะส่วนต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่านอย่างมีระบบ ผู้อ่านจะต้องอ่านจับใจความเนื้อหาของเรื่องให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อจะได้วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาระความรู้ ข้อคิด และประโยชน์จากเรื่อง สามารถนำสิ่งที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความสุภาชิตสอนหญิง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านจับใจความสุภาชิตสอนหญิง
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านวรรณคดีเรื่อง สุภาชิตสอนหญิง และตอบคำถาม สรุปใจความสำคัญ บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง พร้อมระบุแนวทางการนำข้อคิดไปปรับใช้ และแสดงความคิดเห็นอย่างสมเหตุสมผล

วรรณคดีไทย เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
(หนังสือวรรณคดีลำนำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖)

ผู้ใดเกิดเป็นสตรีอันมีศักดิ์	บำรุงรักกายไว้ให้เป็นผล
สงวนงามตามระบอบให้ชอบกล	จึงจะพ้นภัยพาลการนินทา
เป็นสาวเส้แร้วสวยสะอาด	ก็หมายมาดเหมือนมณีอันมีค่า
แม้แตกร้าวรานร่อยถอยราคา	จะพลอยพาหอยหายจากกายนาง
จะนุ่งห่มดูพอสมศักดิ์สงวน	ให้สมควรรับพัศตร์ตามศักดิ์ศรี
จะมัดหน้าทาแป้งแต่งอินทรีย์	ดูฉวีผิวเนื้ออย่าเหลือเกิน
แม้ลูกดีก็จะมีศรีสง่า	ญาติวงศ์พงศาก็ต้องใส
ถึงเพื่อนบ้านฐานถิ่นที่ใกล้ไกล	ก็มีใจสรรเสริญเจริญพร
จงรักนวลสงวนงามห้ามใจไว้	อย่าหลงไหลจำคำที่ร้ายสอน
คิดถึงหน้าบิดาและมารดร	อย่ารีบร้อนเร็ววันมักไม่ดี
เมื่อสุขงอมหอมหวานจึงควรเล่น	อยู่กับต้นอย่าให้พรากไปจากที่
อย่าชิงสุกก่อนห่ามไม่งามดี	เมื่อบุญมีคงจะมาอย่าปรารมภ์
อย่าคิดเลยคู่แข่งคงหาได้	อุตส่าห์ทำลำไ้เก็บประสม
อย่าเกียจคร้านการสตรีจรรยา	จะอุดมสินทรัพย์ไม่อัปจน
ถ้าแม้ทำอะไรให้ตลอด	อย่าทิ้งทอดเที่ยวไปไม่เป็นผล
เขม้นชะมักกรังงานการของตน	อย่าชุกชนคบเพื่อนโพล่เชื่อนแซ
เมื่อเหนื่อยอ่อนนอนหลับอยู่กับบ้าน	อย่าเที่ยวพาลานพุดผลอประจ้อประแจ
อะไรฉาวกราวเกรียวอย่าเหลือยวแล	พึงให้แน่นเนื้อความค่อยถามกัน

ระวังดูเรือนเหี้ยและข้าวของ
เห็นไม่มีแล้วอย่าอ้างว่าช่างมัน
มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท
จงมักน้อยกินน้อยค่อยบรรจง
ไม่ควรซื้อก็อย่าไปพิไรซื้อ
เมื่อพ่อแม่แก่เฒ่าชรากาล
ด้วยชนกชนนีนั้นมีคุณ
อุ้มอุทรป้อนข้าวเป็นเท่าไร
ถ้าเราดีมีจิตคิดอุปถัมภ์
จะปรากฏยศยิ่งสิ่งทั้งปวง
เทพไทในห้องสืบทกชั้น
ว่าสตรีนี้เป็นยอดดยพาพาล
จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น
ไม่ควรพูดอ้ออิงขึ้นมึงกู
แม้จะเรียนวิชาทางค้าขาย
จึงซื่อง่ายขายดีมีกำไร
เป็นมณูษย์สุคนิยมเพียงลมปาก
แม้พูดดีมีคนเขาเมตตา

จะบกพร่องอะไรที่ไหนนั้น
จงผ่อนผันเก็บเล่มให้เต็มลง
อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน
ให้เป็นมือเป็นคราวทั้งคาวหวาน
จงเลี้ยงท่านอย่าให้อดระทดใจ
ได้การบุญเลี้ยงรักษามาจนใหญ่
หมายจะได้ฟังพาธิดาดวง
กุศลล้ำเลิศเท่าภูเขาหลวง
กว่าจะล่วงลุถึงซึ่งพิमान
จะชวนกันสรรเสริญเจริญสาร
ได้เลี้ยงท่านชนกชนนี
อย่าตะคั่นตะคอกให้เคืองหู
คนจะหลูล่วงลามไม่ขามใจ
อย่าปากร้ายพูดจาอหังสา
ด้วยเขาไม่เคืองจิตระอิระธา
จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวหา
จะพูดจาจงพิเคราะห์ให้เหมาะสม

ตอนที่ ๑ ตอบคำถาม ประเด็นชวนคิด พิจารณา

๑. วรรณคดีเรื่อง “สุภาชิตสอนหญิง” มีจุดประสงค์ในการแต่งอย่างไร

.....

๒. จงสรุปใจความสำคัญของเรื่อง “สุภาชิตสอนหญิง”

.....

.....

.....

.....

๓. เรื่อง “สุภาชิตสอนหญิง” ให้ข้อคิดอะไรแก่นักเรียน

.....

.....

๔. นักเรียนจะนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

.....

.....

๕. นักเรียนคิดว่าบางเรื่องในสุภาชิตสอนหญิง สามารถสอนผู้ชายได้หรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง (๕ คะแนน)

๑. ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับผู้แต่งเรื่อง “สุภาชิตสอนหญิง” ข้อใดกล่าวถูกต้อง

ก. สันนิษฐานว่า สุนทรภู่เป็นผู้แต่ง

ข. ผู้แต่งอาจไม่ใช่สุนทรภู่ เพราะกวีที่มีนามว่า “ภู่” มีหลายคน จึงสรุปแน่ชัดไม่ได้

ค. ผู้แต่ง คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

ง. ผู้แต่ง คือ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒)

๒. เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทใด

ก. กาพย์ยานี ๑๑

ข. กลอนสุภาพ

ค. กลอนสี่

ง. โคลงสี่สุภาพ

๓. คำศัพท์ในข้อใด หมายถึง กิริยาและนิสัยใจคอ

ก. อุปถัมภ์

ข. ชิวหา

ค. อัจฉาสัย

ง. ประรามภ์

๔. “เมื่อพ่อแม่แก่เฒ่าชรากาล จงเลี้ยงท่านอย่าให้อดระทดใจ” สอนเกี่ยวกับเรื่องใด

ก. มีน้ำใจ

ข. ซื่อสัตย์

ค. เมตตา

ง. ความกตัญญู

๕. คำประพันธ์ในข้อใดสอนให้รู้จักการใช้จ่ายอย่างประหยัด

ก. ถ้าเราดีมีจิตคิดอุปถัมภ์

กุศลล้ำเลิศเท่าภูเขาลวง

ข. เมื่อพ่อแม่แก่เฒ่าชรากาล

จงเลี้ยงท่านอย่าให้อดระทดใจ

ค. มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท

อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์

ง. จะนุ่งห่มดูพอสมศักดิ์สงวน

ให้สมควรรับพัศตร์ตามศักดิ์ศรี

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองสุภาพิตสอนหญิง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาพิตสอนหญิง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองสุภาพิตสอนหญิง
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอ่านบทร้อยกรอง เป็นการอ่านประเภทหนึ่ง ที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลิน ซาบซึ้งในรสของคำประพันธ์ ซึ่งจะต้องอ่านอย่างมีจังหวะ ลีลา และท่วงทำนองตามลักษณะคำประพันธ์

บทร้อยกรอง คือ ถ้อยคำที่เรียบเรียงให้เป็นระเบียบถูกต้องตามข้อกำหนดฉันทลักษณ์

กลอนสุภาพ คือ เป็นกลอนอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งลักษณะคำประพันธ์เรียบเรียงเป็นคณะ ใช้ถ้อยคำและทำนองเรียบ ๆ กลอนสุภาพนับได้ว่า เป็นกลอนหลักของกลอนทั้งหมด เพราะเป็นพื้นฐานของกลอนหลายชนิด หากเข้าใจกลอนสุภาพ ก็สามารถเข้าใจกลอนอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น และ วรรณคดีเรื่อง สุภาพิตสอนหญิง ก็แต่งด้วยกลอนสุภาพด้วย วรรคหนึ่งมีจำนวนคำ ๗ - ๘ คำ

สำหรับการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง ก่อนอ่านควรศึกษาประเด็นต่อไปนี้ เพื่อให้สามารถอ่านได้ถูกต้อง

๑. คำศัพท์ยากในบทร้อยกรอง ต้องศึกษาคำอ่านและความหมายให้เข้าใจก่อน
๒. รูปแบบของบทร้อยกรอง ต้องศึกษาประเภทของบทร้อยกรอง จำนวนคำในวรรค
๓. จังหวะการอ่าน ต้องศึกษาจังหวะการอ่านของกลอนสุภาพ

ถ้ามี ๗ คำ	ให้อ่านเป็น	๒/๒/๓
ถ้ามี ๘ คำ	ให้อ่านเป็น	๓/๒/๓
ถ้ามี ๙ คำ	ให้อ่านเป็น	๓/๓/๓

วิธีการอ่านออกเสียงบทร้อยกรองมี ๒ วิธี ดังนี้

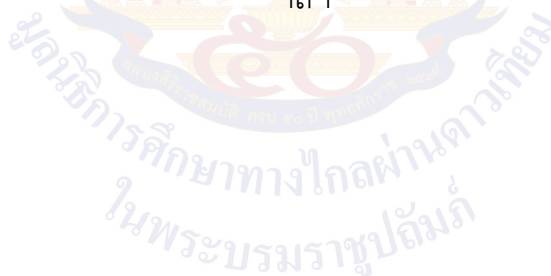
๑. อ่านออกเสียงปกติ	๒. อ่านออกเสียงเป็นทำนอง
คือ อ่านออกเสียงปกติเหมือนกับการอ่านบทร้อยแก้วทั่วไปแต่จะมีการเว้นวรรค และเน้นจังหวะก็สัมผัสตามบทร้อยกรองแต่ละประเภท ซึ่งแตกต่างกัน	คือ อ่านให้มีสำเนียงสูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียง และเน้นสัมผัสให้ชัดเจน ไพเราะเสียงเป็นกังวาน แสดงอารมณ์ตามเนื้อหาของบทร้อยกรอง

หลักสำคัญในการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง	
๑. อ่านออกเสียงให้ชัดเจนและถูกต้องตาม อักขรวิธี	๒. อ่านเว้น จังหวะวรรคตอน ให้ถูกต้องตามลักษณะของบทร้อยกรองแต่ละประเภท รู้จักทอดจังหวะ เอื้อนเสียง หรือหลบเสียง
๓. น้ำเสียงไพเราะชัดเจน นุ่มนวลน่าฟัง เสียงไม่เบาหรือดังมากจนเกินไป	๔. เน้นเสียง แสดงอารมณ์ไปตามเนื้อเรื่อง เช่น รัก ร่าเริง โกรธ เศร้า โดยใช้ น้ำเสียงให้เข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ

มารยาทในการอ่าน

๑. อ่านบทร้อยกรองด้วยน้ำเสียงสุภาพ เสียงดังพอประมาณ ไม่ตะโกน
๒. มีท่าทางที่สุภาพในการอ่าน บุคลิกภาพเรียบร้อย สง่างาม
๓. ถ้าเป็นการนั่งอ่าน ควรนั่งหลังตรง ถ้าเป็นการยืน ควรยืนตรงด้วยท่าทางที่สุภาพ
๔. อ่านให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ เพราะเป็นการปฏิบัติตามหลักการอ่านบทร้อยกรอง
๕. ไม่หยอกล้อเล่นกันขณะอ่าน หรือทำพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการรบกวนผู้อื่น

ฯลฯ

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองสุภาษิตสอนหญิง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาษิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านบทร้อยกรองสุภาษิตสอนหญิง
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกอ่านบทร้อยกรองเรื่อง สุภาษิตสอนหญิง และสรุปประโยชน์หรือคุณค่าของการอ่านบทร้อยกรอง

วรรณคดีไทย เรื่อง สุภาษิตสอนหญิง
 (หนังสือวรรณคดีลำนํ้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖)

ผู้ใดเกิดเป็นสตรีอันมีศักดิ์	บำรุงร่างกายไว้ให้เป็นผล
สงวนงามตามระบอบให้ชอบกล	จึงจะพ้นภัยพาลการนินทา
เป็นสาวสั้แร้วสวยสะอาด	ก็หมายมาดเหมือนมณีอันมีค่า
แม้แตกร้าวรานร่อยถอยราคา	จะพลอยพาหอมหายจากกายนาง
จะนุ่งห่มดูพอสมศักดิ์สงวน	ให้สมควรรับพัศตร์ตามศักดิ์ศรี
จะผัดหน้าทาแป้งแต่งอินทรีย์	ดูฉวีผิวเนื้ออย่าเหลือเกิน
แม้ลูกดีก็จะมีศรีสง่า	ญาติวงศ์พงศาก็ผ่องใส
ถึงเพื่อนบ้านฐานถิ่นที่ใกล้ไกล	ก็มีใจสรรเสริญเจริญพร
จงรักนวลสงวนงามห้ามใจไว้	อย่าหลงไหลจำคำที่ร้ายสอน
คิดถึงหน้าบิดาและมารดร	อย่ารีบร้อนเร็ววันมักไม่ตี
เมื่อสุกหอมหวานจึงควรเล่น	อยู่กับต้นอย่าให้พรากไปจากที่
อย่าชิงสุกก่อนห่ามไม่งามดี	เมื่อบุญมีคงจะมาอย่าปรารมภ์
อย่าคิดเลยคู้เขยคงหาได้	อุตสาห์ทำลำไฟเก็บประสม
อย่าเกียจคร้านการสตรีจนิยม	จะอุดมสินทรัพย์ไม่อัปจน
ถ้ามั่นทำสิ่งใดให้ตลอด	อย่าทิ้งทอดทิ้งไปไม่เป็นผล
เขม้นชะมักร์งานการของตน	อย่าชุกชนคบเพื่อนไพล่เชื่อนแซ
เมื่อเหน้อยอ่อนนอนหลับอยู่กับบ้าน	อย่าเที่ยวพล่านพูดผลอประจ้อประแจ
อะไรฉาวกราวเกรียวอย่าเหลือวแล	ฟังให้แน่นเนื้อความค่อยถากัน

ระวังดูเรือนเหี่ยวและข้าวของ
เห็นไม่มีแล้วอย่าอ้างว่าช่างมัน
มีสิ่งพึงประจบให้ครบบาท
จงมักน้อยกินน้อยค่อยบรรจง
ไม่ควรซื้อก็อย่าไปไฟไรซื้อ
เมื่อพ่อแม่แก่เฒ่าชรากาล
ด้วยชนกชนนีนั้นมีคุณ
อุ้มอุทรป้อนข้าวเป็นเท่าไร
ถ้าเราดีมีจิตคิดอุปถัมภ์
จะปรากฏยศยิ่งสิ่งทั้งปวง
เทพไทในห้องสืบทกชั้น
ว่าสตรีนี้เป็นยอดยุดาพาล
จะพูดจาปราศรัยกับใครนั้น
ไม่ควรพูดอ้ออิงขึ้นมึงกู
แม้จะเรียนวิชาทางค้าขาย
จึงซื่อง่ายขายดีมีกำไร
เป็นมนุษย์สุคนิยมเพียงลมปาก
แม้พูดดีมีคนเขาเมตตา

จะบกพร่องอะไรที่ไหนนั้น
จงอ่อนผันเก็บเก็บให้เต็มลง
อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน
ให้เป็นมือเป็นคราวทั้งคาวหวาน
จงเลี้ยงท่านอย่าให้อดระทดใจ
ได้การบุญเลี้ยงรักษามาจนใหญ่
หมายจะได้ฟังพาดิชาดวง
กุศลล้ำเลิศเท่าภูเขาหลวง
กว่าจะล่วงลุถึงซึ่งพิมาน
จะชวนกันสรรเสริญเจริญसार
ได้เลี้ยงท่านชนกชนนี
อย่าตะคั่นตะคอกให้เคืองหู
คนจะหลู่ล่วงลามไม่ขามใจ
อย่าปากร้ายพูดจาอหัมม้าย
ด้วยเขาไม่เคืองจิตระอิดระอา
จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวหา
จะพูดจาจงพิเคราะห์ให้เหมาะสม

ให้นักเรียนเขียนสรุปประโยชน์หรือคุณค่าของการอ่านบทร้อยกรอง

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของสุภาชิตสอนหญิง
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอ่านวรรณคดีไทย นอกจากจะต้องศึกษาพื้นฐานความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรมแล้ว ผู้อ่านควรรู้จักพิจารณา วิเคราะห์คุณค่าและประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิต เป็นการพัฒนาความรู้ ความคิดในระดับที่สูงขึ้น

การอธิบายคุณค่าของเรื่องที่อ่าน เป็นการวิเคราะห์ลักษณะดีเด่นในด้านต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่าน เช่น คุณค่าด้านเนื้อหา คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรอง กลับรอกอง แยกแยะ และแสวงหาเหตุผลเพื่อประเมินคุณค่าของวรรณคดีอย่างมีเหตุผล

คุณค่าของวรรณคดีไทยแบ่งกว้าง ๆ ได้ ๔ ด้าน ดังนี้

๑) คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ

คือ การที่ผู้อ่านจะได้รับความรู้ ความคิดเพิ่มขึ้น ทำให้มีปัญญาแตกฉานทั้งด้านวิชาการ ความรู้รอบตัว ความรู้เท่าทันคนและอื่น ๆ รวมไปถึงข้อคิดของเรื่องด้วย

๒) คุณค่าด้านวรรณศิลป์

คือ ศิลปะในการประพันธ์และความงามทางภาษา เป็นการใช้คำให้เกิดความงาม ความไพเราะทางภาษา ผู้อ่านสามารถซาบซึ้งในความหมายของคำ เห็นภาพเคลื่อนไหว เกิดภาพพจน์จินตนาการตามอารมณ์และความนึกคิดต่าง ๆ เช่น ความรู้สึกโศกเศร้าสะเทือนใจ โกรธ ตลก ขบขัน เป็นต้น

๓) คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรม

คือ เรื่องราวที่อ่านจะสะท้อนให้เห็นสภาพสังคม วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม คติชีวิต คำสั่งสอน คุณธรรมและจริยธรรม ความเป็นอยู่ ประวัติศาสตร์ การเมือง อาหารการกิน สอดแทรกไปกับการดำเนินเรื่อง ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้เกี่ยวกับสังคมในอดีต ช่วยให้เข้าใจวิถีชีวิตความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น และงานเขียนที่ดีจะช่วยจรรโลงสังคมได้ด้วย

๔) คุณค่าด้านการนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน

คือ ผู้การที่ผู้อ่านสามารถนำแนวคิดจากวรรณคดีและประสบการณ์จาก เรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของเรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การอธิบายคุณค่าของสุภาชิตสอนหญิง
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าของเรื่อง สุภาชิตสอนหญิง และเขียนอธิบายให้ชัดเจน

ผู้ใดเกิดเป็นสตรีอันมีศักดิ์

บำรุงรักษากายไว้ให้เป็นผล

สงวนงามตามระบอบให้ชอบกล

จึงจะพ้นภัยพาลการนินทา

สอนเกี่ยวกับเรื่อง.....

จัดเป็นคุณค่า ด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม

อธิบายคุณค่าได้ว่า.....

แม้้นลูกดีก็จะมีศรีสง่า

ญาติวงศ์พงศาก็พองใส

ถึงเพื่อนบ้านฐานถิ่นที่ใกล้ไกล

ก็มีใจสรรเสริญเจริญพร

สอนเกี่ยวกับเรื่อง.....

จัดเป็นคุณค่า ด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม

อธิบายคุณค่าได้ว่า.....

จงรักนวลสงวนงามห้ามใจไว้

อย่าหลงไหลจำคำที่ร้ายสอน

คิดถึงหน้าบิดาและมารดร

อย่ารีบร้อนเร็วนักมักไม่ดี

สอนเกี่ยวกับเรื่อง.....

จัดเป็นคุณค่า ด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม

อธิบายคุณค่าได้ว่า.....

เมื่อสูงงอมหอมหวนจึงควรเล่น

อยู่กับต้นอย่าให้พรากไปจากที่

อย่าชิงสุกก่อนห้ามไม่งามดี

เมื่อบุญมีคงจะมาอย่าปรารมภ์

สอนเกี่ยวกับเรื่อง.....

จัดเป็นคุณค่า ด้านเนื้อหา ด้านวรรณศิลป์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม

อธิบายคุณค่าได้ว่า.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การพูดรายงานประเด็นศึกษาค้นคว้า
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การพูดรายงานประเด็นศึกษาค้นคว้า
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การพูดรายงาน

การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้า คือ การบอกเล่า ชี้แจง รายงานผลจากเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า การพูดรายงานมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการเผยแพร่ความรู้ ความคิด เพื่อสร้างความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ดังนั้นจึงถือว่า การพูดรายงานเป็นทักษะที่ควรฝึกฝนให้เกิดความชำนาญ

การพูดรายงานการศึกษาค้นคว้า คือ การรายงานความรู้จากการศึกษาค้นคว้า โดยวางแผนการพูดอย่างเป็นระบบ อาจมีอุปกรณ์เสริมเพิ่มความชัดเจน เช่น รูปภาพ แผนภูมิ ฯลฯ หรือมีกิจกรรม เช่น การเล่นเกม ฟังเพลง การซักถาม เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ เป็นต้น

หลักการพูดรายงาน

๑. เริ่มพูดรายงานด้วยการกล่าวนำ เช่น ทักทายผู้ฟัง บอกจุดประสงค์ของการพูดรายงาน และบอกแหล่งข้อมูลที่จะมานำเสนอ ซึ่งจะให้ผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่จะพูด
๒. ในขณะที่พูดรายงาน ควรพูดด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจน ออกเสียงให้ถูกต้อง เสียงดังพอประมาณ น้ำเสียงนุ่มนวลน่าฟัง
๓. รายงานเรื่องตามลำดับเนื้อหา ลำดับขั้นตอน หรือลำดับเหตุการณ์ให้ถูกต้องและต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ควรมีแหล่งอ้างอิงเพื่อความน่าเชื่อถือ
๔. ควรทำความเข้าใจเนื้อหาให้ถ่องแท้ เพื่อประโยชน์ในการอธิบายและตอบข้อซักถาม และพูดเสนอเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ เป็นข้อ ๆ ชัดเจน ตรงประเด็น
๕. มีบุคลิกภาพที่ดี ยืนหรือนั่งอย่างสง่างาม มีท่าทางประกอบการพูดที่เป็นธรรมชาติเพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกผ่อนคลาย
๖. อาจมีอุปกรณ์ในการประกอบการพูดรายงาน เช่น เอกสาร รูปภาพ แผนผัง แผนภูมิ
๗. รักษาเวลาในการพูดตามที่กำหนด ไม่พูดยืดเยื้อวาววน
๘. เมื่อพูดรายงานจบ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามหรือแสดงความคิดเห็น
๙. กล่าวขอบคุณเมื่อได้รับคำชมเชย หรือข้อคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ
๑๐. ควรหลีกเลี่ยงภาษาที่ไม่สุภาพ เพื่อให้เกียรติผู้ฟัง

มารยาทในการพูด

๑. หากเป็นการพูดเชิงทางการ ควรเตรียมตัวให้พร้อม เช่น เตรียมเนื้อหา ชักซ้อมการพูด
๒. ใช้คำกล่าวทักทายผู้ฟังให้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
๓. ใช้คำพูดที่สุภาพ ไม่หยาบคาย ไม่ว่าร้ายผู้อื่น และไม่เสียดสีผู้อื่น
๔. ใช้น้ำเสียงที่เหมาะสมกับเรื่องที่พูด เพื่อเพิ่มอรรถรสในการฟัง
๕. ไม่พูดข่มขู่ หรือพูดโอ้อวดตนเองว่าเป็นคนเก่ง เพราะจะทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่ดีต่อผู้พูด
๖. ไม่พูดตะโกน หรือตะเบ็งเสียงดังเกินกว่าปกติ
๗. ไม่พูดยืดยาวนอกประเด็นหรือวกวนไปมา เพราะจะทำให้ผู้ฟังจับใจความสำคัญไม่ได้
๘. มีสติในการพูด คิดให้รอบคอบถี่ถ้วนก่อนพูด

มารยาทในการฟัง

๑. ฟังด้วยความสุภาพเรียบร้อย และตั้งใจฟังตั้งแต่ต้นจนจบ
๒. หากเป็นการฟังในที่ประชุม ควรเข้าไปนั่งก่อนผู้พูดเริ่มพูด
๓. ไม่ทำอย่างอื่นขณะที่ฟัง เช่น อ่านหนังสือ รับประทานอาหาร เป็นต้น
๔. ปิดเสียงเครื่องมือสื่อสารทุกชนิด เพื่อไม่ให้ส่งเสียงดังรบกวนผู้พูด
๕. ไม่พูดแทรกขณะที่กำลังฟังอยู่ เพราะจะทำให้ผู้พูดเสียสมาธิ
๖. ควรฟังเรื่องให้จบก่อน แล้วค่อยพูดซักถามหรือแสดงความคิดเห็น
๗. ไม่ส่งเสียงดังรบกวนขณะฟัง
๘. ควรให้เกียรติผู้พูดด้วยการปรบมือ เพื่อเป็นการให้กำลังใจ
๙. หากมีข้อสงสัย ให้ยกมือถามหลังผู้พูดพูดจบ

ใบงานที่ ๕ เรื่อง แบบร่างการพูดรายงานประเด็นศึกษาค้นคว้า
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การพูดรายงานประเด็นศึกษาค้นคว้า
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแบบร่างการพูดรายงานจากประเด็นที่ศึกษาค้นคว้าจากการฟังและดู
 จากนั้นออกไปพูดรายงานหน้าชั้นเรียน

เรื่อง _____

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง คำลงท้ายและคำปฏิเสธ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คำลงท้ายและคำปฏิเสธ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำลงท้าย

คำลงท้าย เป็นคำที่ปรากฏในตำแหน่งสุดท้ายของประโยค ไม่มีความหมายเด่นชัดในตัว และไม่มีหน้าที่สัมพันธ์กับส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค แต่ละคำอาจมีหลายรูปซึ่งแตกต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์ ความสั้นยาวของเสียงสระ แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

๑) **คำลงท้ายแสดงทัศนภาวะ** เป็นคำลงท้ายที่แสดงเจตนาหรือความรู้สึกด้วยการออกเสียงต่าง ๆ กัน จะสังเกตได้ว่าถ้าออกเสียงสระสั้นและลงน้ำหนักเสียงมักเป็นคำสั่งหรือแสดงอารมณ์โกรธ ถ้าออกเสียงสระยาวและไม่ลงน้ำหนัก มักแสดงเจตนาชักชวน ขอร้อง โน้มน้าว ออดอ้อน เป็นต้น เช่นคำว่า ชิ นะ เถอะ ละ

- เงินทอนละ
- เข้ามาชิ
- พรุ่งนี้เป็นวันหยุดนะ
- เข้ามาเถอะ

๒) **คำลงท้ายแสดงมารยาท** เป็นคำลงท้ายแสดงความสุภาพ หรือไม่สุภาพ ขณะเดียวกันอาจแสดงสถานะหรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดด้วย เช่น

- รถมาแล้วคะ / พร้อมแล้วใช่ไหมครับ (แสดงความสุภาพ)
- จะไปไหนกันดีวะ (แสดงความไม่สุภาพ)
- วันนี้ลมอะไรหอบมาถึงที่นี่ละยะ / ฉันทวยยะ (แสดงจริตหรือการประชด)
- ผมอาสาไปแจ้งเขาให้ครับ (แสดงว่าผู้พูดเป็นผู้ชาย)
- คุณผู้จัดการขา / มาแล้วหรือคะ / พัสดุม่าเมื่อวานคะ (แสดงว่าผู้พูดเป็นผู้หญิง)
- อายุ ๑๘ แล้วฮะ (ใช้เพื่อไม่ระบุเพศที่แน่ชัดของตนเอง)
- เข้ามาชিকে (คำลงท้ายแสดงมารยาทสามารถใช้ร่วมกับคำลงท้ายแสดงทัศนภาวะได้)
- ครับ ผมเอง (คำลงท้ายแสดงมารยาทอาจใช้เป็นคำขานรับก็ได้)

ที่มา : เรียบเรียงมาจาก “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓” กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๖ เรื่อง คำลงท้ายและคำปฏิเสธ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คำลงท้ายและคำปฏิเสธ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนจำแนกชนิดคำลงท้ายและคำปฏิเสธจากประโยคที่กำหนดให้ต่อไปนี้

ข้อ	ประโยค	ชนิดของคำลงท้าย
๑	แม่ค้าคะ เงินทอน <u>ล่ะ</u>	
๒	ปิดภาคเรียนจะไปเที่ยวไหนกันดี <u>คะ</u>	
๓	พรุ่งนี้เป็นวันหยุด <u>นะ</u>	
๔	เข้ามาเร็ว ๆ <u>สิ</u>	
๕	ผมอาสาช่วยงานครูเอง <u>ครับ</u>	

ข้อ	ประโยค	ชนิดของคำปฏิเสธ
๑	ตอนเที่ยง <u>ไม่ค่อย</u> มีพนักงานอยู่ในห้อง	
๒	น้ำ : คุณดูท่าทางเหนื่อยนะคะ พงค์ : <u>เปล่า</u> ครับ	
๓	คนร้าย <u>ไม่ยอม</u> รับผิดข้อหาลักทรัพย์	
๔	แม่ : เราจะพาลูกไปกินข้าวที่ไหนดีคะคุณ พ่อ : <u>ห้ามได้</u> นะแม่ กินที่บ้านนี่ล่ะดีแล้ว	
๕	เขามิใช่คนใจร้ายขนาดนั้น	

การแต่งประโยค

๑	
๒	
๓	
๔	

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง ประโยคสามัญ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ประโยคสามัญ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ประโยคสามัญ หรือประโยคพื้นฐาน คือ ประโยคที่ประกอบด้วยนามวลีซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในประโยค และกริยาวลีซึ่งทำหน้าที่ภาคแสดง

ประโยคสามัญต้องไม่มีอนุประโยคเป็นส่วนขยาย และไม่มีคำเชื่อมกริยา คำเชื่อมกริยาวลี หรือคำเชื่อมประโยค

ประโยคสามัญ แบ่งได้เป็น ๒ ชนิด คือ ประโยคสามัญที่มีกริยาวลีเดียว กับประโยคสามัญที่มีหลายกริยาวลีเรียงกัน มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑.) ประโยคสามัญที่มีกริยาวลีเดียว คือ ประโยคสามัญที่มีกริยาวลีเพียง ๑ กริยาวลี ในกริยาวลีมีคำกริยาเพียงคำเดียว เช่น

- เด็กหญิงพลอยไสนั่งในห้องเรียน
- บ้านสี่ฟ้าหลังนั้นสวย
- หิวเหลือเกิน
- รักกันไว้เถิด

๒.) ประโยคสามัญที่มีหลายกริยาวลีเรียงกัน คือ ประโยคสามัญที่มีโครงสร้างกริยาเรียงต่อกัน กล่าวคือ มีกริยาวลีหลายกริยาวลี ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประธานเดียวกันหรือต่างประธานกันก็ได้ แม้จะมีหลายกริยาวลี แต่ประโยคสามัญชนิดนี้ ต้องไม่มีคำเชื่อมกริยาวลีเหล่านั้น กริยาวลีในประโยคอาจเกิดขึ้นพร้อมกัน เกิดต่อเนื่องกัน เกิดก่อนหลังตามลำดับ หรือเหตุการณ์หลังเป็นผลจากเหตุการณ์แรกก็ได้ เช่น

- **แก้วตาโบกมือลาพวกเรา** (เหตุการณ์ในประโยคเกิดขึ้นพร้อมกัน) วิเคราะห์ได้ว่า มี ๒ กริยาวลี ได้แก่ โบกมือ เป็นกริยาวลีที่ ๑ และ ลาพวกเรา เป็นกริยาวลีที่ ๒
- **วิระยุทธพบเสือเก็บเข้าตู้** (เหตุการณ์ในประโยคเกิดต่อเนื่องกัน หรือเกิดก่อนหลังตามลำดับ) วิเคราะห์ได้ว่า มี ๓ กริยาวลี ได้แก่ พบเสือ เป็นกริยาวลีที่ ๑ เก็บ เป็นกริยาวลีที่ ๒ และเข้าตู้ เป็นกริยาวลีที่ ๓
- **คลื่นซัดชายฝั่งพังหมด** (เหตุการณ์หลังเป็นผลของเหตุการณ์แรก) วิเคราะห์ได้ว่า มี ๒ กริยาวลี ได้แก่ ซัดบ้าน เป็นกริยาวลีที่ ๑ และ พังหมด เป็นกริยาวลีที่ ๒

ที่มา : เรียบเรียงมาจาก “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓” กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๗ เรื่อง ประโยคสามัญ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ประโยคสามัญ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคสามัญและจำแนกส่วนประกอบของประโยคสามัญให้ถูกต้อง

๑. แต่งประโยคได้ว่า.....

นามวลี (ประธาน)	กริยาวลี (ภาคแสดง)

๒. แต่งประโยคได้ว่า.....

นามวลี (ประธาน)	กริยาวลี (ภาคแสดง)

๓. แต่งประโยคได้ว่า.....

นามวลี (ประธาน)	กริยาวลี (ภาคแสดง)

๔. แต่งประโยคได้ว่า.....

นามวลี (ประธาน)	กริยาวลี (ภาคแสดง)

๕. แต่งประโยคได้ว่า.....

นามวลี (ประธาน)	กริยาวลี (ภาคแสดง)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง ประโยคซ้อน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ประโยคซ้อน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ประโยคซ้อน คือ ประโยคที่ประกอบด้วยประโยคหลักกับอนุประโยค

ประโยคหลัก หรือ มุขยประโยค คือ ประโยคที่มีอีกประโยคหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประโยคได้แก่ เป็นประธาน เป็นหน่วยเติมเต็ม หรือเป็นส่วนขยาย

อนุประโยค คือ ประโยคที่ขึ้นต้นด้วยคำเชื่อมอนุประโยค ซึ่งอนุประโยคทำหน้าที่อย่างนามวลี คือ เป็นประธาน กรรม หน่วยเติมเต็ม หรือส่วนขยายส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค หรือทำหน้าที่อย่างวิเศษณ์วลี คือ ทำหน้าที่ขยายกริยาวลี

อนุประโยค แบ่งได้เป็น ๓ ชนิด ได้แก่

๑. นามานุประโยค
๒. คุณานุประโยค
๓. วิเศษณานุประโยค

ดังนั้น ประโยคซ้อนจึงแบ่งเป็น ๓ ชนิด คือ ประโยคซ้อนที่มีนามานุประโยค ประโยคซ้อนที่มีคุณานุประโยค และประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุประโยค มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) ประโยคซ้อนที่มีนามานุประโยค คือ อนุประโยคที่ทำหน้าที่เหมือนนามวลี กล่าวคือ อาจทำหน้าที่เป็นประธาน กรรม หน่วยเติมเต็ม หรือหน่วยเสริมความ โดยจะมีคำเชื่อมนามานุประโยค ได้แก่ ที่ ที่ว่า ว่า ให้ นำหน้า เช่น

ประโยค	คำอธิบาย
ที่เขาเล่ามานั้นถูกต้องแน่นอน	“ที่เขาเล่ามานั้น” เป็นนามานุประโยค ทำหน้าที่เป็นประธานของกริยาวลี “ถูกต้องแน่นอน”
สมชายไม่ชอบให้ใครมาว่าครูของเขา	“ให้ใครมาว่าครูของเขา” เป็นนามานุประโยคทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาวลี “ไม่ชอบ”
ฉันหัวเราะที่เขาทำตลก	“ที่เขาทำตลก” เป็นนามานุประโยคทำหน้าที่เป็นหน่วยเสริมความของกริยา “หัวเราะ”
เลขานุการคนใหม่เป็นที่โปรดปรานของเจ้านาย	“ที่โปรดปรานของเจ้านาย” เป็นนามานุประโยคทำหน้าที่เป็นหน่วยเติมเต็มของกริยา “เป็น”

๒) **ประโยคซ้อนที่มีคุณาประโยค** คือ อนุประโยคทำหน้าที่ขยายนามที่นำมาข้างหน้า อนุประโยคชนิดนี้มีคำเชื่อมอนุประโยค ที่ ซึ่ง อัน และคำเชื่อมคุณาประโยคนั้นเป็นประธานของอนุประโยคด้วย เช่น

ประโยค	คำอธิบาย
สุมาลีซึ่งเป็นผู้จัดการธนาคารได้รับพระราชทานสายสะพายมหาดิเรกคุณาภรณ์ในปีนี	“ซึ่งเป็นผู้จัดการธนาคาร” เป็นคุณาประโยคขยายคำนาม “สุมาลี”
ผลของการกระทำอันชั่วร้ายของผู้บริหารย่อมตกแก่ส่วนรวม	“อันชั่วร้ายของผู้บริหาร” เป็นคุณาประโยคขยายกลุ่มคำนาม “ผลของการกระทำ”

๓) **ประโยคซ้อนที่มีวิเศษณานุประโยค** คือ อนุประโยคที่ทำหน้าที่อย่างวิเศษณาวลี คือ ขยายกริยาวลี อาจอยู่หน้าหรืออยู่หลังประโยคก็ได้ เช่น

ประโยค	คำอธิบาย
เขาทำงานหามรุ่งหามค่ำซึ่งไม่ดีกับสุขภาพเลย	“ซึ่งไม่ดีกับสุขภาพเลย” เป็นวิเศษณานุประโยคขยายกริยาวลี “ทำงานหามรุ่งหามค่ำ”

คำเชื่อมวิเศษณานุประโยคมีหลายกลุ่ม ที่พบบ่อย ได้แก่

- ๑) คำเชื่อมวิเศษณานุประโยคบอกเหตุ เช่น เพราะ เนื่องจาก
 - ตัวอย่างประโยค - เพราะกังวลเธอจึงมาปรึกษาฉัน
- ๒) คำเชื่อมวิเศษณานุประโยคบอกผล เช่น จน กระทั่ง จนกระทั่ง
 - ตัวอย่างประโยค - เขาอ้วนจนเดินไม่ไหว
- ๓) คำเชื่อมวิเศษณานุประโยคบอกเวลา เช่น เมื่อ ขณะที่ ก่อน หลัง หลังจากที่ แต่ ตั้งแต่
 - ตัวอย่างประโยค - นิตยามาเมื่อเธอหลับ
- ๔) คำเชื่อมวิเศษณานุประโยคบอกความมุ่งหมาย เช่น เพื่อ
 - ตัวอย่างประโยค - เขาทำงานหนักเพื่อช่วยเหลือสังคมให้ดีขึ้น
- ๕) คำเชื่อมวิเศษณานุประโยคบอกเงื่อนไข เช่น ถ้า หาก หากว่า ถ้าหากว่า
 - ตัวอย่างประโยค - หากเขาไม่มาฉันก็จะดำเนินงานเอง
- ๖) คำเชื่อมวิเศษณานุประโยคบอกความขัดแย้ง เช่น ทั้งที่ แม้ว่า
 - ตัวอย่างประโยค - เขาพยายามทำงานจนเสร็จทั้งที่เขาป่วย

ที่มา : เรียบเรียงมาจาก “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓” กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๘ เรื่อง ประโยคซ้อน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ประโยคซ้อน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนจำแนกประโยคซ้อนตามที่กำหนด เป็นประโยคหลักและประโยคย่อย

ข้อที่ ๑ สมชายดีใจที่สอบชิงทุนรัฐบาลได้

ประโยคหลัก คือ.....

ประโยคหลัก คือ.....

ข้อที่ ๒ คนสวนตัดต้นไม้ที่อยู่หลังโรงเรียน

ประโยคหลัก คือ.....

ประโยคหลัก คือ.....

ข้อที่ ๓ สมปองเป็นหวัดเนื่องจากตากฝนอยู่นาน

ประโยคหลัก คือ.....

ประโยคหลัก คือ.....

ข้อที่ ๔ พ่อแม่บางคนทำงานหนักเพื่อเลี้ยงดูลูก

ประโยคหลัก คือ.....

ประโยคหลัก คือ.....

ข้อที่ ๕ เขาทำงานหนักจนล้มป่วย

ประโยคหลัก คือ.....

ประโยคหลัก คือ.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยครวม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยครวม
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ประโยครวม คือ ประโยคตั้งแต่ ๒ ประโยคขึ้นไป มารวมเข้าเป็นประโยคเดียวกัน ประโยคย่อยนั้นอาจเป็นประโยคสามัญหรือประโยคซ้อนก็ได้ และต้องมีคำเชื่อมสมภาค **และ** **และก็** **แต่** **ทว่า** **แต่ทว่า** **หรือ** ทำหน้าที่เป็นคำเชื่อมประโยคย่อยที่มารวมกัน มีลักษณะ ดังนี้

- ๑) ประโยครวมที่เกิดจากประโยคสามัญรวมกับประโยคสามัญ เช่น
 - ภรรยาผมตั้งครรภ์แต่แท้งเสียก่อน
 - วีรภาคอกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าเอง
- ๒) ประโยครวมที่เกิดจากประโยคสามัญรวมกับประโยคซ้อน เช่น
 - เกษตรกรแถวนี้นิยมทำนาและเลี้ยงปลาที่กินวัชพืชไว้ในนา
 - หมอจะไปหาคนไข้หรือจะให้คนไข้มาหาหมอ
- ๓) ประโยครวมที่เกิดจากประโยคซ้อนรวมกับประโยคสามัญ เช่น
 - หลังคาที่รั่วนั้นซ่อมแล้วแต่น้ำฝนก็ยังซึมลงมาได้
 - ครูสั่งให้นักเรียนอ่านบทที่ ๓ และทำแบบฝึกหัดท้ายบท
- ๔) ประโยครวมที่เกิดจากประโยคซ้อนรวมกับประโยคซ้อน เช่น
 - สุดาร์บประทานแต่อาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำที่บริสุทธิ์
 - เขาบอกว่าจะมาถึงพรุ่งนี้แต่ไม่ได้บอกว่าจะมาถึงกี่โมง

ประโยครวมที่มีประธาน กรรม หน่วยเติมเต็ม หรือหน่วยเสริมความเป็นคนหรือสิ่งเดียวกัน มักละประธาน กรรม หน่วยเติมเต็ม หรือหน่วยเสริมความในประโยคย่อยใดประโยคย่อยหนึ่ง เช่น

- ทิพย์ชอบลำไยแต่ไม่ชอบทุเรียน (ละประธานในประโยคย่อยที่ ๒)

ที่มา : เรียบเรียงมาจาก “บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม ๓” กระทรวงศึกษาธิการ

ใบงานที่ ๙ เรื่อง ประโยคกรรม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ประโยคกรรม
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งประโยคกรรมจากคำเชื่อมตามที่กำหนดให้ พร้อมระบุลักษณะของประโยคกรรมให้ถูกต้อง (ข้อ ๑ – ๓ ครูกำหนดประโยคมาให้ ข้อ ๔ – ๕ นักเรียนแต่งประโยคด้วยตนเอง)

ตัวอย่าง คำเชื่อมที่กำหนดให้ คือคำว่า **“และ”**
 แต่งประโยคได้ว่า **วีรบุรุษออกแบบและตัดเย็บเสื้อผ้าด้วยตนเอง**
 ลักษณะของประโยคกรรม คือ **ประโยคสามัญ + ประโยคสามัญ**

๑. คำเชื่อมที่กำหนดให้ คือคำว่า **“และ”**

แต่งประโยคได้ว่า พ่อจะไปบางลำพูและแม่ก็จะไปด้วย

ลักษณะของประโยคกรรม คือ.....

๒. คำเชื่อมที่กำหนดให้ คือคำว่า **“แต่”**

แต่งประโยคได้ว่า ฉันได้ยินเขาพูดอยู่เหมือนกันแต่ไม่รู้ว่าเขาต้องการอะไรแน่

ลักษณะของประโยคกรรม คือ.....

๓. คำเชื่อมที่กำหนดให้ คือคำว่า **“หรือ”**

แต่งประโยคได้ว่า หมอจะไปหาคนไข้หรือจะให้คนไข้มาหาหมอ

ลักษณะของประโยคกรรม คือ.....

๔. คำเชื่อมที่กำหนดให้ คือคำว่า **“แต่”**

แต่งประโยคได้ว่า.....

ลักษณะของประโยคกรรม คือ.....

๕. คำเชื่อมที่กำหนดให้ คือคำว่า **“และ”**

แต่งประโยคได้ว่า.....

ลักษณะของประโยคกรรม คือ.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบประเมินตนเอง

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง สุภาชิตสอนหญิง

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. อธิบายความหมายของคำ					☐
๒. อ่านจับใจความสุภาชิตสอนหญิง					☐
๓. อ่านบทร้อยกรองสุภาชิตสอนหญิง					☐
๔. อธิบายคุณค่าเรื่องสุภาชิตสอนหญิง					☐
๕. พุดรายนามเรื่องสุภาชิตสอนหญิง					☐
๖. วิเคราะห์คำลงท้ายและคำปฏิเสธ					☐
๗. วิเคราะห์ประโยคต่าง ๆ ได้					☐

๒. สิ่งที่ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๓. สิ่งที่ฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๔. สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การหาข้อคิดจากนิทาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ข้อคิดจากนิทาน
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง **เจ้าชายกับตะเกียบจีน** แล้วนำข้อคิดที่ได้ไปเขียน แผนภาพความคิดจากนิทาน

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว พระเจ้าแผ่นดินจีนองค์หนึ่ง ให้โอรสเดินทางไปเรียนกับอาจารย์ที่มีชื่อเสียงในป่า เพื่อศึกษาวิชาการเตรียมตัวเป็นพระเจ้าแผ่นดินต่อจากตน โดยให้เด็กรับใช้ติดตามไปด้วยหนึ่งคนชื่อนายหยวน เมื่อไปอยู่ที่สำนักของอาจารย์พระโอรสมีความตั้งใจ และทรงสนพระทัยเป็นพิเศษในวิชายิงธนู สามารถยิงได้รวดเร็วและแม่นยำ นายหยวนติดตามรับใช้พระโอรส ด้วยความซื่อสัตย์จงรักภักดี เขาเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นอยากเรียนวิชาแต่อาจารย์ไม่สอนให้ เขาจึงมีหน้าที่หุงอาหารและทำความสะอาดที่พักให้อาจารย์และพระโอรส เขาไม่รู้จะทำอะไรจึงหาไม้มาทำเป็นตะเกียบหยิบข้าวทีละเม็ด ใส่หม้อหุงข้าวตอนแรกคิบดีเข้าเพราะไม่ชำนาญ เขาพยายามใช้ตะเกียบหยิบข้าวใส่หม้อไปเรื่อย ๆ จนมีความชำนาญทำได้รวดเร็วขึ้น นายหยวนมีความสุขกับการใช้ตะเกียบคิบดีสิ่งของอื่น ๆ เรื่อยไป แม้กระทั่งไปไม้ที่ปลิวหลุดจากต้น ยังสามารถใช้ตะเกียบคิบดีได้ทัน เมื่อพระโอรสเรียนวิชาต่าง ๆ จบ อลาอาจารย์กลับมาหา พระราชาบิดา พระองค์ทรงถามพระโอรสว่า “เรียนอะไรมาบ้าง” พระโอรสก็ทูลว่า “ได้เล่าเรียนวิชามากมาย และมีความสนใจพิเศษในการยิงธนู” พระราชาตีพระทัยชื่นชมในโอรส แล้วก็หันมาถามนายหยวนว่า “เจ้าได้เล่าเรียนอะไรมาบ้าง” นายหยวนก็ทูลว่า “ไม่ได้เรียนอะไรมาเลย” พระราชากริ้วมาก ตรัสว่า “เจ้านี้ใช้ไม้ได้มีโอกาสอยู่กับอาจารย์เก่ง ๆ แล้วไม่ศึกษาเล่าเรียนวิชา ติดตัวมา” จึงสั่งให้ทหารเอาตัวไปประหาร นายหยวนก็ทูลว่า “ขอตายด้วยฝีมือเจ้าชาย ด้วยอยู่ รับใช้มานานอย่างซื่อสัตย์ และเจ้าชายก็จะได้มีโอกาสแสดงฝีมือยิงธนูให้พระราชาทอดพระเนตรด้วย” พระราชาอนุญาตให้นายหยวนเลือกตายด้วยฝีมือของพระโอรส ทั้งสองก็ลงมาที่สนามหน้าพระที่นั่งเจ้าชายเดินเข้ามาขอโหสิกรรม นายหยวนขอตะเกียบกับเจ้าชาย เจ้าชายก็ประทานตะเกียบให้นายหยวนมายืนที่เสาสำหรับประหารเจ้าชายก็อยู่อีกด้านหนึ่ง เมื่อเจ้าชายยิงธนูมานที่นายหยวน เขาใช้ตะเกียบจับลูกธนูได้ทำให้พระราชาโมโหยิ่ง สั่งให้ยิงธนูไปที่นายหยวน ทีละ ๓ ดอก เขาสามารถใช้ตะเกียบจับธนูทั้ง ๓ ดอกได้ทันที พระราชาสั่งให้ยิงอีกทีเดียว ๗ ดอก เขาใช้ตะเกียบจับธนูทั้ง ๗ ดอกได้ทัน พระเจ้าแผ่นดินเห็นเช่นนั้นทรงพอพระทัยสั่ง ให้พระโอรสเลิกยิง และชมเชยว่าทั้งสองคนมีความชำนาญเป็นพิเศษ จึงตั้งให้นายหยวนเป็นนายอำเภอ ประชาชนโห่ร้องด้วยความยินดี การพยายามทำอะไรก็ตามถึงจะไม่มีผู้สอน แต่เราพยายามฝึกและเอาชนะตนเอง ผลดีจะอยู่กับตัวเราเอง โดยไม่ต้องพึ่งความช่วยเหลือจากใคร

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง โวหารในภาษาไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง โวหารในงานเขียน (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

โวหาร แปลว่า สำนวน ซึ่งเป็นถ้อยคำที่เรียบเรียง ที่มีความหมายไม่ตรงตามตัว หรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่

โวหารในภาษาไทย แบ่งออกเป็น ๕ แบบ คือ

๑. บรรยายโวหาร	หมายถึง	สำนวนที่อธิบายหรือเล่าเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียด
๒. พรรณนาโวหาร	หมายถึง	สำนวนที่เขียนจนทำให้เห็นภาพ
๓. เทศนาโวหาร	หมายถึง	สำนวนที่เขียนเพื่อการสั่งสอน
๔. สาธกโวหาร	หมายถึง	สำนวนที่เขียนแสดงเพื่อการยกตัวอย่าง
๕. อุปมาโวหาร	หมายถึง	สำนวนที่เขียนใช้ในความหมายเชิงเปรียบเทียบ

๑. บรรยายโวหาร

คือ การเขียนเล่าเรื่อง หรืออธิบายเรื่องราวต่างๆตามลำดับเหตุการณ์ เขียนตรงไปตรงมา กะทัดรัด ให้ความรู้ชัดเจนในเรื่องนั้น ๆ เรื่องที่นิยมเขียนโดยใช้บรรยายโวหาร ได้แก่ การเล่าเรื่อง ประสบการณ์ที่พบเห็น นิทาน นิยาย ประวัติบุคคลสำคัญ ตำนาน รายงาน บันทึกข่าว

ตัวอย่างบรรยายโวหาร

พ่อเดินเข้าหากอไผ่ป่า เลือกตัดลำเท่าขามาสองปล้อง ทำเป็นกระบอกรัด คัดเห็ดดอกใหญ่ ไปล้างในลำห้วยจนสะอาด บรรจุลงในกระบอกรัดไม้ไผ่จนแน่น ไม่ต้องใส่ น้ำ เติมเกลือและเติมน้ำพริกลงไปพอเหมาะ ก่อไฟเผากระบอกรัดไม้ไผ่นั้น ไม่นานนักเห็ดก็ซึบน้ำออกมาเดือดปุด ๆ

๒. พรรณนาโวหาร

คือ การเขียนมุ่งให้ความแจ่มแจ้ง ละเอียดลออ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ซาบซึ้งเพลิดเพลินไปกับข้อความนั้น มุ่งให้ภาพ และอารมณ์ การเขียนพรรณนาโวหารมักใช้การเล่นคำ เล่นเสียง และคำวิเศษณ์ ให้ภาพพจน์ เต็มไปด้วยสำนวนโวหารที่ไพเราะ อ่านได้รสชาติ

ตัวอย่างพรรณนาโวหาร

วันเพ็ญพระจันทร์สีนวลเจ้าส่องแสงอยู่ในวงรัศมีสีขาว น้ำขึ้นเต็มฝั่งนิ่งไม่เคลื่อนไหว แต่เป็นเงาแวววาวเหมือนลาดเงินใบใหญ่ที่ขั้ดมัน ทางฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาต่อนหนึ่งมีต้นลำพูต้นใหญ่”

๓. เทศนาโวหาร

คือ สำนวน/ข้อความที่ผู้เขียนมุ่งสั่งสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม หรือจรรโลงใจผู้อ่านหรือปลุกใจ จูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม

ตัวอย่างเทศนาโวหาร

ทำอะไรก็อย่าทำด้วยความอยากมี อยากเป็น อยากได้นั้นอยากได้นี้ เราควรทำตามหน้าที่ของเราให้สมบูรณ์ ให้เรียบร้อย ไม่ต้องมีความอยากจะได้ อยากจะเป็นก็ทำได้ ทำเพราะสำนึกในหน้าที่ มันเป็นเหตุให้กระตุ้นเตือนให้กระทำ เพราะความสำนึกว่าเราเกิดเพื่อหน้าที่ หรือคำพูดที่เคยพูดบ่อย ๆ ว่า “งานคือชีวิต ชีวิตคืองานบันดาลสุข ทำงานให้สนุก เป็นสุขขณะทำงาน”

๔. สาทกโวหาร

คือ สำนวน/ข้อความที่มุ่งให้ความชัดเจน โดยการยกตัวอย่างเพื่ออธิบายหรือสนับสนุนความคิดเห็นให้หนักแน่น น่าเชื่อถือ

ตัวอย่างสาธกโวหาร ตอน โยคีเทศนาทหารทัพลังกาและเมืองผลึก ในเรื่องพระอภัยมณี

คือรูปรสกลิ่นเสียงไม่เที่ยงแท้	ย่อมเฒ่าแก่เกิดโรคโศกสงสาร
ความตายหนึ่งพึงให้เห็นเป็นประธาน	หวังนิพพานพันทุกข์สนุกสบาย
ซึ่งบ้านเมืองเคื่องเข็ญถึงเช่นนี้	เพราะโลกีย์ตัณหาพาฉิบหาย
อันศีลห้าว่าอย่าทำให้จำตาย	จะตกอบายภูมิขุมนรก

๕. อุปมาโวหาร

คือ การเขียนเพื่อเปรียบเทียบ โดยยกตัวอย่าง สิ่งที่คล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบให้เกิดความชัดเจนด้านความหมาย ด้านภาพและเกิดอารมณ์ความรู้สึกมากยิ่งขึ้น อุปมาโวหารมักจะปรากฏพร้อมกับพรรณนาโวหารเสมอ ได้แก่

๑. เปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนกันสองสิ่ง มักมีคำว่า **เหมือน ดุจ คล้าย** เป็นตัวเชื่อม คำอุปมาอุปไมยให้สอดคล้องกัน เช่น

ดีใจเหมือนได้แก้ว

ความรู้ประดุจอาวุธ

๒. เปรียบเทียบโดยการโยงความคิดจากสิ่งหนึ่งไปยังสิ่งหนึ่ง เป็นการเปรียบโดยนัยต้องอาศัยการตีความประกอบ เช่น

ครูเปรียบเสมือนเรือจ้างที่นำทางศิษย์ถึงฝั่งฝัน

ชวานาเป็นกระดูกสันหลังของชาติ

๓. เปรียบเทียบโดยการซ้ำคำ เช่น

จะมารักเหากว่าผม จะมารักลมกว่าน้ำ จะมารักถ้ากว่าเรือน
จะมารักเดือนยิ่งกว่าตะวัน จะมารักตัวออกแต่่ายิ่งกว่า

๔. เปรียบเทียบโดยการยกตัวอย่างประกอบ เช่น

พระราชา ๑ หญิง ๑ ไม้เลื้อย ๑ ย่อมรักผู้คนและสิ่งที่อยู่ใกล้ ๆ

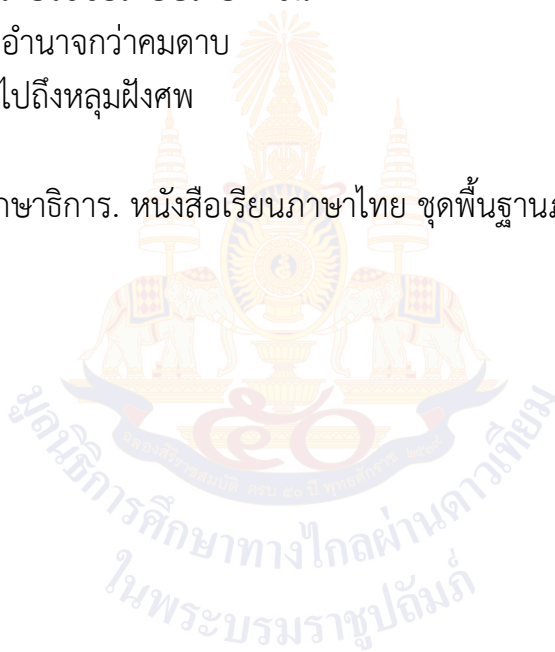
๕. เปรียบความขัดแย้งหรือเปรียบสิ่งที่อยู่ตรงกันข้าม เช่น

น้ำกับไฟ
รักยาวให้บั้น รักสั้นให้ต่อ

๖. เปรียบเทียบโดยใช้ชื่อเทียบเคียง เช่น

ปากกามีอำนาจกว่าคมดาบ
จากเปลไปถึงหลุมฝังศพ

กระทรวงศึกษาธิการ. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ใบงานที่ ๒ เรื่อง โวหารนำรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง โวหารในงานเขียน (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วพิจารณาและเขียนประเภทของโวหาร

๑. โวหารประเภท.....
<p>...รับประทานกันไปพลางปรึกษากันพลาง ถึงกระนั้นวิชัยก็มีเวลาพินิจดูหญิงสาวที่นั่งอยู่ตรงหน้าโดยละเอียดลออ สิ่งแรกที่เห็นได้โดยง่ายและสะดกเพราะดูได้เต็มตา คือลำแขนซ้ายที่ตั้งรับน้ำหนักตัวอยู่นั้นขาวผ่องทั้งกลมและเรียวยอ่อน มือขวาจับช้อนตักอาหารมีผิวละเอียดขาวเช่นกันกับแขน ประกอบด้วยหลังมืออวบนูน นิ้วเล็กเรียวย หลังเล็บมีสีดั่งกลีบบัวหลวงเมื่อแรกบาน ปลายเล็บขาวสะอาดเป็นมัน...</p> <p style="text-align: right;">ดอกไม้สด</p>
๒. โวหารประเภท.....
<p>ฉันยืนต้นอยู่ในป่าลึก ฉันมีลำต้นสูงใหญ่ กิ่งก้านใบแน่นหนาและแผ่กว้าง แสงอาทิตย์ไม่อาจส่องลอดได้ เบื้องล่างจึงร่มรื่น ลำธารน้อย ๆ ไหลผ่านใกล้ลำต้นฉันไป น้ำในลำธารใสจนเห็นกรวดทราย ท้องธารและปลาว่ายเวียน ทุกวันจะมีสัตว์ป่านานาชนิดมากินน้ำ ที่ลำธารสายนี้ บางตัวจะอาศัยไ้ร่มใบของฉันนอนหลับอย่างมีความสุข</p> <p style="text-align: right;">ไมตรี ลิ้มพิชาติ</p>
๓. โวหารประเภท.....
<p>ศิลปินหรือผู้สร้างศิลปะก็คือหน่วยหนึ่งของสังคม ที่สำคัญได้แก่กลไกทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ การต่อสู้กับอิทธิพลดังกล่าวเป็นเรื่องซับซ้อนใหญ่โต เป็นต้นว่าศิลปินและนักเขียนมีขอบข่าย แห่งเสรีภาพได้แค่ไหน เมื่อผู้ผลิตงานศิลปะจำเป็นต้องยังชีพจากผลงานของเขาด้วย เขาก็จะมีทางแก้ปัญหาปากท้องของตัวเองอย่างไร โดยเฉพาะในสังคมแบบทุนนิยม</p> <p style="text-align: right;">ณรงค์ จันทร์เรือง</p>

๔. โวหารประเภท.....
<p>รูปร่างงามหาตำหนิมิได้ ผมดำราวกับแมลงผึ้ง หน้าเปล่งปลั่งตั้งดวงจันทร์ เนตรประหนึ่งตากวาง จมูกม้วน ดอกงา ฟันเทียบไข่มุก ริมฝีปากเพียงผลตำลึงสุก เสียงหวาน ปานนกโกกิลลา ขาคือล้ากล้วย เอวเหมาะเจาะไม่อ้วนเกิน เวลา样เดินแคล่วคล่องมีสง่าเสมอ ช่างทรง เพราะฉะนั้นเจ้าจะหาทางตำหนิขัดข้องมิได้เลย</p> <p style="text-align: right;">เสถียรโกเศศ (พระยาอนุমানราชชน)</p>
๕. โวหารประเภท.....
<p>ถ้าเธอไม่ยากอยู่กับฉันจริงจัง ยินยอมทุกสิ่ง ให้เธอทิ้งไป ฉันขอแค่เพียงให้เวลา หน่อยได้ไหม อยากเล่านิทานให้ฟัง ชาวนาคนหนึ่งมีชีวิตลำพัง ไปเจองูเห่ากำลังใกล้ตายสงสาร จึงเก็บเอามาเลี้ยงโดยไม่รู้สุดท้ายจะเป็นอย่างไร คอยดูแลด้วยความจริงใจ ห่วงใยและคอยให้ ความรักเป็นกังวลว่ามันจะตาย เผื่อคอยเอาใจทุกอย่าง แต่สุดท้ายชาวนาผู้ใจดี ด้วยความที่เขา ไวใจ นำเสียดายกลับต้องตายด้วยพิษงู นิทานมันบอกให้ยอมรับความจริง ว่ามีบางสิ่งไม่ควร ไวใจอะไรบางอย่างที่ทำให้ช็อกแค่ไหน ไม่เชื่อ ไม่รัก ไม่จริง”</p> <p style="text-align: right;">สีฟ้า</p>
๖. โวหารประเภท.....
<p>...เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหา เฉพาะในด้านการรักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในทางการออก เสียง คือ ให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีการใช้หมายความว่า วิธีใช้คำมาประกอบเป็นประโยคนับเป็นปัญหาที่สำคัญ ปัญหาที่สาม คือ ความร่ำรวยในคำ ของภาษาไทย ซึ่งพวกเรานึกว่าไม่ร่ำรวยพอ จึงต้องมีการบัญญัติศัพท์ใหม่มาใช้...</p> <p style="text-align: right;">พระราชดำรัส ในหลวงรัชกาลที่ ๙</p>

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แถบประโยคข้อความที่เป็นโวหาร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง โวหารในงานเขียน (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คนเราเมื่อมีลาภก็เสื่อมลาภ เมื่อมียศก็เสื่อมยศ เมื่อมีสุขก็มีทุกข์ เมื่อมีสรรเสริญก็มีนินทา
 เป็นของคู่กันมาเช่นนี้

สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย สวยงามดั่งสวรรค์

เด็กน้อยคนหนึ่ง ช่วยคุณยายเก็บผักไปขายที่ตลาดทุกวัน จนใคร ๆ พากันเรียกว่า
 เจ้าหนูน้อยยอดกตัญญู

ความโกรธนั้นเหมือนทะเลบ้า คลื่นซัดซ่ำสาตโครมโหมถลา

หาดทรายที่นี้ขาวสะอาด ทรายละเอียดราวกับผงแป้ง

น้ำทะเลใสราวกับกระจก พระอาทิตย์ส่องแสงจับขอบฟ้า ดุจดั่งแสงเงินทองจับขอบฟ้า

ผมตื่นแต่เช้า ล้างหน้าแปรงฟัน แล้วจึงไปโรงเรียนกับน้อง

เรือลำน้อยค่อย ๆ แล่นกลางแม่น้ำใหญ่ ผ่านลำแสงของอาทิตย์อุทัย
 สะท้อนเป็นภาพที่น่านมองยิ่งนัก

ท้องฟ้าสีคราม มีดครีมี เมฆลอยรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อน เป็นเหตุให้ฝนจะตกในไม่ช้า

ใบงานที่ ๓ เรื่อง เขียนเรื่องราว กล่าวโวหาร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง โวหารในงานเขียน (๓)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรื่องราว หรือแต่งประโยค โดยเรื่องที่เขียนต้องตรงกับโวหารที่กำหนดให้

๑. บรรยายโวหาร

.....

.....

.....

๒. พรรณนาโวหาร

.....

.....

.....

๓. อุปมาโวหาร

.....

.....

.....

๔. สาธกโวหาร

.....

.....

.....

๕. เทศนาโวหาร

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๔ เรื่อง การเขียนเรื่องจากภาพ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนเรื่องจากภาพ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเรื่องจากภาพ ไม่ต้องตั้งชื่อเรื่อง ไม่เขียนเป็นบทร้อยกรอง ไม่ใช้คำย่อ ไม่ใช้คำทับศัพท์ โดยใช้ภาษาไทยมาตรฐานความยาว ๗ บรรทัด

การศึกษาระดับโลกผ่านตา
 ในพระบรมราชูปถัมภ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๕ เรื่อง วรรณกรรมดีมีคุณค่า
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วรรณกรรมดีมีคุณค่า
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมที่กำหนดให้ แล้วสรุปใจความสำคัญ ข้อคิด และการนำข้อคิดไปปรับใช้ในชีวิตจริง

นิทานคติธรรมเรื่อง ไม่สำคัญที่ชื่อ

มีमाणพคนหนึ่งชื่อ บาบ ภาษาไทยเรียกว่า ลามก เป็นลูกศิษย์อาจารย์ทศปาโมกข์ในเมืองตักสิลา เขาถูกอาจารย์เรียกชื่อเสมอ ๆ ว่า “เจ้าباب เจ้าباب” นายبابก็เห็นว่าชื่อของตนนี้เป็นอัปมงคลเสียจริง ๆ จึงเข้าไปหาอาจารย์ ขอให้อาจารย์เปลี่ยนชื่อให้ใหม่ อาจารย์บอกว่า “เจ้าจงไปหาชื่อของคนที่ถูกใจเจ้ามาให้เราชื่อหนึ่งก่อน แล้วเราจะเปลี่ยนชื่อให้” นายبابก็เที่ยวไปหาชื่อตามบ้านตามเมืองต่าง ๆ ครั้นไปเห็นคนเขาหามศพไปป่าช้าจึงถามว่า “คนที่ตายนี้ชื่ออะไรจ๊ะ” คนหามศพบอกว่า “ชื่อนายอยู่”

นายبابได้ยินดังนั้นจึงถามว่า “ชื่ออยู่ทำไมจึงตายเล่า”

คนหามศพจึงพูดว่า “ท่านนี้ช่างโง่เสียจริง คนชื่ออยู่หรือไม่ชื่ออยู่ก็ตายทั้งนั้นแหละ” นายبابได้ฟังแล้วก็เดินต่อไป พอถึงถนนแห่งหนึ่ง เห็นหญิงคนหนึ่งถูกโอบยด้วยเชือกหนัง จึงแวะเข้าไปถามว่า “ท่านโอบยหญิงนี้ทำไม” เขาบอกว่า “มันเป็นทาสน้ำเงินของฉัน เมื่อมันจะไปจากฉันมันก็ไม่คิดเงินให้ จึงต้องโอบยมัน”

นายبابถามว่า “หญิงนี้ชื่ออะไรไม่ทราบ” เขาบอกว่า “ชื่อนางรวย”

นายبابถามว่า “ชื่อรวยทำไมไม่มีเงินให้ท่านเล่า”

เขาจึงว่า “ท่านนี้ช่างโง่จริง คนชื่อรวยหรือไม่ชื่อรวยก็ตาม ถ้าไม่มีวาสนาแล้ว ก็เป็นคนยากจนได้ทั้งนั้น” นายبابเดินทางต่อไปถึงที่แห่งหนึ่ง เห็นชายคนหนึ่งเดินวนเวียนไปมาอยู่แถวนั้นจึงเข้าไปถามว่า

“ทำไมท่านมาเดินวนเวียนอยู่เล่า” ชายคนนั้นบอกว่า “เราหลงทางไม่รู้จะไปทางไหน” นายبابถามว่า “ท่านชื่ออะไรเล่า” ชายคนนั้นบอกว่า “เราชื่อชานาญทาง” นายبابพูดว่า “ชื่อชานาญทาง ทำไมหลงทางได้” ชายคนนั้นบอกว่า “ท่านอย่าโง่ไปเลย คนชื่อชานาญทางหรือไม่ชื่อชานาญทางก็อาจหลงได้ทั้งนั้น ชื่อเป็นแต่ตั้งไว้เรียกกันเท่านั้น”

นายบาปได้ฟังเช่นนั้น จึงคิดถึงชื่อคนตั้งแต่ต้นที่ไปพบมา ชื่ออยู่ก็ยังคงตาย ชื่อรวยก็ยังคงจน ชื่อชำนานูทางก็ยังคงหลงทาง แล้วนายบาปก็คิดต่อไปว่า ชื่อไม่สำคัญนี่ เป็นแต่ตั้งไว้อาศัยเรียกกันเท่านั้น ที่สำคัญก็อยู่ที่สุจริตทางกาย วาจา ใจ เมื่อทำดี พุทธิ คิทธิ แล้วจะมีชื่ออย่างไรก็ไม่แปลก นายบาปจึงล้มความตั้งใจที่จะเปลี่ยนชื่อ กลับไปหาอาจารย์เล่าความตั้งแต่ต้นให้อาจารย์ฟัง แล้วเลิกการเปลี่ยนชื่อของตน

(แปลก สนธิรัตน์, นิทานคติธรรม, กระทรวงศึกษาธิการ

๑. เนื้อหาของนิทานคติธรรมเรื่อง “ไม่สำคัญที่ชื่อ” มีคุณค่าอย่างไร

.....
.....
.....

๒. นิทานเรื่องนี้มีคุณค่าด้านวรรณศิลป์อะไรบ้าง จงยกตัวอย่าง

.....
.....
.....

๓. คุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรมของนิทานเรื่องนี้คืออะไร

.....
.....
.....

๔. นักเรียนจะนำคุณค่าจากนิทานเรื่องนี้ไปปรับใช้ในชีวิตจริงอย่างไร

.....
.....
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง การเขียนเรียงความ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง เรียงความ (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การเขียนเรียงความ

เรียงความเป็นเรื่องราวที่แต่งและเรียบเรียงขึ้นตามความนึกคิด ความรู้สึก ความรู้และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้แต่งที่ถ่ายทอดสู่ผู้อ่าน โดยมีการคิดโครงเรื่องให้สอดคล้องกับชื่อเรื่อง แล้วนำถ้อยคำมาประกอบเป็นประโยค และเรียบเรียงเป็นเนื้อความให้ต่อเนื่องกันตามโครงเรื่องที่คิดไว้ กล่าวได้ว่า การเขียนเรียงความมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนภาษาไทย เพราะผู้เขียนเรียงความนอกจากจะต้องค้นคว้าความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะเขียนแล้ว ผู้เขียนต้องแสดงความรู้ ความคิดเห็น ความรู้สึกของตนเองลงในข้อเขียนนั้น ๆ รวมถึงการใช้ภาษาให้ถูกต้อง สละสลวย ได้สาระชัดเจน

องค์ประกอบของเรียงความ

เรียงความ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ๓ ส่วน คือ **คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป**

๑. ส่วนที่เป็นคำนำ เป็นการเปิดเรื่อง อาจเป็นการอธิบายความหมายชื่อเรื่อง หรือขอบเขตของเรื่อง

๒. ส่วนที่เป็นเนื้อเรื่อง ส่วนเนื้อเรื่องอาจประกอบด้วยหลายย่อหน้า แต่ละย่อหน้าจะขยายความของเรื่อง ตามแนวคิดที่ตั้งไว้ อาจมีทั้งความรู้ การแสดงความคิดเห็น สำนวนโวหาร ที่มีความต่อเนื่องสอดคล้องกัน

๓. ส่วนที่เป็นการสรุปเรื่อง เป็นการปิดเรื่อง หรือ สรุปเนื้อหาสำคัญของเรื่อง ควรมีเพียง ๑ ย่อหน้า ซึ่งอาจเป็นคติสอนใจ ข้อคิด หรือความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน

<p>ส่วน คำนำ</p> <p>(คำนำ ความนำ เปิดเรื่อง)</p>
<p>ส่วน เนื้อเรื่อง</p> <p>ย่อหน้าที่ ๑</p> <p>ย่อหน้าที่ ๒</p> <p>ย่อหน้าที่ ๓</p> <p>ฯลฯ</p>
<p>ส่วน สรุป</p> <p>(สรุป, ความสรุป, ปิดเรื่อง)</p>

ขั้นตอนในการเขียนเรียงความ

๑. การกำหนดหัวเรื่อง มี ๒ ลักษณะ การกำหนดหัวเรื่องไว้เรียบร้อยแล้ว และเลือกเขียนตามความสนใจ/พอใจ/มีความรู้เรื่องนั้นมากที่สุด

๒. การกำหนดขอบเขตของหัวข้อเรื่อง ไม่ควรกว้างมากเกินไปจนเขียนไม่จบ ควรมีจุดมุ่งหมายที่เฉพาะเจาะจง ตัวอย่างหัวข้อเรื่องที่กว้าง “สมุนไพรรักษาโรค” ถ้านำมาทำให้เฉพาะเจาะจงเป็น “สมุนไพรรักษาโรค”

๓. การรวบรวมข้อมูลใช้วางโครงเรื่อง ต้องเป็นข้อมูลที่มีหลักฐานอ้างอิง มีเหตุผลน่าเชื่อถือ โดยพิจารณาว่าหัวข้อใดควรมาก่อน หรือมาหลัง แล้วจัดเรียงลำดับ

๔. การจัดกลุ่มความคิดในการวางโครงเรื่อง อาจจัดเป็นพวก หมวดยุคเดียวกัน เป็นหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย โดยจัดให้ต่อเนื่องสอดคล้องกัน

๕. วางโครงเรื่องด้วยวิธีต่าง ๆ ได้แก่

๕.๑ วางโครงเรื่องด้วยการใช้หัวข้อหลัก หัวข้อรอง และหัวข้อย่อย เช่น

ตัวอย่าง โครงเรื่อง นกแก้วสัตว์ปีกสวยงาม

ส่วนคำนำ : เปิดเรื่องด้วยความหมายของสัตว์ปีก

ส่วนเนื้อเรื่อง : ๑. รูปร่างลักษณะนกแก้ว

๒. ที่อยู่อาศัย

๓. อาหารของนก

๔. การสืบพันธุ์

๕. ประโยชน์และโทษของนกแก้ว

ส่วนสรุป : การอนุรักษ์สัตว์ปีก และการดูแลเลี้ยงสัตว์ปีก

๕.๒ วางโครงเรื่องด้วยการใช้แผนภาพโครงเรื่อง

ตัวอย่าง โครงเรื่อง นกแก้วสัตว์ปีกสวยงาม

๖. ขั้นตอนการเขียน

๖.๑ การเขียนส่วนคำนำ /เปิดเรื่อง ต้องทำให้ผู้อ่านสนใจ เป็นการแนะนำหรือบอกความมุ่งหมายหรือแนวของเรื่อง ไม่เขียนนอกเรื่องไกลเกินไปหรืออ้อมค้อม และมีแนวนำเข้าสู่เรื่อง ไม่ยาวเกินไป อาจเปิดเรื่องโดย บทประพันธ์ สุภาษิต ขำว การตั้งคำถาม

๖.๒ การเขียนส่วนเนื้อเรื่อง เป็นส่วนที่ยาวที่สุดในการเขียน เป็นส่วนหลักของเรียงความ อาจมีหลายย่อหน้า ปกติเนื้อเรื่องควรประกอบด้วย

- ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มีหลักฐานยืนยัน
- ความคิดเห็นที่ไม่เลื่อนลอย มีเหตุผล ข้อมูลชัดเจนเหมาะสมสอดคล้องกัน
- เหตุการณ์ สถานการณ์ที่น่าสนใจ

ซึ่งเรียงตามลำดับเวลา ตามเหตุผล หรือ ตามความสำคัญ แต่ละย่อหน้า ที่สื่อความคิดอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม มีความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละประโยค แต่ละย่อหน้า เขียนตรงประเด็น

๖.๓ การเขียนส่วนสรุป มักใช้ ๒ วิธี คือ

๑) จบด้วยการย่อ คือ นำเอาใจความสำคัญที่เป็นสาระอย่างแท้จริงมากล่าวในตอนท้าย ให้ผู้อ่านประทับใจเป็นการทบทวนอีกครั้ง

๒) จบด้วยการสรุปให้ตรงความมุ่งหมายสำคัญของเรื่องใช้วิธีสรุปความเป็นประโยค บอกเล่า หรือประโยคคำถาม เป็นภาษิต หรือเป็นคำประพันธ์ที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องก็ได้ ภาคจบนี้ควรแยกเป็นย่อหน้าหนึ่ง และต้องสรุปความหมายสำคัญเอาไว้ในหน้านี

ข้อพึงระวังในการเขียนเรียงความ มีดังนี้

ตัวอย่างเรียงความเรื่องเพื่อนของฉัน

๑. เขียนหนังสือให้อ่านง่าย รักษาความสะอาด และเขียนตัวสะกดให้ถูกต้อง
๒. ทุกครั้งที่จะเริ่มเขียนย่อหน้าใหม่ โดยจะต้องเขียนให้เชื่อมโยงสอดคล้องกัน
๓. ไม่ใช่สำนวนพูด หรือเขียนแบบบทสนทนา เช่น ครับ จ๊ะ ค่ะ คุณอ่านหนังสือเล่มนี้ไหม
๔. ไม่ควรเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น ไม่ใช่สำนวนต่างประเทศ เช่น ฉันจับรถไฟไปเชียงใหม่ “จับ” มาจากภาษาอังกฤษควรเปลี่ยนเป็น “โดยสาร”
๕. ไม่เขียนข้อความลอย ๆ ต้องมีตัวอย่างอ้างอิงให้เป็นหลักฐาน
๖. ควรจดจำบทหรือกรอง เช่น ภาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ต่าง ๆ ที่ไพเราะ หรือมีคติสอนใจเพื่อใส่ประกอบในการเขียนเรียงความ
๗. ควรเขียนเรียงความให้ขนาดความยาวมากพอสมควร
๘. การเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียนในเรียงความ ต้องเป็นความคิดเห็นที่เป็นกลาง ไม่เอียงซ้ายหรือเอียงขวา ความคิดเห็นควรสร้างสรรค์

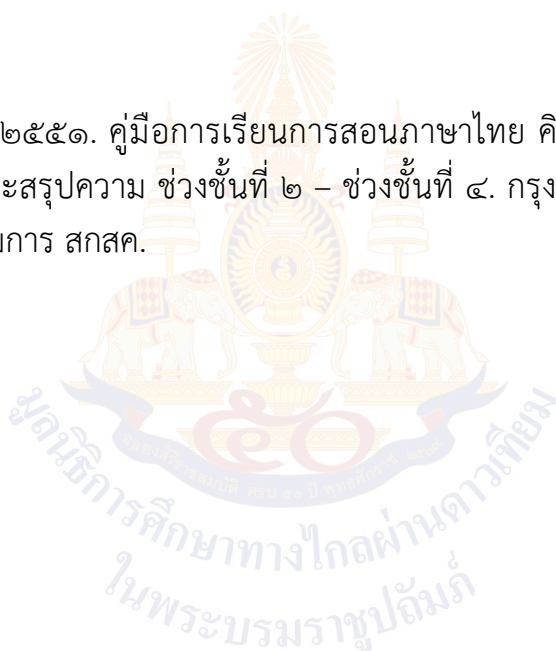
เรื่อง โป่งเพื่อนรัก

โป่งเป็นเพื่อนรักเพียงคนเดียวของฉัน บ้านโป่งอยู่ใกล้ ๆ กับสถานีอนามัย ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่บ้าน โป่งเป็นคนพูดจาโผงผาง แต่จริงใจ โป่งตัวสูงใหญ่

โป่งชอบช่วยเหลือฉันอยู่เสมอ เพราะร่างกายของฉันไม่แข็งแรงนัก ฉันเคยประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์เมื่อหลายปีก่อน ทำให้ขาหัก การเดินไม่ปกติ บางครั้งถ้าเดินไปไหนมาไหนนาน ๆ จะปวดขาอย่างมาก โป่งจะคอยช่วยเหลือเป็นไม้เท้าให้ฉันทุกครั้ง โป่งเองก็มีเพื่อนไม่มากนัก เพราะครอบครัวของโป่งยากจน หลาย ๆ คน ไม่อยากคบเป็นเพื่อนด้วย

สำหรับฉัน โป่งเป็นเพื่อนที่แสนดี มีน้ำใจ ทำให้ฉันรู้สึกได้ว่า เพื่อนที่ดีไม่จำเป็นต้องร่ำรวย ความจริงใจสำคัญกว่า

(กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๕๑. คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ : เรียงความ ย่อความ และสรุปความ ช่วงชั้นที่ ๒ – ช่วงชั้นที่ ๔. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการ สกสค.

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การตอบคำถามเตรียมการเขียนเรียงความ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เรียงความ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามจากประเด็นต่อไปนี้ เพื่อเตรียมพร้อมนำไปสู่การเขียนเรียงความ

๑. เพื่อนสนิทของนักเรียนชื่ออะไร

.....

๒. เพื่อนสนิทคนนี้มีลักษณะนิสัยอย่างไร

.....

.....

๓. รูปร่างและลักษณะของเพื่อนสนิทเป็นอย่างไร

.....

.....

๔. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนสนิทเป็นอย่างไร

.....

.....

๕. นักเรียนประทับใจสิ่งใดในตัวของเพื่อนสนิท

.....

.....

๖. การเป็นเพื่อนที่ดีควรปฏิบัติตนอย่างไร (พร้อมยกตัวอย่าง ๓ ข้อ)

.....

.....

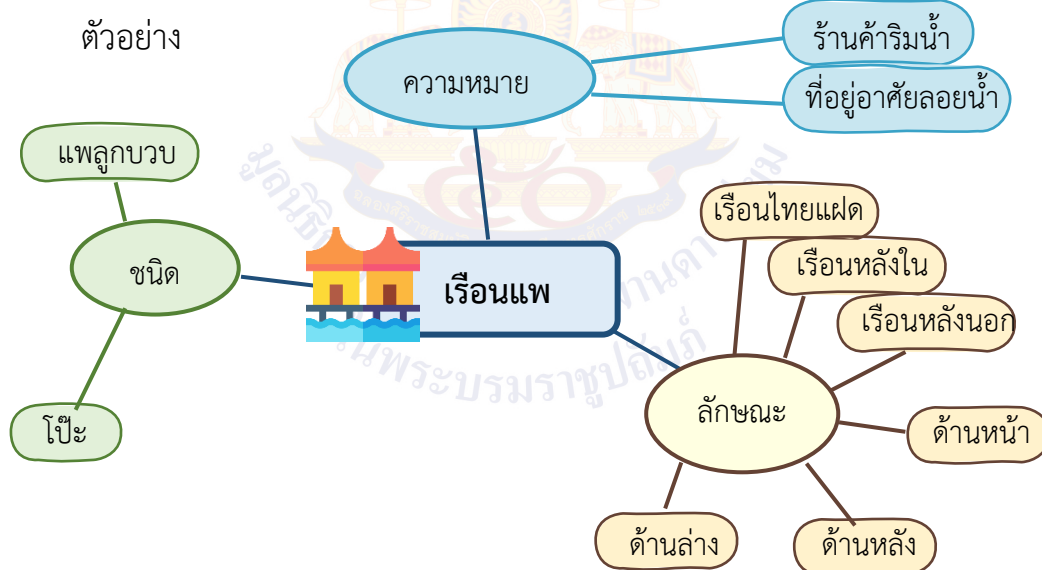
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนาการเขียนเรียงความ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง เรียงความ (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

แผนภาพความคิด (Mind Mapping) เป็นการเรียบเรียงความคิด ความเข้าใจ ที่ได้จากข้อความที่อ่าน ที่ฟัง ที่ดู หรือที่พบ โดยนำสาระสำคัญแต่ละประเด็นมาลงในแผนภูมิ หรือแผนภาพที่สร้างขึ้นเองอย่างง่าย ๆ แผนภาพความคิด นำไปใช้ในการอธิบาย เล่าเรื่อง การเขียนเรื่อง เป็นการฝึกคิดวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล ช่วยให้พิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องได้ครบถ้วน และจัดระบบ จัดลำดับความต่อเนื่องได้ดี การเขียนแผนภาพความคิด ช่วยจัดลำดับความคิดในการเขียนเรื่องต่าง ๆ และเป็นแนวทางในการค้นคว้าหาความรู้มาใช้ในการเขียนเรื่องให้ดียิ่งขึ้น

๑. **แผนภาพใยแมงมุม** ใช้บรรยายความคิดหลักที่มีส่วนประกอบย่อย เช่น จังหวัดประกอบด้วย อำเภอ

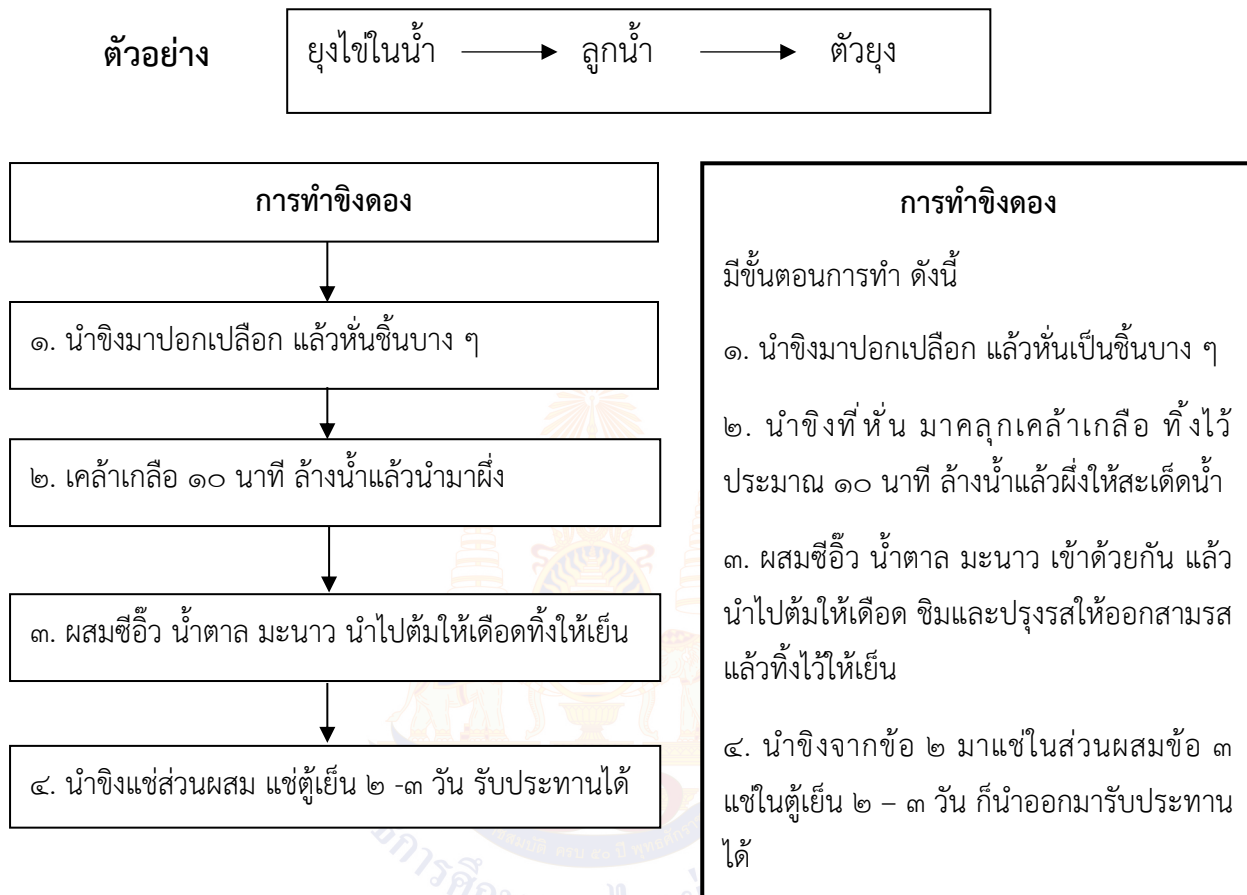
เรือแพ

เรือแพ คือร้านค้าริมน้ำ รวมทั้งเป็นที่อยู่อาศัยลอยน้ำ เคลื่อนที่ไปมาได้

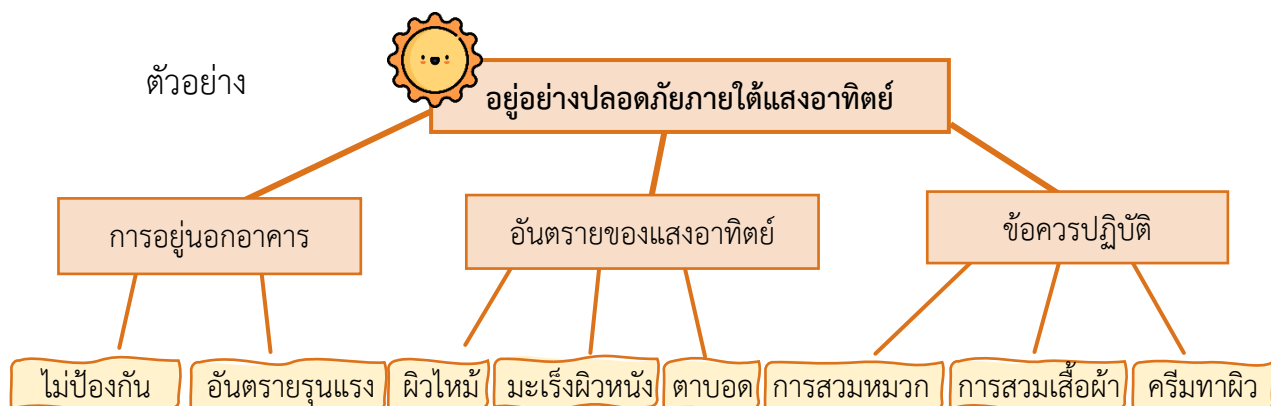
เรือแพมีลักษณะเหมือนเรือไทยแพด หลังในเป็นที่หลับนอน ส่วนหลังนอกเป็นร้านค้า ด้านหน้าเป็นระเบียงติดกับน้ำยาว ๓ ห้อง ด้านหลังเป็นครัว ด้านล่างเป็นเรือรับรอง มี ๒ ชนิด คือ แพลูกบวบ ใช้ไม้ไผ่ผูกเป็นแพ และโป๊ะใช้ไม้จริงต่อเป็นแพมีโครงอยู่ภายใน

เรือแพเป็นภูมิปัญญาของคนไทย ในการสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อการค้าขาย

๒. แผนภาพลำดับเหตุการณ์ ใช้บรรยายขั้นตอนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การเจริญเติบโตของยุง เหตุการณ์ตามลำดับเวลา ขั้นตอนการทำชิงดอง

๓. แผนภาพแบบต้นไม้ ใช้เขียนแสดงสาเหตุและผลที่เกิด ที่หัวเรื่องมีความเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กับหัวเรื่องหลัก

การอยู่นอกอาคารสถานที่ท่ามกลางแสงแดดที่ร้อนจัดโดยไม่มีการป้องกันตัว ถือว่าเป็นอันตรายขั้นรุนแรง อันตรายของแสงแดด มีดังนี้ ประการแรกทำให้ผิวไหม้ ประการที่สองอาจทำให้เกิดมะเร็งผิวหนังและสุดท้ายการใช้สายตากายใต้แสงแดดเป็นเวลานานอาจทำให้ตาบอด ข้อควรจำและการปฏิบัติตน คือ การสวมหมวก สวมเสื้อผ้าที่เหมาะสม และทาครีมกันแดด จะทำให้ท่านอยู่อย่างปลอดภัยภายใต้แสงอาทิตย์

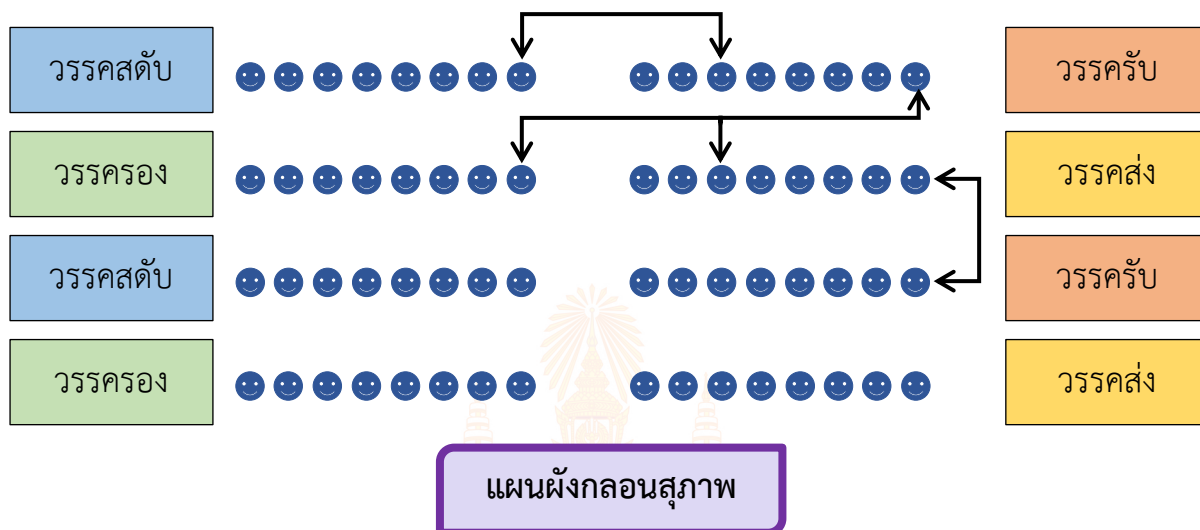
หลักการสร้างแผนภาพความคิด

๑. เขียนคำหลัก วางไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษเปล่าที่ไม่มีเส้นบรรทัด
๒. เขียนคำสำคัญสั้น ๆ บนเส้นที่แตกออกมาจากคำหลักในข้อ ๑ ไม่ควรเกิน ๘ เส้น
๓. เขียนคำหรือวลี บนเส้นที่แตกออกไป
๔. เขียนกรอบล้อมคำหรือวลี ตกแต่งแผนภาพความคิดให้มีสีสันสวยงาม น่าสนใจ

การเขียนแผนภาพความคิด เพื่อใช้ในการพัฒนางานเขียน มี ๔ ขั้นตอนดังนี้

๑. วางแผนหรือเตรียมการเขียน ตามจุดประสงค์ของการเขียนว่าจะเขียนเรื่องเพื่ออะไร และลักษณะงานเขียน เช่น การเขียนสารคดี เขียนเรื่องบันเทิงคดี จากนั้นจึงกำหนดชื่อเรื่อง กำหนดผู้อ่านว่าเป็นใคร
๒. เขียนเป็นแผนภาพความคิด โดยเลือกรูปแบบแผนภาพความคิดให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะเขียน เช่น เรื่องบรรยายใช้แผนภาพความคิดใยแมงมุม
๓. เขียนเรื่อง โดยนำหัวข้อหลัก หัวข้อรองจากแผนภาพความคิด มาเขียนและเพิ่มเติมรายละเอียดต่าง ๆ ให้สมบูรณ์
๔. ตรวจสอบการใช้คำ สำนวนภาษาและเนื้อความว่า ถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่ จากนั้นปรับปรุงอีกครั้งให้เป็นงานเขียนที่สมบูรณ์

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง แผนผังกลอนสุภาพ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง แต่งกลอนสุภาพ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

มีสัมผัสนอกหรือสัมผัสระหว่างวรรค เป็นสัมผัสบังคับ มีดังนี้
 คำสุดท้ายของวรรคที่หนึ่ง สัมผัสกับคำที่สามหรือที่ห้า ของวรรคที่สอง
 คำสุดท้ายของวรรคที่สอง สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สาม
 คำที่สามหรือที่ห้าของวรรคที่สี่ สัมผัสระหว่างบท
 คำสุดท้ายของวรรคที่สี่ เป็นคำส่งสัมผัสบังคับให้บทต่อไป

ลักษณะคำประพันธ์

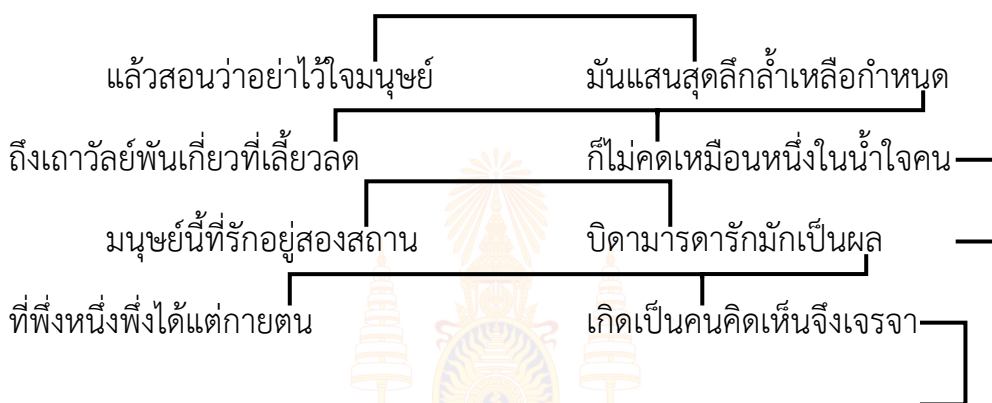
กลอนทุกประเภทจะกำหนดเสียงคำท้ายวรรคเป็นสำคัญ กำหนดได้ ดังนี้

คำท้ายวรรคระดับ	กำหนดให้ใช้ได้ทุกเสียง
คำท้ายวรรครับ	กำหนดห้ามใช้เสียงสามัญกับตรี
คำท้ายวรรครอง	กำหนดให้ใช้เฉพาะเสียงสามัญกับตรี
คำท้ายวรรคส่ง	กำหนดให้ใช้เฉพาะเสียงสามัญกับตรี

สัมพันธ์นอกหรือสัมพันธ์ระหว่างวรรค เป็นสัมพันธ์บังคับ มีดังนี้

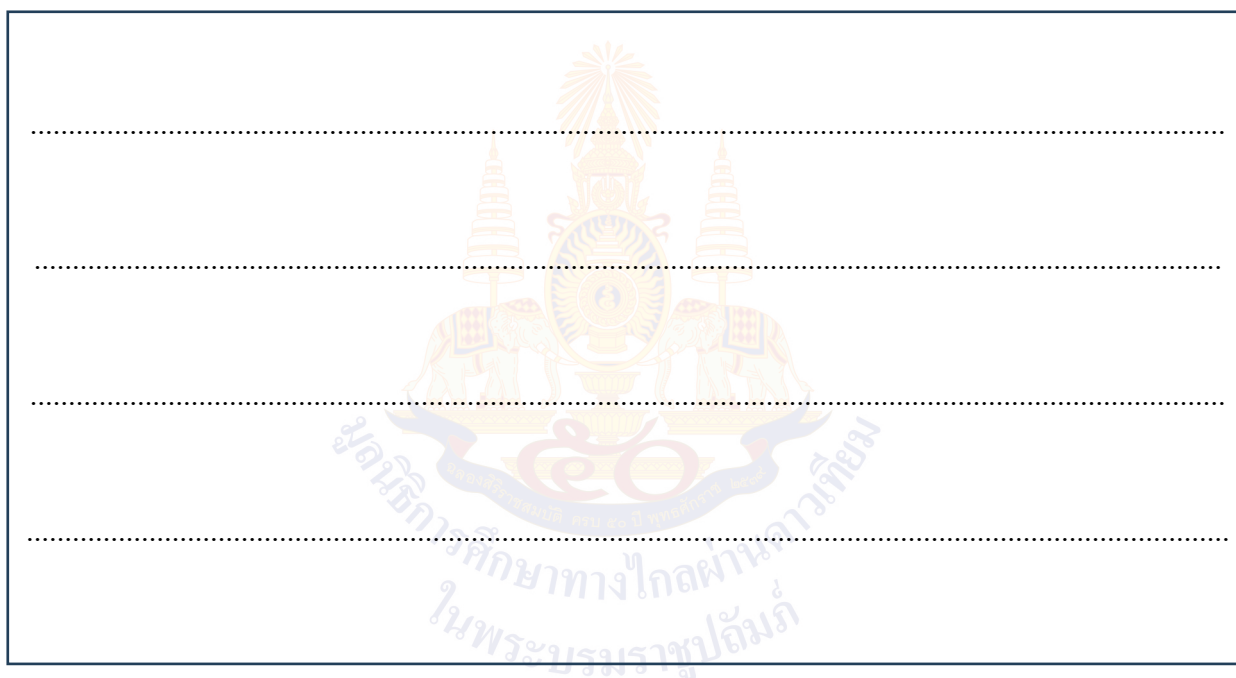
- คำสุดท้ายของวรรคที่หนึ่ง (วรรคดับ) สัมผัสกับคำที่สามหรือที่ห้าของวรรคที่สอง (วรรครับ)
 - คำสุดท้ายของวรรคที่สอง (วรรครับ) สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สาม (วรรครอง)
 - คำที่สามหรือที่ห้าของวรรคที่สี่ (วรรคส่ง) สัมผัสระหว่างบท คำสุดท้ายของวรรคที่สี่ (วรรคส่ง)
- เป็นคำสั่งสัมพันธ์บังคับให้บทต่อไป

ตัวอย่างกลอนแปด

ใบงานที่ ๙ เรื่อง กลอนที่ใช้ใจเราชอบ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง แต่งกลอนสุภาพ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนคัดเลือกกลอนสุภาพที่ชอบ จำนวน ๒ บท แล้วนำมาเขียนลงในบรรทัดที่
 ครูกำหนดให้ แล้วโยงเส้นสัมผัสให้ถูกต้องและเหมาะสม

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบบงานที่ ๑๐ เรื่อง เติมคำสร้างสรรค์บทกลอน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง แต่งกลอนสุภาพ (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำใบบงานทั้ง ๒ ตอน โดยอ่านคำชี้แจงของแต่ละตอน

๑. ฉันอยากเป็นนกน้อยลอยล่องฟ้า บิน.....ลอยลมชมเมฆขาว
 ร้องเพลงเล่นเย็นใจใกล้ดวง..... ที่พราง.....ผืนฟ้ายามราตรี
๒. น้ำจากฟ้าตกลงมาเรียกว่าฝน จากหยาด.....ระเหยไปในเวหา
 เป็นเมฆหมอกสีขาวพรางพราว..... แล้วตก.....เป็นฝนใหม่ให้ดื่มกิน
๓. ท้าวสามนต์ให้ธิดาหาคู่ครอง รจนาคณสุด.....นั้นผิดพี่
 เลือกเจ้าเงาะไข่ม้าเป็น..... เพราะตา.....เห็นรูปทองผ่องโสภา
๔. ลักขุษาพานางหนี แต่โฉม.....ถูกลมกล้าพัดพาหาย
 พบอีกที่นางแสสร้งปลอมแปลง..... เป็นผู้.....ชื่อว่าอุณการรณ
๕.โอชา คุณค่ามาก หาไม่ยากอร่อยจับ.....หนอ
 มะม่วงเงาะลิ้นจี่..... รสชุ่มคอ..... ผลโตจริง

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันทำได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. อธิบายข้อคิดจากนิทานที่อ่านได้					☐
๒. ใช้โวหารในการเขียนได้ถูกต้อง					☐
๓. เขียนเรื่องจากภาพได้ถูกต้อง					☐
๔. บอกข้อคิดจากวรรณกรรมที่อ่าน					☐
๕. เขียนเรียงความได้ถูกต้อง					☐
๖. แต่งกลอนสุภาพได้ถูกต้อง					☐
๗. บอกประโยชน์ของการแต่งกลอนสุภาพ					☐

๒. สิ่งที่ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๓. สิ่งที่ฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๔. สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗
สร้างสรรค์ภาษาพาสนุก

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง เพลงพื้นบ้านสืบสานคุณค่ามรดกไทย
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เพลงพื้นบ้านสืบสานคุณค่ามรดกไทย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ภาษาไทยในบทเพลง

การใช้ภาษาไทยของเราต้องมีศิลปะในการใช้ คือ ต้องรู้จักใช้ถ้อยคำให้เกิดความ ซึ่งความในที่นี้คือ “ความงามแห่งภาษา” ซึ่งงามทั้งเสียงของคำและความหมายของคำ สามารถ เรียกกง่าย ๆ ว่า “วรรณศิลป์” เราใช้ภาษาไทยแต่งเพลงจำนวนมาก เช่น เพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง เพลงมาร์ช และเพลงพื้นบ้าน ฯลฯ ซึ่งเพลงแต่ละประเภทย่อมมีความงามทางภาษาที่ต่างกัน

ความหมายของเพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้าน คือ เพลงของท้องถิ่นที่ชาวบ้านจดจำสืบทอดกันมาแบบปากเปล่า ใช้ร้องเล่น เพื่อความสนุกสนานรื่นเริง และถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกโดยใช้ถ้อยคำที่ง่าย ๆ แต่ใช้โวหารหรือ การเปรียบเทียบที่คมคาย เน้นเสียงสัมผัส และจังหวะการร้องเป็นสำคัญ

ประวัติของเพลงพื้นบ้าน

จากหลักฐานสมัยอยุธยา กล่าวถึงเพลงเรือ และเพลงเทพทอง ซึ่งพบว่ามีการเล่นเป็น มหรสพสมโภชมาจนถึงสมัยธนบุรี ครั้นสมัยรัตนโกสินทร์ ในรัชกาลที่ ๑ และรัชกาลที่ ๒ เพลงพื้นบ้านที่ใช้เล่นเป็นมหรสพสมโภชในงานฉลองต่าง ๆ มี ๒ ชนิด คือ เพลงปรบไก่ และเพลง เทพทอง จนถึงรัชกาลที่ ๓ ปรากฏหลักฐานในวรรณคดีที่กล่าวถึงงานลอยกระทงว่า มีการเล่น สักวา เพลงเครื่องทอง เพลงปรบไก่ และดอกสร้อย

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๔ ชาวบ้านนิยมร้องเพลงแอ่วลาวกันมาก จึงทรงออกประกาศห้าม เล่นเพลงแอ่วลาว และให้ฟื้นฟูเพลงพื้นบ้านของไทย เช่น เพลงเครื่องทอง เพลงปรบไก่ เพลงสักวา เพลงไก่อ่า เพลงเกี่ยวข้าว และในรัชกาลที่ ๕ - รัชกาลที่ ๗ เพลงพื้นบ้านยังเป็นมหรสพ ที่ได้รับความ นิยมสืบเนื่องมาจนถึงรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ควบคุมการละเล่นพื้นบ้านและ สนับสนุนการรื้อฟื้นให้แพร่หลาย ทำให้เพลงพื้นบ้านดั้งเดิมค่อย ๆ เสื่อมความนิยมลง

ลักษณะของเพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้านมีลักษณะเฉพาะ คือ เป็นงานของกลุ่มชาวบ้านที่สืบทอดจากปากสู่ปาก อาศัย การฟังและการจำ ไม่มีการจดบันทึก เป็นเพลงที่ไม่มีต้นกำเนิดแน่นอน เนื้อร้องใช้คำง่าย ๆ ไม่มี ศัพท์ยากที่ต้องแปล ส่วนทำนอง จำนวนคำ และสัมผัสไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว แต่ให้ความสำคัญกับ เสียงและจังหวะการร้องมากกว่า ชาวบ้านร้องและเล่น โดยใช้การปรบมือหรือมีเครื่องประกอบ จังหวะง่าย ๆ ได้แก่ กรับ ฉิ่ง กลอง

ประเภทของเพลงพื้นบ้าน

แบ่งออกได้หลายประเภท ได้แก่ แบ่งตามกลุ่มวัฒนธรรม โอกาสที่ร้อง จุดประสงค์ในการร้อง จำนวนผู้ร้อง ความสั้นยาวของเพลง เพศของผู้ร้อง และวัยของผู้ร้อง ในที่นี้ขอกล่าวถึงเพลงพื้นบ้านโดยแบ่งตามเขตพื้นที่เป็นภาค ๔ ภาค คือ

๑. เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ส่วนใหญ่เป็นเพลงที่คนหนุ่มสาวใช้ร้องโต้ตอบเกี่ยวพาราสิกัน มักร้องกันเป็นกลุ่มหรือเป็นวง ประกอบด้วยผู้ร้องนำเพลงฝ่ายชาย และฝ่ายหญิง ที่เรียกว่า พ่อเพลง แม่เพลง ส่วนคนอื่น ๆ เป็นลูกคู่ร้องรับ ให้จังหวะด้วยการปรบมือ หรือการใช้เครื่องดนตรีประกอบจังหวะง่าย ๆ เช่น กรับ ฉิ่ง แบ่งได้ ๕ กลุ่ม คือ

- เพลงที่นิยมร้องเล่นในฤดูน้ำหลาก หน้ากฐินและผ้าป่า และในช่วงเทศกาลออกพรรษา เช่น เพลงเรือ เพลงรำพาข้าวสาร เพลงร่อยภาษา
- เพลงที่นิยมเล่นในเทศกาลเก็บเกี่ยว เป็นเพลงที่ร้องเล่นในเวลาลงแขกเกี่ยวข้าวและนวดข้าว เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงเต็นกำ เพลงสงค่อลำพวน เพลงสงฟาง เพลงซักรกระดาน
- เพลงที่นิยมเล่นในเทศกาลสงกรานต์ เช่น เพลงพวงมาลัย เพลงพิชฐาน เพลงระบำ เพลงระบำบ้านไร่ เพลงเหย่อย เพลงเข้าผี
- เพลงที่ใช้ร้องเวลามารวมกันทำกิจกรรมอย่างหนึ่ง เช่น เพลงโลกแป้ง เพลงแห่นาคหรือสังนาค
- เพลงที่ร้องเล่นไม่จำกัดเทศกาล เช่น เพลงลำตัด เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เพลงขอทาน เพลงสำหรับเด็ก

๒. เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

ชีวิตของผู้คนในภาคเหนือ หรือชาวล้านนา ผูกพันอยู่กับเสียงเพลงตั้งแต่วัยเด็ก วัยหนุ่มสาว จนถึงวัยชรา เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ ที่ยังคงรู้จักและมีร้องเล่นกันอยู่บางแห่งจนถึงปัจจุบัน มี ๓ ประเภท คือ

- เพลงสำหรับเด็ก ได้แก่ เพลงกล่อมเด็ก (เพลงอ้อ ซา ซา) และเพลงร้องเล่น เช่น เพลงสิกก้องกอ เพลงสิกกุงจา เพลงร้องเล่นอื่น ๆ
- จ้อย เป็นเพลงพื้นบ้านที่เกิดจากประเพณีการพบปะพูดคุยเกี่ยวพาราสิในตอนกลางคืน เรียกว่า แอ้วสาว ร้องระหว่างที่หนุ่ม ๆ เดินไปเยี่ยมบ้านสาวที่หมายปองอยู่ การร้องจ้อยเป็นการจำบทหรือทำนองสืบทอดกันมา โดยไม่ต้องฝึกหัด อาจมีดนตรีประกอบหรือไม่ก็ได้
- ซอ เป็นเพลงพื้นบ้านภาคเหนือที่ชายกับหญิงขับร้องโต้ตอบกัน ผู้ร้องเพลงขอหรือขับซอ เรียกว่า ซ่างซอ เริ่มจากการร้องโต้ตอบกันเพียงสองคน ต่อมา พัฒนาเป็นวงหรือคณะ และรับจ้างเล่นในงานบุญ มีดนตรีประกอบ ได้แก่ ปี่ ซึง และสะล้อ

๓. เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

ภาคอีสาน เป็นแหล่งรวมกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันถึง ๓ กลุ่ม จึงมีเพลงพื้นบ้านแบ่งเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

- เพลงพื้นบ้าน กลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว ใช้ภาษาถิ่น คือ ภาษาอีสาน เพลงพื้นบ้านของกลุ่มวัฒนธรรมไทย-ลาว มี ๒ ประเภท คือ หมอลำ และลำเซิ้ง

- เพลงพื้นบ้าน กลุ่มวัฒนธรรมเขมร-ส่วย (กูย) ใช้ภาษาเขมร และภาษาส่วย (กูย) มีเพลงพื้นบ้านที่เรียกว่า เจริญ แบ่งได้ ๒ ลักษณะ คือ เจริญในวงกันตรึม มีวงดนตรีประกอบด้วย ปี่อ ปี่ชลั่ย กลองกันตรึม ฉิ่ง ฉาบ กรับ ร้องเนื้อหาให้เข้ากับงานหรือตามที่ผู้ฟังขอส่วนเจริญเป็นตัวละคร เล่นในวันเทศกาล เช่น เจริญตรุษ เจริญนอแคว (ร้องโต้ตอบชาย-หญิง)

- เพลงพื้นบ้าน กลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช คือ เพลงโคราช ในปัจจุบันพัฒนาจากเพลงพื้นบ้านมาเป็นคณะเป็นวง มีการฝึกหัดเป็นอาชีพ รับจ้างแสดงในงานบุญ งานมงคล งานเกษบ น ร้องเป็นการโต้ตอบกันระหว่างชาย-หญิง ใช้ปรบมือตอนจะลงเพลง แล้วร้อง “ไซ ยะ”

๔. เพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงพื้นบ้านภาคใต้มีจำนวนไม่มากนัก แต่มีหลายเพลงที่ยังคงรักษารูปแบบการร้องดั้งเดิมไว้ได้อย่างดี เช่น

- เพลงเรือ เป็นเพลงพื้นบ้านประเภทหนึ่ง ใช้เล่นในเรือ นิยมเล่นในช่วงเดือน ๑๑ ถึงเดือน ๑๒ หลังออกพรรษาแล้ว ในงานประเพณีชักพระหรือแห่พระ มีเรือเพลงฝ่ายชายและฝ่ายหญิงร้องโต้ตอบกันด้วยปฏิภาณไหวพริบ ทั้งในเชิงเกี้ยวพาราสี โต้คารมและกระเช้าแย้มหยกกัน มักยกเหตุการณ์บ้านเมืองหรือสภาพแวดล้อม มาสอดแทรกในเนื้อร้องด้วย

- เพลงบอก เป็นเพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในเทศกาลสงกรานต์ เพื่อบอกความหรือประกาศวันสงกรานต์ อาจเล่นในงานบุญต่าง ๆ หรืองานประจำปีก็ได้ ชาวบ้านจะรวมกลุ่มกัน ๕ - ๑๐ คน เครื่องดนตรีมีชลุ่ย ทับ ปี่ ฉิ่ง กรับ หรือเท่าที่จะหาได้ เดินร้องเพลงไปตามหมู่บ้าน เมื่อเจ้าของบ้านได้ยินเสียงเพลงก็จะเชื้อเชิญขึ้นบนบ้าน เลี้ยงอาหาร หมากพลูด้วยความยินดี เพราะคณะเพลงบอกจะร้องอวยพรปีใหม่ และสรรเสริญเยินยอเจ้าของบ้าน

- เพลงร้องเรือ หรือเพลงชาน้อง เป็นเพลงที่ใช้ร้องกล่อมเด็กให้นอน ลักษณะคำประพันธ์ ๑ บท มี ๘ วรรค ในแต่ละวรรคมี ๔ - ๑๐ คำ เพลงร้องเรือ หรือเพลงชาน้องส่วนมากมักร้องเกริ่นนำด้วยคำว่า “ฮาเอ้อ” และลงท้ายวรรคแรกด้วยคำว่า “เหอ” ส่วนเนื้อหาสาระนอกจากเป็นการขับกล่อมให้เด็กนอนหลับอย่างมีความสุขแล้ว หลายบทยังสอดแทรกคำสอนในการประพฤติปฏิบัติตน หรือปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชน และสะท้อนเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมอีกด้วย

แหล่งที่มาของข้อมูล : <https://www.saranukromthai.or.th>

มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การอธิบายคุณค่าและข้อคิดของเพลงพื้นบ้าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เพลงพื้นบ้านสืบสานคุณค่ามรดกไทย
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอธิบายคุณค่าและข้อคิดของเพลงพื้นบ้าน ในประเด็นตามที่กำหนดให้ จากนั้นฝึกร้องเพลงพื้นบ้านให้คล่องแคล่ว

.....เกี้ยว เกิดนะแม่เกี้ยว	ชะ ชะ เกี้ยว เกิดนะแม่เกี้ยว
อย่ามัวชะเง้อแลเหลียว	เดี้ยวเดี้ยวจะเกี้ยว กอยเอย
.....เกี้ยว เกิดนะพ่อเกี้ยว	ชะ ชะ เกี้ยว เกิดนะพ่อเกี้ยว
อย่ามัวชะเง้อแลเหลียว	เดี้ยวเดี้ยวจะเกี้ยว ก้อยเอย
.....ร่วมใจให้เป็นหนึ่งเดียว	ขอเชิญมาเกี้ยวข้าวกัน
แม่ชื่นใจฉัน	ดวงชีวันร่วมกันลงแรง
.....เชิญมารวมร่วมใจ	น้องอย่าได้ระแวง
อย่ามัวควกลางแคลง	ขอแรงคนงาม เกี้ยวตามชอบใจ

๑. เพลงพื้นบ้านนี้ เป็นเพลงพื้นบ้านภาคใด เพราะอะไร

.....

๒. เนื้อหาของเพลงพื้นบ้านให้คุณค่าอย่างไร

.....

๓. ภาษาที่ใช้ในเพลงพื้นบ้านเพลงนี้มีความงามอย่างไร

.....

๔. เพลงพื้นบ้านเพลงนี้ สะท้อนสภาพวิถีชีวิตของสังคมไทยอย่างไร

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง ระดับภาษา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ระดับภาษา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของระดับภาษา

ระดับภาษา เป็นการแบ่งภาษาออกเป็นระดับต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของการใช้ภาษากับบุคคลและกาลเทศะ ซึ่งการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร นอกจากผู้ใช้จะต้องคำนึงถึงการใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ กาลเทศะ สภาวะแวดล้อม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลแล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง คือ ระดับภาษา ซึ่งอาจแบ่งภาษาเป็นระดับต่าง ๆ ได้หลายลักษณะเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๑. ภาษาระดับทางการ เป็นภาษาที่มีแบบแผน การใช้ภาษาระดับทางการส่วนใหญ่พบในการประชุมที่มีพิธีขึ้นไป การติดต่อกับทางราชการ หรือในตำราวิชาการ

๒. ภาษาระดับกึ่งทางการ เป็นภาษาที่ลดความเป็นทางการลงมา เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

๓. ภาษาระดับไม่เป็นทางการ เป็นภาษาที่ใช้ในกลุ่มบุคคล เช่น กลุ่มเพื่อนสนิท ครอบครัว ชมรม หรือเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งทางสังคม

ตัวอย่างการใช้ภาษาระดับต่าง ๆ

๑. ภาษาระดับทางการ

- น้ำเป็นส่วนประกอบที่มีปริมาณมากที่สุดในร่างกายมนุษย์
- ปลาจัดเป็นสัตว์เลือดเย็นที่อาศัยอยู่ในแหล่งน้ำ บางชนิดมีเกล็ดบางชนิดไม่มีเกล็ด
- ป่าที่อุดมสมบูรณ์คือป่าที่มีพันธุ์ไม้หลากหลายชนิดและมีสัตว์ป่าอาศัยอยู่จำนวนมาก

๒. ระดับกึ่งทางการ

- ฉันมีขนมมากมายมาให้พวกเธอได้กิน
- คนที่คิดโกงบ้านเมืองย่อมได้รับเวรกรรมที่ตนเองทำไว้
- สังคมไทยไม่เจริญเพราะมีคนเห็นแก่ตัว

๓. ระดับไม่เป็นทางการ

- การปลุกกล้วยเป็นเรื่องกล้วย ๆ ที่ใครต่อใครก็สามารถทำได้
- การกินน้ำมีประโยชน์มากเลย แต่ถ้ากินที่ไม่มีคุณภาพก็เป็นผลเสียมากกว่าผลดี
- ยายคนนั้นนิสัยซึ้งกุ่มแบ่งของให้เพื่อน ๆ เลย ทั้ง ๆ ที่มีของเยอะแยะเต็มไปหมด
- เธอแกงฉันอีกแล้วนะ ทำแบบนี้ไม่แฟร์สำหรับฉันเลย

ตารางวิเคราะห์ระดับภาษา โอกาสและสถานที่ และลักษณะภาษาที่ใช้

ระดับภาษา	โอกาสและสถานที่	ลักษณะภาษาที่ใช้
๑. ภาษาระดับ ทางการ	๑. การเขียนหนังสือราชการ ๒. การประชุมทางวิชาการ ๓. การประกาศของทางราชการ ๔. เอกสารงานวิชาการต่าง ๆ	- เป็นภาษาที่มีแบบแผน - ใช้ในภาษาราชการ เช่น ประกาศ เอกสารทางราชการ งานวิชาการต่าง ๆ งานวิจัย
๒. ภาษาระดับกึ่ง ทางการ	๑. การประชุมกลุ่มย่อย ๒. การประชุมในโรงเรียน ๓. การประชุมกลุ่มนักศึกษา/ นักเรียน ๔. การพูดกับบุคคลทั่วไป ๕. การพูดรายงานข่าว	- ลดความเป็นทางการลงเล็กน้อย - เนื้อหามักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับความรู้ทั่วไป - การพูดรายงานข่าวต่าง ๆ ยกเว้นข่าวในพระราชสำนักเพราะ ใช้ภาษาระดับทางการ
๓. ภาษาระดับไม่เป็น ทางการ	๑. สนทนากับบุคคลที่สนิทสนม ๒. การพูดในเฉพาะกลุ่ม ๓. การสนทนาทางเฟซบุ๊ก ๔. การสนทนาในครอบครัว ๕. การสนทนาในกลุ่มเพื่อน	- ภาษาที่ใช้จะเป็นลักษณะของ คำชี้แจงหรือเป็นคำที่เข้าใจ ความหมายตรงกันระหว่างกลุ่ม - บางคำเป็นคำคะนองที่ไม่สุภาพ - เป็นคำสแลง คำอุทานขานรับ

ใบงานที่ ๒ เรื่อง ระดับภาษา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนัข
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ระดับภาษา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความในกรอบสี่เหลี่ยม จากนั้นวิเคราะห์หว่านภาษาระดับใด

๑. ป่าชายเลน คือ ระบบนิเวศที่ประกอบไปด้วยพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์หลายชนิด ดำรงชีวิตร่วมกันในสภาพแวดล้อมที่เป็นดินเลน น้ำกร่อย และมีน้ำทะเลท่วมถึงอย่างสม่ำเสมอ

ภาษาระดับทางการ ภาษาระดับกึ่งทางการ ภาษาระดับไม่เป็นทางการ

๒. วันนี้ฉันจะไปเยี่ยมตาที่ยายที่บ้านนอก กว่าจะออกจาก กทม. ได้นั้น รถติดแทบแย่แต่สุดท้ายก็ออกมาจากเมืองกรุงได้ ตลอดการเดินทางได้พบเจอธรรมชาติที่สวยงาม

ภาษาระดับทางการ ภาษาระดับกึ่งทางการ ภาษาระดับไม่เป็นทางการ

๓. วงสนทนาของชาวบ้าน ได้กล่าวถึงเรื่อง ความสามัคคีในชุมชน โดยมีข้อสรุปว่า ทุกคนในหมู่บ้านจะต้องร่วมมือร่วมใจกันทำความสะอาดบริเวณทางเข้าหน้าหมู่บ้าน

ภาษาระดับทางการ ภาษาระดับกึ่งทางการ ภาษาระดับไม่เป็นทางการ

๔. น้ำเป็นส่วนประกอบที่มีปริมาณมากที่สุดในร่างกายของมนุษย์ และเป็นตัวกลางสำคัญในการเกิดปฏิกิริยาเคมีในกระบวนการเมตาบอลิซึมของร่างกาย

ภาษาระดับทางการ ภาษาระดับกึ่งทางการ ภาษาระดับไม่เป็นทางการ

๕. ใคร ๆ ก็รู้ว่า วันลอยกระทงตรงกับวันเพ็ญ เดือนสิบสอง ไม่ต้องบอกเลยว่า วันนี้จะมีกิจกรรมลอยกระทง ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญของคนไทย ที่ทำต่อกันมาตั้งแต่โบราณแล้ว

ภาษาระดับทางการ ภาษาระดับกึ่งทางการ ภาษาระดับไม่เป็นทางการ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนัข
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร

เป็นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ที่ต้องใช้ระดับภาษาในการสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับบุคคล โอกาส กาลเทศะ ซึ่งมีหลักการกว้าง ๆ ดังนี้

๑. การใช้ภาษาระดับทางการและระดับกึ่งทางการ

คำสรรพนามที่ใช้แทนตนเอง (สรรพนามบุรุษที่ ๑) มักใช้ กระผม ผม ดิฉัน ข้าพเจ้า คำสรรพนามที่ใช้แทนผู้รับสาร (สรรพนามบุรุษที่ ๒) มักจะใช้ ท่าน ท่านทั้งหลาย ส่วนภาษาระดับที่ไม่เป็นทางการและระดับกันเอง ผู้ส่งสารจะใช้สรรพนาม ผม ฉัน ดิฉัน กัน เราหนู ฯลฯ หรืออาจใช้คำนามแทน เช่น นิด ครู หมอ แม่ พ่อ พี่ ป้า ฯลฯ

๒. การใช้คำนามในการสื่อสาร

คำนามหลายคำ เราใช้เฉพาะในภาษาระดับกึ่งทางการ ระดับไม่เป็นทางการและระดับกันเองเท่านั้น หากนำไปใช้เป็นภาษาระดับทางการจะต่างกันออกไป เช่น

โรงจํานำ	>	สถานธนานุเคราะห์
โรงพัก	>	สถานีตำรวจ
หมอ	>	แพทย์
รถเครื่อง	>	รถจักรยานยนต์
รถเมล์	>	รถประจำทาง
ขนมขี้หนู	>	ขนมทราย

๓. การใช้คำกริยาในบทสนทนา

คำกริยาที่แสดงระดับภาษาต่าง ๆ อย่างเห็นได้ชัด เช่น ตาย อาจใช้ ถึงแก่กรรม เสีย ล้ม กิน อาจใช้ รับประทาน บริโภค

๔. การใช้คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์บางคำใช้คำขยายกริยา มักใช้ในระดับภาษาไม่เป็นทางการและระดับกันเอง หรืออาจใช้ในภาาระดับกึ่งราชการก็ได้ คำวิเศษณ์เหล่านี้มักเป็นมักเป็นคำบอกลักษณะหรือแสดงความรู้สึก เช่น เปรี้ยวจัด เย็นเจี๊ยบ วิ่งเต็มเหยียด พาดเต็มเหนี่ยว เยอะแยะ ภาษาระดับทางการขึ้น มีใช้บ้าง เช่น เป็นอันมาก มาก

การเขียนบทสนทนาจากสถานการณ์ต่าง ๆ

๑. การสนทนา คือ การพูดคุยกัน พูดจาหรือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่าง ๒ คน หรือมากกว่า ๒ คนก็ได้

๒. จุดมุ่งหมายของการสนทนา ได้แก่ เพื่อความสนุกสนาน แลกเปลี่ยนความรู้สึกันคิด

๓. บทสนทนา เป็นการเขียนข้อความที่คู่สนทนา หรือสมาชิกที่ร่วมกลุ่มสนทนาจะพูดกัน โดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

การที่จะเขียนบทสนทนาได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายต่าง ๆ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบสถานการณ์ที่ทำให้เกิดการสนทนานั้น ๆ ก่อน เช่น

- ๑) แม่สั่งให้ลูกสาวไปเชิญป้ามารับประทานอาหารที่บ้านในวันอาทิตย์
- ๒) พ่อไปแจ้งความที่สถานีตำรวจว่ารถจักรยานยนต์ถูกขโมย
- ๓) แม่บ้าน ๒ คนไปพบกันที่ตลาดสด แล้วยื่นสนทนากันเรื่องของแพง

ตัวอย่างบทสนทนา (ภาษาระดับกันเอง)

สถานการณ์ที่ ๑ แม่บอกให้ลูกสาวไปเชิญป้ามารับประทานอาหารที่บ้านในวันอาทิตย์

แม่ : หน้อย วันนี้หลังเลิกเรียนแล้ว มีกิจกรรมหลังโรงเรียนเลิกหรือเปล่า

หน้อย : ไม่มีค่ะ แม่มีอะไรจะใช้หน้อยรีคะ

แม่ : ดีแล้ว ถ้าอย่างนั้น เลิกเรียนแล้วแวะบ้านป้าด้วยนะ

หน้อย : แวะทำไมคะ แม่มีธุระอะไรหรือคะ

แม่ : อ้าว ! แวะไปเชิญป้ามาทานข้าวกลางวันที่บ้านเราในวันอาทิตย์นี้ซิจ๊ะ

หน้อย : ค่ะ งั้นหนูไปโรงเรียนก่อนนะคะ

แม่ : ไปดีมาดีนะลูก

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง คำราชาศัพท์น่ารู้
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คำราชาศัพท์น่ารู้
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของคำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ คือ ถ้อยคำที่กำหนดขึ้นใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นของบุคคล ไม่เฉพาะแต่พระมหากษัตริย์เพียงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าลงมาถึงพระสงฆ์ ขุนนางหรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ และสุภาพชน

ลักษณะของคำราชาศัพท์ เป็นคำเฉพาะที่ใช้สื่อสารเฉพาะบุคคล ซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย เพราะสังคมไทยมีระดับบุคคลที่ต่างกัน

คำราชาศัพท์ เป็นลักษณะการใช้ถ้อยคำที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมการใช้ภาษาของไทยที่ชัดเจน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบและรูปแบบการปกครอง ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีลักษณะพิเศษ เพราะแจกแจงการใช้ถ้อยคำตามระดับชนชั้นของบุคคล เพื่อให้ถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะและบุคคล

คำราชาศัพท์จึงเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญยิ่งของชนชาวไทย เราคนไทยจึงมีความจำเป็นต้องใช้คำราชาศัพท์ได้ทั้งในการพูดและการเขียน ตลอดจนเข้าใจความหมายของคำราชาศัพท์ทั้งในการอ่านและการฟังเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

การแบ่งลำดับชั้นการใช้คำราชาศัพท์

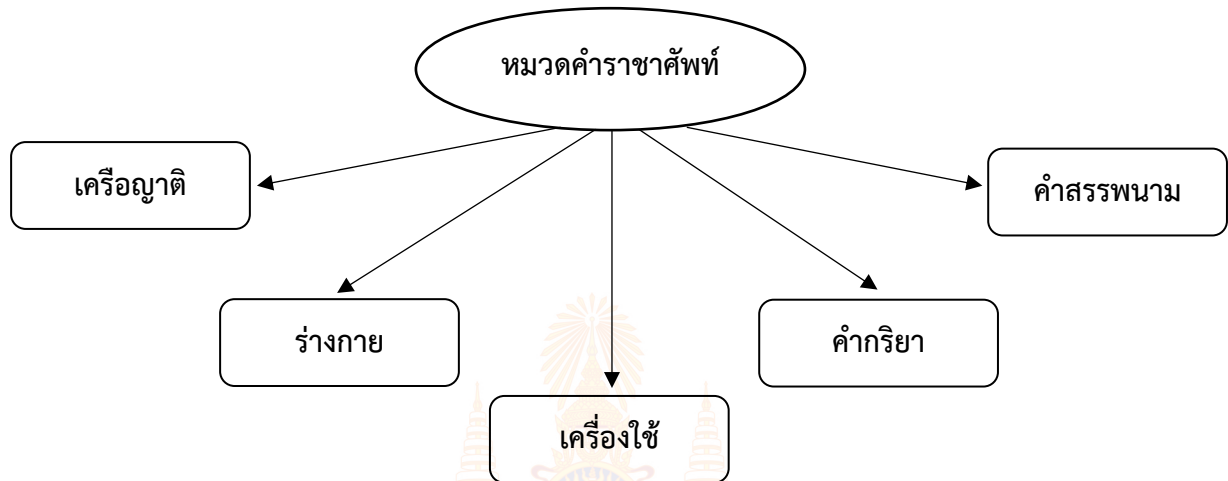
๑. พระมหากษัตริย์	๒. พระบรมวงศานุวงศ์
๓. พระสังฆราชเจ้าและพระสงฆ์	๔. ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่
๕. สุภาพชน	

ลักษณะการใช้คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์ ใช้สำหรับสามัญชนพูดกับพระเจ้าแผ่นดิน พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ พระเจ้าแผ่นดิน พระราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์จะใช้คำสามัญ ไม่ใช้คำราชาศัพท์ยกย่องพระองค์เอง พระเจ้าแผ่นดินจะใช้ราชาศัพท์กับพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงศักดิ์สูงกว่าทางสืบสายโลหิตหรือทางการนับพระญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลุง ป้า น้า อา พี่ และพระบรมวงศานุวงศ์ส่วนเจ้านายจะใช้ราชาศัพท์ระหว่างกัน เมื่อผู้พูดมีอิสริยยศต่ำกว่า เช่น เจ้านายมีศักดิ์เป็นลูกกับหลาน ซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดิน

การแบ่งคำราชาศัพท์หมวดต่าง ๆ

การแบ่งหมวดหมู่คำราชาศัพท์ ออกเป็นหมวด ๆ นั้น เพื่อให้ง่ายต่อการจดจำและการใช้ ถ้อยคำ เราจึงจัดเรียงคำราชาศัพท์ให้เป็นหมวดหมู่ โดยมีทั้งคำราชาศัพท์หมวดต่าง ๆ เช่น หมวดเครือญาติ หมวดเครื่องใช้ หมวดร่างกาย หมวดกริยา หมวดคำสรรพนาม เป็นต้น

คำราชาศัพท์หมวดเครือญาติ

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
พระปัยกา	ปู่ทวด ตาทวด	พระปัยยิกา	ย่าทวด ยายทวด
พระอัยกา พระอัยกี	ปู่ ตา	พระอัยยิกา	ย่า ยาย
พระชนก พระบิดา	พ่อ	พระชนนี พระมารดา	แม่
พระปิตุลา	ลุงหรืออา (ฝ่ายพ่อ)	พระปิตุจฉา	ป้าหรืออา (ฝ่ายพ่อ)
พระมาตุลา	ลุงหรือน้า (ฝ่ายแม่)	พระมาตุจฉา	ป้าหรือน้า (ฝ่ายแม่)
พระเชษฐา	พี่ชาย	พระเชษฐภคินี	พี่สาว
พระอนุชา	น้องชาย	พระกนิษฐา	น้องสาว
พระมเหสี พระชายา	ภรรยา	พระสวามี พระภักส์ดา	สามี
พระโอรส	ลูกชาย	พระธิดา	ลูกชาย
พระขามาดา	ลูกเขย	พระสุณิสา	ลูกสะใภ้
พระนัดดา	หลาน	พระปนัดดา	เหลน

คำราชาศัพท์หมวดร่างกาย

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
พระเกศา	ผม	พระกรรณ	หู
พระนลาฏ	หน้าผาก	พระเนตร	ตา
พระโอษฐ์	ปาก	ขอบพระเนตร	ขอบตา
ต่อมพระเนตร	ต่อมน้ำตา	ม่านพระเนตร	ม่านตา
พระขนง	คิ้ว	พระอัสสุชล	น้ำตา
พระทนต์	ฟัน	พระนาสิก	จมูก
พระชีวหา	ลิ้น	พระศอ	คอ
พระเขษะ	น้ำลาย	พระพักตร์	หน้า
พระอุทร	ท้อง	พระเสโท	เหงื่อ
พระองคุลี	นิ้วมือ	พระหนุ	คาง
พระหัตถ์	มือ	พระเศียร	ศีรษะ
ข้อพระหัตถ์	ข้อมือ	พระปราง	แก้ม
พระมังสา	เนื้อ	พระพาหา	ช่วงแขน
พระโลมา	ขน	พระพาหุ	ต้นแขน
พระอูระ	อก	พระกร	แขน
พระนาภี	สะดือ	พระบาท	เท้า
พระโสณิ	สะโพก	ข้อพระบาท	ข้อเท้า
พระรากขวัญ	ไหปลาร้า	พระชานู	เข่า
พระกัจฉะ	รักแร้	พระขงฆ์	แข้ง
พระเพลา	ขาหรือตัก	พระดรรชนี	นิ้วชี้
พระชีพจร	ชีพจร	พระหทัย	ใจ
พระธมณี	เส้นประสาท	พระนขา	เล็บ
พระกำโบล	กระดูกแก้ม	พระอัฐิ	กระดูก
พระวักกะ	ไต	พระทาลูชะ	เขี้ยว
พระอังสะ พระอังสา	ไหล่	พระกฤษฏี	สะเอว
พระผาสุกะ	ซี่โครง	พระปรัศว์	ซี่ข้าง

คำราชาศัพท์หมวดเครื่องใช้

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
ฉลองพระองค์	เสื้อ	พระสนับเพลา	กางเกง
ซับพระองค์	ผ้าเช็ดตัว	ซับพระพักตร์	ผ้าเช็ดหน้า
รัดพระองค์	เข็มขัด	ฉลองพระเนตร	แว่นตา
พระฉาย	กระจก	ฉลองพระบาท	รองเท้า
พระมาลา	หมวก	กระเป่าทรง	กระเป่าถือ
ธารพระกร	ไม้เท้า	พระเขนย	หมอน
พระวิสูตร	ม่านหรือมุ้ง	พระแท่น	เตียง
ลาดพระบาท	พรมทางเดิน	พระราชอาสน์	ที่นั่ง
แก้วน้ำเสวย	แก้วน้ำ	บัวพระโอบุษฐ์	กระโถน
ผ้าเช็ดพระหัตถ์	ผ้าเช็ดมือ	พระแสงกรรบิต	มีดโกน
นาฬิกาข้อมพระหัตถ์	นาฬิกาข้อมมือ	พระธำมรงค์	แหวน
พระจุฑามณี	ปิ่นประดับเพชร	พระกฤษณทูล	ต่างหู
สร้อยพระศอ	สร้อยคอ	ทองพระกร	กำไลข้อมือ
พระปั้นเหน่ง	หัวเข็มขัด	กำไลข้อมพระบาท	กำไลข้อเท้า
พระกลด	ร่มขนาดใหญ่	สร้อยข้อมพระหัตถ์	สร้อยข้อมือ

คำราชาศัพท์หมวดคำกริยา

คำราชาศัพท์	ความหมาย	คำราชาศัพท์	ความหมาย
เสด็จ	ไป	พระราชดำเนิน	เดิน
สร่งน้ำ	อาบน้ำ	ประจวร	ป่วย
เสวย	รับประทาน	พระราชทาน	ให้
โปรด	ชอบ	กริ้ว	โกรธ
ประทับ	นั่ง	บรรทม	นอน
ตรัส	พูด	ทอดพระเนตร	ดู
ชำระพระหัตถ์	ล้างมือ	ทรงยื่น	ยื่น
ทรงม้า	ขี่ม้า	พระนิพนธ์	แต่งหนังสือ

คำราชาศัพท์หมวดคำสรรพนาม

สถานะในการพูด	คำราชาศัพท์	ใช้กับ
แทนชื่อผู้พูด (บุรุษที่ ๑)	ข้าพระพุทธเจ้า	พระมหากษัตริย์
	เกล้ากระหม่อม (ผู้ชาย)	เจ้านายชั้นรองลงมา
	เกล้ากระหม่อมฉัน (ผู้หญิง)	เจ้านายชั้นรองลงมา
	กระผม ดิฉัน	ผู้ใหญ่, พระสงฆ์
แทนชื่อผู้ที่เราพูดด้วย (บุรุษที่ ๒)	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท	พระมหากษัตริย์
	ฝ่าพระบาท	เจ้านายชั้นสูง
	พระคุณเจ้า	พระสงฆ์ผู้ทรงสมณศักดิ์
แทนชื่อผู้ที่เรากล่าวถึง (บุรุษที่ ๓)	พระองค์	พระมหากษัตริย์
	ท่าน	พระสงฆ์

เกม จับคู่คำราชาศัพท์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คำราชาศัพท์น่ารู้
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนโยงเส้นจับคู่คำราชาศัพท์กับความหมายให้ถูกต้อง

พระเศียร	☐	☐	พี่ชาย
โปรด	☐	☐	ลูกชาย
ทรงม้า	☐	☐	ห้อง
พระอัยยิกา	☐	☐	ป่วย
พระโอรส	☐	☐	ชอบ
พระอุทร	☐	☐	ศิระชะ
พระหทัย	☐	☐	ดู
พระเชษฐา	☐	☐	ย่า ยาย
ทอดพระเนตร	☐	☐	ใจ
ประจวร	☐	☐	ขี่ม้า

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๔ เรื่อง คำราชาศัพท์น่ารู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนัข
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง คำราชาศัพท์น่ารู้
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนจัดหมวดหมู่คำราชาศัพท์จากคำที่กำหนดให้ถูกต้องตามหมวดต่าง ๆ

พระภรรณ	พระมาลา	บรรทม	พระนาถี
ประชวร	พระโอรส	พระกร	พระชนนี
ทรงม้า	ประทับ	ข้าพระพุทธเจ้า	สรองน้ำ
กระเป่าทรง	พระนัดดา	พระเสโท	พระอัยยิกา
พระองค์	พระชีวหา	สร้อยพระศอ	เกล้ากระหม่อม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง คำขวัญชวนคิด
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนัข
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง คำขวัญชวนคิด
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การเขียนคำขวัญ

คำขวัญ คือ ถ้อยคำที่แต่งขึ้นเพื่อเป็นคติเตือนใจ เชิญชวน โน้มน้าว หรือขอร้องให้ผู้อ่านและผู้ฟัง ยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ถ้อยคำมักมีความคล้องจองหรือมีสัมผัสเป็นร้อยกรองสั้น ๆ เพื่อให้จดจำขึ้นใจ

หลักการเขียนคำขวัญ

๑. ใช้ถ้อยคำกะทัดรัด สละสลวย มีสัมผัสคล้องจองกัน
๒. ใช้ข้อความเชิงข้อคิดให้สอดคล้องกับโอกาส เช่น การต้อนรับนักเรียนใหม่ การเปิดกิจการ แต่ละโอกาสจำเป็นต้องใช้คติพจน์หรือคำขวัญแตกต่างกัน
๓. ใช้ข้อความและข้อคิดเหมาะสมแก่ฐานะของผู้ให้และผู้รับหรือของหมู่คณะ

ตัวอย่างคำขวัญ

- ❖ ทรัพยากรน้ำมีวันหมด ใช้ทุกหยดอย่างรู้คุณค่า
- ❖ น้ำประปามีค่าต่อชีวิต ประหยัดกันสักนิด ช่วยเศรษฐกิจได้
- ❖ ร่วมภูมิใจในเอกราช อนุรักษ์ชาติภาษาไทย
- ❖ ยึดมั่นในความดี สามัคคีรวมใจ สุจริตโปร่งใส ชาติไทยพัฒนา
- ❖ เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ
- ❖ รู้คิด รู้เท่าทัน สร้างสรรค์เทคโนโลยี
- ❖ รักในหลวง ห่วงลูกหลาน ร่วมกันต้าน ยาเสพติด
- ❖ เสียเหงื่อให้กีฬา ดีกว่าเสียน้ำตาให้ยาเสพติด

ใบงานที่ ๕ เรื่อง คำขวัญชวนคิด
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนัข
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง คำขวัญชวนคิด
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่งคำขวัญอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งชื่อเรื่อง และวาดรูปประกอบ

คำขวัญ เรื่อง.....

๑. จุดประสงค์ในการแต่งคำขวัญ

เพื่อ.....

๒. เนื้อหา

.....

๓. ข้อคิดที่ได้จากคำขวัญ

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดโน้มน้าว (๑)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดโน้มน้าว (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของการพูดโน้มน้าว

การพูดโน้มน้าว เป็นการพูดให้ผู้อื่นเชื่อถือ หรือมีความเห็นคล้อยตาม เช่น เชิญชวนให้ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง พูดโฆษณาสิ่งของ หรือกิจกรรมที่ดี ๆ

หลักในการพูดโน้มน้าว

๑. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพูดให้ชัดเจน เช่น ต้องการให้ผู้ฟังเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไร หรือต้องการเชิญชวนให้ผู้ฟังกระทำการใด

๒. จัดลำดับเนื้อหาที่จะพูด โดยแบ่งเป็น

- บทนำ
- เนื้อหา
- บทสรุป

๓. วิธีการพูด พูดด้วยความตั้งใจใช้น้ำเสียงให้หนักแน่น จริงจัง และใช้ภาษาในการพูดทำนองเชิญชวน หรือวิงวอนให้ปฏิบัติตามมากกว่าการบังคับ

วัตถุประสงค์ของการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจมีวัตถุประสงค์สำคัญโดยทั่วไป ๔ ประการ คือ

๑. เพื่อชักนำหรือโน้มน้าวใจให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา ในเรื่องที่พูดหรือเขียน เช่น การชักนำให้ทำประกันชีวิต การโฆษณาคุณภาพของสินค้า การโน้มน้าวใจให้ศรัทธาในศาสนา เป็นต้น

๒. เพื่อกระตุ้นหรือเร้าใจให้เห็นความสำคัญของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น การพูดให้เห็นความสำคัญของป่าไม้ การพูดให้เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมไทย การเขียนให้ประทับใจในการทำงานอย่างเสียสละของตำรวจตระเวนชายแดน เป็นต้น

๓. เพื่อปลุกใจให้เกิดความสำนึกและปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การปลุกใจให้รักชาติ การปลุกใจใช้สินค้าไทย การปลุกใจให้รวมพลังสามัคคี

๔. เพื่อให้ผู้รับสารเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีความเห็นคล้อยตามและนำไปปฏิบัติ เช่น การโน้มน้าวใจให้รู้จักการวางแผนครอบครัว การโน้มน้าวใจให้รู้จักใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ การเชิญชวนให้เลิกสูบบุหรี่ เป็นต้น

ขั้นตอนในการพูดโน้มน้าวใจ

๑. ขั้นการสร้างความสนใจ ผู้พูดควรใช้ถ้อยคำ สำนวน ตลอดจนวิธีการพูดให้คมคายทำให้ผู้ฟังเกิดความสนใจ และต้องการที่จะฟังต่อไป ท่วงท่าทางของผู้พูดต้องมีความกระตือรือร้น จะสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้พูด

๒. ขั้นสร้างความต้องการ เป็นการชี้ให้เห็นความจำเป็น หมายความว่า ผู้พูดพยายามให้ผู้ฟังตระหนักถึงความจำเป็นบางอย่างที่ต้องทำ หรือปฏิบัติตามที่ผู้พูด

๓. ขั้นสร้างความพอใจ เป็นขั้นที่ผู้พูดทำให้ผู้ฟังเห็นจริงตรงกับใจผู้ฟัง ผู้พูดจะเสนอข้อคิดต่าง ๆ ถ้าเป็นการโฆษณาสินค้า ก็จะเป็นการเสนอผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่ “นี่เองคือผลิตภัณฑ์ที่ฉันต้องการ”

๔. ขั้นสร้างมโนภาพ ผู้พูดพยายามใช้ถ้อยคำให้ผู้ฟังมองเห็นภาพมองเห็นประโยชน์หรือโทษของสิ่งนั้นๆ หรือผู้พูดพยายามยกตัวอย่าง อุปมาอุปไมย และเหตุการณ์ต่าง ๆ มาประกอบให้ผู้ฟังเห็นภาพตามที่ต้องการอย่างชัดเจน

๕. ขั้นเรียกร้องให้เกิดการกระทำเป็นขั้นสุดท้ายที่ผู้พูดเรียกร้องให้ผู้ฟังเชื่อถือ เกิดความคิดเห็นคล้อยตาม และกระทำตามที่ผู้พูดต้องการ เช่น ตัดสินใจเลือกซื้อ

ข้อควรปฏิบัติในการพูดโน้มน้าว

- ๑.๑ ใช้ภาษาเชิงเสนอแนะ ขอร้อง ไม่บังคับ
- ๑.๒ แสดงเหตุผลประกอบให้น่าเชื่อถือ
- ๑.๓ เสนอทางเลือกให้เห็นทั้งด้านดีและด้านเสีย
- ๑.๔ สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน เครียด
- ๑.๕ พูดให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกอยากปฏิบัติตาม

มารยาทในการพูด

- ใช้คำทักทายผู้ฟังให้ถูกต้อง เหมาะสม
- ใช้คำพูดที่สุภาพไม่หยาบคาย
- ใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด
- ไม่พูดข่มขู่หรือโอ้อวดตน
- ขณะทีผู้พูดควรมองหน้าสบตาผู้พูดอีกฝ่ายหนึ่ง และต้องตั้งใจฟังคำพูดของผู้อื่น

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การพูดโน้มน้าว (๑)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนัข
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การพูดโน้มน้าว (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแบบร่างการพูดโน้มน้าวใจ เพื่อเชิญชวนรณรงค์ลดโลกร้อน

แบบร่างการพูดโน้มน้าว เรื่อง ลดโลกร้อน

บทนำ (คำขึ้นต้น)

.....

.....

เนื้อหา (สิ่งที่พูด)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บทสรุป (คำลงท้าย)

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง การพูดโน้มน้าว (๒)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสนุก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การพูดโน้มน้าว (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หลักในการพูดโน้มน้าว

๑. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพูดให้ชัดเจน เช่น ต้องการให้ผู้ฟังเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไร หรือต้องการเชิญชวนให้ผู้ฟังกระทำสิ่งใด

๒. จัดลำดับเนื้อหาที่จะพูด โดยแบ่งเป็น

- บทนำ
- เนื้อหา
- บทสรุป

๓. วิธีการพูด พูดด้วยความตั้งใจใช้น้ำเสียงให้หนักแน่น จริงจัง และใช้ภาษาในการพูด ทำนองเชิญชวน หรือวิงวอนให้ปฏิบัติตามมากกว่าการบังคับ

ข้อควรปฏิบัติในการพูดโน้มน้าว

- ๑.๑ ใช้ภาษาเชิงเสนอแนะ ขอร้อง ไม่บังคับ
- ๑.๒ แสดงเหตุผลประกอบให้น่าเชื่อถือ
- ๑.๓ เสนอทางเลือกให้เห็นทั้งด้านดีและด้านเสีย
- ๑.๔ สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน เครียด
- ๑.๕ พูดให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกอยากปฏิบัติตาม

มารยาทในการพูด

- ใช้คำทักทายผู้ฟังให้ถูกต้อง เหมาะสม
- ใช้คำพูดที่สุภาพไม่หยาบคาย
- ใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด
- ไม่พูดข่มขู่หรือโอ้อวดตน
- ขณะที่พูดควรมองหน้าสบตาผู้พูดอีกฝ่ายหนึ่ง และต้องตั้งใจฟังคำพูดของผู้อื่น

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การพูดโน้มน้าว (๒)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนัข
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การพูดโน้มน้าว (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปประโยชน์ของการพูดโน้มน้าวใจ เป็นข้อ ๆ อย่างน้อย ๓ ข้อ

สรุปประโยชน์ของการโน้มน้าวใจ

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๘ เรื่อง การโต้วาที (๑)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การโต้วาที (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของการโต้วาที

การพูดโต้วาที เป็นการใช้คำพูดโต้ตอบของบุคคล ๒ ฝ่าย ที่ใช้เหตุผลประกอบ เพื่อหักล้างเหตุผลของอีกฝ่ายหนึ่ง และพยายามใช้คำพูดเพื่อโน้มน้าวจิตใจผู้ฟังให้มีความคิดคล้อยตาม และสนับสนุนเหตุผลของตน การโต้วาทีเป็นการแข่งขัน มีการตัดสินแพ้ชนะตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

องค์ประกอบของการโต้วาที มีดังนี้

๑. ญัตติ หรือหัวข้อเรื่องที่ใช้ในการโต้วาที

ญัตติ คือ ประเด็นหรือหัวข้อของการโต้วาที ซึ่งต้องเป็นญัตติกลาง ๆ ที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ โดยที่ฝ่ายเสนอหรือฝ่ายค้านไม่ได้เปรียบหรือเสียเปรียบกันมากนัก ก้ำกึ่งชนิดที่แต่ละฝ่ายสามารถหาเหตุผลที่ดีกว่ามาชนะอีกฝ่ายหนึ่งได้

ญัตติที่ดีควรมีลักษณะต่อไปนี้

- ๑.๑ ควรเป็นญัตติที่คนทั่วไปสนใจ อยู่ในความสนใจของสังคม
- ๑.๒ มีประโยชน์ต่อผู้โต้วาทีและคนฟัง
- ๑.๓ เป็นญัตติที่เป็นกลาง ทั้งสองฝ่ายสามารถหาเหตุผลมาหักล้างกันได้ไม่เป็นภัยต่อสังคมและไม่ขัดต่อศีลธรรม

ตัวอย่างญัตติ

“น้ำท่วมดีกว่าฝนแล้ง” “ชนบทดีกว่าในเมือง”

“รับราชการดีกว่าทำงานเอกชน” “ภัยธรรมชาติร้ายกาจกว่าภัยมนุษย์”

การตีญัตติ คือ การแปลญัตติ หรือการแปลความหมายของหัวข้อหรือประเด็นที่ใช้โต้วาทีนั่นเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก โดยเป็นหน้าที่หลักของหัวหน้าทีมทั้งสองฝ่ายเมื่อขึ้นพูดในรอบแรก เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตของเรื่อง ตีกรอบญัตติให้เป็นประโยชน์กับฝ่ายตนมากที่สุด จนบางครั้งผลการแพ้ชนะอาจอยู่ที่การตีญัตติเลยทีเดียว

๒. คณะบุคคลที่ดำเนินการโต้วาที

๒.๑ ประธานในการโต้วาที (หรือผู้ดำเนินการโต้วาที) มีหน้าที่กล่าวเปิดการโต้วาที ประกาศญัตติ ระเบียบการพูดให้ผู้พูดและผู้ฟังทราบ กล่าวแนะนำผู้โต้ทั้งสองฝ่าย เชิญผู้โต้ขึ้นโต้ตามลำดับ

๒.๒ ผู้โต้วาที ซึ่งประกอบด้วยบุคคล ๒ ฝ่าย คือ

- ฝ่ายเสนอ ทำหน้าที่เสนอข้อมูลและค้านฝ่ายค้าน ประกอบด้วย หัวหน้าและผู้สนับสนุน

๒-๓ คน

- ฝ่ายค้าน ทำหน้าที่ค้านข้อมูลฝ่ายเสนอและเสนอข้อมูลที่ดีกว่า ประกอบด้วย หัวหน้าและผู้สนับสนุน ๒-๓ คน

๒.๓ กรรมการตัดสิน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เข้าใจในการโต้วาทีและเชื่อถือได้ มีหน้าที่ให้คะแนน ปกติมักมีจำนวนเป็นคี่ ประมาณ ๓-๕ คน ในการโต้วาทีที่ไม่เป็นทางการ เพื่อความสนุกสนานหรือเชื่อมความสัมพันธ์ มักให้ผู้ดำเนินการขอเสียงปรบมือจากผู้ฟัง

๓. ผู้ฟัง ควรรู้จักพิจารณาถ้อยคำที่ได้ ตอนใดผู้โต้วาทีพูดดีเป็นที่ประทับใจควรปรบมือให้

คุณสมบัติของผู้โต้วาที

๑. ต้องมีทักษะในการโต้วาที คือ มีความมั่นใจในตนเอง ใช้ลีลาท่าทางน้ำเสียงได้ดี มีสำนวนโวหารดี มีลูกเล่นและมีอารมณ์ขัน

๒. ต้องเตรียมตัวดี คือ เตรียมข้อมูลมาดี เลือกประเด็นที่จะนำเสนอดี แบ่งข้อมูลในการนำเสนอดี เตรียมค้านได้ดี และเตรียมอุปกรณ์ประกอบได้ดี

๓. ต้องเป็นผู้มีไหวพริบปฏิภาณดี คือ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ดักทางฝ่ายตรงข้ามเก่ง มีการใช้มุขแห่งหรือมุขสดเก่ง แก้ต่างได้อย่างลื่นไหล และรู้จักใช้ข้อมูลของฝ่ายตรงข้ามย้อนศรกลับไป

๔. ต้องเป็นผู้มีใจคอหนักแน่น คือ ไม่หวั่นไหว ไม่โกรธ ไม่หงุดหงิด มองโลกในแง่ดี และมีอารมณ์ขัน

๕. ต้องรู้จักทำงานเป็นทีม คือ มีการตั้งทีม ก ทีม ข เพื่อซุ่มโต้กัน แบ่งกันหาข้อมูลหาคำคมหรือมุขตลกและหาข้อมูลของฝ่ายตรงข้าม ที่สำคัญต้องซุ่มกันอย่างจริงจัง

มารยาทในการพูด

- ใช้คำทักทายผู้ฟังให้ถูกต้อง เหมาะสม

- ใช้คำพูดที่สุภาพไม่หยาบคาย

- ใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด

- ไม่พูดข่มขู่หรือโอ้อวดตน

- ขณะที่พูดควรมองหน้าสบตาผู้พูดอีกฝ่ายหนึ่ง และต้องตั้งใจฟังคำพูดของผู้อื่น

ใบงานที่ ๘ เรื่อง การโต้วาที (๑)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง วรรณคดีภาษาพาสุนก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง การโต้วาที (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเสนอหัวข้อในการโต้วาที คนละ ๑ หัวข้อ จากนั้นพูดคุยกันในกลุ่มตนเอง และสรุปให้ได้เพียง ๑ หัวข้อเท่านั้น จากนั้นนำเสนอหน้าชั้นเรียน พร้อมระบุเหตุผล

หัวข้อที่สนใจ คือ.....

เพราะ.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง การโต้วาที (๒)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสนุก
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การโต้วาที (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เทคนิคการโต้วาที

กลวิธีการเสนอ

๑. เสนอข้อมูลหลัก ๆ ที่หนักแน่น น่าเชื่อถือ และเสริมประเด็นหลักให้หนักแน่นมากขึ้น
๒. เสนอข้อมูลที่เป็นผลลบกับฝ่ายตรงข้าม แต่ต้องไม่เป็นการใส่ร้ายป้ายสีฝ่ายตรงข้าม
๓. เสนอประเด็นที่ไม่สำคัญหรือไม่เกี่ยวข้องเพื่อหลอกล่อให้ฝ่ายตรงข้ามเกิดความสับสน

กลวิธีการค้าน

๑. หัวใจของการค้าน คือ ถ้าค้านเขาตกเหมือนยกเราขึ้น จะทำให้ถือไฟเหนือกว่าฝ่ายเสนอ
๒. ต้องค้านอย่างมีเหตุผล มีข้อมูล และมีหลักฐานประกอบการพูดที่น่าเชื่อถือ
๓. ต้องรู้จักค้านล่วงหน้าหรือดักทางฝ่ายตรงข้าม
๔. อะไรที่ค้านไม่ได้ให้ปล่อยไป ยกเว้นประเด็นที่เข้าตากรรมการหรือได้รับเสียงปรบมือจากผู้ชมต้องค้านแบบข้าง ๆ คู ๆ

เคล็ดลับวิชาการโต้วาที

๑. เมื่อเริ่มพูด ต้องทักทายผู้ดำเนินรายการ คณะกรรมการ ฝ่ายข้าม และผู้ชม
๒. ต้องขึ้นต้นให้น่าสนใจและลงท้ายให้จับใจโดยใช้เพลง กลอน หรือคำคม
๓. ต้องมีสไตล์หรือจุดเด่นเป็นของตนเอง
๔. ต้องทำให้ผู้ชมและคณะกรรมการเชื่อเราและกลายมาเป็นพวกเราให้มากที่สุด
๕. ห้ามนำเรื่องเกี่ยวกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มาพูดถึงหรืออ้างอิงเพราะเป็นการไม่สมควร และไม่พูดในสิ่งที่ผิดศีลธรรม
๖. พูดให้น่าเชื่อถือที่สุด มีหลักฐานอ้างอิงที่เหนือกว่าฝ่ายตรงข้าม
๗. ใช้เวลาให้พอดีและคุ้มค่าให้มากที่สุด
๘. ข้อนี้สำคัญที่สุด คือต้องมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้รู้ชนะ เพราะผลแพ้ชนะไม่ได้สำคัญเท่าการที่เราได้ทำหน้าที่ของตัวเองอย่างดี และสามารถสร้างความเพลิดเพลินและให้สาระที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ชม

กติกาและมารยาทในการโต้วาที

๑. แต่ละทีมจะมีสมาชิก ๓ หรือ ๔ เท่า ๆ กัน
๒. แต่ละทีมจะมีหัวหน้าทีม ๑ คน ที่เหลือจะเป็นผู้สนับสนุน
๓. เวลาในการโต้วาที หัวหน้าทีมมีเวลา ๔ นาที ส่วนผู้สนับสนุนแต่ละคนมีเวลา ๓ นาที และหัวหน้าทีมสรุปอีกคนละ ๓ นาที
๔. ก่อนหมดเวลา ๓๐ วินาที จะมีเสียงสัญญาณเตือน ๑ ครั้ง เมื่อหมดเวลาจะมีสัญญาณเตือน ๒ ครั้ง และเมื่อเวลาเกินไปทุก ๆ ๓๐ วินาทีจะมีสัญญาณเตือน ๑ ครั้ง
๕. ถ้าพูดสั้นกว่าเวลาที่กำหนด ๓๐ วินาที หรือพูดเกินเวลาที่กำหนดทุก ๓๐ วินาทีจะถูกหักคะแนน
๖. การโต้วาทีจะเริ่มจากหัวหน้าฝ่ายเสนอ หัวหน้าฝ่ายค้าน ตามมาด้วยผู้สนับสนุนฝ่ายเสนอ และฝ่ายค้านสลับกันไปจนหมด สำหรับในรอบสรุป หัวหน้าฝ่ายค้านจะสรุปก่อนหัวหน้าฝ่ายเสนอ

ใบงานที่ ๙ เรื่อง การโต้วาที (๒)
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนัข
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง การโต้วาที (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปประโยชน์ ประสพการณ์ และข้อเสนอแนะในการโต้วาที

“ประโยชน์” จากการโต้วาที

.....

.....

“ประสพการณ์” จากการโต้วาที

.....

.....

“ข้อเสนอแนะ” จากการโต้วาที

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสุนัข

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันทำได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. การร้องเพลงพื้นบ้านไทย					☐
๒. การจำแนกระดับภาษา					☐
๓. การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร					☐
๔. คำราชาศัพท์					☐
๕. คำขวัญชวนคิด					☐
๖. การพูดโน้มน้าว					☐
๗. การโต้วาที					☐

๒. สิ่งที่ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๓. สิ่งที่ฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๔. สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘
คิดสร้างสรรค์ สู่งานเขียน

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง หลักการเลือกอ่านหนังสือ และมารยาทในการอ่าน
 หน่วยงานเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของการอ่าน

การอ่าน คือ การรับรู้ความหมายจากถ้อยคำที่ตีพิมพ์อยู่ในสิ่งพิมพ์หรือในหนังสือ ซึ่งเป็นการรับรู้ว่า ผู้เขียนคิดอะไร และพูดอะไร โดยเริ่มต้นทำความเข้าใจถ้อยคำแต่ละคำ เข้าใจวลีเข้าใจประโยค เข้าใจแต่ละย่อหน้า

ลักษณะของนักอ่านที่ดี

๑. มีสมาธิและมีความสามารถในการอ่าน	๒. อ่านหนังสือเร็ว
๓. มีพื้นฐานความรู้ทางภาษาดี	๔. มีนิสัยรักการอ่าน ชอบบันทึก
๕. มีความจำดี	๖. มีความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุด
๗. หมั่นทบทวนติดตาม เรื่องที่อ่านสม่ำเสมอ	๘. มีวิจารณ์ญาณในการอ่าน
๙. อ่านทวน อ่านเป็น	

หลักการเลือกหนังสือ

การเลือกหนังสือ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการอ่าน และต้องสัมพันธ์กับการเลือกใช้หนังสือ หรือวัสดุในห้องสมุด ได้แก่

๑. การอ่านเพื่อความรู้ เช่น ตำราวิชาการ หนังสือเรียน ความรู้ในสาระการเรียนรู้
๒. การอ่านเพื่อความบันเทิงใจ เช่น นวนิยาย การ์ตูน เรื่องสั้น
๓. การอ่านเพื่อเป็นกำลังใจ เสริมสร้างปัญญา เช่น หนังสือจิตวิทยา หนังสือธรรมะ
๔. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การทำอาหาร การทำงานอดิเรกหนังสือ

การเตรียมพร้อมเพื่อการอ่าน

๑. สถานที่เหมาะกับการอ่าน ควรมีความเงียบสงบ มีอุณหภูมิและแสงสว่างที่เหมาะสม
๒. จัดท่าทางในการอ่าน ตำแหน่งของหนังสือควรอยู่ห่างประมาณ ๓๕-๔๕ เซนติเมตร หน้าหนังสือต้องตรงอยู่กลางสายตา ควรนั่งหลังตรงไม่ควรนอนอ่าน
๓. จัดอุปกรณ์ช่วยในการอ่าน เช่น กระจกสำหรับบันทึก ดินสอ ปากกา ดินสอสี
๔. จัดเวลาที่เหมาะสม หากต้องการทบทวนบทเรียน ควรอ่านในช่วงที่ไม่ดีเกินไป เนื่องจากร่างกายยังไม่อ่อนล้าเกินไปนัก หรืออ่านในตอนเช้า ๕.๐๐-๖.๓๐ น.
๕. เตรียมตนเอง ได้แก่ ทำจิตใจให้แจ่มใส มุ่งมั่น ตั้งใจ และมีสมาธิในการอ่าน นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ มีสุขภาพสายตาที่ดีแบ่งเวลาให้ถูกต้อง และมีวินัยในชีวิต

ขั้นตอนในการอ่าน

๑. **ขั้นตอนการอ่านออกเสียง** ความเร็วจะเท่ากับความสามารถในการเปล่งเสียงออกมาแต่ละคำ การอ่านลักษณะนี้มักเป็นของเด็กเล็กที่ครูให้อ่านออกเสียงเพื่อพัฒนาการอ่าน

๒. **ขั้นตอนการอ่านในใจ** ต้องอาศัยความแม่นยำในการมองดูตัวหนังสือ การเคลื่อนไหวสายตา การแบ่งช่วงวรรคตอน ซึ่งต้องฝึกให้เกิดความแม่นยำและรวดเร็วจึงจะสามารถเก็บได้ครบทุกคำ วิธีฝึกการอ่านในใจ มีดังนี้

- ๑) กวาดสายตามองตัวอักษรให้ได้ช่วงประมาณ ๕-๖ คำ เป็นอย่างน้อย
- ๒) ไม่ควรทำปากขมูขมิบในขณะที่อ่าน ต้องฝึกเรื่องอัตราความเร็วของตาและสมอง
- ๓) ไม่ควรอ่านย้อนหลังไปมา ควรอ่านจากซ้ายไปขวาโดยตลอด
- ๔) อ่านข้อความง่าย ๆ ไม่มีคำศัพท์มาก ไม่ซับซ้อน ยาวประมาณ ๑ หน้า
- ๕) จับเวลาที่ใช้ในการอ่านข้อความนั้น
- ๖) ตั้งคำถามเพื่อถามตนเองเกี่ยวกับเรื่องราวหรือข้อความที่อ่าน
- ๗) สำรวจตนเองว่าตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านได้มากเพียงใด
- ๘) อ่านข้อความนั้นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง พยายามทำเวลาในการอ่านให้น้อยลง
- ๙) ตอบคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านอีกครั้งว่าตอบได้ดีกว่าครั้งแรกหรือไม่

การกำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่าน

๑. **อ่านเพื่อความรู้อื่นฐาน** เป็นการอ่านเพื่อรู้เรื่องโดยสังเขป เช่น อ่านเพื่อรวบรวมสิ่งพิมพ์ที่จะใช้ในการค้นคว้าและเขียนรายงาน

๒. **อ่านเพื่อรวบรวมข้อมูล** เป็นการอ่านให้เข้าใจในเนื้อหาสาระ และจัดลำดับความคิดได้เพื่อสามารถรวบรวม และบันทึกข้อมูลสำหรับเขียนรายงาน

๓. **อ่านเพื่อหาแนวคิด** เป็นการอ่านเพื่อรู้ว่าสิ่งที่อ่านนั้นมีแนวคิดหรือสาระสำคัญอย่างไร จะนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ในลักษณะใด เช่น อ่านบทความ และสารคดีเพื่อหาหัวข้อสำหรับเขียนโครงร่างรายงาน

๔. **อ่านเพื่อวิเคราะห์หรือวิจารณ์** เป็นการอ่านเพื่อให้เข้าใจลึกซึ้ง ที่จะนำความรู้ไปใช้ หรือแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ เช่น อ่านบทความที่แสดงความคิดเห็น การอ่านตารางและรายงาน

๕. **อ่านเพื่อความบันเทิงและจรรโลงใจ** เป็นการอ่านหนังสือประเภทบันเทิงคดีในเวลาว่าง บางคนที่มีนิสัยรักการอ่านหาความรู้สึกเครียดจากการอ่านหนังสือเพื่อความรู้อาจอ่านหนังสือประเภทเบาสมองเพื่อการพักผ่อน หนังสือประเภทที่สนองจุดประสงค์ของการอ่านประเภทนี้มีจำนวนมาก เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย การ์ตูน วรรณคดีประทีองอารมณ์ เป็นต้น

มารยาทในการอ่านหนังสือ

๑. มีสมาธิในการอ่าน อ่านอย่างตั้งใจ ควรนั่งอ่านในท่าทางสบาย ตัวตรง ไม่เล่นกันขณะอ่านหนังสือ ไม่ทำกิจกรรมอื่น ๆ ระหว่างอ่านหนังสือ เช่น การฟังเพลง ดูโทรทัศน์ เป็นต้น
๒. อ่านในใจไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น เพราะรบกวนและสร้างความรำคาญแก่ผู้อื่น
๓. ไม่อ่านสิ่งที่เป็นงานเขียนส่วนตัวของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาต เช่น จดหมาย บันทึกรส่วนตัว เอกสารข้อมูลความลับต่าง ๆ เป็นต้น
๔. เลือกเวลาในการอ่านให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ไม่อ่านในเวลาที่ไม่ควรอ่าน เช่น ขณะเรียนหนังสือ ฟังครูสอน ฟังการบรรยาย เป็นต้น
๕. ไม่รับประทานอาหารระหว่างอ่านหนังสือ เพราะจะทำให้หนังสือเปื้อนเปรอะเป็นสกปรก
๖. ใช้หนังสือด้วยความระมัดระวัง ไม่พับหน้าหนังสือ ไม่ฉีกส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือ
๗. ไม่แย่งหนังสือของผู้อื่นมาอ่าน เมื่ออ่านหนังสือเสร็จควรเก็บไว้ให้เป็นที่เป็นทาง

ประโยชน์ของการอ่าน

๑. เป็นการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมที่ง่าย และตรงตามความต้องการ
๒. ช่วยให้อบรมรู้ทันเหตุการณ์และพัฒนาด้านวิชาการ นักพูดและนักเขียนที่ประสบความสำเร็จมักเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่าน และเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่เสมอ
๓. เป็นการช่วยส่งเสริมความคิด ช่วยให้ได้รู้รู้นานาทัศนะในสาขาวิชาต่าง ๆ จากทัศนะของผู้เขียนหลาย ๆ คนในประเด็นเดียวกัน
๔. ช่วยให้เกิดพัฒนาการด้านความคิดของตัวผู้อ่านเอง สามารถคิดวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และมีข้อสนับสนุนจากการอ่านเพียงพอ เป็นที่ยอมรับจากผู้อื่น

คุณค่าของการอ่าน

๑. การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการช่วยให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจในชีวิตประจำวัน
๒. การอ่านมีความจำเป็นต่อการศึกษาเล่าเรียน ทั้งในระบบและนอกระบบ คนที่เรียนหนังสือเก่งมักจะเป็นคนที่อ่านหนังสือเก่ง เพราะการอ่านช่วยให้ได้รับความรู้และความเข้าใจที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ และสามารถศึกษาต่อในระดับสูงได้
๓. การอ่านมีคุณค่าต่อมนุษย์เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ทำให้เกิดความรู้อยกระดับสติปัญญาให้สูงขึ้น เกิดความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาความคิดให้ก้าวหน้า
๔. การอ่านทำให้เกิดความเข้าใจ ความร่วมมือในการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ได้รับความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ

สรุปจากหนังสือ “ภาษาไทยสื่อแห่งความงามทางวัฒนธรรม”

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ใบงานที่ ๑ เรื่อง เขียนบันทึกการอ่านตามความสนใจ
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง การเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านหนังสือตามความสนใจ ๑ เรื่อง แล้วบันทึกตามประเด็นต่อไปนี้

๑.

ชื่อเรื่อง

๒.

ชื่อผู้แต่ง

๓.

ปีที่พิมพ์สำนักพิมพ์.....

๔.

ประเด็นสำคัญของเรื่อง

.....

๕.

ความรู้ที่ได้รับ

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง หลักการอ่านงานเขียนเชิงอธิบายประเภทต่าง ๆ
 หน่วยงานเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หลักการอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะ และข้อปฏิบัติ มีดังนี้

๑. อ่านอย่างละเอียด อ่านทุกส่วนของเอกสาร ข้อปฏิบัติ หรือคู่มือ
๒. ตั้งใจอ่าน อย่างมีสมาธิเพื่อเก็บรายละเอียดของข้อปฏิบัติ และขั้นตอนการใช้งาน
๓. ควรจดบันทึกขั้นตอนการใช้งาน ทำเป็นบทสรุปการปฏิบัติ หรือย่อแนวกาปฏิบัติงาน

หลักการเขียนอธิบายเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะ และข้อปฏิบัติ

เป็นการเขียนเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ อย่างละเอียดและถูกต้อง ด้วยกลวิธีที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหา มีแนวการเขียน ดังนี้

๑. การเขียนอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติ หรือวิธีการ จะต้องเขียนตามลำดับขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ แล้วได้ผลงานหรือทำได้ตามขั้นตอนนั้น ๆ
๒. การเขียนแนะนำสถานที่ เป็นการประชาสัมพันธ์สถานที่ เผยแพร่ข้อมูล ชักชวนให้รู้จัก และคล้อยตาม โดยเขียนเนื้อเรื่องสั้น ๆ แต่ข้อความชัดเจน ภาษากระชับ ย้ำข้อความสำคัญ
๓. การเขียนข้อปฏิบัติ เป็นการชักจูงให้ปฏิบัติตาม ควรเขียนเป็นข้อ ๆ ชัดเจนปฏิบัติได้

ตัวอย่างงานเขียนเชิงอธิบาย คำสั่ง ข้อเสนอแนะ และข้อปฏิบัติ

ตัวอย่างที่ ๑ วิธีการทำไข่ตุ๋น

ไข่ตุ๋นอุ่นเส้น ต้นทุนต่ำทำกินแก้จัน สูตรในการทำ “ไข่ตุ๋น” ที่เจ๊กุ่นชายในราคาโถละ ๓๐ บาท จะใช้ไข่ไก่ ๒ ฟอง หมูสับ ๕๐ กรัม วนเส้น เห็ดทอดหั่น กระเทียมเจียว ผักชี พริกชี้ฟ้า สุก (แดง) เขามีเทคนิคในการทำหรือปรุง โดยเอาไข่ไก่ตีเข้ากับน้ำซุบ (น้ำต้มกระดูกหมูหรือกระดูกไก่ก็ได้) โดยใช้สูตรน้ำซุบครึ่งแก้วต่อไข่ไก่ ๒ ฟอง (มากไปไข่ตุ๋นเหลว น้อยไปไข่ตุ๋นแข็งกระด้าง) ตีจนเข้ากัน จากนั้นก็ใส่ซอส ซีอิ๊วขาว พริกไทย (ไม่ใส่น้ำปลาจะทำให้เกิดกลิ่นคาว) เมื่อเครื่องปรุง ไข่ตุ๋นเสร็จแล้วเอาวนเส้นใส่เข้าไปคนให้เข้ากัน แล้วเอาเห็ดหอม พริกชี้ฟ้า ใส่เข้าไปคล้าย ๆ กับโรยหน้าแล้วนำไปนึ่งในซึ้งนานประมาณ ๒๐ นาที ไข่ตุ๋นก็จะสุกพอดีรับประทานพอยกออกมาจากซึ้งแล้วโรยด้วยผักชี ตักกินร้อน ๆ อร่อย...เป็นอาหารเสริมสุขภาพ ตามคำขวัญที่ว่า ... บริโภคไข่ไก่ พลานามัยสมบูรณ์ (ข้อสำคัญอย่าใส่ผงชูรส)

ที่มา : ปัญญา เจริญวงศ์. “ทำได้ไม่จน.” ไทยรัฐ, ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ , หน้า ๗

ตัวอย่างที่ ๒ ข้อควรปฏิบัติในการใช้ห้องสมุด

๑. แต่งกายสุภาพ
๒. ให้นำกระเป๋าใส่หนังสือ แฟ้มเอกสาร ถุงใส่ของ วางไว้ในที่ที่จัดไว้โดยเฉพาะ
๓. ห้องสมุดไม่รับฝากสิ่งของมีค่า และไม่รับผิดชอบต่อสิ่งของมีค่าที่สูญหายกรณีวางทิ้งไว้
๔. ห้ามนำอาหาร ขนม และเครื่องดื่มเข้าห้องสมุด
๕. ห้ามสูบบุหรี่ในบริเวณห้องสมุด
๖. ใช้ห้องสมุดด้วยความสำรวม ไม่ส่งเสียงดังหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นที่รำคาญแก่ผู้อื่น
๗. การอ่านหนังสือภายในห้องสมุด ผู้อ่านจะต้องอ่าน ณ ที่ซึ่งจัดไว้โดยเฉพาะ
๘. ผู้ใช้สามารถหยิบหนังสือเล่มที่ต้องการจากชั้นได้เอง เมื่ออ่านเสร็จให้วางไว้ที่ชั้นพักหนังสือที่ใกล้ชั้นวางหนังสือมากที่สุด
๙. หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสารเมื่ออ่านเสร็จแล้วให้เก็บคืนตามป้ายชื่อของสิ่งพิมพ์ที่ติดอยู่บนชั้นวาง
๑๐. ห้ามขีด เขียน ตัด ฉีก ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด
๑๑. ห้ามนำทรัพยากรสารสนเทศใด ๆ ของห้องสมุดออกจากห้องสมุดโดยไม่ได้รับอนุญาต

ตัวอย่างที่ ๓ มารยาทในการชมการแสดง

๑. ไม่ควรส่งเสียงรบกวนผู้อื่นขณะกำลังชมการแสดง ทำให้ผู้อื่นเกิดความรำคาญ และอาจทำให้ผู้แสดงไม่มีสมาธิในการแสดง
๒. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับสถานที่ ไม่ควรสวมหมวกขณะชมการแสดง
๓. ไปถึงสถานที่ก่อนเวลาแสดง เพื่อจะได้ศึกษารายละเอียดของงานก่อนชมการแสดง เช่น การอ่านเอกสารประกอบการแสดง เพื่อให้เข้าใจการแสดงได้ง่ายขึ้น เป็นต้น
๔. ปฏิบัติตนตามระเบียบของสถานที่ เช่น นั่งประจำที่ก่อนการแสดงจะเริ่ม และให้เกียรติผู้แสดงโดยการปรบมือก่อนการแสดงและหลังจบการแสดง เป็นต้น
๕. ให้ความสนใจ และมีอารมณ์ร่วมกับผู้แสดง เช่น สนุกสนาน หัวเราะ ปรบมือเพราะจะทำให้ผู้แสดงแสดงได้อย่างเต็มที่ และมีกำลังใจในการแสดง
๖. ไม่ลุกเดินไปมาบ่อย ๆ เพราะจะทำให้เกิดความวุ่นวาย และเป็นการทำลายสมาธิในการชมการแสดงของผู้อื่นด้วย

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การอ่านงานเขียนประเภทเชิงอธิบายแสดงขั้นตอน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านขั้นตอนการล้างมือ แล้วปฏิบัติตามให้ถูกต้อง

7 ขั้นตอน
ล้างมือ

15 ตุลาคม วันล้างมือโลก
(Global Handwashing Day)

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก

ขอบคุณข้อมูล : กรมนอนาภัย
รูป : www.freepik.com

- 1 ฝ่ามือถูกัน
- 2 ฝ่ามือถูหลังมือ และนิ้วงอกนิ้ว
- 3 ฝ่ามือถูฝ่ามือ และนิ้วงอกนิ้ว
- 4 หลังนิ้วมือ ถูฝ่ามือ
- 5 ถูนิ้วหัวแม่มือ ด้วยฝ่ามือ
- 6 ปลายนิ้วมือ ถูขวางฝ่ามือ
- 7 ถูรอบข้อมือ

ที่มาของรูปภาพ : ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนย่อความและตัวอย่างการเขียนย่อความ
 หน่วยงานเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนย่อความ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การย่อความ หมายถึง การเก็บสาระสำคัญของเนื้อเรื่องให้ครบถ้วน แล้วนำข้อความที่ยังไม่จัดระเบียบมาเรียบเรียงใหม่ให้กะทัดรัด ด้วยสำนวนภาษาของตนเอง มีใจความสำคัญครบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้สะดวกรวดเร็ว

หลักการเขียนย่อความ มีดังนี้

๑. อ่านหรือฟังเรื่องที่จะย่อตั้งแต่ต้นจนจบอย่างน้อย ๒ ครั้ง ครั้งแรกเป็นการอ่านสำรวจคร่าว ๆ แล้วให้อ่านรอบที่สอง เพื่อให้รู้ว่า
 - เรื่องนี้กล่าวถึงอะไร
 - ใครทำอะไร ทำกับใคร ที่ไหน เมื่อไร ผลเป็นอย่างไร
 - เจตนาของผู้เขียนต้องการถ่ายทอดเรื่องอะไรแก่ผู้อ่าน
๒. ย่อความเฉพาะข้อความที่เป็นจริง ความรู้ ข้อเท็จจริง ไม่นำข้อคิดเห็น ความรู้สึกมาเขียนในย่อความ
๓. พิจารณาเรื่องที่จะย่อความว่าเป็นงานเขียนประเภทใด เช่น นิทาน บทความ เรียงความ ถ้าเรื่องที่จะย่อเป็นบทร้อยกรองต้องถอดความเป็นร้อยแก้วก่อน แล้วจึงจับใจความสำคัญ
๔. นำใจความสำคัญมาเขียนเรียบเรียงใหม่ด้วยภาษาของตนเองที่กะทัดรัด สละสลวยโดยไม่ให้ใจความสำคัญเปลี่ยนไป
๕. ตรวจสอบการใช้สรรพนาม เปลี่ยนการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๑ หรือบุรุษที่ ๒ เช่น ฉัน คุณ ท่าน เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๓ เช่น เขา เธอ และไม่ใช้อักษรย่อ
๖. การย่อคำพูด/คำสนทนาของบุคคล ให้ย่อโดยไม่ต้องใส่เครื่องหมาย (“ ”)
๗. ถ้าเรื่องเดิมมีการใช้คำราชาศัพท์ เมื่อย่อแล้วก็ต้องใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้องเหมือนเดิม
๘. ถ้าเรื่องเดิมมีหลายย่อหน้า ใจความที่ย่อแล้วให้เขียนรวมเป็นย่อหน้าเดียว
๙. การย่อความไม่ควรมีความยาวมากกว่าครึ่งหนึ่งของเนื้อความเดิม
๑๐. ให้เขียนขึ้นต้นตามรูปแบบของย่อความก่อน เพื่อให้รู้ที่มาของเรื่องที่น่ามาย่อ แล้วจึงเขียนย่อความให้สมบูรณ์

ตัวอย่าง รูปแบบการเขียนย่อความ

๑. การย่อนิทาน

ย่อนิทานเรื่อง.....ผู้แต่ง.....
จากหนังสือ.....ความว่า
.....
.....

๒. ย่อบทความทางวิชาการ

ย่อบทความเรื่อง.....ผู้แต่ง.....
จากหนังสือ.....ฉบับที่.....หน้า.....ความว่า
.....
.....

๓. ย่อคำสอน

ย่อคำสอนเรื่อง.....ผู้แต่ง.....
จากหนังสือ.....หน้า.....ความว่า
.....
.....

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน .๒๕๕๑. คู่มือการเรียนรู้การสอนภาษาไทย คิดและเขียน
เชิงสร้างสรรค์ : เรียงความ ย่อความ และสรุปความ.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำของสำนักงานคณะกรรมการ สกสศ.)

ใบงานที่ ๓ เรื่อง ย่อความตามประสบการณ์เดิม
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนย่อความ (๑)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง “ครอบครัวตัวอย่าง” แล้วเขียนย่อความตามรูปแบบให้ถูกต้อง

ครอบครัวตัวอย่าง

ผลการคัดเลือกรับรางวัลครอบครัวตัวอย่างประจำอำเภอชะอำปีนี้ ได้แก่ ครอบครัวของ พลโทเด่น คลีบาน ภรรยาชื่อช่อนกลิ่น คลีบาน ซึ่งมีลูก ๓ คน เป็นชาย ๒ คน หญิง ๑ คน ภรรยาของพลโทเด่น คลีบาน เป็นพยาบาลแผนกฉุกเฉินที่มีความขยันใส่ใจดูแลผู้ป่วยทุกคนอย่างเต็มใจ หลังเลิกงานคุณช่อนกลิ่นจะเป็นแม่บ้านแม่เรือนที่ดี ครอบครัวนี้มีความหวังอยากให้ลูกชายทั้งสองเป็นทหาร ส่วนลูกสาวคนเล็กอยากให้เป็นพยาบาลเหมือนแม่ พลโทเด่น คลีบานภูมิใจในภรรยาและลูก ๆ มาก ใคร ๆ ก็ชมว่าเป็นครอบครัวตัวอย่าง

จากหนังสือผู้ที่ได้รับรางวัลครอบครัวตัวอย่าง จังหวัดเพชรบุรี

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๔ เรื่อง ฝึกย่อความ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนย่อความ (๑)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนย่อความตามรูปแบบ

วิ่งเปี้ยว

วิ่งเปี้ยวเป็นการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยอย่างหนึ่งที่เด็ก ๆ นิยมเล่นกันมายาวนาน เป็นการละเล่นที่ต้องใช้กำลังความแข็งแรงของร่างกายในการวิ่งให้เร็วที่สุด วิธีเล่นง่ายและไม่ต้องมีอุปกรณ์อะไรมีเพียงผ้าผืนเล็ก ๆ ๒ ผืนเท่านั้น มีวิธีการเล่น ดังนี้ จำนวนผู้เล่นไม่จำกัด โดยแบ่งผู้เล่นออกเป็น ๒ ฝ่าย ๆ ละ เท่า ๆ กันอาจมีผู้เล่นประมาณ ๕ - ๑๐ คน ไม่ควรมากหรือน้อยไปกว่านี้ เพราะจะทำให้ไม่สนุกเท่าที่ควร โดยเตรียมกรวยหรือปักหลัก ๒ ข้างหรือใช้คนนั่งเป็นหลัก ข้างละหลักระยะห่างประมาณ ๘ - ๑๐ เมตร มีกรรมการตัดสิน ๑ คน เริ่มต้นพร้อมกันทั้งสองข้างยืนต่อแถวกันที่กรวยหรือหลักของฝ่ายตนเอง ต้องวิ่งอ้อมหลักให้ทันกันให้คนแรกมือถือผ้าคนละผืน เมื่อถึงฝ่ายของตนก็ส่งผ้าให้คนต่อไป เป็นเช่นนี้จนวิ่งทันกันฝ่ายไล่ทันต้องใช้ผ้าที่ถืออยู่ตีอีกฝ่ายหนึ่ง ถือว่าฝ่ายนั้นชนะ ข้อห้ามในระหว่างเล่น คือ ห้ามทำผ้าตกพื้นหากทำตกต้องวิ่งกลับไปเก็บผ้าแล้วจึงวิ่งต่อไป ห้ามวิ่งขวางฝ่ายตรงข้าม ห้ามจงใจเตะกรวยหรือหลักของฝ่ายตรงข้าม

ที่มา : ศิลปะชาวบ้าน ของ วิบูลย์ ธีสุวรรณ หน้า ๔๓

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

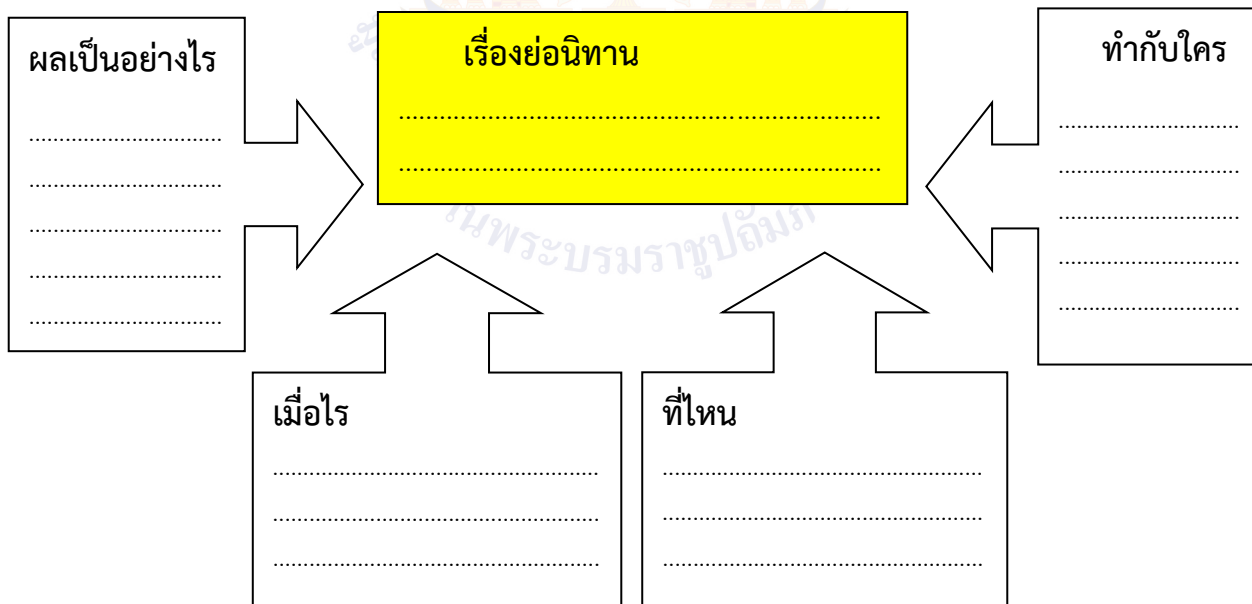
ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนย่อความจากนิทาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนย่อความ (๒)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การเขียนย่อความจากนิทาน

นักเรียนจะต้องอ่านนิทานหรือฟังเรื่องที่จะย่อให้ตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ และทำความเข้าใจเรื่อง/นิทานนั้น ดังต่อไปนี้

๑. อ่านเรื่องและหาคำตอบว่า “เรื่องอะไร ใครเป็นตัวละครเอกในนิทาน ใคร ทำอะไร ทำกับใคร ที่ไหน เมื่อไร ผลเป็นอย่างไร”
๒. ลำดับความคิดจากคำตอบให้ง่ายต่อการเข้าใจ
๓. เขียนย่อเรื่องด้วยถ้อยคำสั้น ๆ รัดกุม ใช้คำเชื่อมข้อความเพื่อให้ความต่อเนื่อง
๔. กรณีมีคำศัพท์ยาก ให้เปลี่ยนเป็นคำสามัญ หรือเลือกใช้คำราชาศัพท์ที่ได้ใจความตรงกันและสั้นกว่าเดิมก็ได้

แผนภาพเพื่อการเขียนย่อนิทาน

ตัวอย่าง การเขียนย่อความจากนิทาน

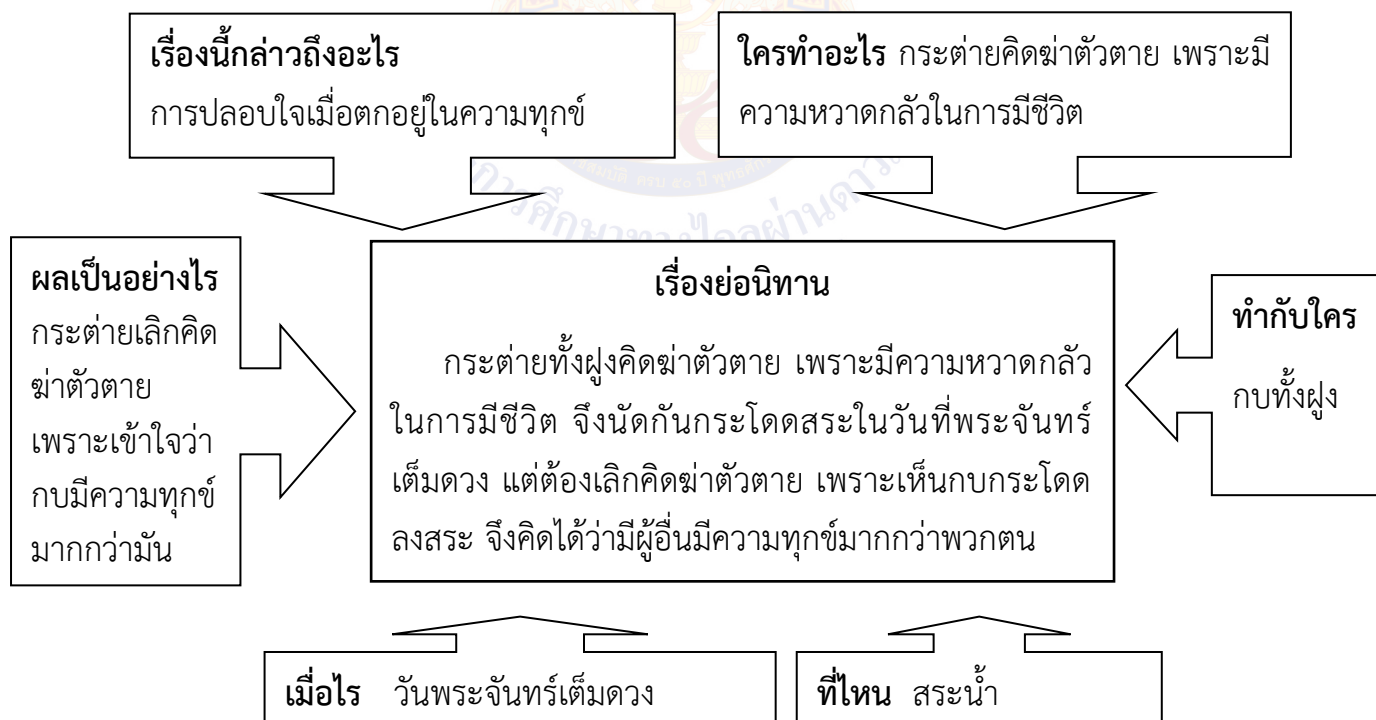
นิทานเรื่อง กระต่ายกับกบ

กระต่ายฝูงหนึ่งมาประชุมกันและพากันร้องไห้คร่ำครวญว่า พวกมันมีชีวิตอยู่อย่างหมิ่นเหม่ต่ออันตราย และตกอยู่ในความหวาดกลัวตลอดเวลา เพราะตกเป็นเหยื่อของคน สุนัข นกอินทรี และสัตว์อื่น ๆ ในที่สุดพวกมันก็ตัดสินใจว่า ควรตายเสียดีกว่าที่จะทนทุกข์ทรมานต่อไป หลังจากนั้นพวกมันตกลงใจที่จะวิ่งไปยังสระน้ำ เพื่อกระโดดน้ำตายในวันที่ พระจันทร์ เต็มดวง รอบสระน้ำเป็นที่อยู่ของกบฝูงหนึ่ง พอได้ยินเสียงผีเท้ากระต่ายวิ่งมา กบทั้งหมดก็กระโจนลงน้ำด้วยความตกใจ ในเวลาเดียวกันกระต่ายตัวหนึ่งเห็นกบกระโจนลงสระ จึงพูดกับพรรคพวกว่า หยุดก่อนพวกเรา อย่าเพิ่งทำอะไรหุนหันพลันแล่น คุณนั่นสิ ยังมีสัตว์ที่ทนทุกข์ทรมานด้วยความกลัวมากกว่าพวกเราอีกเห็นไหม

สิ่งที่ปลอบประโลมใจ ผู้ที่ตกอยู่ในความทุกข์ได้อย่างดีประการหนึ่ง คือ การได้เห็นผู้อื่น มีความทุกข์มากกว่าตนเอง

ผู้แต่ง มหาอำมาตย์โท พระยาเมธาธิบดี หน้า ๑๐๒

แผนภาพเพื่อการเขียนย่อนิทาน

ย่อ นิทานเรื่อง กระต่ายกับกบ
จากหนังสือ นิทานอีสป หน้า๑๐๒

ผู้แต่ง มหาอำมาตย์โท พระยาเมธาธิบดี
ความว่า

กบทั้งฝูงคิดฆ่าตัวตายเพราะมีความหวาดกลัวในการมีชีวิต จึงนัดกันกระโดดสระในวันพระจันทร์เต็มดวง แต่ต้องเลิกคิดฆ่าตัวตาย เพราะเห็นกบกระโดดลงสระ จึงคิดว่ามีผู้อื่นมีความทุกข์มากกว่าพวกมัน

ใบงานที่ ๕ เรื่อง ฝึกเขียนย่อความจากนิทาน
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนย่อความ (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง “ชายหัวล้านกับแมลงวัน” แล้วเขียนย่อความให้ถูกต้อง

ชายหัวล้านกับแมลงวัน

กาลครั้งหนึ่ง มีชายหัวล้านคนหนึ่ง นั่งพักอย่างร้อนระอุของฤดูร้อน ไม่นานนักมีแมลงวันบินตัวหนึ่งบินมาตอมหัวของเขา มันบินตอมโฉบไปมาบนหัวเขาไม่หยุดชายหัวล้านรู้สึกคันและรำคาญเจ้าแมลงวัน ที่มาขัดขวางการพักผ่อนน้อยแสนสุขของเขา เขาจึงพยายามตบเจ้าแมลงวันนั้นหากแต่ไม่ว่าเขาจะพยายามตบที่ไรก็ไม่โดนเจ้าแมลงวันเสียที จนครั้งสุดท้ายชายหัวล้านปล่อยให้เจ้าแมลงวันตอมหัวเขาสักพัก ชายหัวล้านจึงเหวี่ยงมือเต็มแรงไปที่เจ้าแมลงวันหวังว่าจะเผด็จศึกมันได้อย่างแน่นอน “โห้ย” ชายหัวล้านอุทานด้วยความเจ็บ เขาตีหัวตนเองอย่างแรง เจ้าแมลงวันกลับหนีรอดไปอย่างเช่นทุกครั้ง ชายหัวล้านที่โมโหและเจ็บใจ จึงละความพยายามและเดินจากที่ตรงนั้นไป

นิทานอีสป

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากสื่อโฆษณา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากสื่อโฆษณา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของโฆษณา

โฆษณา คือ การเผยแพร่ข้อความไปยังสาธารณชน ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการเพื่อประโยชน์ในทางการค้า เป็นการเชิญชวน ชักจูง โน้มน้าวใจให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังสนใจ นิยมใช้สินค้า หรือสิ่งที่โฆษณา และคล้อยตามการโฆษณานั้น

จุดประสงค์ของการโฆษณา คือ

๑. เพื่อแนะนำสินค้าหรือบริการให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้า
๒. เพื่อให้ลูกค้ายอมรับคุณภาพของสินค้า
๓. เพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้สินค้า หรือสนใจ นิยมใช้สินค้า
๔. เพื่อย้ำความทรงจำของลูกค้า ให้เกิดความต้องการจะซื้อสินค้า
๕. เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีขององค์การ ในความรู้สึกของลูกค้า

การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากสื่อโฆษณา

การฟังและการดูสื่อโฆษณา ต้องรู้จักพิจารณาไตร่ตรองเนื้อหาของโฆษณาที่น่าเสนอ โดยใช้ข้อมูลและเหตุผลประกอบ เพื่อวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ ซึ่งมีแนวทางการวิเคราะห์ดังนี้

๑. การให้ข้อมูลมีรายละเอียดของสินค้าหรือบริการครบถ้วนหรือไม่ เช่น คุณสมบัติ ราคา ความสะดวกสบาย

๒. คุณสมบัติของสินค้าหรือบริการนั้นเป็นอย่างไร รู้จักวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย ข้อควรซื้อหรือไม่ควรซื้อ

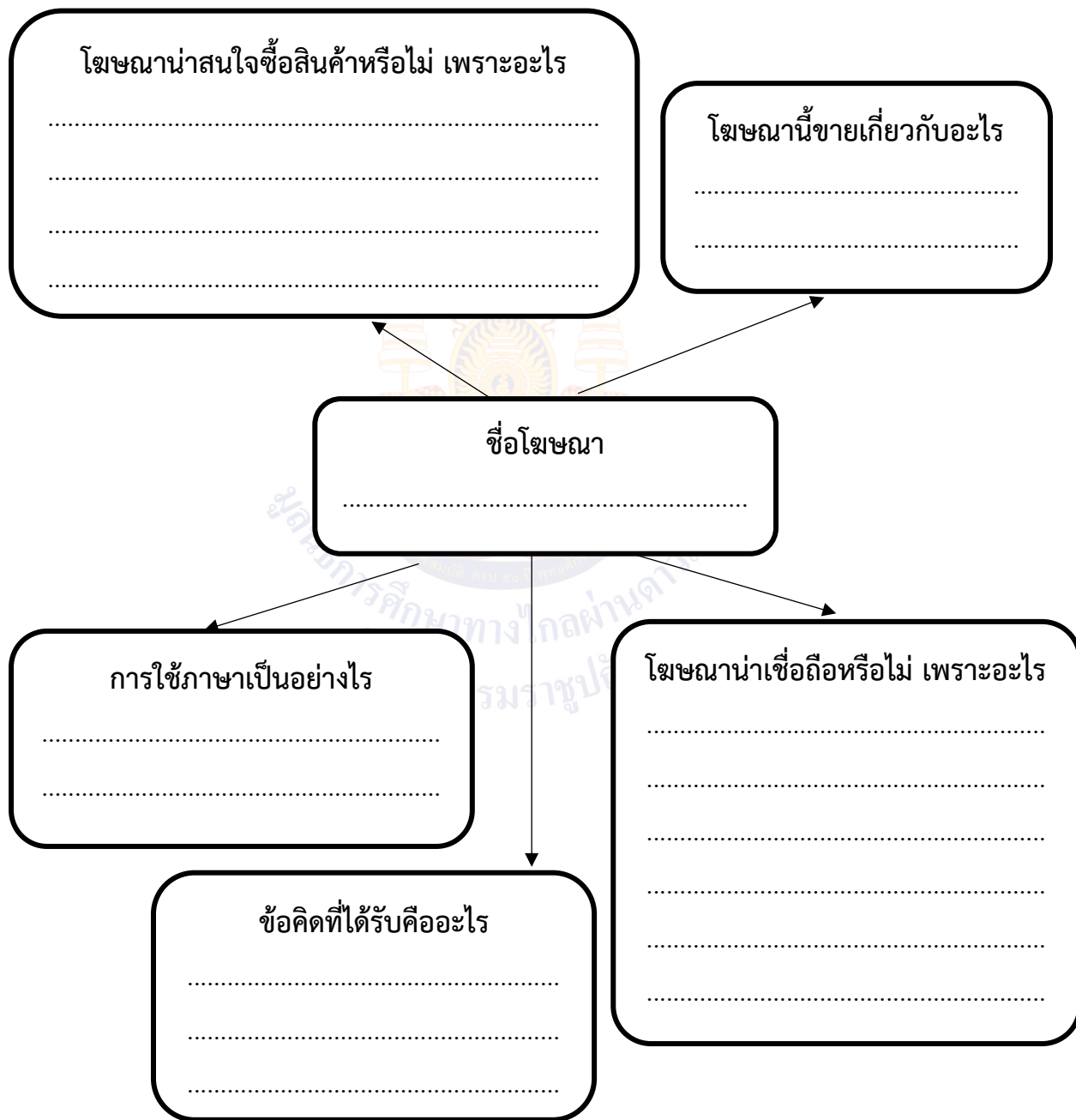
๓. สื่อโฆษณานั้นเกินความเป็นจริงหรือไม่ ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือไม่

๔. ไม่ขัดต่อศีลธรรม หรือเสื่อมเสียต่อประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม

แนวทางดังกล่าวจะทำให้วิเคราะห์สื่อโฆษณานั้นได้ว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด เพื่อจะเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพหรือใช้บริการตามที่ต้องการ

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากสื่อโฆษณา
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง การวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือจากสื่อโฆษณา
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนฟังและดูโฆษณาอย่างมีวิจารณญาณและวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนด

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านประกาศ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านประกาศ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอ่านข่าวสารทางราชการ เป็นการสื่อสารข้อความจากหน่วยงานราชการถึงประชาชนบุคคลทั่วไป อาจจัดทำในรูปแบบต่าง ๆ

จุดมุ่งหมายของการอ่านข่าวสารของทางราชการ มีดังนี้

๑. อ่านเพื่อรับทราบ
๒. อ่านเพื่อนำไปปฏิบัติ

ประกาศ เป็นข้อความที่แจ้งเรื่องราวให้ผู้อื่นทราบ เช่น ประกาศทางราชการ ประกาศบริษัท ห้างร้าน

การเขียนประกาศ เป็นการบอกความต้องการ หรือข้อเท็จจริงของหน่วยงานหรือบุคคล เพื่อให้ทราบ ทักกันอย่างกว้างขวาง มี ๒ ประเภท คือ ประกาศที่ไม่เป็นทางการ และประกาศที่เป็นทางการ

๑. ประกาศที่ไม่เป็นทางการ

เป็นการเขียนแจ้งเรื่องให้ผู้อื่นทราบและให้ปฏิบัติตามความต้องการของผู้ประกาศ โดยจะบอกความต้องการและหรือจุดประสงค์ และให้รายละเอียดประกอบตามความจำเป็น ภาพหรือคุณลักษณะที่เด่นชัด

ตัวอย่าง รูปแบบการประกาศสัตว์เลี้ยงหาย

ใครพบเห็นมีรางวัล

สุนัขพันธุ์.....อายุ.....ปี

ลักษณะพิเศษ.....

.....

.....

ผู้พบเห็นกรุณาติดต่อที่

บ้านเลขที่.....

โทรศัพท์.....

ที่มาของรูปภาพ : www.freepik.com

๒. ประกาศที่เป็นทางการ ส่วนใหญ่เป็นประกาศทางราชการ มีหลักการเขียนที่สำคัญคือ
๑. บอกใจความสำคัญให้ครบถ้วนว่า “ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม”
 ๒. ลำดับความจากเหตุไปหาผล หรือบอกความต้องการ แล้วให้ผู้เกี่ยวข้องทำตาม
 ๓. ใช้ถ้อยคำที่กระชับ ชัดเจน ภาษาที่เป็นแบบแผน/กึ่งแบบแผน ไม่ใช้ภาษาพูด
 ๔. การเขียนตามรูปแบบของประกาศ

รูปแบบ ประกาศทางราชการ

ประกาศ...(ชื่อหน่วยงานราชการที่ออกประกาศ)
เรื่อง...(ชื่อเรื่องที่ประกาศ)

(ย่อหน้า).....อ้างเรื่องที่ประกาศ.....

(ย่อหน้า).....จุดประสงค์สำคัญ รายละเอียด เงื่อนไขต่าง ๆ และขั้นตอนการปฏิบัติ

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลายมือชื่อ

(ชื่อเต็มของเจ้าของลายมือ)

ตำแหน่ง.....

ตัวอย่าง

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เรื่อง อนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำหนังสือเรียน รายวิชา
พื้นฐานภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ กลุ่มสาระ การเรียนรู้
ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๓

ชินภัทร ภูมิรัตน์

(นายชินภัทร ภูมิรัตน์)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การอ่านประกาศ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การอ่านประกาศ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านประกาศตามที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามที่ละประเด็น

ประกาศกรมประมง ปิดอ่าวไทยตอนกลาง ปี ๒๕๖๖

กรมประมง ประกาศใช้มาตรการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน บริเวณอ่าวไทยตอนกลาง (มาตรการปิดอ่าว) โดยครอบคลุมเขตพื้นที่บางส่วนของจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี เป็นเวลา ๒ ช่วง

ช่วงแรก ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ (ระยะเวลา ๙๐ วัน) ตั้งแต่ปลายแหลมเขาม่องลาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ถึงอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ ๒๖,๔๐๐ ตารางกิโลเมตร เพื่อคุ้มครองพ่อแม่พันธุ์ปลาทุได้วางไข่

ช่วงที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พ.ค. - ๑๔ มิ.ย. ๒๕๖๖ (ระยะเวลา ๓๐ วัน) อาณาเขตตามแผนที่แนบท้ายของประกาศปิดอ่าวไทยตอนกลางและเขตต่อเนื่องตั้งแต่ปลายแหลมเขาม่องไล่ ถึงอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่ ๕,๓๐๐ ตารางกิโลเมตร เพื่อให้ลูกปลาทุได้มีโอกาสเจริญเติบโตเดินทางเข้าสู่พื้นที่อ่าวไทยรูปตัว ก เพื่อให้ปลาทุสาวได้เจริญเติบโตเป็นพ่อแม่พันธุ์ต่อไป โดยมีการควบคุมการทำประมงเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงและส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำ ข้อกำหนด

ช่วงแรก *ห้าม* ใช้เครื่องมือที่มีผลกระทบต่อพ่อแม่พันธุ์และลูกพันธุ์สัตว์น้ำวัยอ่อน และอนุญาตให้ใช้เฉพาะเครื่องมือประมงบางชนิดของกลุ่มเรือประมงขนาดเล็กซึ่งไม่กระทบกับมาตรการปิดอ่าวไทย

ช่วงที่ ๒ (๑๖ พ.ค. - ๑๔ มิ.ย. ๒๕๖๖) มีข้อกำหนดที่เป็นรายละเอียดมากกว่าข้างต้น ดังนี้

๑. อนุญาตให้เครื่องมืออวนลากแผ่นตะเฆ่ อวนลากคานถ่าง ไม่ได้จำกัดความยาวของเรือที่ใช้ทำการประมง และเวลาในการทำการประมง ทำการประมงนอกเขตทะเลชายฝั่งของพื้นที่บางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี

๒. เครื่องมืออวนครอบ อวนซ้อน หรืออวนยกปลากระตัก ที่ใช้ประกอบเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (เครื่องปั่นไฟ) ประกอบเรือกลที่มีขนาด ๑๐ ตันกรอส อนุญาตให้ทำการประมงได้นอกเขตทะเล ชายฝั่ง เฉพาะบริเวณเขตต่อเนื่องปลายแหลมเขาม่องล่าย ถึงอำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

อธิบดีกรมประมง

ตอบคำถามจากการอ่านประกาศ

๑. หน่วยงานที่ออกประกาศคือหน่วยงานใด

.....

๒. เรื่องที่ออกประกาศคือเรื่องใด

.....

๓. ทำไมต้องมีการออกประกาศฉบับนี้

.....

๔. ผู้ได้รับผลกระทบตามข้อความในประกาศคือใคร

.....

๕. เงื่อนไขและขั้นตอนการปฏิบัติคืออย่างไร

.....

๖. ประกาศนี้น่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง หลักการเขียนประกาศ
 หน่วยงานเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การเขียนประกาศ
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของการประกาศ

การประกาศ คือ การทำให้สาธารณชนทราบข่าวสารเรื่องเดียวกันอย่างแพร่หลาย โดยอาศัยสื่อสาธารณะชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ป้ายประกาศสาธารณะ ข่าวสารนั้นอาจเป็นเพียงแจ้งให้ทราบ หรือแจ้งให้ทราบแล้วให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติ เช่น ประกาศรับสมัครงาน ประกาศนามนักกีฬาดีเด่นประจำปี เป็นต้น

โดยทั่วไปประกาศอาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด คือ ประกาศอย่างเป็นทางการ ประกาศอย่างไม่เป็นทางการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๔ : ๑๔๘)

ประกาศอย่างเป็นทางการ

ประกาศอย่างเป็นทางการมักจะเป็นประกาศขององค์การและหน่วยงานราชการต่าง ๆ ประกอบด้วยส่วนสำคัญต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๔ : ๑๔๙) คือ

- ๑) ชื่อหน่วยงานหรือองค์การที่ออกประกาศ
- ๒) เรื่องที่ประกาศ
- ๓) เนื้อความที่ประกาศ ซึ่งมีอย่างน้อย ๒ ส่วน คือ
 - เหตุผลหรือความเป็นมา
 - จุดประสงค์สำคัญ ซึ่งมีทั้งรายละเอียดและเงื่อนไขต่าง ๆ รวมทั้งขั้นตอนปฏิบัติ
- ๔) วัน เดือน ปีที่ประกาศ
- ๕) ลงนามผู้ออกประกาศ

ประกาศอย่างไม่เป็นทางการ

ประกาศอย่างไม่เป็นทางการมักเป็นประกาศส่วนบุคคล มีแต่เนื้อหาที่สำคัญ หรือบางทีก็มีแต่จุดประสงค์ที่สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๔ : ๑๔๙)

ประกาศเป็นการสื่อสารประเภทที่มีข้อจำกัดอยู่อย่างหนึ่ง คือ ผู้ประกาศส่งสารไปยังผู้รับแล้ว ถ้าผู้รับสารไม่เข้าใจข้อความตอนใด ก็ไม่สามารถสอบถามผู้ประกาศได้โดยสะดวก ซึ่งต่างกับการสนทนา ฉะนั้น การเขียนประกาศจึงต้องแสดงจุดประสงค์ให้แน่ชัดและมีรายละเอียดเพียงพอให้ผู้รับสารเข้าใจจุดประสงค์ของประกาศได้อย่างแจ่มแจ้ง การใช้คำในการประกาศต้องกระชับและสื่อความหมายโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๔ : ๑๔๙)

ตัวอย่างประกาศ

ประกาศ

องค์การบริหารส่วนตำบลปอกระดาน

ขอแจ้ง **ปิด** การให้บริการ (เป็นการชั่วคราว)

วันที่ 27-29 กันยายน 2564

และจะเปิดให้บริการตามปกติ

ในวันที่ 30 กันยายน 2564

เนื่องจากพบการติดเชื้อ COVID-19 เพิ่มเติมจำนวน 2 ราย
เพื่อเป็นการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรค

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลสาकु

ประกาศปิดเรียน

เปิดเรียนเฉพาะรูปแบบเรียนที่บ้าน ทุกชั้นเรียน

4-14 ม.ค. 2565

**หากนักเรียนหรือผู้ปกครองมีอุปสรรคในการเรียนรูปแบบเรียนที่บ้าน
ให้แจ้งคุณครูประจำชั้นเพื่อหาแนวทางในการดูแลและให้ความช่วยเหลือ

ประกาศ ณ วันที่ 4 ม.ค. 2565

ใบงานที่ ๘ ท่องจำบทอาขยาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง ท่องจำบทอาขยาน (ผู้ชนะ)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกท่องบทอาขยานทำนองเสนาะ และบอกข้อคิดที่ได้จากบทอาขยาน

ผู้ชนะ	
เมื่อทำการสิ่งใดด้วยใจรัก	ถึงงานหนักก็เบาลงแล้วครึ่งหนึ่ง
ด้วยใจรักเป็นแรงที่เร้าจริง	ให้มุ่งมั่นฟันถึงซึ่งปลายทาง
เมื่อทำการสิ่งใดใจบากบั่น	ไม่ไหวหวั่นอุปสรรคเป็นขวากขวาง
ถึงเหนื่อยยากพากเพียรไม่ละวาง	งานทุกอย่างเสร็จเพราะกล้าพยายาม
เมื่อทำการสิ่งใดใจจดจ่อ	คอยเติมต่อตั้งใจไม่คิดขาม
ทำด้วยใจเป็นชีวิตคอยติดตาม	บังเกิดผลงอกงามตามต้องการ
เมื่อทำการสิ่งใดใคร่ครวญคิด	เห็นถูกผิดแก้ไขให้พ้นผ่าน
ใช้สมองตรองตริคิดพิจารณา	ปรากฏงานก้าวไกลไม่ลำเค็ญ
ความสำเร็จจะว่าไกลก็ใช่ที่	จะว่าไกลฤก็มีอยู่ให้เห็น
ถ้าจริงจั่งตั้งใจไม่ยากเย็น	และจะเป็นผู้ชนะตลอดกาล
	ผู้แต่ง บุญเสริม แก้วพรหม

ข้อคิดที่ได้จากบทอาขยานบทนี้ คือ.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบประเมินตนเอง

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง อ่านคิดเขียน เรียนรู้ภาษา

๑. กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับที่ฉันทำได้ตามระดับความสามารถของตนเอง และสิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น

สิ่งที่ฉันได้ทำ	ระดับที่ฉันทำได้				สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้น
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
๑. บอกสาระน่ารู้จากหนังสือที่อ่านได้					☐
๒. อ่านงานเขียนเชิงอธิบายได้เข้าใจชัดเจน					☐
๓. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่านได้					☐
๔. อ่านประกาศและเข้าใจในสิ่งที่อ่าน					☐
๕. ปฏิบัติตามประกาศที่อ่านได้ถูกต้อง					☐
๖. ท่องจำบทอาขยานได้ถูกต้อง					☐
๗. บอกคุณค่าของบทอาขยานได้					☐

๒. สิ่งที่ฉันทำได้ดีและภูมิใจ (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๓. สิ่งที่ฉันยังไม่เข้าใจ / ยังทำได้ไม่ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

๔. สิ่งที่ฉันตั้งใจจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

.....

.....

แบบบันทึกการเรียนรู้ (Learning log)

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ประจำ : กลางภาค ปลายภาค หน่วยการเรียนรู้ที่.....

สิ่งหนึ่งที่ฉันได้เรียนรู้จากการเรียนวิชานี้ในปลายภาคเรียน คือ

.....

.....

สิ่งที่ฉันชอบ / ทำได้ดี

.....

.....

สิ่งที่ฉันอยากจะบอกคุณครู คือ

.....

.....

สิ่งที่ฉันควรปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น คือ

.....

.....

ฉันน่าจะเรียนรู้ได้ดีกว่านี้หาก

.....

.....

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โครงการจัดทำสื่อ ๖๐ พรรษา เฉลิมพระเกียรติ
กรมส่งเสริมการเกษตร

